

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 25.02.2019
Tid: 18:00

Evt forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, må meldes snarest til rådmannskontoret på telefon 740 48257 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Det vil bli følgende orientering før møtet blir satt:

Status og utviklingstrekk i næringslivet i Verdal kommune v/daglig leder Per Anders Folladal og prosjektleder Marius Værdal – 30 min.

Verdal, 18. februar 2019

Bjørn Iversen
Ordfører (s)

Saksnr	Innhold
PS 8/19	Godkjenning av møteprotokoll
PS 9/19	Tomtepriser Lysthaugen
PS 10/19	Stiklestad IL søknad om forskuttering av spillemidler
PS 11/19	Forprosjekt nye Vinne og Ness skole
PS 12/19	Ørmelen skole - Utbygging garderober/SFO - Sluttrapport
PS 13/19	Inntreden av ny deltakerkommune i Trondheim Havn IKS
PS 14/19	Kommunikasjonsplan Verdal bo- og behandlingssenter
PS 15/19	Sluttbehandling - Utbyggingsavtale Nestvoldjordet
PS 16/19	Forvaltningsrevisjon Innherred Renovasjon
PS 17/19	Charlotte Fættén Aakerhus - søknad om permisjon fra kommunale verv for resten av valgperioden
PS 18/19	Anne Elfrid Nordskag - fritak fra kommunale verv
PS 19/19	Fatima Almanea - søknad om fritak fra vervet som medlem i komite plan og samfunn for resten av valgperioden
PS 20/19	Orienteringer
PS 21/19	Interpellasjon fra Arild K. Pedersen (AP) - Rekrutteringsanlegg for friidrett
PS 22/19	Spørsmål fra Arvid Wold (MDG) - Verdal kommune og høringsuttalelse ny Fjellov

PS 8/19 Godkjenning av møteprotokoll

Tomtepriser Lysthaugen

Saksbehandler: Bjørn Erik Haug E-post: bjorn.erik.haug@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/232 - /
---	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	12.02.2019	12/19
Formannskap	15.02.2019	10/19
Kommunestyre	25.02.2019	9/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Innstilling fra komite plan og samfunn ble utdelt i møte.

H v/Silje H. Sjøvold fremmet følgende tilleggsforslag til nytt pkt. 3:

De første 5 tomtene selges til en rabattert pris utover prissetting iht pkt. 1.

Rabatt differensieres iht følgende:

Salg første tomt: - kr 50 000,-

Salg andre tomt: - kr 40 000,-

Salg tredje tomt: - kr 30 000,-

Salg fjerde tomt: - kr 20 000,-

Salg femte tomt: - kr 10 000,-

Rabatt forutsetter at tomten er bebygd med ferdigattest ila 3 år fra kontraktsinngåelse.

Det ble først votert over komiteens innstilling som ble enstemmig vedtatt.

Det ble deretter votert over forslag til nytt pkt. 3 fra Høyre som falt med 3 mot 6 stemmer.

INNSTILLING:

1. For tomtene på Lysthaugen syd fastsettes en pris pr. tomt med en fast andel (anleggskostnad) på kr.350.000,- pr. tomt. I tillegg fastsettes en arealkostnad på kr.150,- pr/m2 tomteareal.
2. Salgskostnader inkludert fradeling og utarbeidelse av matrikkelbrev, meglertjenester, dokumentavgift, tinglysning med mere kommer i tillegg.

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 12.02.2019

BEHANDLING:

H v/Oddleiv Aksnes fremmet følgende tilleggsforslag til nytt pkt. 3:

De første 5 tomtene selges til en rabattert pris utover prissetting iht pkt. 1.

Rabatt differensieres iht følgende:

Salg første tomt: - kr 50 000,-

Salg andre tomt: - kr 40 000,-

Salg tredje tomt: - kr 30 000,-

Salg fjerde tomt: - kr 20 000,-

Salg femte tomt: - kr 10 000,-

Rabatt forutsetter at tomten er bebyggt med ferdigattest ila 3 år fra kontraktsinngåelse.

Det ble først votert over tilleggsforslaget fra H v/Oddleiv Aksnes. Forslaget fikk 4 stemmer. 5 stemte mot.

Det ble så votert over rådmannens innstilling som ble enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

3. For tomtene på Lysthaugen syd fastsettes en pris pr. tomt med en fast andel (anleggskostnad) på kr.350.000,- pr. tomt. I tillegg fastsettes en arealkostnad på kr.150,- pr/m2 tomteareal.
4. Salgskostnader inkludert fradeling og utarbeidelse av matrikkelbrev, meglertjenester, dokumentavgift, tinglysning med mere kommer i tillegg.

Rådmannens innstilling:

5. For tomtene på Lysthaugen syd fastsettes en pris pr.tomt med en fast andel (anleggskostnad) på kr.350.000,- pr.tomt. I tillegg fastsettes en arealkostnad på kr.150,- pr/m2 tomteareal.
6. Salgskostnader inkludert fradeling og utarbeidelse av matrikkelbrev, meglertjenester, dokumentavgift, tinglysning med mere kommer i tillegg.

Vedlegg:

Kopi av reguleringsplan

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Det ble i PS 43/16 Utbygging Lysthaugen syd vedtatt godkjenning av nødvendig kommunaltekniske arbeider for etappe 1 i området Lysthaugen syd. Dette innenfor en kostnadsramme på 9,4 mill. kr.

Tomteprisen ble fastsatt med en anleggsdel til 561 904 kr, samt en arealdel med 150 kr/kvm pr. tomt.

Pris på gjennomsnittstomta ble dermed omtrent 727 000 kr for at Utbygging etappe 1 skulle gå i selvkost.

Boligfeltet i Lysthaugen har vært et krevende område for tomteutbygging, med større anleggskostnader enn for eksempel Forbregd/Lein. En gjennomsnittstomt i siste byggetrinn på Leinsmoen i Forbregd/Lein har blitt solgt for ca.kr.425.000,-. Dette har vært en pris som har medført godt salg. Ved årskiftet 2018/2019 er alle 29 tomtene som ble opparbeidet i siste byggetrinn på Leinsmoen solgt.

I 1.byggetrinn på Lysthaugen er det opparbeidet 12 tomter samt en krevende adkomstveg fra eksisterende boligfelt og opp til disse tomtene på grunn av dårlige grunnforhold i vegtraseen.

Kostnaden for første byggetrinn med adkomstveg beløper seg til 10,4 mill.kr inkl.mva. For opparbeidelse av resterende felt med ytterligere 16 tomter må det bygges en ca. 240 m veg i flatt terreng med tilhørende ledningsanlegg. Ett meget grovt kostnadsanslag for dette er satt til 3,6 mill.kr. Det er da forutsatt en kostnad på kr 15000,- pr. løpemeter veg inkl.ledningsanlegg.. Total anleggskostnad for hele feltet vil da ligge på anslagsvis 14 mill.kr inkl.mva for hele boligfeltet bestående av 28 tomter. Av dette utgjør momskompensasjon 2,8 mill.kr.

Vurdering:

For å få solgt tomter i Lysthaugen mener rådmannen at tomteprisen må reduseres slik at prisene kan sammenlignes med de som har blitt brukt i Forbregd/Lein. Siste byggetrinn i dette feltet ble utbygd i 2014. Dersom en forutsetter en prisstigning pr.tomt på ca.kr.75000,- siden 2014 bør prisen på en gjennomsnittstomt på det nye feltet i Lysthaugen ligge på ca.kr.500.000,-.

Rådmannen foreslår at en ser på en samlet kostnad fordelt på hele byggefeltet. Med en total utbyggingskostnad på 14.mill.kr på hele byggefeltet bestående på 28 tomter vil dette gi en gjennomsnittspris pr tomt på kr.500.000,-.

Rådmannen foreslår ut fra det ovennevnte at anleggsdelen av tomtekostnaden settes til kr.350.000,- samt at det betales en arealdel avhengig av tomtens størrelse på 150 kr/m². Med en tomtestørrelse på 1000 m² vil total tomtekostnad bli kr.500.000,-. Omkostninger vil komme i tillegg.

Ovennevnte priser vil gi en subsidiering av tomtepris avhengig av salgstempo. En reduksjon av tomtepris til mer markedsvennlig nivå vil kunne bidra til at tomtene blir solgt i Lysthaugen.

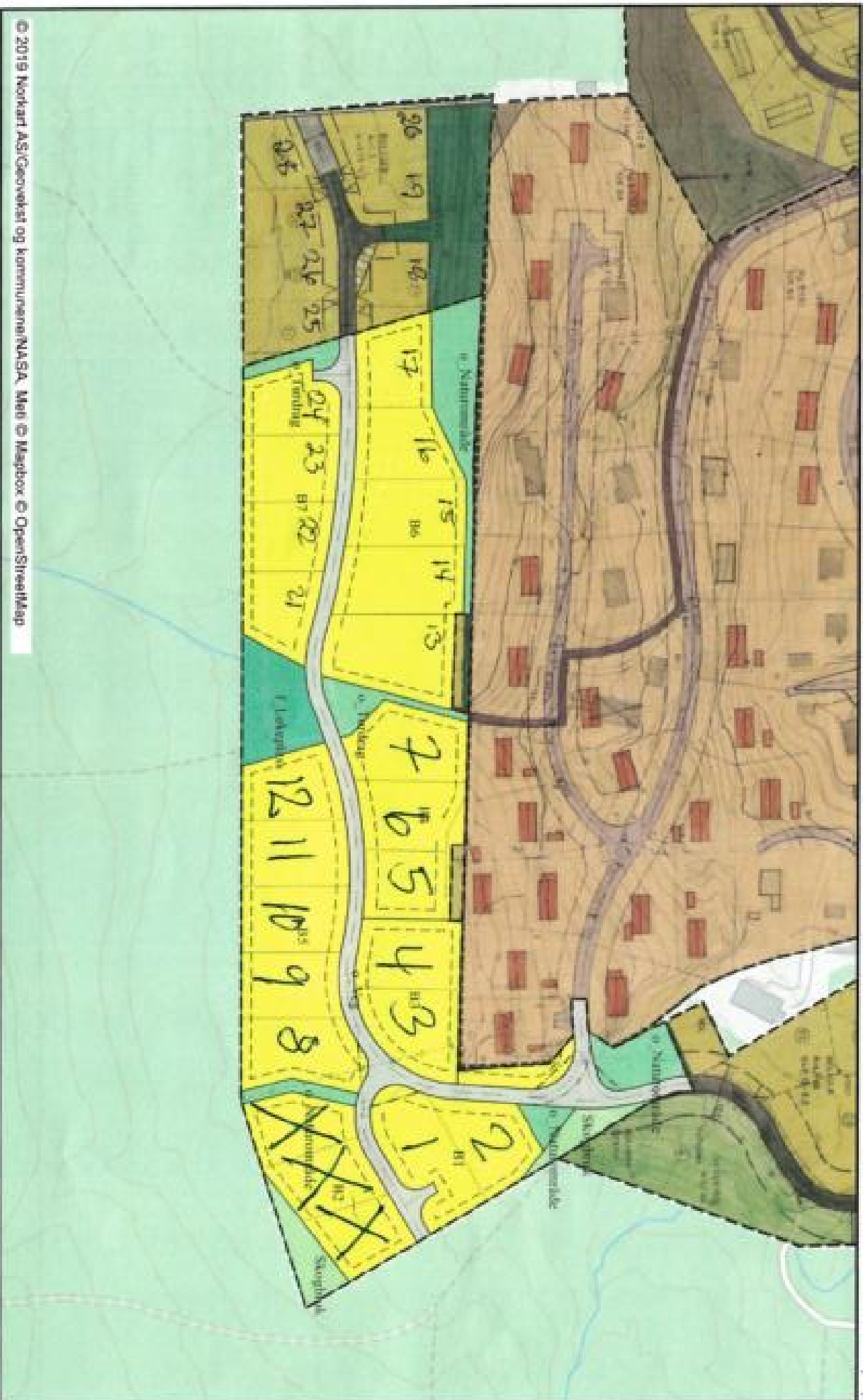

Utskrift fra Norkart AS kartklient

Dato: 30.01.2019

Målestokk: 1:2000

Koordinatsystem: UTM 32N

Stiklestad IL søknad om forskuttering av spillemidler

Saksbehandler: Frode Strand E-post: frode.strand@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/528 - /
---	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	15.02.2019	11/19
Kommunestyre	25.02.2019	10/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. I medhold av vedtatte retningslinjer for forskuttering av spillemidler innvilges Stiklestad idrettslag et lån på 7,3 mill. kroner.
2. Søknadsbeløpet finansieres ved bruk av midler fra disposisjonsfond. Rådmannen får fullmakt til å foreta de nødvendige budsjettjusteringer.
3. Lånet nedbetales i takt med utbetaling av spillemidlene fra fylkeskommunene og tilbakeføres til disposisjonsfondet.

Rådmannens innstilling:

4. I medhold av vedtatte retningslinjer for forskuttering av spillemidler innvilges Stiklestad idrettslag et lån på 7,3 mill. kroner.
5. Søknadsbeløpet finansieres ved bruk av midler fra disposisjonsfond. Rådmannen får fullmakt til å foreta de nødvendige budsjettjusteringer.
6. Lånet nedbetales i takt med utbetaling av spillemidlene fra fylkeskommunene og tilbakeføres til disposisjonsfondet.

Vedlegg:

- 1 Søknad Stiklestad IL
- 2 Referat ekstraordinært årsmøte Stiklestad IL
- 3 Kostnadsoverslag og finansiering for 16 prosjekter i Blommen skisenter
- 4 Vedtatte retningslinjer for behandling av søknader for forskuttering av spillemidler

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Stiklestad idrettslag startet i 2016 på en større utbygging og rehabilitering for å få et tidsriktig og funksjonelt skianlegg i Blommen. Anlegget hadde et stort behov for standardheving. Dette både for å tilfredsstille dagens og fremtidens krav ved trening og konkurranser, men også for å kunne tilby et anlegg som kan garantere snø om vinteren – etablert snø produksjonsanlegg. Økt sikkerhet ved bruk av rulleski på sommeren – etablert asfaltert rulleskiløype. Blommen skisenter er i dag et helårsanlegg med turveger, asfaltert rulleskiløype, skiløyper, diverse idrettsbygg og servicebygg mm.

Hele prosjektet består av 16 ulike prosjekter (spillemiddelsøknader) med en samlet kostnadsramme på nesten 50 mill. kroner.

Den 18. august 2018 var det offisiell åpning av anlegget, men fortsatt er det tre prosjekter som gjenstår før Blommen skisenter er helt ferdig.

Det vises til vedlagt søknad fra Stiklestad idrettslag av 12. november 2018. Søknaden gjelder kommunalt lån på kr 7,3 mill. kr som forskudd på spillemidler.

Verdal kommunestyre vedtok 31.10.2016 en ordning med retningslinjer for fremtidige behandling av søknader om lån som forskudd på spillemidler.

Vurdering:

Kommunal lånesum på 7,3 mill. kroner som forskuttering av spillemidlene. Dette tilsvarer 85 % av 8,6 mill. kroner som er godkjent søknadssum av fylkeskommunen og kulturdepartementet.

Eksisterende praksis for tildeling av spillemidler tilsier at for lag og foreninger er ventetiden for utbetaling ca. 3 år. Alle gjenstående prosjekter og spillemiddelsøknader det søkes forskuttering for er fornyet for tredje gang. Prosjektene nærmer seg tildeling og utbetaling av spillemidler.

Egenkapitalbehovet på 10 % som retningslinje stiller krav om ser rådmannen at Stiklestad IL eier et småbruk i Blommen og at verdien av dette overstiger kravet i forhold til retningslinjene. Et evt. salg eller fradeling av småbruket kan gi de et betraktelig tilskudd til deres egenkapital hvis de ikke når sine målsettinger i forhold kostnader og finansiering av prosjektene. Stiklestad IL oppfyller de kommunalt vedtatte retningslinjene om lån som forskudd på spillemidler.

Søknadsbeløpet finansieres ved bruk av midler fra disposisjonsfond. Rentebetingelsene ved forskudd på spillemidler er 0,5 % over gjennomsnittlig kommunal rente.

Lån nedbetales i takt med utbetaling av spillemidlene fra fylkeskommunene og tilbakeføres til disposisjonsfondet.

Rådmannen legger til grunn at lån som forskuttering av spillemidlene benyttes til nedbetaling av byggelånet i Aasen sparebank.

Rådmannen vil etter en samlet vurdering anbefale at søknaden fra Stiklestad IL vedrørende lån som forskuttering av spillemidlene innvilges.

Stiklestad IL v/Leder

7650 Verdal

Verdal kommune

Verdal, 12. november 2018

7650 Verdal

Søknad om forskudd på spillemidlene

Stiklestad IL startet i 2016 på en større utbygging for å få et tidsriktig og funksjonelt skianlegg i Blommen. Anlegget hadde et stort behov for standardheving. Dette både for å tilfredsstille dagens og fremtidens krav ved trening og konkurranser, men også for å kunne tilby et anlegg som kan garantere snø om vinteren og økt sikkerhet ved bruk av rulleski på sommeren. Hele prosjektet består av 16 ulike prosjekt (spillemiddelsøknader) med en samlet kostnadsramme på nesten 50 mill kroner.

18. august 2018 hadde vi offisiell åpning av anlegget, men fortsatt er det noe som gjenstår før vi er helt ferdig, status på de enkelte delprosjektene står i tabellen under. I tabellen under er de 11 delprosjektene som vi ikke har fått spillemidler på enda listet opp. Alle disse delprosjektene er det nå søkt spillemidler om for tredje gang, og håpet er at vi skal få det meste av midlene neste år. I år fikk vi utbetalt 2,6 mill i spillemidler for fire delprosjekt.

Anleggsnummer	Internt navn	Status pr nov 2018	Budsjett	Spillemidler
1721-008126	4. Snøproduksjon arena	Ferdig	3 752 377	1 000 000
1721-008118	5. Snøproduksjon løyper	Ferdig	3 785 789	1 000 000
1721-008120	8. Belysning standpl. str.runde	Ferdig	2 102 252	700 000
1721-008121	9. Stadion langrenn	Ferdig	2 886 368	700 000
1721-008122	10. Belysning langrenn	Ferdig	2 111 776	700 000
1721-008123	11. Langrenn asfalt sprint	Ferdig	3 804 000	700 000
1721-008124	12. Langrenn asfalt løype	Ferdig	4 543 750	700 000
1721-008125	13. Lys asfalt	Ferdig	2 131 079	700 000
1721-008128	14 Rehab. eldre løyper	Ferdig sommer 19	2 528 875	700 000
1721-008129	15. Lys til eldre løype	Ferdig sommer 19	3 158 825	700 000
1721-008130	16. Idrettsbygg	Ferdig til jul 2018	3 220 611	1000 000
Sum			34 025 702	8 600 000

Stiklestad IL vil med dette søke om forskuttering av 85 % av beløpet vi har søkt spillemidler for, altså kroner 7 310 000.

Med vennlig hilsen

Stig E. Pettersen
Pettersen – leder Stiklestad IL

Referat for ekstraordinært årsmøte SIL 28.01.2019

1. Godkjenne innkallingen og sakliste

Godkjent under forutsetning av at overskrift endres fra generalforsamling til årsmøte.

2. Valg av møteleder og sekretær,

Stig G. Pettersen valgt som møteleder.

Bjørn-Ove Bergsmo valgt som sekretær.

3. Valg av 2 til å underskrive protokoll

Per Otto Røyseng og Lise M. Sjøvold Andersen valgt.

4. Søknad om lån som forskudd på spillemidler

Stiklestad IL er positiv til det flotte anlegget som er bygget, og vedtar å søke om kommunalt lån som forskudd på spillemidler.

Lise Andersen

Per Otto Røyseng

STIKLESTAD IL

BLOMMEN samlet for alle prosjektene

Anlegg	Spillemidler	MVA	Egenkapital	Dugnad	Sum	Sum kontantutlegg inkl. MVA
1. Maskingarasje	1 000 000	255 000	20 000	1 750 000	3 025 000	1 275 000
2. Skilleik - asfaltert leikeflate	300 000	82 939	31 755	748 000	1 162 694	414 694
3. Skilleik inkl.lys	300 000	87 275	49 100	224 050	660 425	436 375
4. Snøproduksjon arena	1 000 000	370 480	481 918	1 899 979	3 752 377	1 852 398
5. Snøproduksjon løyper	1 000 000	400 066	600 265	1 785 458	3 785 789	2 000 331
6. Turvei	1 000 000	261 895	47 578	1 099 000	2 408 473	1 309 473
7. Standplass m/ strafferunde	1 000 000	875 393	2 501 572	2 269 250	6 646 215	4 376 965
8. Belysning standpl. str.runde	700 000	246 151	284 602	871 500	2 102 253	1 230 753
9. Stadion langrenn	700 000	194 843	79 375	1 912 150	2 886 368	974 218
10. Belysning langrenn	700 000	275 555	402 220	734 000	2 111 775	1 377 775
11. Langrenn asfalt sprint	700 000	190 000	60 000	2 854 000	3 804 000	950 000
12. Langrenn asfalt løype	700 000	238 750	255 000	3 350 000	4 543 750	1 193 750
13. Lys asfalt	700 000	234 016	236 063	960 000	2 130 079	1 170 079
14 Rehab. eldre løyper	700 000	175 975	3 900	1 649 000	2 528 875	879 875
15. Lys til eldre løype	700 000	226 565	206 260	2 026 000	3 158 825	1 132 825
16. Idrettsbygg	1 000 000	369 049	476 192	1 375 370	3 220 611	1 845 241
Sum	12 200 000	4 483 952	5 735 800	25 507 757	47 927 509	22 419 752
	25 %		9 %	12 %	53 %	

Brun betyr at de er ferdige og spillemidler utbet.

Rød betyr at det er søkt på nytt i okt 2018

Verdal kommune har vedtatt følgende retningslinjer for fremtidig behandling av søknader om lån som forskudd på spillemidler:

- 1) Det forskutteres inntil 85 % av godkjent søknadssum i spillemiddelsøknaden.
- 2) Forskuttering av spillemidler krever godkjent spillemiddelsøknad av fylket og kulturdepartementet.
- 3) Spillemiddelsøknaden skal ha vært fornyet og nærmer seg tildeling av spillemidler.
- 4) Rentebetingelsene ved forskudd på spillemidler er 0,5 % over gjennomsnittlig kommunal rente.
- 5) Forskudd på spillemidler prioriteres til interkommunal anlegg og anlegg som treffer godt på mål og strategier i kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet.
- 6) Forskuttering krever årsmøtevedtak på det planlagte anlegget fra hovedstyret i aktuelle lag og foreninger.
- 7) Søker skal dokumentere egenkapital som hovedregel på 10 % av anleggets totale kostnad.
- 8) Det gis ikke lån utover søknadssum i spillemiddelsøknaden.
- 9) Det gis ikke forskudd til anlegg med godkjent kostnadsoverslag under kr. 1 500 000. Der det er flere anlegg og/eller flere spillemiddelsøknader vurderes prosjektet i sin helhet.
- 10) Det gis ikke lån som forskudd til nærmiljøanlegg.
- 11) Det gis ikke lån som forskudd på mva.-kompensasjon ved bygging av idrettsanlegg

Disse retningslinjene har ikke tilbakevirkende kraft for de anleggene det allerede er forskuttet til.

Retningslinjene er vedtatt i kommunestyret for Verdal kommune 31.10.2016

Forprosjekt nye Vinne og Ness skole

Saksbehandler: Frode Kvitem E-post: frode.kvitem@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 90	Arkivref: 2019/549 - /
---	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	15.02.2019	12/19
Kommunestyre	25.02.2019	11/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Arvid Wold (MDG) fremmet følgende alternativt forslag til pkt. 4:

4. I den videre skoleutbyggingssaken avventer formannskapet rådmannens oppfølging av vedtak og bestilling i kommunestyresak 106/18, punkt 10.

Det ble først votert samlet over rådmannens innstilling pkt. 1-3 som ble enstemmig vedtatt. Ved alternativ votering mellom rådmannens forslag til pkt. 4 og forslaget fra Arvid Wold, ble Arvid Wolds forslag enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Prosess med bygging av nye Vinne og Ness skole fortsetter med grunnlag i fremlagte forprosjekt, og prosjekt legges ut på anbud som en totalentreprise med planlagt byggestart høsten 2019 etter alternativ 1 «Tilbygg/Ombygg med spillemidler».
2. Økte investeringskostnader, økte renter og avdrag prioriteres inn i kommende økonomiplan 2020-2023.
3. Kommunen initierer en prosess i 2019 med tanke på å få erstattet skytteranlegget ved Vinne skole med nytt skytteranlegg i kommunen snarest mulig, da også med eventuelle flere bidragsyttere og brukere. Det søkes om delvis finansiering gjennom spillemidler.
4. I den videre skoleutbyggingssaken avventer formannskapet rådmannens oppfølging av vedtak og bestilling i kommunestyresak 106/18, punkt 10.

Rådmannens innstilling:

5. Prosess med bygging av nye Vinne og Ness skole fortsetter med grunnlag i fremlagte forprosjekt, og prosjekt legges ut på anbud som en totalentreprise med planlagt byggestart høsten 2019 etter alternativ 1 «Tilbygg/Ombygg med spillemidler».

6. Økte investeringskostnader, økte renter og avdrag prioriteres inn i kommende økonomiplan 2020-2023.
7. Kommunen initierer en prosess i 2019 med tanke på å få erstattet skytteranlegget ved Vinne skole med nytt skytteranlegg i kommunen snarest mulig, da også med eventuelle flere bidragsyttere og brukere. Det søkes om delvis finansiering gjennom spillemidler.
8. De videre prosesser med Ørmelen skole og nye Stiklestad og Leksdal skole fortsetter som beskrevet i saken, og videre helhetlig investeringsløp i oppvekstsektoren utarbeides.

Vedlegg:

Ingen

- 1 Vinne skole forprosjektheft
- 2 Nye Vinne og Ness skole Forslag til budsjett
- 3 Medvirkningsprosesser
- 4 Ørmelen skole - Forslag budsjett
- 5 Ørmelen skole - Plan mulighetsstudie

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Det er gjennomført et forprosjekt med forslag til budsjett med mandat i kommunestyre-sakene [PS 57/17](#) pkt 2, [PS 97/17](#) og [PS 05/18](#). Forprosjektet har hatt bistand av Link arkitektur AS (heretter omtalt som Link), og gjennom omfattende medvirkningsprosesser ved begge skoler med styringsgruppe, foreldre, elever og diverse brukergrupper av Vinne og Ness skoler foreligger det nå et forprosjekt for renovering og utbygging av det eksisterende skolebygget i Vinne. Forprosjektet med kostnadsoverslag er presentert i vedleggene *Vinne skole forprosjektheft* og *Nye Vinne og Ness skole Forslag til budsjett*, mens medvirkningsprosessene er beskrevet i et eget vedlegg - *Medvirkningsprosesser*.

I forbindelse med kommunestyrets behandling av [Økonomiplan 2019-2022](#) ble det vedtatt et punkt 10, hvor det ble bedt om en innarbeidelse av Ørmelen skole i perioden, og Link er engasjert for å komme med en mulighetsstudie for denne skolen også.

I forprosjektet er det sett nærmere på sambruken med Vinne IL, Verdal søndre skytterlag og Verdal sportsskytterlag. De har lokaler i eller i tilknytning til dagens skolebygg i Vinne. Det foreligger bindinger i form av bruksrettigheter og forpliktelser knyttet til tippemidler på sambruksarealene. Det er også nedlagt stor dugnadsinnsats på sambruksarealene. Kommunen står derfor ikke fritt til å omdisponere eller rive lokalene uten at det avklares med idrettslaget og skytterlaget. Det kan derfor bli aktuelt å skaffe erstatningslokaler. Link har også kommet med beregninger i forhold til hva det vil koste å bygge en helt ny skole for Vinne og Ness, og de har kommet med anslag for hva det vil koste å oppgradere Ørmelen skole.

Med bakgrunn i dette presenteres forprosjektet tre ulike alternativ. I alle alternativ foreligger det behov for mer areal enn tidligere estimert til den rene skoledriften. Det er flere grunner til dette. Hovedgrunnen til det økte arealbehovet er sambruken med Vinne IL. I tillegg er det nå innarbeidet at dagens SFO-bygg rives og erstattes, og gjort tilpasning til nyere normer for

bygningmessige standarder (areal per elev og areal for ansatte), jf både arbeidsmiljølov og TEK-standarder. I forprosjektet er den såkalte «Trondheimsmodellen» brukt, som også Levanger kommune har benyttet. Det økte arealbehovet er i alle alternativ større enn 500 kvm. Det krever ny reguleringsplan. Den ble kunngjort 25.01.19 og er planlagt ferdig juni 2019.

Alternativ 1 – Ombygg/tilbygg med spillemidler

I dette alternativet er det beskrevet ombygging og renovering av Vinne og Ness skole med spillemidler. Her hensyntas det at Vinne IL i fremtiden skal ha sambruk med skolen, og det innebærer at det er tatt med 2 garderobesett og utvidet gymsal. Kommunen vil her kunne motta spillemidler på omlag 6,5 millioner kroner inkl. mva, og totalkostnaden vil komme på ca. 169 mill kroner. Totalt areal er 5597 kvm.

Alternativ 2 – Ombygg/tilbygg uten spillemidler

I dette alternativet er det beskrevet ombygging og renovering av Vinne og Ness skole uten spillemidler, og uten å ta hensyn til at man river ned klubblokalene til Vinne IL. Disse må erstattes på annet vis av kommunen, til ukjent kostnad på en annen tomt. Totalkostnaden (men uten erstatning mot Vinne IL) vil komme på ca. 158 mill kroner. Totalt areal er 4776 kvm.

Alternativ 3 - Bygge helt ny skole i Vinne på samme tomt.

Her har man tatt utgangspunkt i dagens arealnормer for nye skolebygg som medfører større areal enn ombyggingsalternativet. Et helt nytt skolebygg for inntil 392 elever (14 klasser) vil kunne få en totalkostnad på ca. 219 mill. kroner med spillemidler og totalt ca. 205 mill uten spillemidler (altså med eller uten sambruk med Vinne IL). Totalt areal er 6200 kvm med spillemidler og 5380 kvm uten spillemidler. Dette kostnadsoverslaget har ikke med seg eventuelt nye tomtkostnader hvis man skulle tenke seg at skolen ble bygd på en annen tomt enn dagens.

I alle disse alternativene må kommunen i samarbeid med de frivillige skytterlagene, som i dag benytter skytteranlegget i kjelleren/sokkelen i Vinne skole, jobbe for å finne et alternativ for dem. Kommunen, sammen med skytterlagene og Verdal idrettsråd er i prosesser på dette nå, og vil i første omgang se på om kjelleren ved Ørmelen skole kan være et nytt egnet lokale. Her må kommunen bidra med investeringer sammen med frivilligheten. Dette må bygges inn i økonomiplanen, og kommer i tillegg til de investeringsbeløp som er skisser i dette forprosjektet.

Kommunikasjonsstrategi og milepælsplan:

Medvirkningsprosesser som beskrevet i eget vedlegg planlegges videreført, og i tillegg vil formannskapet få månedlige oppdateringer om fremdrift i byggeprosessen.

Med forbehold om vedtak og godkjenning av forprosjekt i februar 2019 settes følgende milepæler/mål for fremdrift i sammenslåing av Vinne og Ness oppvekstområde.

Februar 2019: Vedtak i henhold til alternativ i forprosjekt

Mars 2019: Utsending av ny reguleringsplan og anbudsporsess i henhold til vedtatt forprosjekt og vedtak av ny reguleringsplan

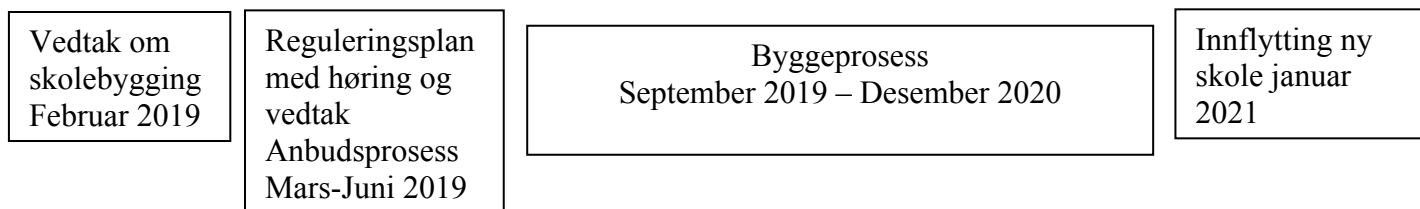
Mars – mai 2019: Reguleringsplan ute på høring.

Juni 2019: Vedtak av reguleringsplan og kontrahering av entreprenør

August 2019: Midlertidige skolelokaler for Vinne og Ness skoler tas i bruk. (Med forbehold om valg av alternativ renovering/tilbygg vs nybygg på annen tomt).

September 2019 – Desember 2020: Byggeperiode.

Desember 2020/ januar 2021: Innflytting i nytt skolebygg.

Midlertidige lokaler for elevene ved Vinne skole

I januar 2019 ble det vedtatt at barnehagen i sokkeletasjen ved Ness oppvekstsenter avvikles fra 1/8-2019. Dette åpner en mulighet for at alle elever i Vinne og Ness kan bruke skole- og barnehageanlegget i Ness som midlertidige lokaler i en byggeperiode. Dette er ikke fullstendig utredet, men det er foretatt en enkel studie. Foreløpig ser det ut til at det er mulig å drive skole der med enkle bygningsmessige tiltak, og med et lite tillegg med brakkerigg og noe tilleggsleie. Det er informert om denne muligheten ovenfor foreldre, elever og personale ved begge skoler, og det ser ut til at dette kan la seg gjøre. En slik løsning vil også være den mest kostnadseffektive, selv om det medfører noe økte skysskostnader. Gjennom en slik løsning vil skolene i realiteten kunne slås sammen fra 1/8-2019.

Sammenheng med øvrige skoler

Det er viktig at flere av skoleanleggene og utviklingen av disse blir sett på i helhet, både mht kapasitet og økonomiske bærekraft. Dette har også folkevalgte organ vært tydelige på.

Ørmelen skole

Link har også gjennomført en enkel mulighetsstudie for Ørmelen skole. Denne skole er på mange måter veldig Vinne skole lik konstruksjonsmessig. Begge disse skolene ble ferdigstilt på midten av 1970-tallet. Den største forskjellen er at Vinne ble bygd med sokkel (skrånende terreng), mens Ørmelen ble bygd på flatt terreng med kjeller. Begge skoler er ombygd i ettertid, og har dermed fått litt ulik form. Ørmelen har også i senere tid fått oppgradert garderobeanlegg og nytt Sfo-bygg. Selv om det er gjort noen renoveringstiltak fremstår deler av bygget fortsatt som nedslitt. Dette medfører at behovet for renovering ved Ørmelen skole anses som noe mindre enn renoveringsbehovet for Vinne og Ness skole. Derfor er også investeringskostnadene til renovering av Ørmelen skole lavere. Link har kommet frem til en investeringskostnad på om lag 135 mill kroner for Ørmelen skole. Dette er beskrevet i vedleggene *Ørmelen skole – Plan mulighetsstudie* og *Ørmelen skole - Forslag budsett*.

Stiklestad og Leksdal skole

Vi er godt i gang med å utrede tomtevalget for ny skole på Stiklestad. Det har oppstått en del utfordringer med bakgrunn i grunnforhold m.m. på de ulike tomtene kommunestyret har bedt om utredning på. Kommunestyret vil få en sak om tomtevalg i løpet av 2019.

Som vist over har Link utredet et kostnadsoverslag for en helt ny skole i Vinne. Dette kostnadsoverslaget viser en total kostnad for bygget inkludert samarbeid med Vinne IL på ca. 220 mill kroner. Rådmannen anser dette som et godt grunnlag for å vurdere kostnaden ved å bygge ny skole på Stiklestad. Opprinnelig er det lagt inn 165 mill kroner i økonomiplanen for et skolebygg. Ved å bruke de nyere beregningen for Vinne skole som utgangspunkt for en parallell vurdering av å bygge ny skole, da i samarbeid med Stiklestad IL mfl. på ny tomt, vil ikke dette være tilstrekkelig. I tillegg vil eventuelle tomtekostnader påløpe.

Hvis tomtevalget på Stiklestad blir å bygge på eksisterende tomt, og løsning med tilbygg/ombygg blir valgt også her, vil nok kostnaden bli noe større enn i Vinne. Dette skyldes at Stiklestads eksisterende bygg er i dårligere teknisk tilstand enn Vinne, og at det ikke er et sammenlignbart nærmiljøanlegg i Stiklestad som i Vinne. Dette medfører at uteområdekostnaden på eksisterende tomt på Stiklestad blir høyere enn i Vinne.

Garnes og Vuku

I gjeldende økonomiplanperiode er det ikke prioritert midler for videre bygningsmessig utvikling ved Garnes og Vuku. Det foreligger et behov for å prioritere etter forutsetningene i gjeldende økonomiplan om å endre skolestruktur som vedtatt. Det må foretas ytterligere gjennomgang av både Garnes og Vuku før disse kan kostnadsberegnes godt nok.

Grunnlag og forutsetninger

Den stabiliseringen av **fødselstall** på lavere nivå enn vi har vært vant til de siste tiårene vil nå fremover gi utslag i stadig lavere elevtall i skolene våre. Denne utviklingen var kjent når ny skolestruktur ble diskutert, og lavere antall fødsler har så langt stabilisert seg.

En ytterligere endring kommet etter skolestrukturvedtak er krav om bemanningsnormer i skolen, og dette er langt på veg en sentraliserende norm. Rådmannens vurdering er at et viktig aspekt i den videre utviklingen av skolebygg og bruk av disse er **fleksibilitet**, slik at stadig nye endringer og krav blir håndtert så smidig og effektivt som vi kan – men likevel med betryggende forutsigbarhet. I dette ligger at det vil være nødvendig å være åpen for diskusjoner om hvilke bygg som brukes til hva, og hvordan grenser mellom tradisjonelle skolekretser settes.

Kommunestyrets strukturvedtak bygger på en **to-parallellforutsetning**. Denne er også grunnlaget for vurderingene gjort i avsnittet «Kapasitet i bygg» senere i dette dokumentet.

Kostnadsbetraktninger

For alle investeringsprosjekter i bygg kommer det erfaringsmessig kostnader i tillegg til selve byggekostnadene. Dette er kostnader til f.eks. intern prosjektadministrasjon, utsmykking/kunst i byggene, offentlige avgifter, evt tomtekjøp, inventar mm. I skolebyggsakene gjør rådmannen en grov vurdering på at kostnadene anslagsvis vil komme på ca. 12 mill pr. bygg. Dette bidrar til at ingen kostnadselementer er utelatt, og heller at det er en buffer i prosjektene enn en overskridelsesrisiko.

Slike investeringskostnader ut over selve byggekostnaden var ikke vurdert i skolestruktursaken i 2017, og er derfor heller ikke tatt inn i gjeldende økonomiplan. Samtidig er det ikke mulig å

anslå investeringsutgiftene med høy grad av presisjon før det er tatt endelig stilling til antall kvadratmeter som skal bygges. De første kostnadsanslagene vil derfor måtte bli noe upresise, og en konsekvens av de forutsetninger som var lagt til grunn på det tidspunkt anslaget ble gjort.

Med forutsetning for areal og med tilleggene til selve byggkostnaden som beskrevet over, kan vi nå beregne følgende investeringskostnad:

Skolebygg	Byggekostnad:	Avgifter, inventar m.v.:	Sum:
Nye Vinne/Ness Alt 1	169 mill	12 mill	181 mill kroner
Nye Vinne/Ness Alt 2	158 mill	12 mill	170 mill kroner
Nye Vinne/Ness Alt 3	220 mill	12 mill	232 mill kroner
Nye Ørmelen skole	130 mill	12 mill	142 mill kroner
Nye Stiklestad/Leksdal	220 mill	12 mill	235 mill kroner

Totalt for disse 3 prosjektene med alt 1 Vinne/Ness: ca. 560 mill kroner.

I økonomiplanen er det innarbeidet anslag på 285 mill kroner, hvorav planleggingsmidler for Ørmelen skole utgjør 2 mill kroner.

For Vinne/Ness er kostnadsøkningen 61 mill kroner for alternativ 1 sett opp mot dagens økonomiplan med de innholdsbeskrivelser gjort i forprosjektet. For Stiklestad/Leksdal er kostnadsøkningen 72 mill kroner sett mot anslag i økonomiplan.

Økonomiske konsekvenser

	Skolebygg	Bygge kostnad:	Tilleggs kostnad:	Sum investerings kostnad	Økonomi plan	Merutgift i fht økonomiplan	Økte renter og avdrag	% av driftsinntekt
		Mill kr	Mill kr	Mill kr	Mill kr	Mill kr	Mill kr	%
1a	Nye Vinne/Ness Alt 1	169	12	181	120	61	1,5	0,1 %
1b	Nye Vinne/Ness Alt 2	158	12	170	120	50	1,2	0,1 %
1c	Nye Vinne/Ness Alt 3	220	12	232	120	112	2,7	0,2 %
2	Nye Ørmelen skole	135	12	147	2	145	3,5	0,3 %
3	Nye Stiklestad/Leksdal	220	12	232	165	67	1,6	0,1 %

I tabellen vises de nye overslagene for de totale investeringskostnadene. Beløpene er sammenholdt med økonomiplanens investeringsrammer. Det er videre beregnet konsekvens i form av økte renter og avdrag. Økningen i renter og avdrag må finansieres innenfor driftsbudsjettet.

I økonomiplanen er det regnet et omstillingsmål i % av driftsinntekter. Det er lagt til grunn driftsinntekter på ca 1,2 milliarder kr. Økonomiplanen viser da at det er behov for et årlig omstillingstempo opp mot 2%. Dette er fordelt utover i perioden med 1,3% som øker til 1,7%.

Med økte investeringskostnader og påfølgende økning i renter og avdrag blir omstillingstempoet over 2% fra 2020 med gjennomføring av alle skoleprosjekter.

				Omstillingsmål med økte skoleinvesteringer			
	Skolebygg	Økte renter og avdrag	% av driftsinntekt	2019	2020	2021	2022
		Mill kr	%	%	%	%	%
	Ingen endring fra økonomiplan			1,3 %	1,5 %	1,6 %	1,7 %
1a	Nye Vinne/Ness Alt 1	1,5	0,1 %	1,4 %	1,6 %	1,7 %	1,8 %
1b	Nye Vinne/Ness Alt 2	1,2	0,1 %	1,4 %	1,6 %	1,7 %	1,8 %
1c	Nye Vinne/Ness Alt 3	2,7	0,2 %	1,5 %	1,7 %	1,8 %	1,9 %
2	Nye Ørmelen skole	3,5	0,3 %	1,6 %	1,8 %	1,9 %	2,0 %
3	Nye Stiklestad/Leksdal	1,6	0,1 %	1,4 %	1,6 %	1,7 %	1,8 %
1a+2	Vinne + Ørmelen	5,0	0,4 %	1,7 %	1,9 %	2,0 %	2,1 %
1a + 2 + 3	Alle 3 prosjekter	6,6	0,6 %	1,9 %	2,1 %	2,2 %	2,3 %

Merk at det i disse tallene ikke er korrigert for besparelser på drift av nye bygg. Erfaringsmessig går kostnad pr kvadratmeter bygg ned. Samtidig vil økning i antall kvadratmeter trekke i retning av økning av utgiftene. Betraktningene i tabellen vedrører kun skoleprosjekter, og tar ikke hensyn til eventuelle endringer i andre investeringsprosjekter.

Kapasitet i bygg

Det har vært fokus på kapasitetsutnyttelse av kommunens skolebygg de senere årene, og balansen mellom effektiv bygningskapasitet, skoleskyss og samfunnsperspektiv er sentral. Jo færre enheter, jo mer mulighet for økonomisk effektiv drift. Men dette balanserer igjen mot øvrige sterke samfunnsbetraktninger.

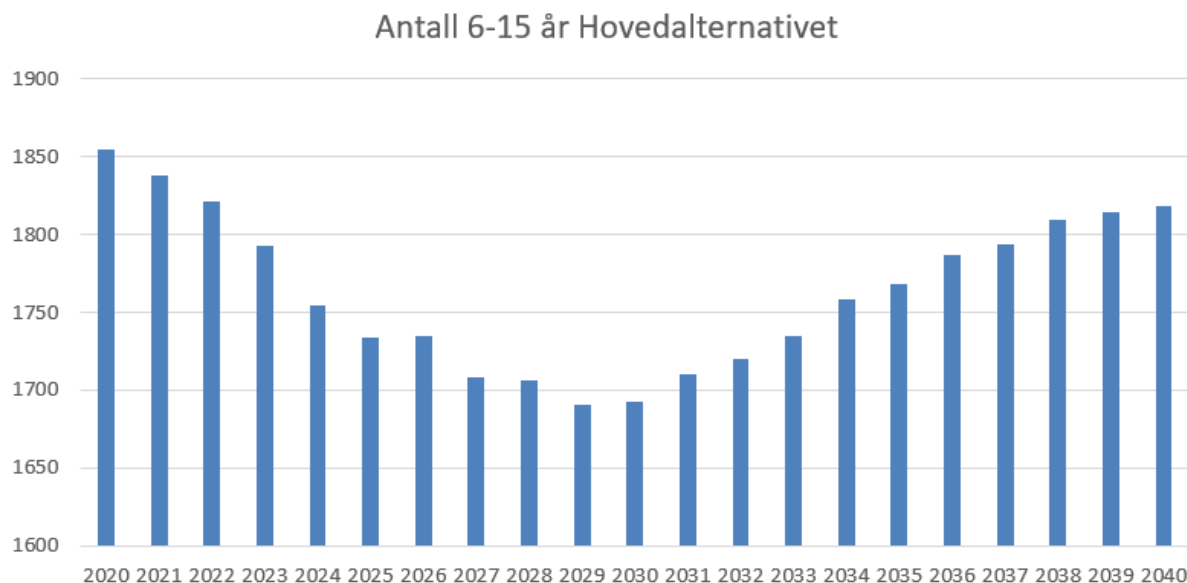
Det å ha mange geografiske enheter fordrer egne skolekretsgrenser, som igjen angir spilleregler for hvor de ulike elevene skal gå på skole. I dag er det 1844 elever i grunnskolen i Verdal. I tillegg ca. 25 elever i private skoler. Disse er fordelt på følgende skoler med en beskrivelse av teoretisk kapasitet, som innebærer hvor mange elever som kunne vært i bygget dersom alle klasserom var optimalt fylt opp, men uten å ta hensyn til mangler som garderobe, fellesareal og lignende, og praktisk kapasitet som medfører det skolene reelt kan huse dersom også alle normer og praktiske forhold skal følges:

Skole:	Dagens elevtall:	Teoretisk kapasitet:	Praktisk kapasitet:	Fremtidig teoretisk kapasitet:	Fremtidig praktisk kapasitet:
Vuku avd. u. skole:	141	180	180	180	180
Vuku avd. barneskole:	109	196	150	196	150
Garnes barneskole:	40	84	65	84	65
Leksdal skole:	51	80	80	0	0
Stiklestad skole:	210	308	210	392	350
Ørmelen skole:	292	366	320	392	350
Verdalsøra Barneskole:	340	392	350	392	350
Verdalsøra Ungdomsskole:	432	450	440	440	440
Vinne skole:	173	336	300	392	350
Ness skole:	56	112	92	0	0
Totalt:	1844	2504	2187	2468	2235

(Tall hentet fra rektorene ved de ulike skolene- og historiske erfaringstall)

Med basis i vedtatt skolestruktur og to-parallellforutsetning vil vi operere med en framtidig teoretisk kapasitet i bygg som er litt lavere enn i dag, men som vil være bedre og mer funksjonell og tilpasset dagens krav både til elev- og til ansatteareal. Ser vi på SSB's fremtidige

prognoser som har i seg en normal nasjonal folketallsfremskriving viser den at vi ikke kommer til å sprengre den kapasiteten som etableres gjennom vedtatte strukturendringer.

Vurdering:

Det er fordeler og ulemper med de tre alternativene i forprosjektet. Etter en gjennomgang av eksisterende bygningsmasse konkluderer Link med at det er et godt grunnlag for renovering av Vinne skole. Dette med bakgrunn i skolen sin solide struktur, den gode arealutnyttelsen i eksisterende bygningsmasse og beliggenhet mot allerede eksisterende nærmiljøanlegg – Vinne aktivitetspark. Skolen kan derfor renoveres og bygges ut til dagens standard på samme tomt, og ved gjenbruk av store deler av bygningsmassen. Det vil imidlertid etterlate noen utfordringer knyttet til begrensninger for å få gulvvarme, og det skaper noen akustiske utfordringer med trinnlyd mellom etasjer. Den lave etasjehøyden gir noen kompliserte løsninger for tekniske installasjoner og ventilasjonsløsninger. Eksisterende korridorløsninger må stort sett beholdes, og det gir noen begrensninger med å få til en løsning med en mest mulig åpen skole både på grunn av struktur og branntekniske krav. Dagens arealnormer vil heller ikke innfris i alle klasserom, og det vil kunne foreligge noe usikkerhet knyttet til merbehov som dukker opp i det eksisterende bygget. Ved gjenbruk av bygget blir det mindre riving enn ved nybygg, og det ligger en miljømessig gevinst knyttet til dette. I tillegg vil mye av det tidstypiske ved bygget bevares, og ikke minst vil det i sum gi lavere investeringskostnader.

En nybygd Vinne skole vil aktivere nye arealnormkrav, og som følge av det vil den bli arealmessig større. Det vil medføre høyere investeringskostnader. En nybygd skole vil igjen kunne bli mer funksjonell, åpen og noe mer fleksibel knyttet til pedagogisk tilrettelegging. I et helt nytt bygg vil det også oppnås bedre løsninger med tanke på levetid på bygningsdeler, bedre isolasjon, og det blir lengre levetid på bygget. Et nytt bygg vil gi større etasjehøyder som igjen gir bedre tilgang for tekniske installasjoner, bedre dagslysforhold og mer optimale løsninger med hensyn til krav vedrørende brann og akustiske forhold. Ved bygging av en helt ny skole vil det også kunne oppnås kortere byggetid.

Med de planlagte prosessene rundt Vinne og Ness, Stiklestad og Leksdal og Ørmelen som foreligger i vedtatt skolestruktur er det klart at det er omfattende prosesser som skal følges opp i årene som kommer. Det blir uvilkarlig omfattende i og med at flere av skolebyggene vi nå

drifter i har så vidt lik alder og teknisk standard. Kommunens egen prosesskapasitet og muligheter for kontinuitetskompetanse må styrkes for å sikre god og rasjonell gjennomføring av prosessene de kommende årene.

I tidligere framskrivninger av elevtall vet vi at kommunens elevtall er synkende i årene som kommer og behovet for fleksibilitet er framhevet i saksutredningen. Og som ledd i dette har det i forbindelse med forprosjektet også blitt vurdert om det kan være mulig å samle mer virksomhet i Vinne, ved å slå sammen Vinne/Ness med Ørmelen. En slik skole ville få elevtall på mellom 550 og 750 elever som ville være en meget stor skole i vårt geografiske område. Den nylig innførte lærernormen setter imidlertid grenser for hvor stort effektiviseringspotensialet blir når man når et visst elevtall. Ved virkelig store skoler synker effektiviseringspotensialet. Det man da evt. kan spare på er FDV-kostnader og investeringskostnader. Det er imidlertid ikke arealmessig rom for å bygge en skole som rommer alle elever fra Ness, Vinne og Ørmelen på Vinne sin eksisterende tomt.

En samling av tilsvarende elever i ny skole på Ørmelen ville gitt noen ytterligere avstandsutfordringer for elever fra gamle Ness skolekrets, og trafikale utfordringer i og med at Ørmelen skole ligger relativt midt i boligbebyggelse.

I planlegging av skolebygg er det nødvendig å se på den fremtidige boligutviklingen i Verdal. Sentrum vokser meget raskt, men her bygges det stort sett leiligheter for en aldersgruppe som tradisjonelt ikke har barn i grunnskolen. Boligområdene rundt dagens Vinne skole opplever store utskiftninger for tiden, og det ser ut som at eldre i stor grad velger å kjøpe seg bolig/leilighet i sentrum. Det gir plass for reetablering av en yngre generasjon i Vinne/Ness området. I tillegg vil etableringen av ny E6 gjennom Verdal kommune kunne medføre at Vinne blir et aktuelt knutepunkt for nyetableringer i fremtiden. Ved å satse på Vinne som lokasjon for en nyrenovert skole utnyttes også de tidligere investeringene i et godt utviklet nærmiljøanlegg

Ørmelen skole er en stor sentrumsskole, og det er også den skolen i Verdal med størst økning i elevtallet de siste årene. Denne trenden ser ut til å fortsette. Dersom denne veksten skulle dempes kunne det vært aktuelt å endre skolekretsgrensene i sentrum. Det vil imidlertid ikke hjelpe mye siden Verdalsøra barneskole i dag praktisk talt er fullbelagt. Videre kjenner vi også til at det er prosesser for boligetableringer i denne skoles nærområde (Nestvoldjordet), som betyr at det nok må påregnes en økning i elevtallet også her om få år. De største boligreservene i Verdal ligger i dag rundt Verdalsøra, Ørmelen, Vinne/Ness og Stiklestad/Leksdal, og det vil derfor være naturlig å tenke skolelokasjoner i disse områdene.

Som omtalt tidligere i saken vil det komme en egen sak om tomtevalget for Stiklestad og Leksdal skole i 2019, og det vil også kunne kjøres ytterligere prosesser for mer eksakte vurderinger for Garnes og Vuku. På tross av at dette ikke er ferdig per dato vil det være fullt mulig å starte med byggingen av Nye Vinne og Ness skole. De videre vurderingene i sentrum vil måtte dreie seg om kapasitetsfordeling for barneskolen mellom Ørmelen og Verdalsøra i utgangspunktet. Men med de fødsels- og befolkningsprognosene vi i dag har det kan bli påkrevet å vurdere ungdomsskolestruktur. I den sammenheng må kapasiteten ved Vuku oppvekstsenter vurderes sammen med Verdalsøraskolene og Ørmelen.

Etter en samlet vurdering anbefales det å investere i nye skole for Vinne og Ness slik forprosjektet foreligger etter alternativ 1. Styringsgruppen og referansegruppene har samarbeidet godt, og det har vært god brukermedvirkning i prosessene. Alle grupper er nå innstilt på å få en ny funksjonell og moderne skole. En modernisert skole på eksisterende tomt i Vinne vil sammen med et flott nærmiljøanlegg skape et attraktivt og godt grunnlag for et godt oppvekst- og

læringsmiljø i samspill med mange brukergrupper. Dette vil igjen danne grunnlag for et attraktivt boområde i begge disse nåværende skolekretsene.

FORPROSJEKT - NYE VINNE OG NES SKOLE

JANUAR 2019

LINK ARKITEKTUR

LINK ARKITEKTUR

LINK ARKITEKTUR
LANDSKAP

Multiconsult

0.1
Innhold

0.1 INNHOLD	3
1.1 KONSEPT OG ARKITEKTUR	4
1.2 LANDSKAP OG UTOMHUS	6
1.3 AREALDISPONERING	8
1.4 BYGNINGSDELER	10
1.5 MATERIALER OG INVENTAR	16
2.1 TEKNISKE FAG	18
2.2 VEGG- OG GULVBEHANDLING	22
3.1 KOSTNADSKALKYLE	24
3.2 AREALTABELL	25
4.1 PLANTEGNINGER	26
4.2 SNITT	28

Konsept og arkitektur

BAKGRUNN

Verdal kommune har besluttet å slå sammen skolene Nes og Vinne til en skole med lokasjon til nåværende Vinne skole. Etter sammenslåingen blir det ca. 350 elever og 40 ansatte. Den nye skolen planlegges utbygd som en 2 parallells barneskole(2x7x27xelever) og med SFO.

EKSISTERENDE SITUASJON

Skolens hovedbygning ble tatt i bruk i 1976. I ettertid har Vinne IL bygd til et klubbhus på dugnad. I 1997 ble skolen utvidet med et nytt frittstående bygg som benyttes av SFO og 1. klasse.

Rundt skolen ligger forskjellige idrettsanlegg som er en del av læringsarenaen. I vest et nytt, flott aktivitetsanlegg, i sør en kunstgressbane og øst for skolen en stor gressbane. Mellom skolen og Jamtlandsveien ligger trollskogen som også fungerer som en del av skolens uteområde. Hoved kjøreadkomst til skolen er fra Kokkeveien.

EKSISTERENDE BYGG, UTBYGGINGSMULIGHETER

Dagens anlegg er i en etasje med delvis sokkeletg. og er bygd i en vinkelform. Denne danner en naturlig og skjermet skolegård mot sør, sør-vest med gode solforhold. Eksisterende bygg har saltaksform unntatt gymsalen som har pulttak.

Alle elevinnganger er fra skolegården unntatt adkomst til garasje og drift som er i sokkeletg

Ut i fra tomtesituasjonen er det naturlige utvidelsesmuligheter i hver ende av byggets fløyer samt i bakkant mot skolegård. Et kompakt anlegg vil ivareta uteområdenes kvaliteter og bygge videre på disse.

I forprosjektet er det foretatt en vurdering av ombyggingsmuligheter av eksisterende bygg. Eksisterende gymsal med garderobeanlegg er uhensiktsmessig i forhold dagens bruk og lar seg ikke innpasse i ny plan. Denne og klubbhuset foreslås revet for å gi nødvendige utvidelsesmuligheter. Det samme gjelder for eksisterende SFO-bygg. Del av nytt skolebygg beslaglegger areal av eksist. skolegård og riving av SFO frigjør arealer til utvidelse av skolegård/ utearealer.

NY SITUASJON

Det nye skolebygget er en videreføring av eksisterende byggs vinkelform og etasjer. Nybygget er lagt inntil eksist. bygg mot skolegården og i forlengelsen av fløya mot kunstgressbanen. Tilbyggene har fått flate tak og framtrer som egne volumer. Eksisterende fløy mot vest får en mindre utvidelse med videreføring av eksist. saltaksform. Adkomster blir som tidligere med hoved kjøreadkomst fra Kokkeveien og parkering foran bygget i sokkeletg. Tidligere har ikke skolen hatt en egen definert hovedinngang, kun vareadkomst og elevinnganger. Nå blir den nye hovedinngangen en naturlig del av bygget og tydelig markert.

INNSPILL

Etter presentasjon av forslag til konsept kom det brukerinnspill vedr. øking av areal av gymsal/ garderobeanlegg. Ved å søke om spillemidler kan det gis tilskudd som kan være med på å finansiere deler av en slik utvidelse. Dette ble da lagt inn som grunnlag for videre prosjektering samt at det også ble lagt inn nye arealer for sosiale rom som en del av denne pakken. Dette medførte at prosjektet økte i omfang. Økte kostnader som følge av dette må også ses i sammenheng med erstatningslokaler vedr. riving av klubbhuset til Vinne IL. Det er vist 2 kostnadsoppsett med og uten utvidelse.

KONSEPT

Arealer for undervisning og personale er plassert i eksist. bygg. Spesialrom er lagt i bakkant tilbygg i tilknytning til elevarealer. Store rom som gymsal og amfi som går over 2 etasjer er plassert i enden av eksist. bygg. Fra gymsalen er det kort vei ut til tiliggende idrettsbaner.

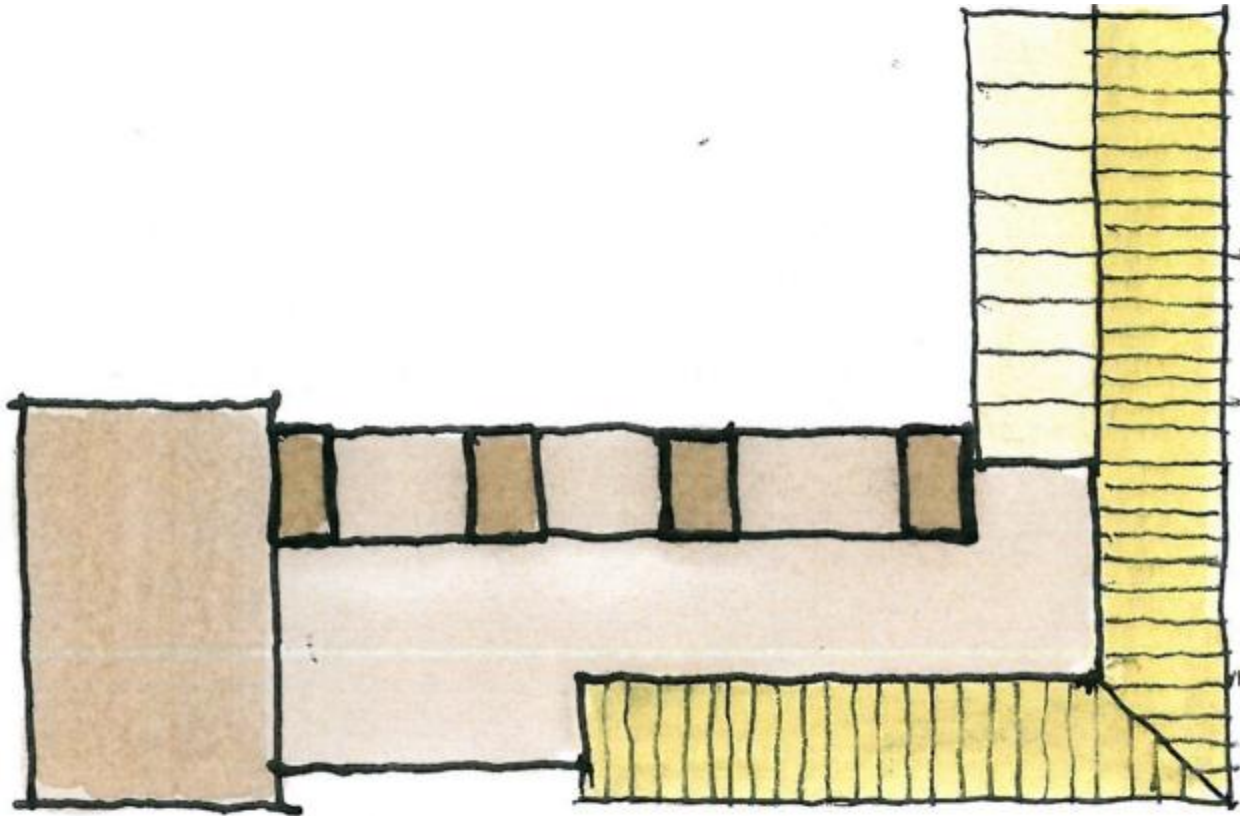
Hele bygget knyttes sammen av en felles gangsone som går fra hovedinngangen i sokkeletg. opp til 1. etg. mellom amfi og fellesrom og videre gjennom elevarealene mellom eksist. bygg og spesialrom. Kantine, skolekjøkken og bibliotek ligger i bakkant amfi slik at det i størst mulig grad er mulig å åpne opp og få til sambruk, spesielt med kantinen.

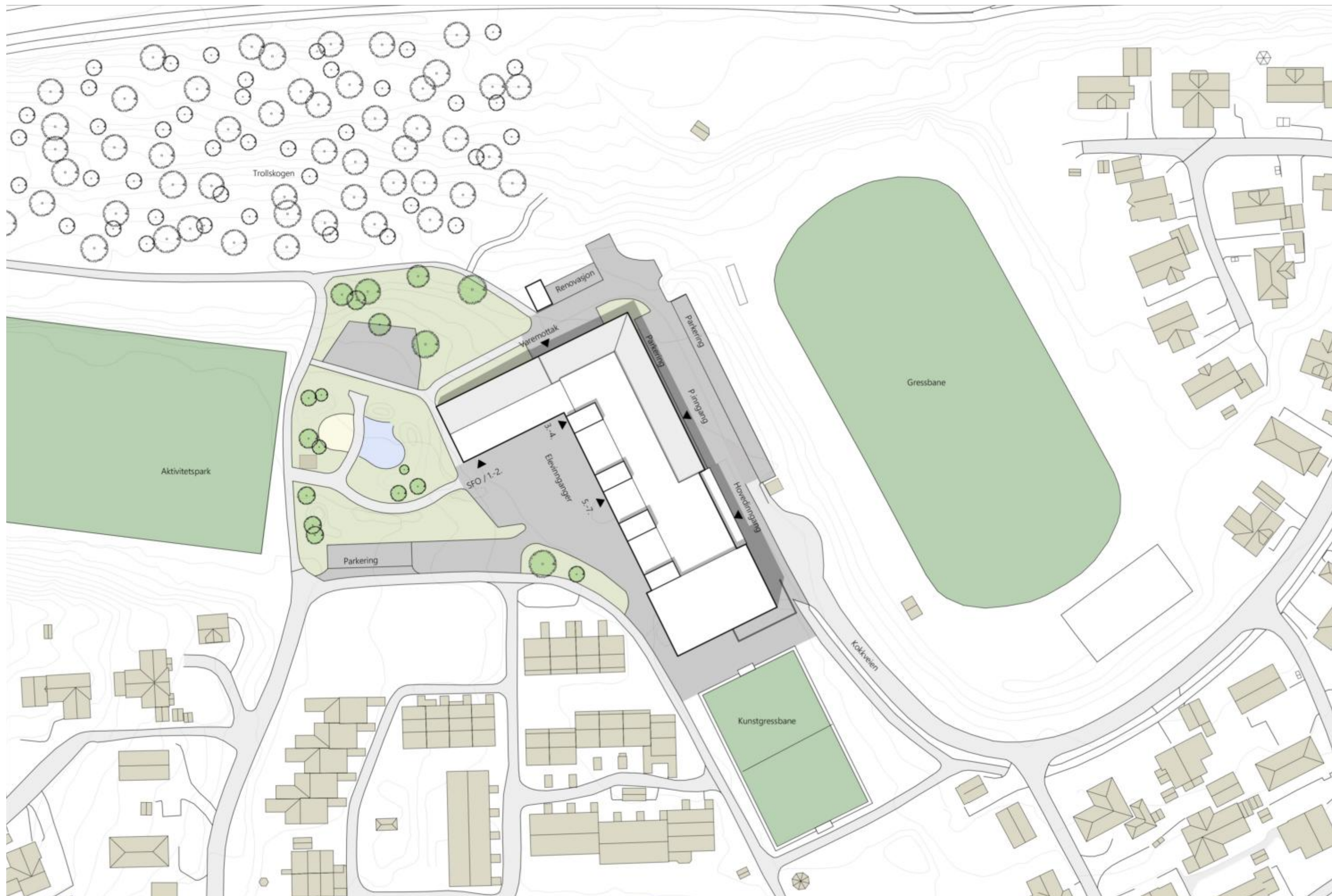
Det har vært et mål å få til en åpen skole for brukerne, spesielt for elevene er det viktig å skape trygge rammer og bli sett. Dette er forsøkt gjennomført ved å åpne opp fra klasserommene gjennom garderober, felles gangsone og videre til elevinngangene. Det åpnes også opp i stor grad mellom klasserommene og gangsoner hvor eksist. teglvegger erstattes av glassfelt. Dette også for å få dagslys inn i bygget samt for å aktivisere arealene utenfor undervisningsrommene.

Samme prinsipp er tenkt mellom amfi og kantine, bibilotek og til dels skolekjøkken. Glassfelt i yttervegger og innervegger gir lys og åpenhet inn til amfiet.

I fellesgang og amfi tenkes overlys i taket for å få direkte dagslys i disse rommene.

Det er lagt opp til sambruk mellom skole og idrettslag, musikk og frivillige på ettermiddag og kveld. Foruten gymsal og sosiale rom er det tilgang til kantinekjøkken og kantine. Amfiet kan også fungere som storstue for nærmiljøet.

Landskap og utomhus

HENSIKT/MÅL FOR LANDSKAP

- Skape en helhetlig skole
- Skape god logistikk rundt skolen, adkomst elever, ansatte, besøkende, Varelevering og renovasjon
- Ny bruk av frigitt areal (SFO-bygg)
- Knytte sammen området med aktivitetsparken og idrettsbanen
- Soner for lek og opphold, særlig for småklassene

KONSEPTET - "GRUNNFJELLET SKOLEGÅRD"

Flere steder på eiendommen og i skolegården kan vi se fjell i dagen og bruk av store steiner i anlegget. Videre er skolegården omringet av skog og natur, og mer tilrettelagte arealer i skogen som «trollskogen». Landskapsplanen bygger videre på disse kvalitetene med bruk av materialer som steiner, fjell, grus, sand og treflis, vannrenner i anlegget og terrengformer som skaper "minilandskap" inne på skolegården. Uteområdet er delt opp i ulike rom/soner i landskapet for varierte aktiviteter. Den store plassen foran skolebygget vil fungere som en flerfunksjonelt område for aktivitet og sammenkomster, med amfi og et møblerte oppholdsarealet tilknyttet kantinen.

TRAFIKK OG LOGISTIKK

Hovedadkomstvei til skolen er langs Kokkveien hvor hovedinngang er plassert. Elevinnganger på byggets vestside, mot skolegården. Mange av elevene kommer med buss fra busstoppet på Coop Prix Vinne, og kommer fra sør via eks. gangvei til skolen. Prosjektet forholder seg til eksisterende veinett og kobler seg til eksisterende gangveinett rundt skolen.

Parkeringsplass for ansatte og besøkende er plassert på dagens parkering, med 2 HC-parkeringsplasser ved hovedinngang. Totalt er det 36 parkeringsplasser, hvorav 6 er dedikert til besøkende og 6 er avsatt til EL-parkering. I enden av Kirstens vei mot aktivitetsparken er det anlagt en ny parkeringsplass med 10 plasser, dedikert til SFO og evt aktivitetsparken på ettermiddag/kveldstid. Mellom parkering og skolegård er det et buskfelt som skaper et skille mellom trafikkareal og skolegård.

Brannoppstillingsplasser er markert i plan på byggets nordlige, vestlige og østlige side. Fra enden av Kristens vei er det en åpen adkomst til skolegårdens store plass som primært brukes av gående og syklende. Ved behov for adkomst for brannbil og kranbil til eks. trafo er det mulig å komme til plassen Kristiens vei eller via Kalvmyra som møter Kristens vei. Det kan også være behov for bruk av adkomsten for materialer til sløydsalen. Utover dette forutsettes skolegården stengt for kjøretøy. Så langt det har vært mulig er det forsøkt å skille myke og harde trafikanter på området.

VARELEVERING OG RENOVASJON

Varelevering og renovasjon er samlet på byggets nordlige side, med vendehammer for å gi tilstrekkelig plass for snu- og manøvreringsplass for store kjøretøy. Det er anlagt 4 stk. nedgravde avfallscontainere for avfallshåndtering.

SYKKELPARKERING

Sykkelparkering, hovedsakelig under tak, er plassert ved adkomster til skolegården og ved hovedinngang. Krypjkjeller i bygget brukes som innendørs parkering for sykkel og elparkering. En fiksestasjon med sykkelpumpe og reparasjonsstativ er anlagt ved den store sykkelparkeringen.

LEK OG OPPHOLDSAREALER

Dagens kunstgressbane skal rehabiliteres og flyttes mot sør ved ny gymsal. Eksisterende idrettsplass beholdes, men med ballfangernett og en kantlinje i dekke som markerer banens område. Dagens skråning mellom grusbane og eksisterende SFO brukes videre i anlegget som et amfi mot grusbanen, med sittesteiner som settes inn i terrenget. Noen av steinene former en trapp som leder mot ny gangvei på toppen av amfi.

Det er lagd terrengformer i landskapet vest i skolegården som deler opp rommene på tomten. Det er valgt lekeutstyr som skaper aktivitet og som er kan brukes av flere samtidig. Sentralt på tomten er det husker, og et område med gummidekke med trampoliner, en karusell og en kryptunnel. Terrengformene omslutter lekearealene.

Den store skoleplassen foran bygget beholdes som en flerfunksjonell flate slik i dag for slåball, kanonball, lek og vil fungere som en samlingsplass. Langs byggets fasade er det plassert benker og en oppholdssone med møblering koblet til kantinen og biblioteket. På plassen utenfor bygget ligger en vannrenne som brukes som et lavbrekk på plassen og kan brukes til lek med vann.

Ny gangvei langs tilbygg vest (1-2kl inngang) gir adkomst til plassen fra nord og vil gå mellom bygget og en fjellskjæring mot skolegården. Det er behov for å grave inn i terrenget ved nytt tilbygg og det er antatt at det vil dukke opp fjell ved fjerning av masser. Fjellskjæringen tilpasses og blir en del av anlegget som en klatrevegg med klatretau og fallunderlag i bunn.

Intern gangvei kobler skolegården og aktivitetsparken og er iht TEK 17. Gangveien skjærer seg noe inn i terrenget skrå opp og gjennom skolegården mellom amfi mot skoleplassen og klatre/buldrevegg. Sør for gangveien er det foreslått et sandbasseng med trekonstruksjoner og et klatrestativ. Videre er det mot Kristens vei er det laget en landskapsform med to sklier. Sklien er plassert slik at det man får utsikt ut over skolegården og mot skogen.

Utomhus L001
1:500

Arealdisponering

PLANLØSNING

Ny gymsal har 2 flater med muligheter for en 2-delning slik at det kan foregå ulike aktiviteter samtidig.

Amfiet mellom gymsal og eksist. bygg blir skolens samlingsarena. Hovedinngangen ligger mellom gymsalen og amfiet og er utvendig markert med et stort tak som annonserer denne utad. Fra denne er det trapp og heis opp til 1. etg. Inngangen benyttes også av idrettslag og frivillige.

I bakkant sokkeletg. ligger garderober og materialrom til gymsalen samt et større teknisk rom. Det er også en egen garderobe for elever som trenger assistanse.

I forlengelsen av amfiet mot fasaden er musikkrommet plassert. Dette er også tenkt å fungere som scene i forbindelse med framvisninger, arrangementer på skolen. På veggen over musikkrommet etableres et senkbart lerret for framvisning av film, videoer osv.

I 1. etg. i tilknytning til amfiet ligger kantinekjøkken, kantine, skolekjøkken og bibliotek adskilt med delvis glassvegger. Kantina (sosialt rom) og delvis biblioteket er tenkt som en utvidelse av øvre nivå amfi.

Skolekjøkkenet åpnes mot amfiet i den grad det er mulig i fht. funksjon. I tilknytning til kantinekjøkkenet er det en serveringsdel mot kantina (sosialt rom). Sosiale rom for idrettslag og frivillige er også plassert i dette området med tanke på sambruk mellom skole og øvrige brukere.

I bakkant av eksist. bygg mot skolegården er øvrige fellesrom som forskning- og teknologirom, sløyd og tegning/tekstil/keramikk plassert. Fra amfiet går en felles gang som knytter de nye arealene til eksisterende bygg med de forskjellige klassetrinnene.

Alle klasserommene er plassert sonevis i 1. etg; 5-7 trinn, 3-4 trinn og SFO/1-2 trinn. Sistnevnte klassetrinn ligger i fløya mot vest. SFO har fått en egen kjøkkensone. Inn til 1. trinn er det delvis åpnet opp med en foldevegg.

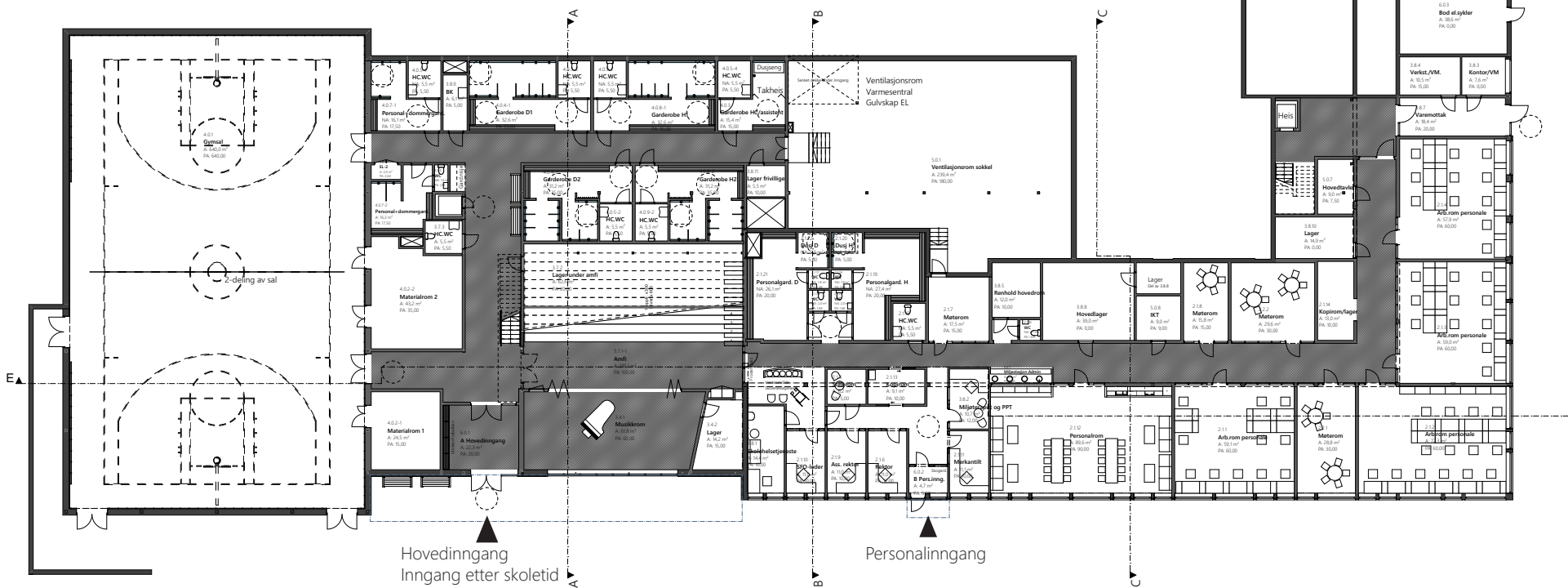
Mellom fløyene er det en rampe pga. av at det er 70 cm høydeforskjell. Denne løsningen videreføres men må tilpasses noe.

Mellom sone 5-7 og fellesgang ligger et hvile-sanserom med eget HC.wc og grupperom.

Alle trinnene har 2 grupperom pr. trinn samt egne lager.

Illustrasjon: Arbeidsrom, sokkel

Plantegning - Sokkeletasje
1:400

I korridorene plasseres miljøstasjoner og sittenisjer for elever. Disse tenkes som egne elementer som er med på å bryte opp korridorfølelsen samt aktivisere disse arealene.

Alle klassetrinnene har egne innganger fra skolegården med en 2-delt garderobeløsning for henholdsvis fin- og grov/skogarderober. Tørkerom i garderobene for de laveste trinnene.

Administrasjon og personalrom er plassert i sokkeletg. eksist. bygg og får egen inngang. Alle rom med krav til dagslys som kontorer, arbeidsrom og personalrom er plassert mot fasaden. Garderober, lager og møterom er plassert i bakkant av korridor.

Vaktmester og varelevering får adkomst utenfra som i dag. I tilknytning til denne er plassert heis og ny trapp opp til 1. etg.

I krypkjelleren inntil vaktmester blir det gravd ut for bod parkering av el.sykler. Eksisterende garasjeplass i sokkel flyttes ut og det bygges en ny garasje evt. carport.

TILPASNINGER EKSISTERENDE BYGG/KONSTRUKSJONER

Konstruksjoner/struktur eksisterende bygg har gitt føringer for planløsninger/rominndelinger, etasjehøyder og volumoppbygging nybygg. Gjelder spesielt byggets typiske korridorløsninger, takkonstruksjoner og vindusbånd i fasaden.

Som nevnt har det vært et mål å få åpnet opp mest mulig mellom nytt og gammelt bygg i klasseromssonene. Dette er i tråd med pedagogiske prinsippet til skolen. Åpenhet og innsyn gir trygghet for elevene i garderobesituasjonen. Dette har imidlertid vist seg utfordrende mht. brannkrav/løsninger og må avklares før søknad om rammetillatelse.

Eksist. etasjehøyde mellom sokkel og 1.etg. samt langsgående betongdragere i korridorer gir også en del utfordringer mht. framføring av tekniske installasjoner. Påvirker også valg av gulvvarmeløsninger og dørhøyder samt himlingshøyder i sokkeletg.

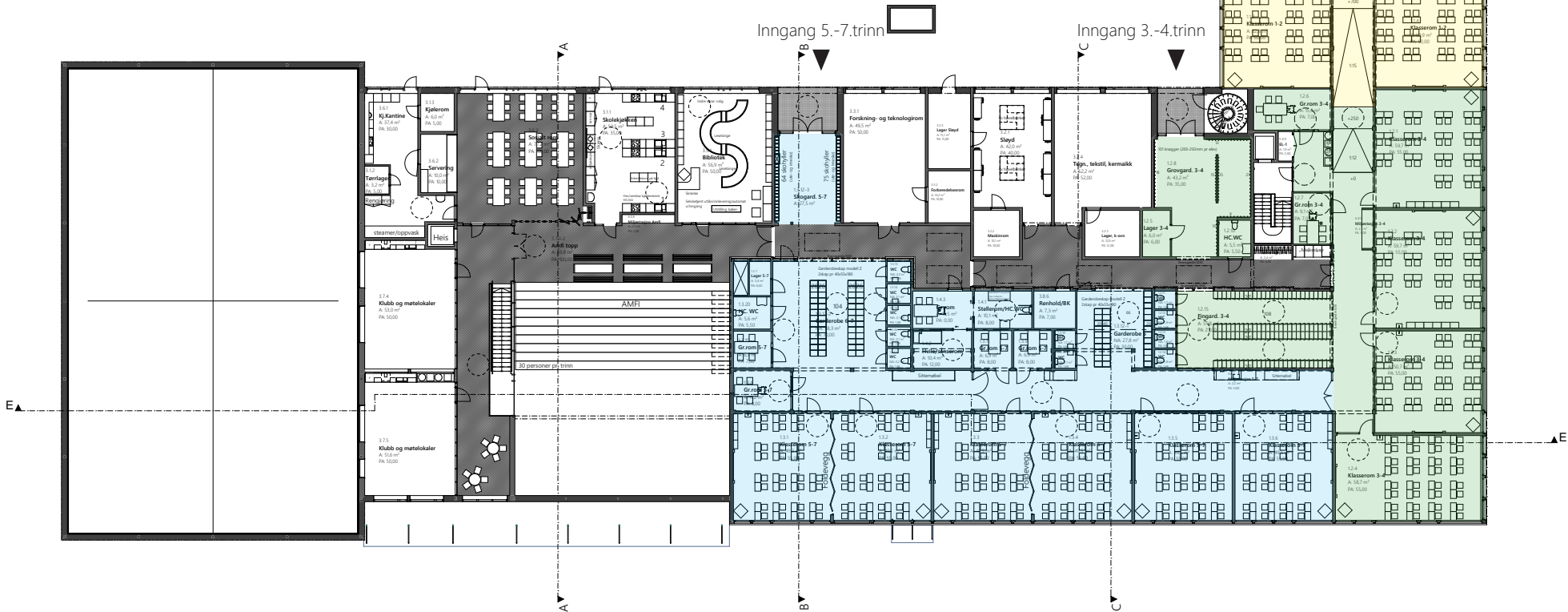
For å forenkle føringer ventilasjon samt å unngå plasskrevende sjakter er det valgt desentraliserte ventilasjonsanlegg. Noen av aggregatene er plassert som bokser over utvidelsen av 1. etg. og er blitt en del av byggets arkitektoniske uttrykk. For å unngå snølommer på eksist. tak er det lagt et flatt tak i bakkant fra aggregatene inn mot møne på deler av eksist. bygg.

UNIVERSELL UTFORMING

Prosjekteringen skal tilrettelegge for bruk for personer med ulike typer hemninger, som bevegelsehemninger, orientershemninger (syn, hørsel og kognitiv svikt) samt miljøhemninger (som f.eks. astma og allergi). Bygget skal være inkluderende ved at det oppfyller krav til bevegelsesfrihet, det skal være lett å orientere seg i og det skal ikke være allergifremmende.

Illustrasjon: Inngang 5-7.Trinn

Plantegning - 1.etasje
1:400

Bygningsdeler

Fasade - nord
1:250

IKKE-BÆRENDE BYGNINGSDELER

YTTERVEGGER

Eksist. bygg har i 1. etg. isolerte stendervegger med utvendig forblending av tegl og vindusbånd. I 1 etg. blir det få fasadeendringer, kun tilpasning til noen større vindusåpninger. Eksisterende vinduer foreslås utskiftet. Videre utskifting av innvendige platekledninger og dampsperre.

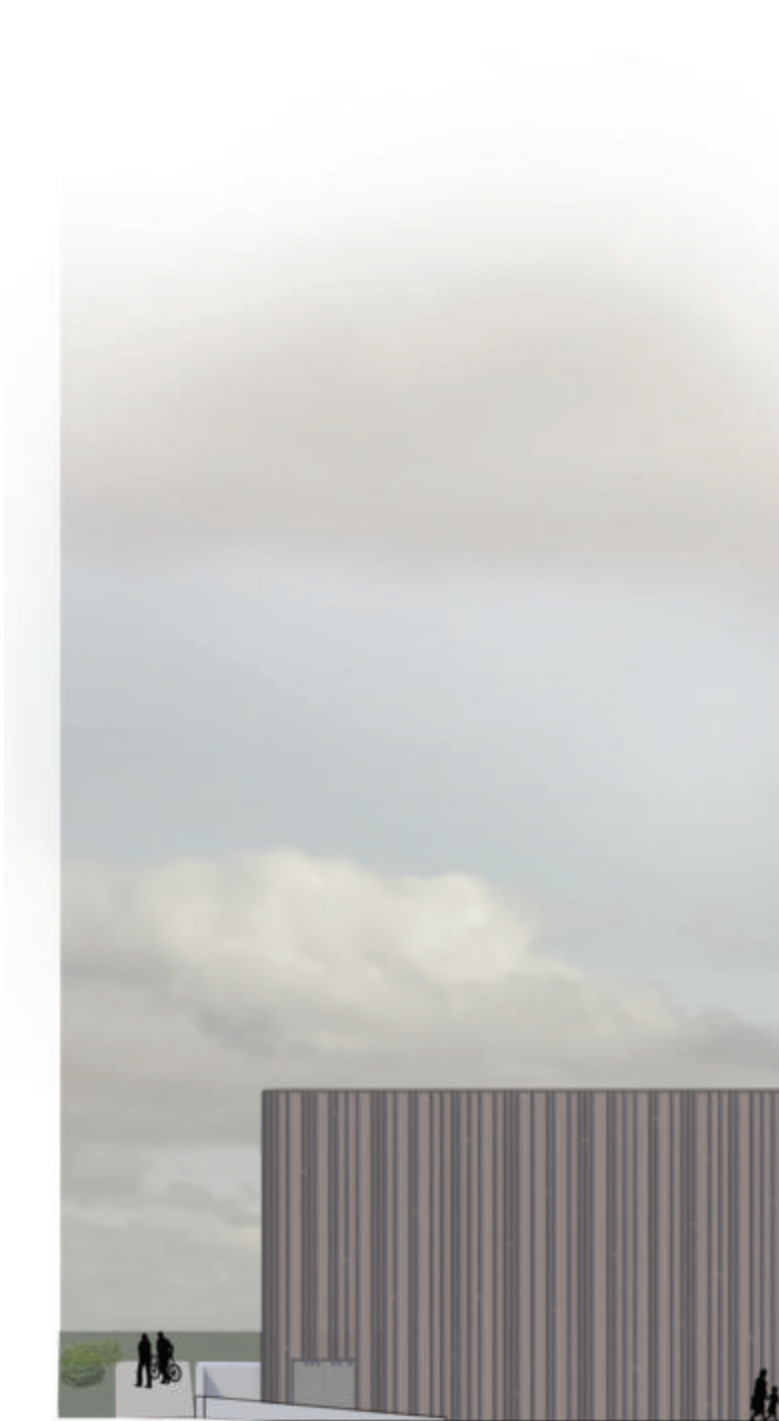
Etter utvidelse av bygget mot skolegården blir denne fasaden innervegg. Teglforblendingen beholdes der det er mulig. For å få til mest mulig åpenhet mellom klassetrinnene og felles gangsone foreslås å åpne opp en del. Pga. branncellekrav kan dette løses ved f.eks. branngardiner evt. glassvegger/dører evt. i kombinasjon.

Sokkeletg har betongvegger med innv. lecaisolasjon og framstår som pussede vegger. Ved plassering av nye funksjoner som har krav til dagslys må det skjæres større åpninger for større vinduer. Foreslås tilleggsisolert på utvendig side og pusses.

Nye yttervegger oppbygges av isolerte stendervegger av tre. Dampsperre og platekledning på innvendig side, vindtetting, utlekting og panel kledning på utside. Det foreslås også noe platekledning og båndtekkning i partier på overganger forskjellige volum. I del av vestfløy som utvides foreslås en videreføring av isolert st. verk med utvendig teglforblending.

Vinduer av tre med utvendig aluminiumskledning.

Vindusfelt i 1. etg. over dør hovedinngang - glass/alu fasadesystem.

Fasade - øst
1:250

Fasade - sør
1:250

INNERVEGGER

Alle innvendige lettvegger rives. I 1. etg. mellom eksist. klasserom og korridorer er det teglvegger mellom uk gulv-uk betongdragere som bærer eksist. takkonstruksjoner. For å få mere dagslys inn i gangarealene tas større åpninger i/delvis fjernes teglveggene for montering av glassfelt m/dører inn til klasserommene.

Øvrige innervegger/skjørt bygges av stål stenderverk/isolert med platekledninger i hht. brann-og lydkrav.

På trinn 5-7 er det foldevegger mellom noen av klasserommene. Rommene er noe mindre enn programmert og foldeveggløsninger gir større fleksibilitet mht. romstørrelser. Det er også valgt en en slik løsning mellom amfiet og musikkrommet.

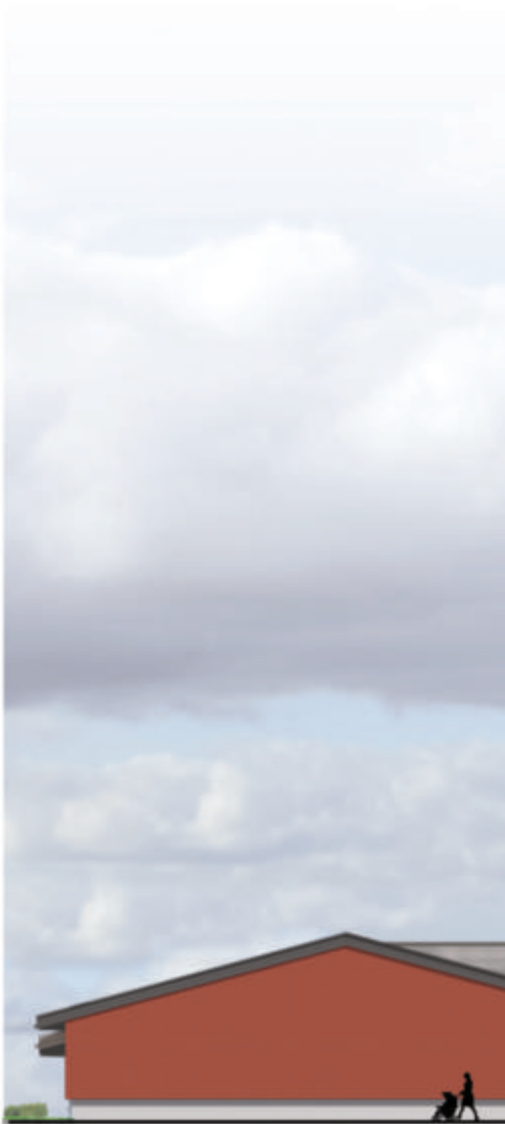
Mellom kantine og amfi blir det foldevegg i glass slik at det er mulig å åpne helt opp mellom disse rommene. Ved bruk av sosiale rom, evt. utleie, kan denne veggen lukkes mot amfiet. Tilliggende rom har større vindusfelt som gir indirekte dagslys til amfiet.

I eksist.sokkeletg. skjæres det nye åpninger i betongvegg mot korridor for nye døråpninger og glassfelt inn til møterom. Alle vegger inn til personal, arbeidsrom blir glass systemvegger. Det er et mål å åpne opp mest mulig fra ytterveggen og inn mot bakre del av etasjen for å få inn mest mulig dagslys.

Vegger i garderober/toaletter som har flis bygges av murt leca.

Alle innvendige glassvegger og systemvegger i tre.

Se planer veggbehandlinger.

Fasade - vest
1:250

GULV

Gangsoner fra hovedinngang , amfi og musikkrom er med slipt betong.

I våtrom, garderober i tilknytning gymsal, wc/dusj i garderober personale legges flis med bestandige epoxyfuger. I kjøkken, grovgarderober, wc elever samt tekniske rom vinyl banebelegg m/oppbrett.

Linoleum i klassearealer, kantine/amfi i 1. etg samt i kontorer, admin, arbeids- og personalrom i sokkeletg. SFO og bibliotek får teppegulv mens i formingsrom foreslås tregulv. I lager/rom for keramikkovn og i varemtottak foreslås avrettet betong. Kan evt. også tenkes benyttet i det store ventilasjonsrommet i sokkeletg.

Sportsgulv i gymsal, type må vurderes nærmere i videre prosjektering. Matter i v.f. hovedinngang og personalinngang.

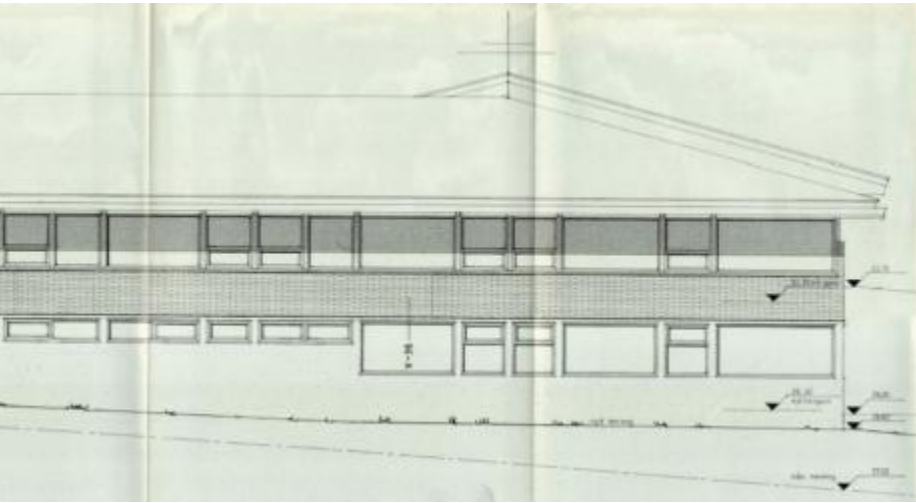
Se for øvrig egen plan for gulvmaterialer.

HIMLINGER

Himlingsløsninger tilpasses rommenes funksjon og krav til akustikk, brann og himlingshøyder.

I deler av eksist. bygg blir det delvis direktemonterte absorbentplater til uk takkonstruksjon eller dekke. Gjelder spesielt for klasserom i 1. etg. hvor dagens løsning videreføres med synlige limtredragere.

For å få mest mulig himlingshøyde i kontorer, møterom, arbeids- og personalrom i sokkeletg. videreføres prinsippet med direktemontert løsning. Kan også bli aktuelt i deler av nybygg sokkeletg., må vurderes nærmere mht. himlingshøyder. En slik løsning medfører imidlertid synlige ventilasjonskanaler.

Utsnitt, fasade eksisterende bygg - originale tegninger

Korridorer og garderober i elevområder: systemhimlinger/treullplater.

Gymsal: direktemontert lydabsorberende himling mellom fagverksbjelkene.

Kjøkken: Systemhimling/hygieneabsorbentplater.

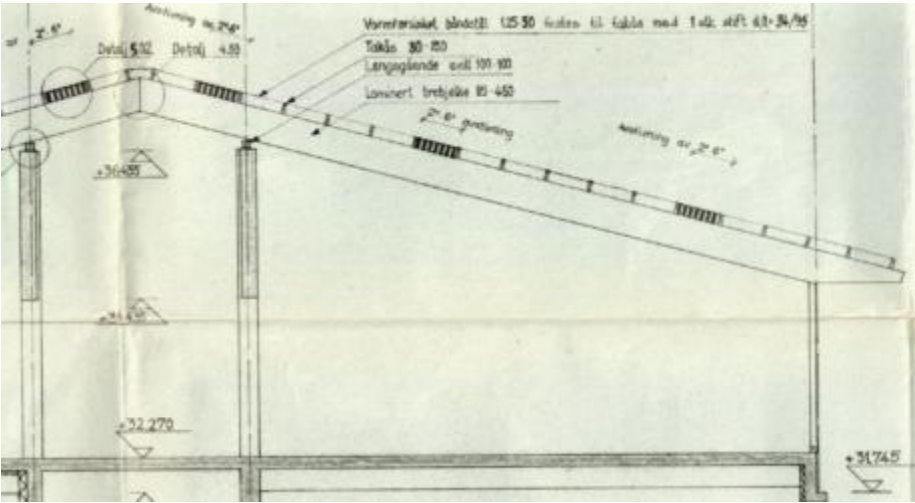
For øvrig en god del nedhengte systemhimlinger. Unntak kan være mindre rom som toaletter og dusjrom hvor det kan tenkes gipsplatehimling. I birom som lager og tekniske rom i sokkeletg. tenkes ikke himling, kun maling/støvbinding av uk dekker.

I amfiet og kantina vurderes en nedhengt perforert gipsplatehimling med runde hull. Samme type himling i biblioteket.

YTTERTAK

Eksisterende bygg har takkonstruksjoner med synlige limtredragere med opplegg på søyler i yttervegger og betongdragere på hver side av korridor. Dampsperrsjiktet og isolasjonen på ligger på oversiden av konstruksjonen. Dagens isolasjonstykkelse er 150 mm med en mindre nedlekting/ isolasjon mellom sperrene. Over isolasjonen er det en opplektet/luftet konstruksjon og stålplatetak.

I utgangspunktet skal eksist. takkonstruksjon over limtredragerne berøres i minst mulig grad unntatt hvor det er nødvendig med tilpasning til nye takkonstruksjoner, nye volumer. Tilleggisolering av taket skal skje fra undersiden. I del av eksist. tak som ikke blir berørt av nye konstruksjoner fjernes dampsperre og himlingsplater. Tilleggisolasjon og ny dampsperre monteres mellom dragerne på undersiden av eksist. isolasjon. Nye tak bygges som varmttak med innvendige nedløp. Taktekking av papp. Oppbygging takkonstruksjon se beskrivelse RIB. Del av nytt tak som bygges inn over eksist. saltak bygges opp som øvrige nye tak med tilpasninger mellom ny og eksist. takkonstruksjon ved mønet. Her må lufting av eksist. tak ivaretas.

Utsnitt, snitt eksisterende bygg - originale tegninger

Konstruksjon tilbygg i forlengelse av fløy vest utføres i limtrekonstruksjoner som eksist. bygg. Overgang i takflater ok taktekking tilpasses. På undersiden tar eksist. yttervegg opp overgangen mellom nytt og gammelt tak. Over hovedinngangen henges det nye taket opp med stag på veggen bak. Over personalinngangen og rømningsdørene ut fra gymsal monteres mindre glassbaldakiner med oppheng på vegg.

For å få direkte dagslys inn i korridorsonen mellom eksist. og nytt bygg benyttes overlyskupler.

TRAPPER

Det etableres 2 nye trapper mellom sokkel- og 1. etg. Trapp fra hovedinngangen er en betongtrapp med slipt overflate med nedfelte trinn-neser av silikon/gummi. Trappa mellom vareleveringen og opp til 1. etg. tenkes som en stålkonstruksjon med istøpte trinn og belegg.

Opp til ventilasjonsrommene på taket er det utvendig sprialtrapp i stål. Denne avstenges med et stålgitter og dør.

SOLAVSKJERMING

Fasadene mot øst, sør og vest får solavskjerming, enten i form av lameller eller screen. Monteres utenpåliggende på eksisterende fasader. På ny fasade mot vest monteres de skjult over vinduer i utlektet hulrom bak panelet.

Illustrasjon: Gymsal

Illustrasjon: SFO

Materialer og inventar

MATERIALER OG OVERFLATER

Skole og byggherre ønsker robuste materialer/overflater.

VEGGER

Lyd- og brannkrav medfører at mange innervegger må ha gipsplater. Kan evt. kombineres med andre materialer. Det er ønskelig å benytte en del tre, dette kan være i form av finerplater og spaltepanel kombinert med akustikkduk/mineralullplater bak. Disse materialene er først og fremst tenkt i skillevegger mellom klasserom samt i fellesarealer som korridorer, kantine, veggfelt/skjørt i amfi og tiliggende fellesarealer. I gymsal foreslås en perforert kryssfinerplate i nederste etasjehøyde med spaltepanel over, akustikkplate/duk bak.

I alle garderober/dusjer og toaletter tilknyttet gymsal blir det flis på vegger. Også på vegger i toaletter tilknyttet garderober elever.

I admin -og personaldelen blir det stort sett gipsplater unntatt i dusjrom hvor det blir flis.

UTVENDIGE OVERFLATER/MATERIALER

Eksisterende bygg som i dag.

Nye volumer i ubehandlet trepanel som grånes over tid. Ventilasjonsboksene på taket vurderes i en mørkere farge.

Gymsal tenkes med stående trepanel med utenpåliggende vert. lekter som bryter opp og gir skyggeeffekter på de store veggflatene.

Øvrige vegger: liggende panel. Vegg hovedinngang får en farget plateledning som er med på å signalisere hovedinngangen utenfra.

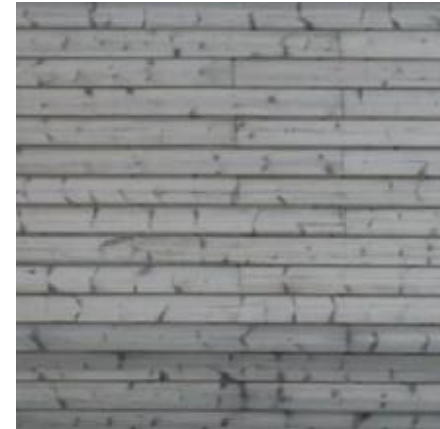
Samme prinsipp på vegger og tak elevinnganger i 1. etg. Hver inngang får forskjellig farge som markerer og gir inngangene hver sin identitet. Dette prinsippet tenkes videreført inn i sko og grovgarderober. Platemateriale kan f.eks. være type Steni el. tilsv.

Plateledning prosjekteres for å unngå skader fra ballspill o.l.

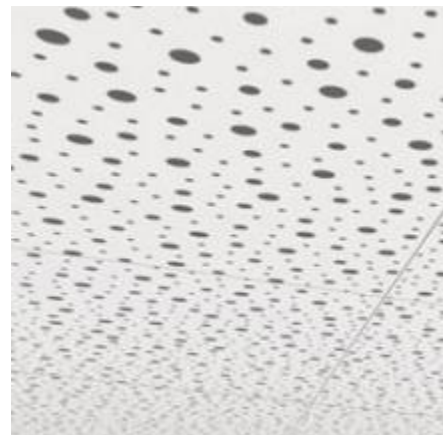
Slipt betong

Liggende ubehandlet trepanel

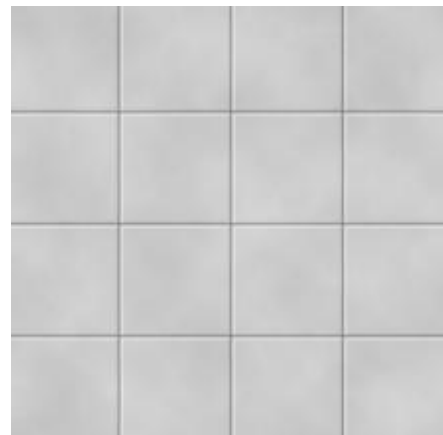
Perforert gipshimling / akustikk

Eksisterende teglfasade

Flis - dusj- og våtrom

Perforert kryssfiner

INVENTAR

Skolene har noe inventar som kan tas med over i ny skole; noe kontormøbler, en del pulter/stoler samt langbord/benker. Det blir nødvendig med supplering av nevnte møbelgrupper i tillegg til nytt inventar for øvrig.

Illustrasjon: klasserom 1-2.trinn

Illustrasjon: mellomsone, 5-7.trinn

Amfi - allrom

Tekniske fag - beskrivelser

BÆRENDE KONSTRUKSJONER - RIB

Nybygget prosjekteres i henhold til gjeldende krav i PBL, TEK 17 og norske last- og dimensjoneringsstandarder. Det forutsettes plassert i tiltaksklasse 2 og pålitelighetsklasse 2.

Fundamentering skjer på fjell, dvs. som for eksisterende bygg. Grunntype fjell tilsvarer type A i hht. NS-EN 1998-1 (jordskjelvstandarden), og i kombinasjon med at nybygget er plassert i seismisk klasse III, kan dimensjonering for jordskjelv utelates.

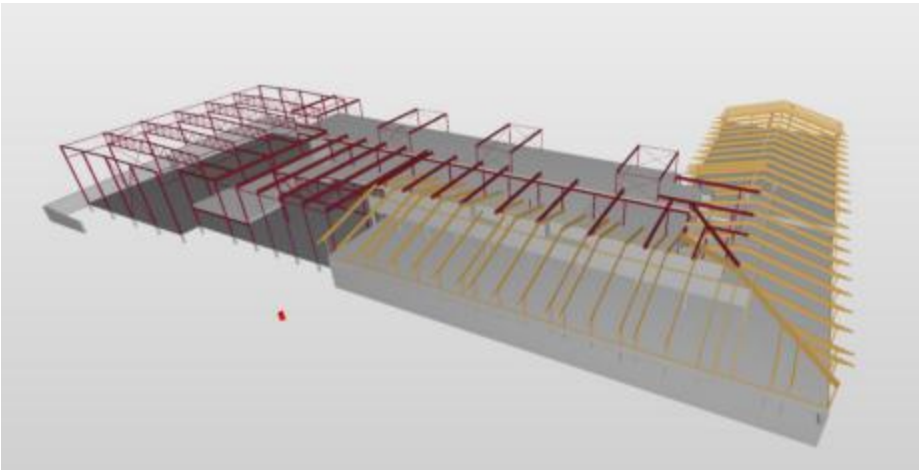
Den statiske beregningsmodellen forutsetter at fasadene fordeler vind- og skjevstillingslaster til horisontale skiver (dvs. dekker og tak). Alle horisontale laster blir så omfordelt via dekke- og takskiver til vertikalt avstivende komponenter, dvs. veggskiver i betong og vindkryss i stål. Derfra føres kreftene ned til fundamentnivået. Vertikale laster, dvs. primært egen-, nytte- og snølaste, på dekker og tak føres ned til fundamentnivå via, bjelker, søyler og veggskiver. Global statisk 3D-analyse er utført ved hjelp av programmet «V-Skive». Beregningsmodellen og diverse resultat er nærmere beskrevet i RIB-rapport 10207262-RIB-RAP-200.

Nybygget er plassert i brannklasse BKL 2, risikoklasse 3 (skole) og 5 (gymsal og amfi). Bærende hoved- og sekundærkonstruksjoner må derved ha brannmotstand R60.

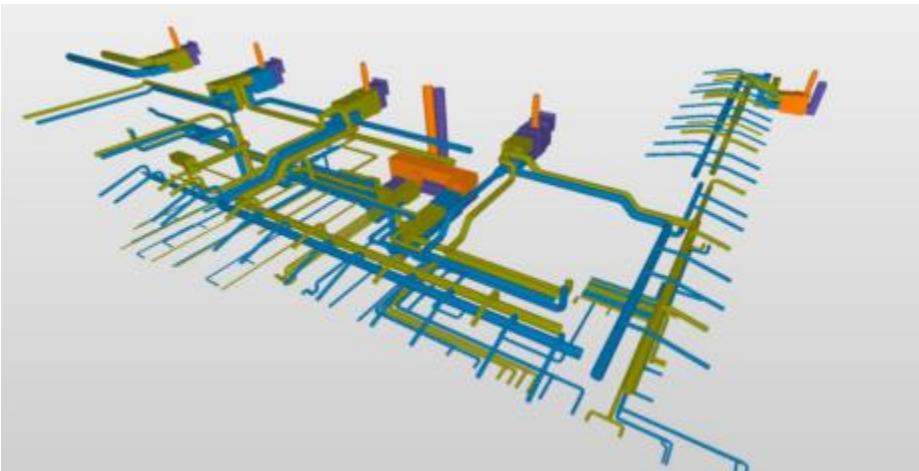
Generelt legges det opp til bruk av frittstående, prefabrikkerte hulledekker i etasjeskiller, og deler av tak, opplagt på bjelker og søyler i stål. Alle nye vegger mot terreng utføres i plassstøpt betong. Ny heissjakt utføres også i betong.

Tak over amfi, samt nytt, flatt tak mellom nybygg og eksisterende, gjenstående bygning (akse C til E+), etableres med primær bæring av stålbejelker. Tak over ny gymsal får primær bæring av fagverk i stål. Som bærende undertak (sekundærbæring) over gymsal, amfi og nytt flatt tak mellom nybygg og eksisterende (akse C til E+), benyttes korrugerte stålplater med varierende høyde og tykkelse.

Gulv på grunnen utføres med plass-støpt betong.

3D-modellert bærende bygningsdeler

3D-modellert ventilasjonsløsning

VVS - TEKNISKE ANLEGG - RIV

VVS-tekniske løsninger er basert på TEK 17. Anleggsutformingene er basert på løsninger som er fremkommet gjennom møter med tekniske personell ved Verdal kommune.

SANITÆRANLEGG

Byggets vannforsyning er planlagt ført inn i varmesentral plassert sentralt i ny sokkel. I varmesentral etableres det berederanlegg for varmt tappevann. Tappevann varmes opp med en kombinasjon av varmepumpe, el-kjel og el-kolber i beredere. Legionella sikring utføres med kjemisk behandling. Byggets spillvann/overvann føres ut med selvfall. For gammel sokkel del som har gulv på grunn planlegges det å beholde deler av eksisterende ledningsnett. Før øvrige arealer planlegges nye anlegg. Det etableres utvendig sandfang før tilkobling til offentlig nett.

VARMEANLEGG

Varmeanlegget består av varmepumpe luft –vann med naturlig kjølemedium og el-kjel som spisslast.

Varmeanleggets systemoppbygging er vist i tabellen nedenfor. Hovedkurs planlegges med temperatur 40/30 C for å sikre gode driftsforhold for varmepumpe.

Beskrivelse	Temp.nivå[°C]	Aktuelle arealer
Gulvvarme	35/30	Alle arealer , unntatt gymsal
Snøsmelteanlegg	35/20	HC parkering og hovedinngang
Varmt forbruksvann	40/10	
Ventilasjonsvarme	40/30	Vent. Aggregater, gymsal

BRANNSLOKKING

Bygget sprinkles iht. NS 12845. Bygget utstyres med nødvendig antall brannslangeskap og håndslukkere. Brannslangeskap felles inn i vegg.

PROSESSKJØLING

For kjølerom i kantinekjøkken etableres eget DX system. Det planlegges en prefabrikkert løsning sammen med selve kjølerommet.

LUFTBEHANDLINGSANLEGG

Bygget forsynes fra 8 stk. hovedanlegg. Det etableres 6 tekniske rom. 4 rom legges på tak over ny skoledel. 1 rom legges i ny sokkel del. 1 rom legges i forelengelsen av SFO. For rom i sokkel plasseres inntak/avkast ut på terreng i skolegård. For tekniske rom på tak plasseres inntak i vegg og avkast i jethette over tak. Luftmengdene er basert på TEK 17 og forutsatt bruk av lavemitterende materialer. I forprosjektet er det lagt til grunn 26 m3/h pr. person og 5m3/h pr. m2. Aggregatet leveres med roterende gjenvinner med min 85% gjenvinningsgrad. SFP- faktor 1,5.

Med tanke på brannsikringsstrategi er det valgt trekk ut strategi.

For større rom med varierende personbelastning er det medtatt VAV styring av luftmengde basert på temperatur og Co2 føler. For øvrige rom er det planlagt konstante luftmengder. Det etableres systemer for spesialavtrekk i følgende rom: skolekjøkken, kantinekjøkken, sløyd, teknologirom tegn,tekstil og keramikk

KOMFORTKJØLING

Det er ikke medtatt komfortkjøling på forprosjektstadiet. Inneklimaet forutsettes tilfredsstilt med passive tiltak som solavskjerming og øvrig skjerming fra bygningskropp.

ELEKTRONISKE ANLEGG - RIE

BASISINSTALLASJONER

Det er planlagt forsyning nye underfordelere i bygget via trekkør og i krypkjeller til ny fordelers SFO. Fra sokkel etableres vertikale føringsveier til plan 1 for de ulike areal for fordelere. Generelle føringsveier og uttak via stikk grenstaver og veggkanaler.

HØYPENT FORSYNING

Eksisterende trafo på skoleområdet benyttes, med eksisterende inntakstiger til dagens hovedtavle

LAVSPENT FORSYNING

Alle fordelinger inkludert hovedtavle leveres nye. En hovedtavle og 4 underfordelere. Egen tavle for solcelleanlegget etableres dersom det inkluderes i leveransen.

Generell oppbygging av fordelernettet er vist i figur på motsatt side. Elektrisk varmekabelanlegg benyttes i garderobe og dusjområder plan 1. Et mindre antall panelovner (arkiv) med styring som spesifisert.

RESERVEKRAFT

Reservekraftaggregat er ikke medtatt. Sentralt UPS – anlegg for nødlys og dørmiljø.

BELYSNINGSANLEGG

Belysningsanlegget er bygges opp med LED armatur gitt de krav til luxnivå, jevnhet og styring som angitt.

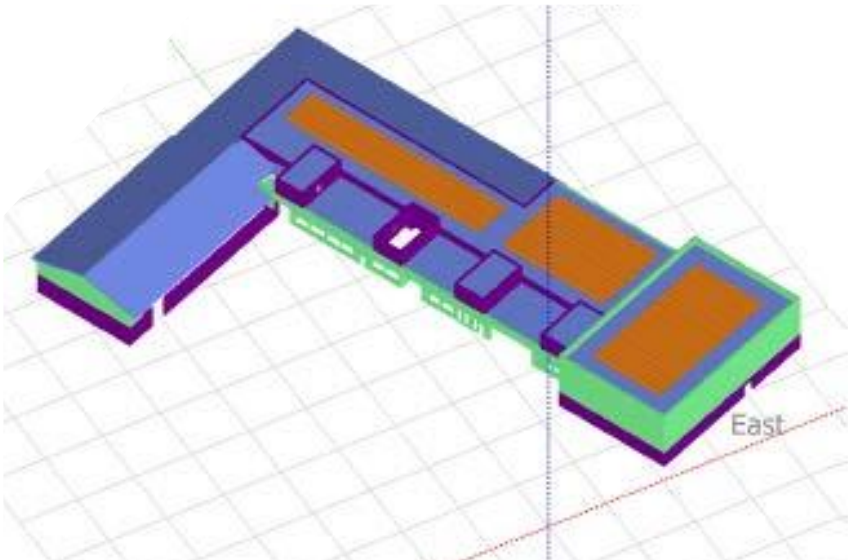
Dali forkoplingsutstyr medtas for alle armaturer.

I områder for ansatte er det planlagt med nedhengte armaturer for belysning av arbeidsplasser. I amfi planlegges det nedhengte armaturer tilpasset denne type rom. ellers innfelte downlights i felles korridorer. Belysning i undervisningsareal eksisterende skoleareal tilpasses skråtak og bjeler. I nye undervisningsareal palnlegges 60x60 armatur innfelt i himling. Korridorareal planlegges med en blanding downlight for effektbelysning og lysstriper. Sentralisert nøddlysanlegg med LED-armatur leveres.

Uteområdet foran hovedinngang er belyst slik at man tilfredsstiller krav iht universell utforming. Ellers som vist utendørsplan. Lys i takoverbygg etableres som del av utabelysningen.

SOLCELLEANLEGG

Takflatene vist i figur planlegges utnyttet til energiproduksjon ved hjelp av solcellepanel. Det er utført en kalkulasjon basert på bruk standard panel type (IBC Polysol) 275Wp. Ca kWp = 127 Forventet årsproduksjon er da beregnet til ca 90 MW/h pr år. Eksisterende skråtak er ikke medtatt grunnet antatt store kostnader for å forberede til montasje solceller.

BASISINSTALLASJONER FOR TELE OG AUTOMATISERING

Det etableres eget IKT rom med fiberinntak og nettverksutstyr for hele bygget sentralt i eksisterende sokkel. Trådløst dekning etableres i hele bygget og faste uttak iht gjennomgang med brukere og drift.

ALARM OG SIGNALSYSTEM

Brannalarmanlegget leveres iht gjeldende krav for denne type bygg, og krav iht brannstrategirapport. Anlegget leveres med eget alarmsenderskap.

ADGANGSKONTROLLANLEGG, DØRMILJØ, ALARM OG SIGNALANLEGG

Det etableres to stasjoner med mulighet for «manuelle» beskjeder til hele skolen. Adgangskontroll anlegg etableres etter soneplan for å sikre enkeltrom og bruk av deler av skole etter skoletid. Skallsiring av bygget er medtatt.

BILDE- OG AV-SYSTEMER

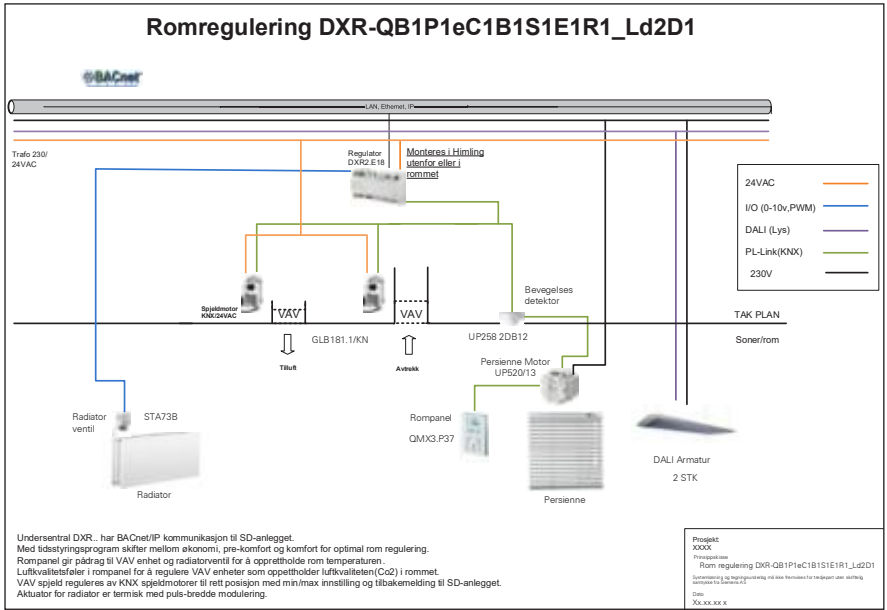
Det er medtatt føringsveier, punkt for stikk og data, kabling og tilkoplinger til beskrevet system dekket av dette kapittelet. Dette gjelder og beskrevet lydistribusjonsanlegg.

AUTOMATISERING

Det leveres et standardisert SD-anlegg med toppsystem for styring og overvåking av alle driftstekniske anlegg..

Hovedstruktur for anlegget er vist i figur over. Mulighet for manuell styring solavskjerming er medtatt.

Energi og vannmålere overfører data til SD-anlegget via M-bus.

AKUSTIKK - RIAKU

Det lydtekniske konseptet som er utarbeidet tar utgangspunkt i Teknisk Forskrift sine preaksepterte ytelser (NS 8175 lydklasse C).

Det er i forprosjektet utviklet planer for intern lydisolering mellom rom og arealer som har ulikt støynivå, samt planer for demping av etterklang og trinnlyd.

SFO og klasserom 1-2 defineres som ett brukerområde. Det er ønskelig å kunne dele brukerområdet med foldevegg i to baseareal i noen situasjoner. Baseareal adskilt med foldevegg vil ha redusert lydreduksjon, og parallelle aktiviteter når klasserom/SFO er delt må tilpasses deretter.

Lydisoleringen mellom amfi og musikkrom er foreslått med forutsetning om at brukere godtar at det ved samtidig bruk av rom forventes at lyd fra amfi vil kunne høres i musikkrom, og omvendt: aktivitet i musikkrom vil kunne høres i amfi. Ved samtidig bruk av amfi og musikkrom bør lydkrav $R'w > 60\text{--}70\text{ dB}$ oppfylles på grunn av forventet høyt nivå fra musikk. Dette er ikke mulig med enkel foldevegg. Sambruk av amfi og musikkrom må reguleres.

Tilstøtende rom til amfi (bibliotek, skolekjøkken, sosialt rom/kantine vil kunne bli sjenert ved musikkframføring i amfi. Lydisolasjon mellom disse rommene er foreslått med forutsetning om at brukere godtar overhøring fra amfi ved samtidig bruk.

Sløyd og verksted regnes som ett brukerområde. Det samme gjelder for tegning/tekstil/keramikk og lager m/keramikkovn. Det er foreslått enkel dørforbindelse mellom disse rommene, samt mellom brukerområde til korridor, da det antas at det ikke vil føre til støyplage for omkringliggende rom.

Lyds skillet mellom gymsal og tilstøtende rom er for vegg med dørforbindelse $R'w > 50\text{dB}$, som krever dobbel dørforbindelse (dørsluse). Det kan begrunnes bruk av enkelt dører istedenfor dørsluse inn til gymsal, selv om lydisolasjonskravet vil bli svekket. Vegger med dørforbindelse (sokkeletasje) er i tilknytning til sekundærområder, som garderober, materialrom og transportareal, og det kan derfor anses som akseptabelt med bruk av enkle dører inn til gymsal.

For eksisterende bygg vil man ikke få til å oppfylle krav til trinnlyd mellom korridor/fellesareal og personalrom dersom personalrom i sokkel plasseres under korridor/fellesareal. Det må gjøres en vurdering ifht trinnlyd i detaljfasen, når endelig planløsning er klar.

Primært kontrolleres etterklangstid med lydabsorbenter i himling. De fleste rom har i tillegg også behov for absorbenter på vegger. Det må utføres beregninger i detaljfasen for å kontrollere nødvendig mengde lydabsorbenter og deres plassering i rommene basert på endelig produktvalg. I rom med store, sammenhengende glassflater vil ikke krav til etterklang oppfylles, og det anbefales derfor å redusere omfang av store, sammenhengende glassflater.

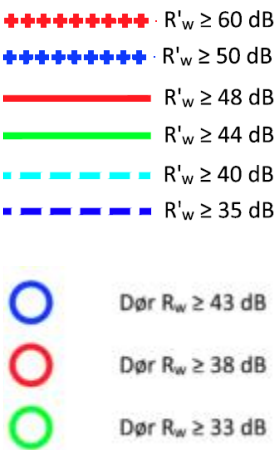
Musikkrom og amfi bør tilrettelegges for krav stilt i NS 8178 Akustiske kriterier for rom og lokaler til musikkutøvelse (utgitt i 2014). Amfi er tenkt brukt sammen med musikkrom som scene. Dette gir føringer for plassering av absorbenter i rommene.

Utsnitt foreløpig lydtegning

Det må påregnes å benytte store mengder absorbenter og/eller diffusorer på sidevegger. Over scene skal det være glatt himling (ikke forenlig med tiltenkt bruk for undervisning i musikkrom). I resterende himling i amfi og musikkrom må det monteres store mengder mineralullhimling. Glassvegger vil gi negative innvirkninger på romakustikken (uønskede refleksjoner av lyd samt vanskelig å plassere absorbenter for å tilfredsstille krav til etterklangstid). Det må utføres detaljerte beregninger av romakustikk i amfi og musikkrom i neste fase, for å vurdere nøyaktig mengde og plassering av absorbenter.

Henvisninger : 10207262-RIA-RAP-001 Premissrapport akustikk Vinne skole m/vedlagte lydtegninger

BRANN - RIBR

Den branntekniske prosjekteringen følger i all hovedsak preaksepterte ytelser iht. veiledning til TEK 17.

Skolen vil ha virksomhet i risikoklasse 3 (skole), 5 (forsamlingsareal) og 2 (kontor), og plasseres i brannklasse 2. Med bakgrunn i bygningens brannklasse skal bæresystemet ha brannmotstand R 60 [B60].

Åpenhet mellom etasjer og samlet areal gjør at det er krav om fulldekkende automatisk slokkeanlegg. Sprinkleranlegg prosjekteres og utføres etter NS-EN 12845. Bygget skal også ha fulldekkende brannalarmanlegg kategori 2.

BRANNCELLER

Bygget deles opp i brannceller på en hensiktsmessig måte. Områder med ulik risiko for liv og helse eller ulik fare for at brann oppstår, skal være adskilte brannceller. Overordnet forslag/utgangspunkt ved branncelleinndeling er vist på branntegninger.

YTELSER TIL OVERFLATER OG KLEDNINGER

Overflater i brannceller over 200 m2: B-s1,d0 [In1]

Kledning i brannceller over 200 m2: K210 B-s1,d0 [K1]

Overflater i rømningsveier: B-s1,d0 [In1]

Kledning i rømningsveier: K210 A2-s1,d0 [K1-A]

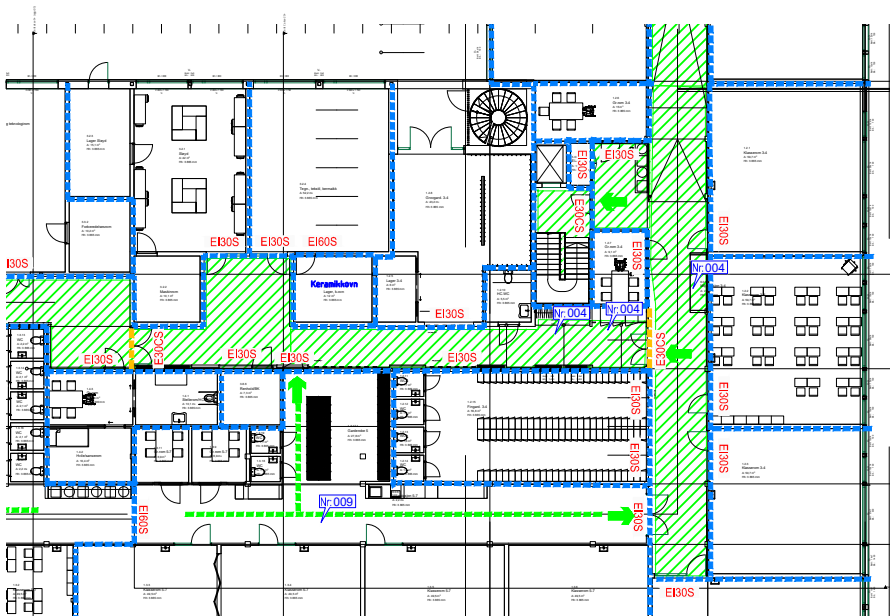
RØMNINGSSTRATEGI

Flere av branncellene, både i sokkel og plan 1, har utgang direkte til det fri. Fra klasseromsareal er det tilkomst til rømningskorridor med ulike rømningsretninger.

FRAVIK

Brannkonseptet har enkelte fravik fra preaksepterte ytelser i Veiledning til Teknisk forskrift. Dette gjelder blant annet redusert krav til brannmotstand på glassfelt, samt at flere klasserom plasseres i samme branncelle.

Det vises til brannteknisk premissrapport med tilhørende branntegninger.

Utsnitt foreløpig branntegning

ENERGI OG BYGNINGSFYSIKK - RIENERGI

Prosjektet Vinne Skole, Gnr./Bnr. 282/66, skal i utgangspunktet oppfylle energikravene i Tek 17, og maksimalt levert energibruk på 75 kWh/m2 år. Med den foreliggende prosjekt og de forutsetninger som per i dag ligger inne i prosjektet, vil krav over nås.

Om det vurderes å etablere solcelle anlegg på bygget og det velges energiforsyning med energi fra geobrønner har prosjektet potensial for å nå nivå/ krav for Nærnullenergibygg. Det er gjort en vurdering og beregning som viser, at bygget med de to tiltak over, og supplert med enkle energieffektiviseringer på ventilasjonssystemet, kan tilfredsstille Futurebuilts krav til Nærnullenergibygg. Kravet til nærnullenergi er en levert energibruk på cirka 35 kWh/m2 per år for Vinne skole.

Det eksisterende bygget er fra 70-tallet og det er noe isolasjon i vegger og tak. Isolasjonen og vinduer vil nok ikke holde dagens standard mtp. redusert energitap og gjennom utette konstruksjoner og overganger er det mye energi som ikke kommer bygget brukere til gode. Det er planer om å øke isolasjon og fornye tetting av det eksisterende taket og å bygge opp nye konstruksjon minimum iht. dagens standard for å nå de høye ambisjonene om redusert energibruk. Det vil kunne gjøres på en relativt enkel måte ved å åpne taket fra innsiden, fore ned i tilstrekkelig tykkelse og etablere ny isolasjon og dampettesjikt. Nye vinduer vil stå for en

- Branncelle EI 60 [B60]
- Røykskille E 30 [F30]
- EI30S Dør: EI₂30S_a
- EI30CS Dør: EI₂30CS_a
- E30CS Dør: E30CS_a
- EI60S Dør: EI₂60S_a
- Utgang til det fri
- Rømningsretning
- Rømningsstrasé
- Rømningsvei
- Adkomst brannvesen

stor del av redusert energibruk og det er planlagt å bytte ut alle vinduer. Eksisterende vegger er så langt ikke planlagt å etterisoleres, men for å oppnå tilstrekkelig tetthet i det oppgraderte skolebygget så anbefales det å åpne opp eksisterende yttervegger for å lage et nytt dampnett sjikt, som kobles sammen ny dampspørre i tak og rundt vinduer og mot gulvet. Det er planlagt å legge inn vannbåren varme i hele bygget, men pga. etasjehøyden vil det sannsynligvis i eksisterende bygg bare være aktuelt i første etasje, evt. deler av sokkeletg. Om det eksisterende gulvet tas opp så kan det i den forbindelsen være mulig å legge inn noen ekstra centimeter med isolasjon under ny påstøp som vil bidra å minke energitapet gjennom gulvet. Eksisterende betongvegger i underetasje mot det fri kan enkelt

etterisoleres med et puss-på-isolasjon-system som gir det ønskete uttrykket for bygget og er lett å montere. Isolasjonsplater av EPS eller steinull festes/ limes direkte på betongveggen og så påføres pussen på en pussmatte. Dette gir minimal isolasjonstykkelse og en robust konstruksjon.

Hvis det skal etableres/oppgraderes den eksisterende dreneringen rundt bygget så kan betongvegger og fundamenter under terreng enkelt etterisoleres med skumplastisolasjon. Ny del blir prosjektert etter prinsipp om beste praksis med robuste løsninger, som gir lang levetid og lite energitap.

VANN OG AVLØP - RIVA

Eksisterende VA-ledninger som kommer i konflikt med ny gymsal må legges om. De har dimensjon VL160, OV160 og SP160. I forbindelse med oppleggingen må det settes 3 nye kummer i sørvest. 1 av kummene er en brannkum.

Det etableres 3 nye stikk for spillvann og 3 nye stikk for overvann som tilknyttes eksisterende avløpsledninger øst for skolen. Det settes 1 ny brannkum vest for skolen, slik at det totalt bygges 2 nye brannkummer. Tappevann og sprinklervann legges inn til skolen fra brannkummen i vest.

Nye sandfangkummer settes på skolegård. Det er ikke nødvendig med fordrøyning.

Veggbehandlingsplan

Sokkel: Veggbehandlingsplan 1:600

1.etg: Veggbehandlingsplan 1:600

2.2

Gulvbehandlingsplan

Sokkel: Gulvbehandlingsplan 1:600

1.etg: Gulvbehandlingsplan 1:600

Kostnadskalkyle

KOSTNADSSAMMENSTILLING - OMBYGGING/TILBYGG					
Blankett nr:					47-020
Prosj.nr.: 63164	Prosjekt: Nye Vinne og Nes Skole	Filnavn: Rev. 07.01.2019	Dato: GN	Sign:	
ALT.1: Med spillemidler			ALT.2: Uten spillemidler		
5 597 m2-BTA			4 776 m2-BTA		
Besifring	Bygningsdel	kr/m2	Kostnad	kr/m2	Kostnad
1	Felleskostnader (felles rigg og drift)	2 710	15 165 260	2 861	13 662 830
2	BYGNING BÆRENDE (RIB)	2 376	13 300 000	2 413	11 525 000
	BYGNING IKKE-BÆRENDE (ARK)	5 189	29 040 224	5 222	24 941 792
3	VVS-installasjoner	2 401	13 440 000	2 395	11 440 000
4	EL-installasjoner	1 269	7 100 000	1 240	5 920 000
5	Tele- og automatisering	798	4 465 000	789	3 770 000
6	Andre installasjoner	182	1 020 000	214	1 020 000
Huskostnad eks. mva (1-6)		14 924	83 530 484	15 134	72 279 622
7	Utomhusarbeider		14 470 152		14 395 152
Entreprisekostnad eks. mva (1-7)		17 509	98 000 636	18 148	86 674 774
8	Generelle kostn. (Prosjektering, administrasjon og bikostn.)		15 916 386		14 499 747
Byggekostnad eks. mva		20 353	113 917 022	21 184	101 174 521
9	Spesielle kostn. (Tomt, inv., utstyr, skilting og finanskostn.)		32 604 256		35 606 130
Grunnkalkyle inkl. mva (1-9)		26 179	146 521 278	28 639	136 780 652
0.1	Reserver/Forvent. tillegg Bør vurderes å legges noe høyere pga ombyggn.eks.byg	7,5 %	10 989 096		10 258 549
Forventet prosjektkostnad		28 142	157 510 373	30 787	147 039 201
0.2	Sikkerhetsmargin Bør vurderes å legges noe høyere pga ombyggn.eks.byg	7,5 %	11 813 278		11 027 940
Rammekostnad		30 253	169 323 651	33 096	158 067 141

FORUTSETNINGER BUDSJETT

Forslag til budsjett er basert på erfaringstall og historiske data. Det er markedssituasjonen på anbudstidspunktet som bestemmer kostnadene.

Riving er medtatt under konto 1 Felleskostnader.

Bygningsmessige arbeider tekn.fag er inkl. i respektive fag.

Finanskostnader (rentekostnader) er ikke medtatt (konto 93).

Det er medtatt spillemiddeltilskudd for gymsal, garderober og sosiale rom på kr. 6 500 000 inkl. m.v.a under Finanskostnader (konto 93).

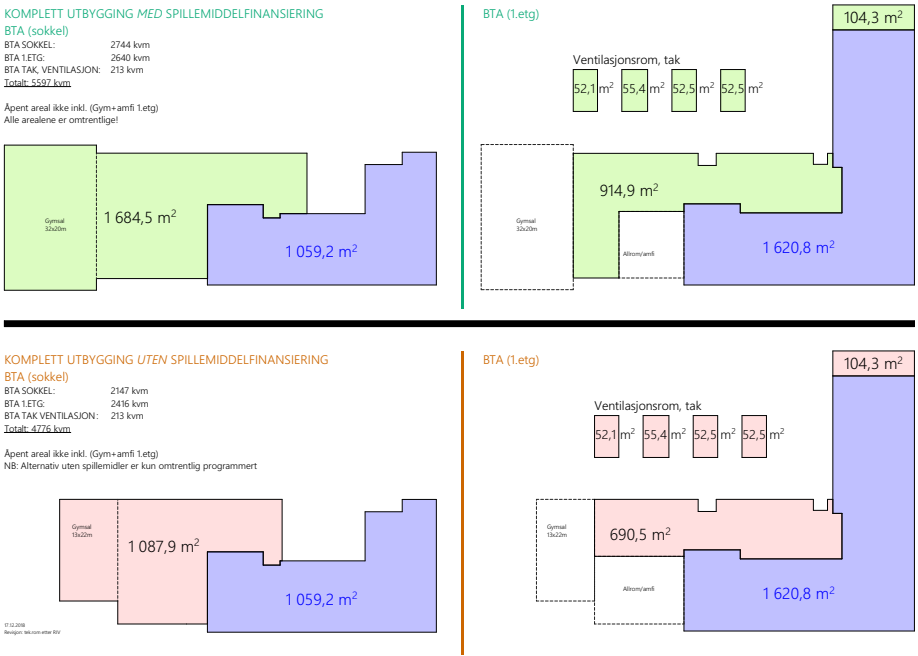
Reserver og sikkerhetsmargin bør vurderes å settes noe høyere p.g.a. ombygging av eksisterende bygg og usikkert fjell-nivå.

I budsjett for Inventar og utstyr er det medtatt kr. 8 500 000. Gjenbruk av en del møbler og inventar er forutsatt.

Under prosjektering (konto 82) er medtatt programmering, skisse- og forprosjekt samt kommende detaljprosjektering.

En del kostnader er faste (like) for begge alternativene. Det gir høyere kvadratmeterpris for alt. 2.

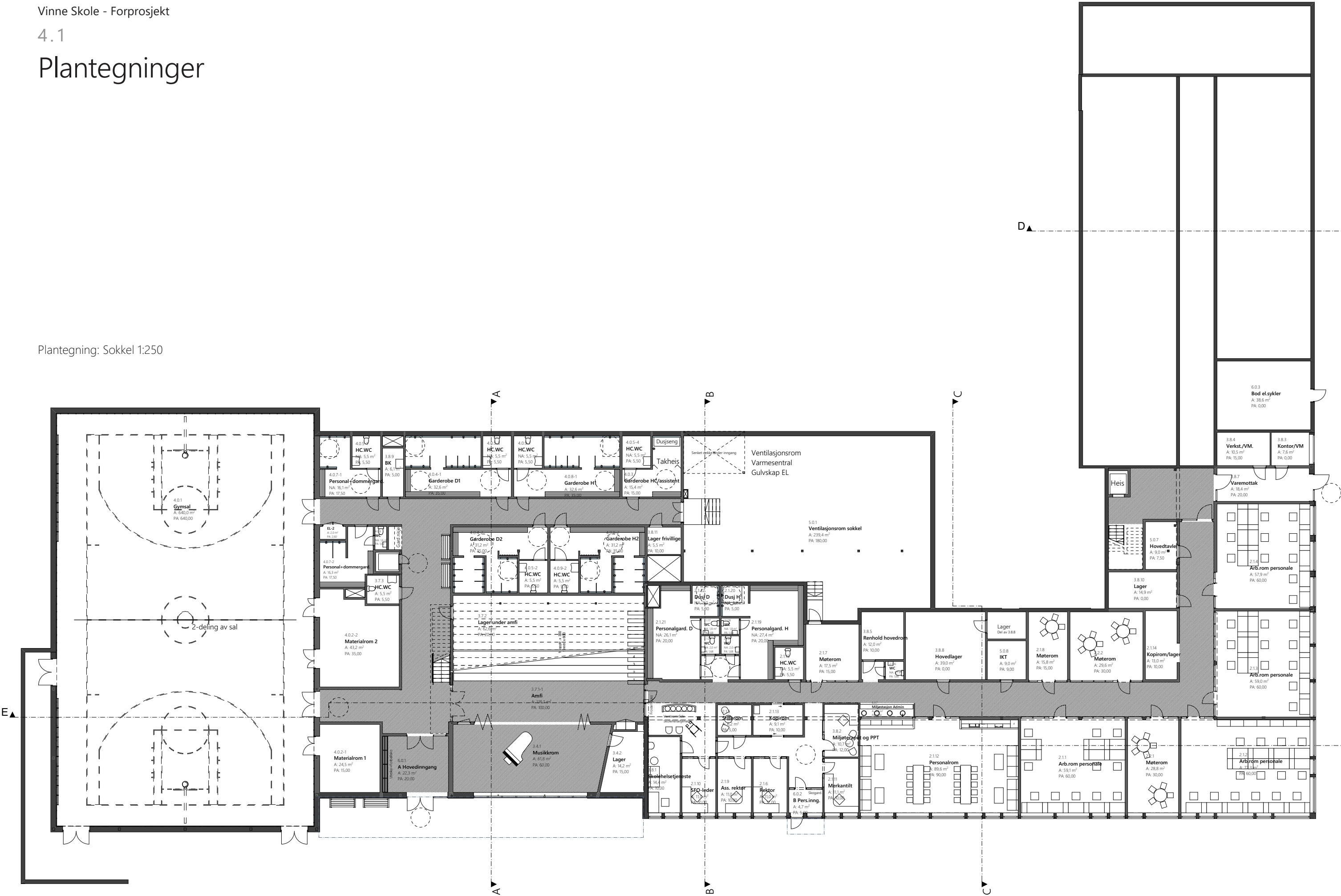
I alt. 2 er det ikke medtatt uforutsett kostnad vedr. erstatningsarealer for klubbhuset til Vinne IL som rives.

63164 Vinne Arealer		rev: 17.12.2018	
Netto målt areal, komplett utbygging		Programmert areal, komplett utbygging	
Sokkel	2245	Sokkel	2077
1.etg	1993	1.etg	1925
Tak (vent.)	179	Tak (vent.)	175
Totalt	4417	Totalt	4177
Ikke inkludert gangarealer		Ikke inkludert gangarealer	
Se 83-01 Romprogram for detaljert oversikt		Se 83-01 Romprogram for detaljert oversikt	
BTA, komplett utbygging		Uten spillemidler	
Sokkel	2744	Sokkel	2147
1.etg	2640	1.etg	2416
Tak (vent.)	213	Tak (vent.)	213
	5597		4776
NB: Tatt bort areal over amfi og gymsal (1.etg)		NB: Tatt bort areal over amfi og gymsal (1.etg)	
Byggets totale omriss (yttervegger)		Byggets totale omriss (yttervegger)	

Plantegninger

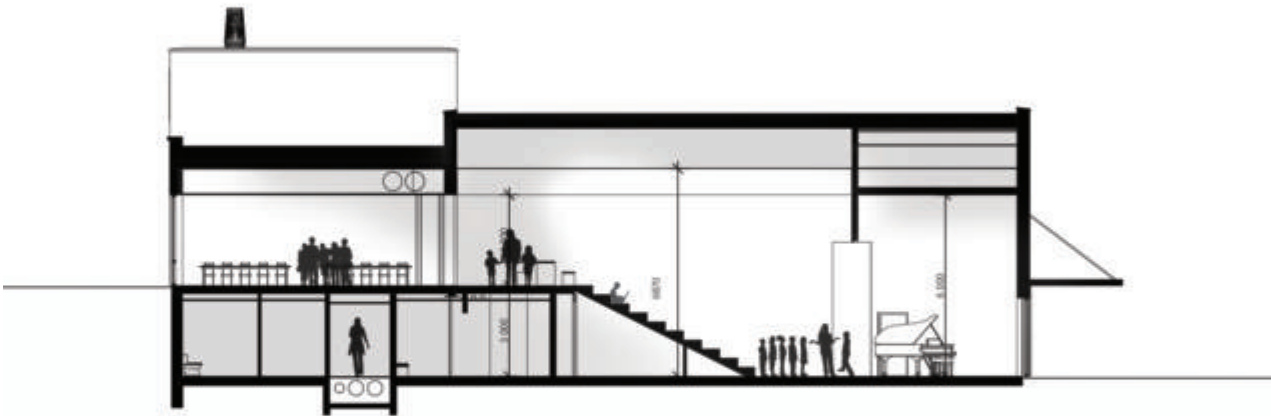
Plantegning: Sokkel 1:250

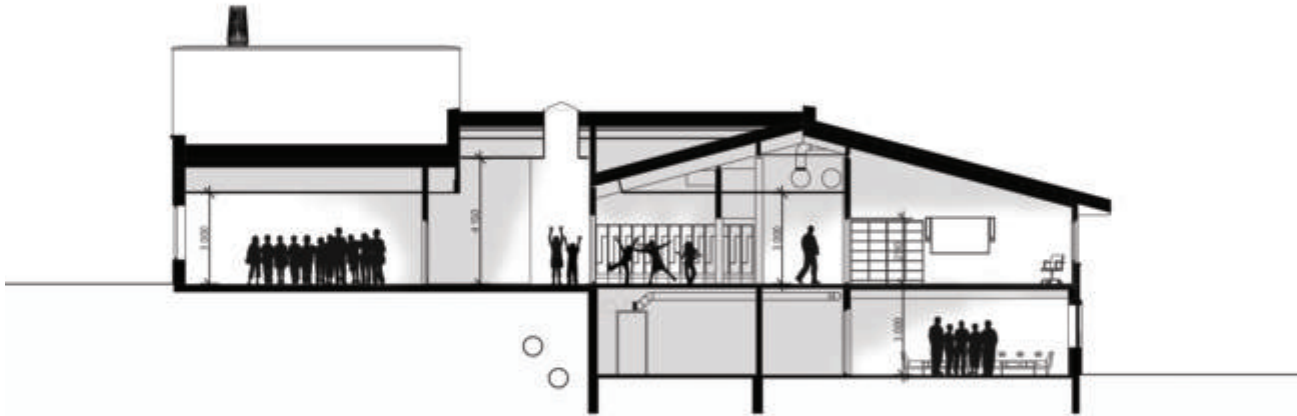
Plantegning: 1.etg 1:250

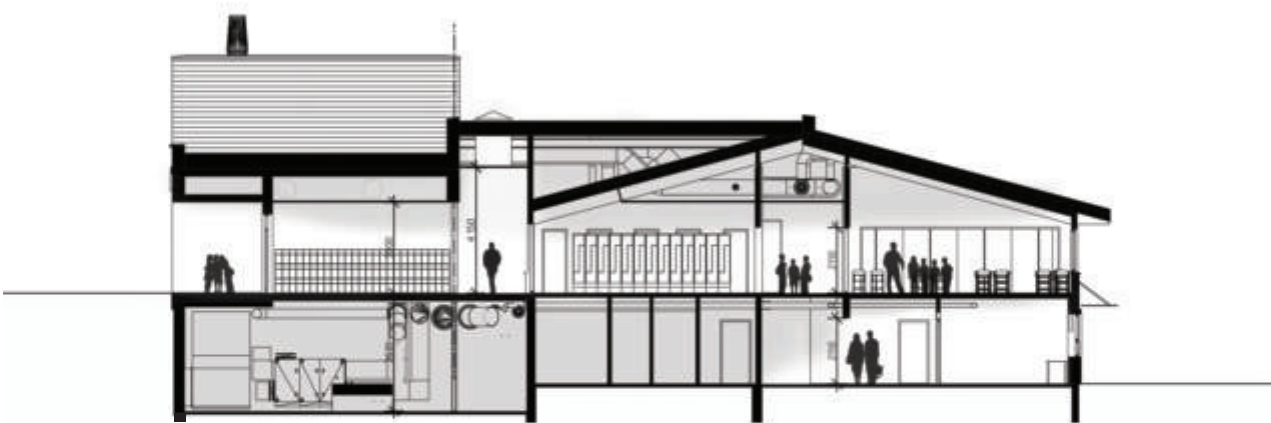
Snitt

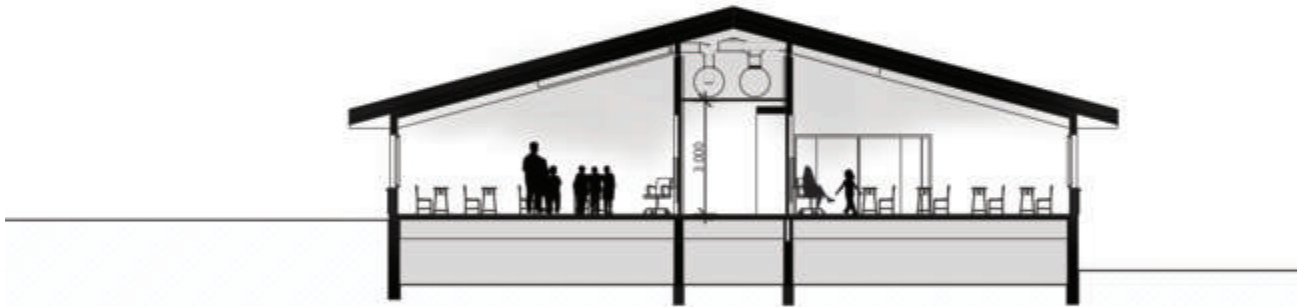
Snitt A - Amfi
1:250

Snitt C - Nybygg og eksisterende bygg
1:250

Snitt B - Nybygg og eksisterende bygg
1:250

Snitt D - Klasserom trinn 1-2
1:250

Snitt E - Gym/amfi/klasserom
1:250

Rapport

FORSLAG TIL BUDSJETT – HELT NY SKOLE

Oppdrag	63164 Nye Vinne og Nes skole
Kunde	Verdal kommune
Sted, dato	Trondheim 04.01.2019
Revisjon	07.01.2019
Opprettet av	GN

KOMMENTARER TIL BUDSJETT

Ved nybygg vil nettoareal samt Brutto/Nettofaktor bli høyere enn ved ombygging/tilbygg. Struktur/konstruksjoner i eksist. bygg har gitt føringer for arealutnyttelsen og derved gitt veldig lav Brutto/Nettofaktor. Medfører at ved ombygging får en del rom mindre nettoareal enn programmert.

Forslag til budsjett er basert på erfaringstall og historiske data. Det er markedssituasjonen på anbudstidspunktet som bestemmer kostnadene.

Riving er medtatt under konto 1 Felleskostnader.

Bygningsmessige arbeider tekn.fag er inkl. i respektive fag.

Finanskostnader (rentekostnader) er ikke medtatt (konto 93).

Det er medtatt spillemiddeltilskudd for gymsal, garderober og sosiale rom på kr. 6 500 000 (inkl. mva) under Finanskostnader (konto 93).

Reserver og sikkerhetsmargin bør vurderes å settes noe høyere p.g.a. usikkert fjellnivå.

I budsjett for Inventar og utstyr er det medtatt kr. 8 500 000. Gjenbruk av en del møbler og inventar er forutsatt.

Under prosjektering (konto 82) er medtatt programmering, skisse- og forprosjekt samt kommende detaljprosjektering.

KOSTNADSSAMMENSTILLING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-020**

Prosj.nr.: **63164** Prosjekt: **Nye Vinne og Nes Skole** Filnavn: Dato: **Rev.07.01.2019** Sign: **GN**

ALT.1: Med spillemidler
6 200 m2-BTA

ALT.2: Uten spillemidler
5 380 m2-BTA

Besifring	Bygningsdel	kr/m2	Kostnad	kr/m2	Kostnad
1	Felleskostnader (felles rigg og drift)	2 991	18 546 500	3 168	17 045 900
2	BYGNING BÆRENDE (RIB)	1 665	10 323 000	1 665	8 957 700
	BYGNING IKKE-BÆRENDE (ARK)	8 602	53 335 000	8 629	46 426 500
3	VVS-installasjoner	2 330	14 446 000	2 330	12 535 400
4	EL-installasjoner	1 295	8 029 000	1 271	6 837 980
5	Tele- og automatisering	798	4 947 600	789	4 244 820
6	Andre installasjoner	165	1 020 000	190	1 020 000
	Huskostnad eks. mva (1-6)	17 846	110 647 100	18 042	97 068 300
7	Utomhusarbeider		19 666 670		20 001 670
	Entreprensekostnad eks. mva (1-7)	21 018	130 313 770	21 760	117 069 970
8	Generelle kostnader (Prosjektering, administrasjon og		18 172 128		16 504 425
	Byggekostnad eks. mva	23 949	148 485 898	24 828	133 574 395
9	Spesielle kostnader (Tomt, inventar, utstyr, skilting og		41 246 475		43 706 099
	Grunnkalkyle inkl. mva (1-9)	30 602	189 732 373	32 952	177 280 494
0.1	Reserver/Forventet 7,5 %		14 229 928		13 296 037
	Bør vurderes å legges noe høyere pga ombyggn.eks.bygg				
	Forventet prosjektkostnad	32 897	203 962 301	35 423	190 576 531
0.2	Sikkerhetsmargin 7,5 %		15 297 173		14 293 240
	Bør vurderes å legges noe høyere pga ombyggn.eks.bygg				
	Rammekostnad	35 364	219 259 474	38 080	204 869 770

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.: **63164**
 Prosjekt: **Nye Vinne,Nes**
 Bygningsdel: **1 FELLESKOST.**
 Filnavn:
 Dato: **04.01.2019**
 Sign: **GN**

Besifring	Bygningsdel	Sum	
1	FELLESKOSTNADER	ALT.1	ALT.2
11	RIGGING	3 906 000	3 389 400
12	DRIFT AV BYGGEPLASS	7 440 000	6 456 000
13	ENTREPRISEADMINISTRASJON	0	0
14	ANDRE FELLESKOSTNADER	0	0
16	KAPITALYTELSER	0	0
18	HJELPEARBEID FOR TEKN. INST.	0	0
19	DIVERSE	0	0
	RIVING	7 200 500	7 200 500
	Areal som rives	4 617	
	Pris pr kvm	1 500	
	LARK	275 000	
SUM FELLESKOSTNADER		18 546 500	17 045 900

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.: 63164	Prosjekt: Nye Vinne,Nes	Bygningsdel: 2 BYGNING	Filnavn:	Dato: 04.01.2019	Sign: GN
----------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	----------	----------------------------	--------------------

Besifring	Bygningsdel			Sum	
2	BYGNING BÆRENDE (RIB)	4 561 pr kvm		ALT.1	4 561 ALT.2
21	GRUNN OG FUNDAI	815		5 053 000	4 384 700
22	BÆRESYSTEMER	850		5 270 000	4 573 000
23	YTTERVEGGER	0	Ark	0	0
24	INNERVEGGER	0	Ark	0	0
25	DEKKER	0	Ark	0	0
26	YTTERTAK	0	Ark	0	0
27	FAST INVENTAR	0	Ark	0	0
28	TRAPPER, BALKON	0	Ark	0	0
29	DIVERSE			0	0
	delsum rib	1 665		SUM 10 323 000	8 957 700
2	BYGNING IKKE-BÆRENDE (ARK)	5 350 pr kvm		ALT.1	5 350 ALT.2
21	GRUNN OG FUNDAMENTER				
22	BÆRESYSTEMER				
23	YTTERVEGGER	2 000		12 400 000	10 760 000
24	INNERVEGGER	1 550		9 610 000	8 339 000
25	DEKKER	2 450	Komplett	15 190 000	13 181 000
26	YTTERTAK	1 095		6 789 000	5 891 100
27	FAST INVENTAR	765		4 743 000	4 115 700
28	TRAPPER, BALKON	400		1 100 000	1 100 000
29	DIVERSE	565		3 503 000	3 039 700
		8 825		53 335 000	46 426 500
	sum ark+rib	10 490			
SUM BYGNING				63 658 000	55 384 200

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.:	Prosjekt:	Bygningsdel:	Filnavn:	Dato:	Sign:
63164	Nye Vinne,Nes	3 VVS		04.01.2019	GN

Besifring	Bygningsdel	Sum		
			ALT.1	ALT.2
3	VVS	2 330 pr kvm		
31	SANITÆRANLEGG		0	0
32	VARMEANLEGG		0	0
33	BRANNSLOKKING		0	0
34	GASS OG TRYKKLUFT		0	0
35	KJØLING		0	0
36	LUFTBEHANDLING		0	0
37	LUFTKJØLING		0	0
39	DIVERSE			
	Riving VVS		0	0
SUM VVS		kvmpris * alt.1/alt.2	<u><u>14 446 000</u></u>	<u><u>12 535 400</u></u>

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.: 63164	Prosjekt: Nye Vinne,Nes	Bygningsdel: 4 ELKRAFT	Filnavn:	Dato: 04.01.2019	Sign: GN
----------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	----------	----------------------------	--------------------

Besifring	Bygningsdel	Sum		
4	ELKRAFT	1 295 pr kvm	ALT.1	1 271 ALT.2
41	GENERELLE ANLEGG		0	0
42	HØYSPENT FORSYNING		0	0
43	LAVSPENT FORSYN Justert opp for scene		0	0
44	LYS		0	0
45	ELVARME		0	0
46	RESERVEKRAFT		0	0
49	DIVERSE			
	Riving,demontering		0	0
	Solceller		0	0

SUM ELKRAFT kvmpri * alt.1/alt.2

8 029 000

6 837 980

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.: 63164	Prosjekt: Nye Vinne,Nes	Bygningsdel: 5 TELE OG AUT.	Filnavn:	Dato: 04.01.2019	Sign: GN
----------------------------	-----------------------------------	---------------------------------------	----------	----------------------------	--------------------

Besifring	Bygningsdel	Sum		
5	TELE OG AUTOMATISERING	798 pr kvm	ALT.1	789 ALT.2
51	BASISINSTALASJONER FOR TELE OG AUTOMATISERING	0	0	
52	INTEGRERT KOMMUNIKASJON	0	0	
53	TELEFONI OG PERSONSØKING	0	0	
54	ALARM OG SIGNAL	0	0	
55	LYD OG BILDE	0	0	
56	AUTOMATISERING	0	0	
59	DIVERSE			

SUM TELE OG AUTOMATISERING

4 947 600

4 244 820

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.: 63164	Prosjekt: Nye Vinne,Nes	Bygningsdel: 6 ANDRE INST.	Filnavn:	Dato: 04.01.2019	Sign: GN
----------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------	----------	----------------------------	--------------------

Besifring	Bygningsdel	Sum	
6	ANDRE INSTALLASJONER	ALT.1	ALT.2
61	RESERVEKRAFT		
62	HEISER	1 020 000	1 020 000
63	RULLETRAPPER, RØRPOST M.M.		
64	SAMMENSETTE ENHETER		
65	AVFALL OG STØVSUGING		
66	PIPER		
69	DIVERSE		
SUM ANDRE INSTALLASJONER		<u>1 020 000</u>	<u>1 020 000</u>

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.: 63164	Prosjekt: Nye Vinne,Nes	Bygningsdel: Filnavn: 7 UTENDØRS	Dato: 04.01.2019	Sign: GN
----------------------------	-----------------------------------	--	----------------------------	--------------------

Besifring	Bygningsdel	Sum	
		ALT.1	ALT.2
7	UTENDØRS		
71	TERRENGBEHANDLING		
07.1	Riving utomhus	0	0
72	KONSTRUKSJONER		
72	RIB	600 000	525 000
73	UTENDØRS VVS	1 100 670	1 100 670
74	UTENDØRS ELKRAFT-Belysn.parkeringspl.	350 000	350 000
75	UTENDØRS TELE- OG AUTOMASJON		
76	VEIER, PLASSER		
77	PARK, HAGE		
79	DIVERSE		
	Utebod	20 000	20 000
	Garasje	50 000	50 000
<i>Forutsetninger</i>			
	kvmpris		
Alt 1 uteareal	17 546 1 000	17 546 000	17 956 000
Alt 2 uteareal	17 956 1 000		
kvmpris beregnet etter mottatt kalkyle 14.12.2018			
SUM UTENDØRS		19 666 670	20 001 670

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.: **63164** Prosjekt: **Nye Vinne,Nes** Bygningsdel: **8 GEN. KOST.** Filnavn: Dato: **07.01.2019** Sign: **GN**

Besifring	Bygningsdel	Sum	
8	GENERELLE KOSTNADER	ALT.1	ALT.2
81	PROGRAM		
82	PROSJEKTERING		
0823	RIB	1 076 600	968 940
0822	ARK	7 844 760	7 060 284
0827	LARK	879 750	791 775
082	RIV	1 459 900	1 313 910
	VA	151 700	136 530
082	RIE	1 032 600	929 340
	RIBr	182 700	164 430
	RIByfy	86 400	77 760
	RIAKU	242 000	217 800
	IARK	250 000	225 000
	RIEn	36 000	32 400
	RIM	139 500	125 550
	Grått er ikke grunnlag for denn kalkylen		
	Mellomsum prosj.	13 381 910	12 043 719
	Forenklet beregning (12%) prosjekteringskostn. fra entreprisekostnad	15 637 652	14 048 396
	sum riv/rib/rie	3 569 100	
83		1 784 476	1 706 028
	Prosjektledelse	1 000 000	1 000 000
	Prosjekteringsledelse	784 476	706 028
84	BIKOSTNADER	750 000	750 000
85	FORSIKRINGER, GEBYRER OL.		
89	DIVERSE		
SUM GENERELLE KOSTNADER		18 172 128	16 504 425

KOSTNADSBEREGNING - NY SKOLE

Blankett nr: **47-022**

Prosj.nr.: 63164	Prosjekt: Nye Vinne,Nes	Bygningsdel: 9 SPES. KOST.	Filnavn:	Dato: 07.01.2019	Sign: GN
----------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------	----------	----------------------------	--------------------

Besifring	Bygningsdel	Sum	
9	SPESIELLE KOSTNADER	ALT.1	ALT.2
91	INVENTAR OG UTSTYR Gjenbruk av eksistrende møbler og utstyr	8 500 000	8 250 000
92	TOMT	0	0
93	FINANSIERINGSKOSTNADER Ikke medtatt (rentekostnader) Spillemidler hensyntatt ikke MVA fradra	-5 200 000	0
94	SALGSKOSTNADER	0	0
	mellomsum	3 300 000	8 250 000
95	MERVERDIAVGIFT INN		
96	MERVERDIAVGIFT UT	148 485 898 37 946 475	133 574 395 35 456 099
97	INVESTERINGSAVGIFT		
98	UTESTÅENDE		
99	DIVERSE		
991	1. DRIFTSÅR		
SUM SPESIELLE KOSTNADER		41 246 475	43 706 099

Medvirkningsprosesser

Kommunestyret gjorde vedtak som tidligere vist i PS 97/17 at det blant annet skulle opprettes en styringsgruppe for forprosjektet med høy grad av brukermedvirkning. Dette har kommunen gjennomført på følgende måte:

Styringsgruppe:

Styringsgruppen for forprosjektet har bestått av foreldrerepresentant fra begge skoler (FAU leder), Sfo leder fra Vinne skole, verneombud fra begge skoler (lærere), rektor fra begge skoler, Virksomhetsleder teknisk etat og virksomhetsleder skole og sfo.

Styringsgruppen ble ledet og referatført av Espen Munkvold (rektor Vinne skole), og han sørget også for innkalling til møter sammen med rektor fra Ness, Stian Nesseemo.

Referansegruppe:

Rektorene ved skolene har også ledet møter med brukergrupper (referansegrupper), og her har Verdal søndre skytterlag, Verdal sportsskytterlag, Vinne IL, Ness IL, Utdanningsforbundet, Fagforbundet, renholdere fra begge skoler, Vinne skilag og Vinne skolemusikkorps møtt.

P- møter (Prosjekteringsmøter) med Link Arkitektur

P- møter ble ledet av Link Arkitektur AS, og her har styringsgruppen deltatt i alle møter. Dette har foregått i perioden mai 2018 til januar 2019.

I tillegg har andre brukergrupper som rehabiliteringstjenesten (Grete Borgen) fra Verdal kommune og rådet for likestilling for funksjonshemmede (Toralf Hjelde), Brann og redningstjenesten (Tor Reidar Vigen) og Frode Strand fra kulturkontoret deltatt i noen møter og kommet med innspill i prosessen med forprosjektet opp mot Link Arkitektur AS.

Elevmedvirkning

Elevene ved begge skoler har hatt 2 felles møter (begge skoler) ledet av rektorene hvor elevene har kommet innspill og ønsker, spesielt opp mot uteområdet.

Generelt:

Rektor ved Vinne skole og rektor ved Ness skole har i tillegg gjennomført FAU møter, samarbeidsutvalgsmøter og skolemiljøutvalgsmøter med forprosjekt som tema. Her møter kommunens representanter (rektor og politisk oppnevnte representanter), foreldre, ansatte og elever. Både skole og FAU har gjennomført spørreundersøkelser blant sine brukergrupper tidlig i prosessen. Her fikk de frem hva brukergruppene mente var viktig i forhold til bygg, sammenslåingsprosess m.m.

Ansatte ved begge skoler har vært fortløpende med i prosessen, og har deltatt på skolebesøk. Ansatte har kommet med innspill før og under prosessen med tegninger for den nye skolen.

I tillegg har rektorene sørget for å sende ut 6 nyhetsbrev i perioden for å gi informasjon om fremdriften i prosjektet.

Rapport

FORSLAG TIL BUDSJETT

Oppdrag	63327 Ørmelen skole
Kunde	Verdal kommune
Sted, dato	Trondheim 23.01.2019
Revisjon	30.01.2019
Opprettet av	GN

KOMMENTARER TIL BUDSJETT

Forslag til budsjett er basert på erfaringstall fra forslag til budsjett for Vinne og Ness skole. Det er markedssituasjonen på anbudstidspunktet som bestemmer kostnadene.

Riving er medtatt under konto 1 Felleskostnader.

Bygningsmessige arbeider tekn.fag er inkl. i respektive fag.

Finanskostnader (rentekostnader) er ikke medtatt (konto 93).

Reserver og sikkerhetsmargin bør vurderes å settes noe høyere p.g.a. ombygging av eksisterende bygg høy og grunnvannsstand.

I budsjett for Inventar og utstyr er det medtatt kr. 8 500 000. Gjenbruk av en del møbler og inventar er forutsatt.

Under prosjektering (konto 82) er medtatt programmering, skisse- og forprosjekt samt kommende detaljprosjektering.

KOMMENTAR TIL REVIDERT BUDSJETT KOMPLETTERING MULIGHETSSTUDIE, TEGN. DATERT 30.01.2018

Komplettert mulighetstudie viser noe reduksjon i areal ombygging og økt areal nybygg. Medfører økning Rammekostnad i forslag til budsjett.

Gunnar Næss

KOSTNADSSAMMENSTILLING - OMBYGGING/TILBYGG

Blankett nr:

47-020

Prosj.nr.:

63327

Prosjekt:

Ørmelen skole

Filnavn:

Dato:

30.01.2019

Sign:

Kvadratmeter BTA**5 650 m2-BTA**

Besifring	Bygningsdel	kr/m2	Kostnad
1	Felleskostnader (felles rigg og drift) Riving	1 800	10 170 000 487 900
2	BYGNING BÆRENDE (RIB) VINNE: 2400, settes lavere pga mer ombygg ørm. BYGNING IKKE-BÆRENDE (ARK)	2 100 2 200	11 865 000 12 430 000
3	VVS-installasjoner	2 400	13 560 000
4	EL-installasjoner	1 250	7 062 500
5	Tele- og automatisering	795	4 491 750
6	Andre installasjoner	200	1 130 000
Huskostnad eks. mva (1-6)		10 831	61 197 150
7	Utomhusarbeider	1 000	12 500 000
Entrepisekostnad eks. mva (1-7)		13 044	73 697 150
8	Generelle kostn. (Prosjektering, administrasjon og bikostn.)		11 343 658
Byggekostnad eks. mva		15 051	85 040 808
9	Spesielle kostn. (Tomt, inv., utstyr, skilting og finanskostn.)		31 885 202
Grunnkalkyle inkl. mva (1-9)		20 695	116 926 010
0.1	Reserver/Forvent. tillegg Bør vurderes å legges noe høyere pga ombyggn.eks.bygg	7,5 %	8 769 451
Forventet prosjektkostnad		22 247	125 695 461
0.2	Sikkerhetsmargin Bør vurderes å legges noe høyere pga ombyggn.eks.bygg	7,5 %	9 427 160
Rammekostnad		23 916	135 122 620

KOSTNADSSAMMENSTILLING - OMBYGGING/TILBYGG

Blankett nr: -

Prosj.nr.: **63327** Prosjekt: **Ørmelen skole** Filnavn: Dato: **30.01.2019** Sign:

Redegjørelser

Arealoversikt

	Areal (kvm)	kvmpris	Mellomsum	Kommentar
Riving	287	1 700	487 900	
Utomhus	12 500	1 000	12 500 000	Basert på Vinne/Ness
Ombygg ARK	2 991	1 900	5 682 900	forholdstall BTA ombygging-nybygg
Ombygg kjeller ARK	492	950	467 400	kvmpr. settes til halvparten
Nybygg ARK	1 875	3 310	6 206 250	forholdstall BTA ombygging -nybygg
Nybygg kjeller ARK	292	1 655	483 260	kvmpr. settes til halvparten
			12 839 810	

M2 -pris ARK totalt blir kr. 2101,85 avrundes kr. til 2200

Pris, kvm	Nybygg	Ombygg	
ARK Ikke-bærende	3310	1900	Fra forholdstall, Vinne

Kommentarer - Areal

Arealer som beholdes SFO og garderobe (gym) holdes utenfor

Utomhus Ca 25 000kvm uterom. Forutsetter halvparten ombygg/ny

Arealene er tatt ut fra foreløpig mulighetsstudie

Annet

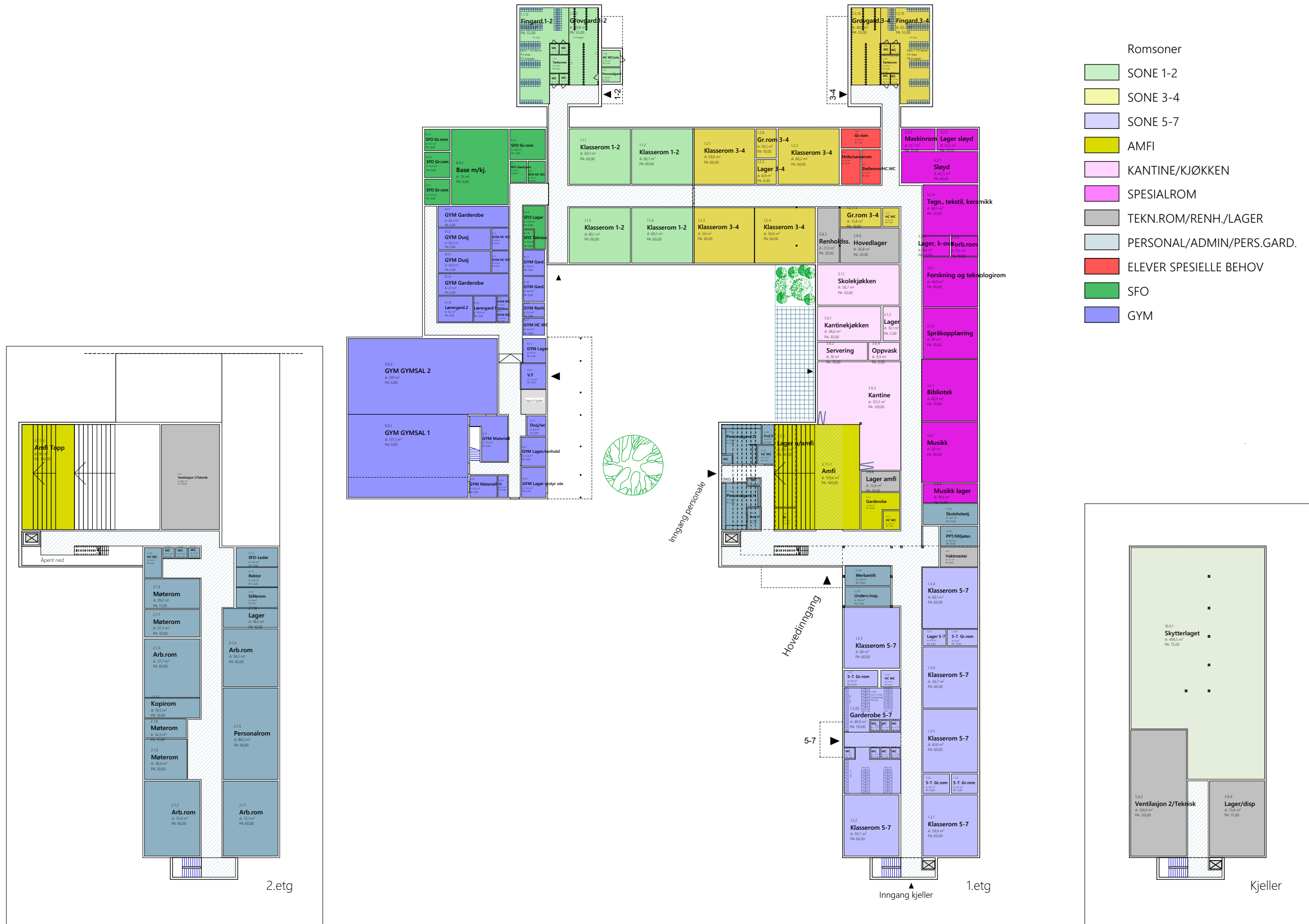
8 Generelle kostnader: 12% av Entreprisestk + 1 750 000 prosj.ledelse + 750 000 bikostn.

9 Spesielle kostnader:

MVA	23 385 202	(Invent.+Entreprisestk) x 0,25
Inventar	8 500 000	

0.1 Reserver/forventet tillegg Bør vurderes høyere pga manglende tid til analyse av eks.bygg

0.2 Sikkerhetsmargin Bør vurderes høyere pga manglende tid til analyse av eks.bygg

Ørmelen skole - Utbygging garderober/SFO - Sluttrapport

Saksbehandler: Bård Kotheim E-post: baard.kotheim@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 85 27	Arkivref: 2019/222 - /
--	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	15.02.2019	13/19
Kommunestyre	25.02.2019	12/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Sluttrapport tas til orientering.

Rådmannens innstilling:

Sluttrapport tas til orientering.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Generelt:

Prosjektet har omfattet følgende på Ørmelen skole:

- Nye garderober i bakkeplan til erstatning fra de gamle som lå i kjelleren.
- Nye lokaler for SFO:

For å romme ovennevnte lokaler ble det reist et tilbygg i en etasje mellom eksisterende skolebygg og gymsalbygg med innvendig forbindelse mellom disse. SFO ble plassert mot nord mens nye idrettsgarderober ble plassert nærmest eksisterende gymsalbygg i sør med inngang fra gymsalens vestibyle.

Det gamle SFO-bygget ble revet som en del av byggeprosjektet.

Entrepriseform/aktører:

Prosjektet ble gjennomført som en todelt totalentreprise, en for bygningsmessige fag og en for tekniske fag.

- Entreprenør bygningsmessige fag: Byggmesteran A/S
- Entreprenør tekniske fag: Aircomfort Trøndelag A/S
- Byggherreombud: Talde Prosjektstyring A/S
- Byggherre: Verdal kommune

Kostnader:

- Kommunale gebyrer: Kr. 56.228,-
- Entreprisekostnader: Kr. 13.652.881,-
- Inventar/utstyr: Kr. 609.293,-
- Interne prosjektkostnader: Kr. 250.000,-
- Prosjektering/byggeledelse: Kr. 586.457,-
- Mva: Kr. 3.697.560,-
- Byggelånsrenter: Kr. 208.662,-
- Totalt: Kr. 19.061.081,-

Bevilgede midler:

- Investeringsbudsjettet for 2016: Kr. 10.000.000,-
- Investeringsbudsjettet for 2017: Kr. 7.600.000,-
- Totalt: Kr. 17.600.000,-

Vurdering:

Som en ser av ovennevnte har det blitt et merforbruk på prosjektet på ca. 1,4 mill.kr. Dette skyldes i hovedsak:

- Mer omfattende arbeider med å pusse opp gymsalbygget enn opprinnelig forutsatt.
- Arbeider med tilknytning til kommunale hovedledninger for vann/avløpsledninger i Lensmanns Bentsens veg var mer omfattende enn antatt.
- Gammel trafo for skolen var plassert i kjelleretasjen på skolen. NTE ønsket å flytte den utvendig noe som medførte et betydelig anleggsbidrag som kommunen måtte dekke.
- Det ble valgt å skallsikre skolen med nøkkelkort i stedet for gammeldagse nøkler. Kostnaden for dette ble belastet prosjektet.
- Nytt brannvarslingsanlegg for skolen ble montert noe som absolutt burde ha vært gjort tidligere. Dette ble også belastet prosjektet.

Prosjektet har medført at kommunen har fått oppgradert garderober og SFO på Ørmelen skole til en bra standard.

Spesielt de gamle garderobene på skolen var i dårlig forfatning og har av den grunn vært i medias søkelys en rekke ganger. Det gamle SFO-bygget besto av gamle brakker som var satt opp i 1975 og som var i dårlig forfatning før nytt bygg ble satt opp.

Rådmannen vil for ordens skyld presisere at denne saken kun er en vanlig rapportering til kommunestyret på gjennomførte arbeider, og ikke en del av vurderingssaker for videre utvikling av skolebyggene i Verdal.

Inntreden av ny deltakerkommune i Trondheim Havn IKS

Saksbehandler: Øystein Kvistad E-post: oystein.kvistad@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/545 - /P30
---	-------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	15.02.2019	14/19
Kommunestyre	25.02.2019	13/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Vedtak fattet av representantskapet i Trondheim Havn IKS i sak 4/18 av 11.06.2018 om inntreden av Indre Fosen kommune som ny deltakerkommune i Trondheim Havn IKS, godkjennes.
2. Fremlagt forslag til oppdatert selskapsavtale for Trondheim Havn IKS, gjeldende fra 01.01.2019, godkjennes med henvisning til § 4 i Lov om interkommunale selskap.

Rådmannens forslag til vedtak:

3. Vedtak fattet av representantskapet i Trondheim Havn IKS i sak 4/18 av 11.06.2018 om inntreden av Indre Fosen kommune som ny deltakerkommune i Trondheim Havn IKS, godkjennes.
4. Fremlagt forslag til oppdatert selskapsavtale for Trondheim Havn IKS, gjeldende fra 01.01.2019, godkjennes med henvisning til § 4 i Lov om interkommunale selskap.

Vedlegg:

Sakens dokumenter som forelå ved behandling i representantskapet 11.06.2018, sak 4/18 – inkludert oppdatert selskapsavtale.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Verdal kommune er deleier i Trondheim Havn IKS med en eierandel på åtte prosent. Øvrige eierandeler fordeler seg slik:

- Trondheim kommune (76,27 %)
- Levanger (5,29 %)
- Orkdal kommune (4,16 %)
- Steinkjer (2,06 %)
- Namsos (1,96 %)
- Stjørdal (1,83 %)
- Leksvik (0,30 %)
- Frøya (0,09 %)
- Malvik kommune (0,01 %)
- Verran (0,01 %)
- Frosta (0,01 %)
- Inderøy (0,01 %)

Etter Leksviks inntreden i selskapet i 2013, har kommunen slått seg sammen med Rissa i den nye kommunen Indre Fosen. Leksviks navneendring medfører dermed at Indre Fosen har søkt om deltakelse i Trondheim Havn IKS. Saken ble behandlet i representantskapet 11.06.2018, sak 4/18, der slikt vedtak ble fattet:

«Representantskapet godkjenner Indre Fosen kommune som deltaker i Trondheim Havn IKS. Indre Fosen kommune vi ha en eierandel på 0,3 %. Saken behandles av eierkommunene ved at ordførerne signer ny selskapsavtale.»

De deltakende kommuners eierandeler i Trondheim Havn IKS er gjennomgående basert på verdsettelse av kommunenes tinginnskudd (ved sammenslåingen av daværende Indre Trondheimsfjord Havnevesen IKS og Trondheim Havn IKS 1. januar 2013), hovedsakelig bestående av eiendommer og havneinnretninger.

For Leksviks del ble eiendommer/kaianlegg vurdert til å utgjøre en eierverdi tilsvarende 0,3 prosent av Trondheim Havn. Eierandelens størrelse forblir uendret, det er kun snakk om et navneskifte på eierposten, fra Leksvik til Indre Fosen. Eieranlegg/kaianlegg som er beliggende i tidligere Rissa kommune forblir med andre ord i den nye kommunens eie og legges altså ikke inn i Trondheim Havn IKS.

Som følge av at endringene i selskapsavtalen ble betraktet som uvesentlige, ble det konferert med Brønnøysundregistrene om en forenklet behandling. Det ble muntlig akseptert at ordførerne ved representantskapets behandling kunne signere den nye selskapsavtalen i stedet for behandling i det enkelte kommunestyre.

På denne bakgrunn ble vedtak i sak 4/18 fattet.

Ved senere registrering i Brønnøysundregistrene har full behandling i det enkelte kommunestyre blitt anvist. Ny kontakt med Brønnøysund er tatt, uten at deres standpunkt er endret. Administrasjonen i Trondheim Havn IKS har derfor uten ytterligere diskusjon valgt å oversende saken til behandling i kommunestyrene på ordinært vis.

Vurdering:

Ved inntreden av nye deltakere i Trondheim Havn IKS, må selskapsavtalen oppdateres til å omfatte disse. I henhold til selskapsavtalens § 9 ligger kompetansen til å innlemme nye deltakerkommuner hos selskapets representantskap og krever tilslutning fra samtlige deltakere, jfr. selskapsavtalens § 8.

Inntreden av nye deltakerkommuner, i dette tilfelle noe så prosaisk som en navneendring på en deltakerkommune, betinger altså endring av selskapsavtalen. En slik endring skal behandles av den enkelte kommune i kommunestyret, og krever for å bli vedtatt tilslutning fra alle deltakere.

Oppdatert selskapsavtale følger vedlagt for kommunestyrets godkjenning.

Arkivsak-dok. 18/00045-5
Saksbehandler Dina Elverum Aune

Saksgang
Representantskap

Møtedato
11.06.2018

INDRE FOSEN - DELTAKELSE I TRONDHEIM HAVN IKS

Styrets forslag til vedtak:

«Representantskapet godkjenner Indre Fosen kommune som deltaker i Trondheim Havn IKS. Indre Fosen kommune vil ha en eierandel på 0,3%. Saken behandles av eierkommunene ved at ordførerne signerer ny selskapsavtale.»

Vedlagte dokumenter:

Rapport Indre Fosen Kommune
Vedtak Indre Fosen Kommune
Utkast til oppdatert selskapsavtale

Saksopplysninger:

Rådmannen (IF) og Trondheim Havn IKS (TH) har hatt en tett dialog i prosessen, og har sammen utformet anbefalingen.

Når det gjelder eiendommer/kaianlegg er det enighet om at anleggene i tidligere Leksvik kommune forblir i selskapet TH. Eiendommer/kaianlegg som er beliggende i tidligere Rissa kommune forblir i kommunens (IF) eie. Som følge av at status på eiendommer/kaianlegg er uendret vil eierandelen til Indre Fosen kommune opprettholdes på 0,3%.

TH overtar kommunens forvaltningsoppgaver i sjøområdet i hht Havne- og farvannsloven. I den grad forvaltningsoppgavene skulle overstige et ordinært nivå skal det avtales en godtgjørelse for slikt arbeid.

Indre Fosen skal kunne benytte den samlede kompetanse TH besitter når det gjelder havnerelaterte spørsmål. Skulle dette medføre deltakelse i prosjekter o.a. som krever tidsbruk utover det ordinære er det enighet om at slik bistand også skal betales godtgjørelse for, etter avtale mellom Indre Fosen og TH.

Opprettelsen av Indre Fosen medfører at Leksvik kommune utgår som deltaker i selskapsavtalen for TH, og erstattes med Indre Fosen.

Indre Fosen skal utnevne 1 medlem og 1 varamedlem til representantskapet i TH. Siden det er en begrenset endring ift selskapsavtalen, aksepteres at ny selskapsavtale signeres av ordførerne i eierkommunene. Det er ikke nødvendig med kommunestyrebehandling slik det var ifm Namsos og Frøyas inntreden.

Mulig deltagelse i Trondheim Havn IKS for Indre Fosen kommune

Forprosjektrapport Trondheim Havn IKS og Indre Fosen kommune

Innhold

Innhold

Forprosjektrapport Trondheim Havn IKS og Indre Fosen kommune	1
Innhold	2
1. Sammendrag og anbefaling	3
Anbefaling:	4
2. Bakgrunn	5
Forprosjekt	5
3. Nåsituasjon	6
Trondheim Havn	6
Indre Fosen kommune	7
4. Havneområder Indre Fosen	9
Hammerberget Kai	10
Vanvikan	11
Fosen Yard, Kvithyll	12
Kvithyll Kai	13
Hysnes kai	14
Saga kai	15
5. Verdivurdering	16
Økonomi og deltakerandel Indre Fosen kommune	16
6. Brukermøter	17
7. Styrker og muligheter	18
Pådriver innen logistikk og samferdsel	18
Utviklingskraft	18
Økt kontakt og involvering med vareeiere/brukere	19
Komplett havnetilbud, med tilhørende sterk infrastruktur	19
Bevaring av offentlig råderett over havnearealer	19

1. Sammendrag og anbefaling

Et interkommunalt havneselskap som jobber helhetlig og regionalt med samferdsel, transport og logistikk, bør være en interessant samarbeidspartner for både fylkeskommuner, kommuner, transportører og andre. Havneselskapet kan bidra med kompetanse og utredningskraft innen områder som infrastruktur for samferdsel, transport og logistikk, og på den måten gjøre det lettere for politikere å ta stilling til slike spørsmål.

Et regionalt havneselskap kan effektivisere havnedriften og konsentrere godset gjennom få knutepunkter for container, ro-ro og stykkgoods, noe som gjør det mulig å tenke helhetlig og strategisk for å få en effektiv havnedrift og overført mer gods fra vei til sjø. Samtidig kan det legges til rette for industrigods og industrikaier der det er naturlig. På den måten vil et større, regionalt selskap gjøre det mulig å skape en tydeligere trøndersk stemme innen sjøtransport, noe som øker muligheten for gjennomslag både regionalt og nasjonalt.

Utviklingsmuligheter. Et regionalt havneselskap vil i seg selv ha store utviklingsmuligheter på de steder selskapets tyngdepunkt ligger. Det vil hele tiden være behov for utviklingsprosjekter, enten sammen med våre kunder og brukere eller for å bygge god infrastruktur.

Komplett havnetilbud, med tilhørende infrastruktur. Det forutsettes at sjøtransport av gods vil vokse i årene fremover, mye fordi godset naturlig bør gå direkte fra kontinenthavner istedenfor i transitt via Østlandet, men også fordi godsmengdene etter hvert vil både doble og tredoble seg. For at et styrket havneselskap skal kunne sikre sin posisjon i fremtiden er man avhengig av et sterkt fokus på effektiv havnedrift, veisystemer og økt samarbeid med rederier, speditører, samlastere og andre.

Bedre miljøregnskap. Miljø vil få stadig større fokus i tiden fremover, og miljøkravene vil bli strengere. Vi ønsker å være i forkant i dette arbeidet. Et felles selskap med en økt grad av helhetlig regional tankegang vil kunne bidra til at det opprettes en struktur i Trøndelag som i større grad er miljømessig effektiv.

Anbefaling:

Rådmannen (IF) og Trondheim Havn IKS (TH) har hatt en tett dialog, og er enige i konklusjonene i denne rapporten.

Når det gjelder eiendommer/kaianlegg er det enighet om at anleggene i tidligere Leksvik kommune forblir i selskapet TH. Eiendommer/kaianlegg som er beliggende i tidligere Rissa kommune forblir i kommunens (IF) eie. Som følge av at status på eiendommer/kaianlegg er uendret vil eierandelen til Indre Fosen kommune opprettholdes på 0,3%.

TH overtar kommunens forvaltningsoppgaver i sjøområdet i hht Havne- og farvannsloven. I den grad forvaltningsoppgavene skulle overstige et ordinært nivå skal det avtales en godtgjørelse for slikt arbeid.

IF skal kunne benytte den samlede kompetanse TH besitter når det gjelder havnerelaterte spørsmål. Skulle dette medføre deltakelse i prosjekter o.a. som krever tidsbruk utover det ordinære er det enighet om at slik bistand også skal betales godtgjørelse for, etter avtale mellom IF og TH.

Opprettelsen av IF medfører at Leksvik kommune utgår som deltaker i selskapsavtalen for TH, og erstattes med IF.

If skal utnevne 1 medlem og 1 varamedlem til representantskapet i TH.

De forslag partene har kommet frem til i denne rapporten forutsetter vedtak i kommunestyret i Indre Fosen kommune og i styret for Trondheim Havn IKS.

Trondheim 16.4.18

2. Bakgrunn

Indre Fosen kommune ble etablert 1.1.2018. Tidligere Leksvik kommune har vært eier i Trondheim Havn siden 1.3.2013, da ITH ble slått sammen med TH IKS. Da Leksvik Kommune ble slått sammen med Rissa Kommune 1.1.2018, ble det nødvendig å se på om den nye kommunen skal inngå i selskapet. Det ble avholdt et møte i januar 2018, hvor rådmann Vigdis Bolås og arealsjef Siri Vannebo deltok sammen med havnedirektør Wollert Krohn-Hansen og økonomisjef Dina Elverum Aune. I dette møtet ble det avtalt å starte en kartlegging, og første møte ble avholdt i Leksvik 22.2.2018.

For å skape et godt grunnlag for beslutning om deltakelse fra Indre Fosen Kommune, ble det igangsatt et arbeid med å kartlegge de anleggene kommunen eier, arealmessige forhold og økonomien i havnevirksomheten.

Forprosjekt

Det ble besluttet å lage en forprosjektrapport. Denne skal inneholde en beskrivelse av nåsituasjon for anlegg, økonomisk grunnlag og arealsituasjonen.

Det skal også avholdes et møte med næringsaktører i kommunen.

3. Nåsituasjon

Trondheim Havn

Trondheim Havn IKS er et interkommunalt selskap som forvalter havnevirksomheten innenfor 13 kommuner i Trondheimsfjorden. Selskapets deltagere er Orkdal, Trondheim, Malvik, Stjørdal, Steinkjer, Levanger, Verdal, Frosta, Inderøy, Verran, Namsos, Frøya og tidligere Leksvik.

Trondheim Havn sin visjon er: «*Vi skaper vekst for fremtidens sjøtransport*». Strategien er å ha en ledende rolle innen sjøtransport, men også innen samferdsel generelt, samt å utvikle effektive transport- og logistikk-løsninger til beste for næringsliv, byutvikling og miljø.

Forretningsidé:

- Vi skal være drivende og nytenkende innen effektiv og konkurransedyktig sjøtransport.
- Vi skal sikre en god verdiutvikling av vår eiendomsmasse gjennom en aktiv forvaltning og utvikling.
- By- og samfunnsutviklingshensyn skal ivaretas i tett samarbeid med våre respektive eierkommuner, innenfor rammene av det som er forenlig med vår kjernevirksomhet.

Organisering av havneselskapet

Selskapet ledes av et representantskap med 18 medlemmer, og et styre på 8 medlemmer. Organisasjonen består av 54 ansatte fordelt på ulike hovedavdelinger: Stab, Trafikk, Teknisk, Marked og logistikk, Eiendom og forvaltning, og Verdal.

Avdeling teknisk/drift sine hovedoppgaver er havnedrift, laste- losseoperasjoner og vedlikehold av havnas bygg, havneanlegg og arealer, samt prosjekt/prosjektgjennomføring. Avdelingen besitter spesialisert kompetanse knyttet til arbeidet i sonen mellom land og sjø, herunder kaikonstruksjoner o.l. Avdelingen ivaretar arbeidet med HMS, herunder internkontrollarbeidet innenfor brannsikring og kran- og maskinsertifisering, samt innkjøp.

Trafikkavdelingen har ansvaret for all trafikkavvikling både på sjø og land. Avdelingen har høy maritim/nautisk kompetanse og ivaretar oppgavene innenfor ISPS, beredskaps- og sikkerhetsarbeid generelt i sivil og militær sammenheng. Avdelingen håndterer også selskapets parkeringsvirksomhet.

Markeds- og logistikkavdelingen har ansvaret for strategiutvikling av kjernevirksomheten. Avdelingen har ansvar for store prosjekter som arbeidet med regionhavn og deltakelse i regional godsterminal for bane. Avdelingen har sterkt fokus på utvikling av sjøtransporten og ansvaret for vår kontakt med aktørene innen logistikk og samferdsel, rederier, vareeiere og transportbransjen. Kommunikasjon, informasjon og markedsføring internt så vel som eksternt er tillagt avdelingen.

Eiendom og forvaltning har ansvar for utleievirksomheten, samt strategien for verdiutvikling av eiendom, eiendomsforvaltning, utleipolicy, oppfølging og tilrettelegging for leietakere.

Finans og personal er stabsavdelinger. Økonomi- og personalfunksjonene er lagt i havnedirektørens stab. Klassiske oppgaver innen økonomi og finans tilligger avdelingen, personal har ansvaret for håndtering av selskapets personalpolitikk.

Havneregulativ. Trondheim Havn sitt havneregulativ gjelder for alle deltakerkommuner.

Godsvolum

Godsvolumene i Trondheim Havn IKS var i 2017 på 4,64 mill. tonn, hvorav 2,7 mill. tonn (ca. 58 %) var over egne kaier.

Indre Fosen kommune

Indre Fosen kommune ligger lengst sør på Fosenhalvøya nord for Trondheimsfjorden. Det bor ca. 10000 mennesker i kommunen. Reisetid fra Trondheim til Indre Fosen er ca. 1 time med bil, men man kan også reise med hurtigbåt.

Landbruk og industri har vært store næringer i kommunen i flere tiår. Dagens næringsliv består i hovedsak av industrivirksomhet og teknologiutvikling, i tillegg til at offentlig sektor sysselsetter mange. Kommunen er den fjerde største landbrukskommunen i Trøndelag.

Kultur og idrett er en viktig i Indre Fosen. Flere idrettslag som gir tilbud om fotball, handball, turn, skyting, langrenn med mer. Kommunen bygger nytt flerbrukshus med basseng i tilknytning til Leksvik idrettshall. Bygget skal stå ferdig i 2019.???? Stadsbygd idrettslag oppgraderer friidrettsbanen med tartandekke for seks løpebaner og ny publikumstribune.

I løpet av sommersesongen er det flere festivaler, arrangementer og spel som skaper folkeliv og aktivitet i hele kommunen. Her kan nevnes spelet Den Siste Viking som spilles ved Museet Kystens

Arv annet hvert år, Bryggeutstillinga og Anno 1930 i Råkvåg, og flere besøkssætre i Leksvik. Heimfestivalen og Solfjordfestivalen er eksempler på nyutviklete arrangementer.

Næringsliv

Indre Fosen ligger mot Trondheimsfjorden og det gir landbruket gode klimatiske vilkår. Det produseres både melk, kjøtt og korn. Flere produsenter har startet med videreforedling av egne råvarer. Kommunen har en sterk og lang industrihistorie, og industrien er en hovedpilar i arbeidslivet her. Indre Fosen er den tredje største teknologikommunen i Trøndelag. Kommunen ligger nært teknologi- og kunnskapsmiljøene i Trondheim, og samarbeidet er godt.

Vi har både eksisterende bedrifter og virksomheter under utvikling som produserer smolt og rensefisk til oppdrettsnæringa.

Reiseliv og opplevelser knyttet til kommunens kulturhistorie har blitt et satsningsområde. Her kan nevnes bryggene i Råkvåg, kulturhistorisk sti på Refsnes, Reins Kloster, Museet Kystens Arv, besøkssætrene i Leksvik, og mange små og større produsenter av lokale matprodukter. Flere aktører har samlet seg i organisasjonen «Perler på en snor» for felles markedsføring og produktutvikling.

Næringsområder

Fosen Innovasjon er en SIVA næringshage med beliggenhet i Vanvikan. LIV Eiendom AS holder til i samme bygg, og her er det flere bedrifter.

Vikingbase AS er et næringsområde ved Kvithyll. Her er det regulert 100 daa næringsareal. Området er underutvikling for marin og maritim sektor.

Kvithyll næringsområde har verftsindustri, videreforedling og pakking av skjell og maskineringsbedrift. Det er planavklart 200 daa framtidig industriområde.

Industriområdet ved Ytterelva i Leksvik har bedrifter som jobber innen maskinering og plaststøyping.

I Stadsbygd ligger ITAB AS som produserer butikkinnredning. I dette området er Myra næringspark under utvikling.

Sandbakken og Rødberg i Stadsbygd har flere virksomheter knyttet til maritime næringer.

4. Havneområder Indre Fosen

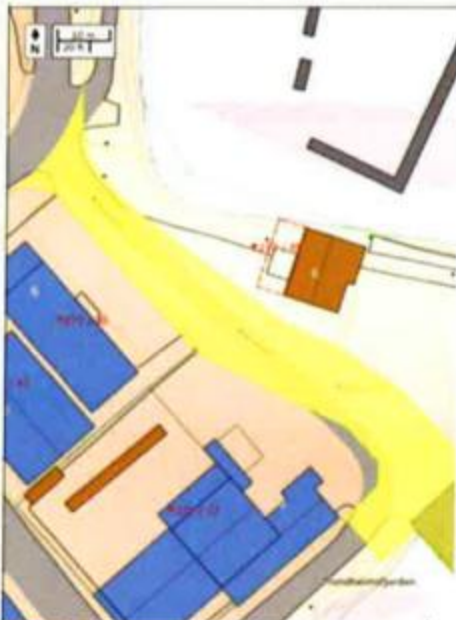
I 2013 ble Leksvik kommune deltaker i Trondheim Havn IKS, ifm sammenslutning av Trondheim Havn IKS og Indre Trondheimsfjord Havnevesen. To anlegg, Hammerberget Kai og Vanvikan ble overført som tingsinnskudd i TH IKS. Hjemmelsoverføring er ikke foretatt iflg grunnboka.

Det er foretatt en teknisk vurdering av anleggene fra TH IKS i mars 2018. Teknisk tilstand er ikke en del av denne rapporten. Regnskap og bokførte verdier for havnevirksomheten i tidligere Rissa kommune 2015-2017 er oversendt, og brukt som grunnlag ifm verdivurdering.

Følgende anlegg er aktuelle iflg informasjon i møter fra Indre Fosen Kommune:

- Hammerberget
- Vanvikan Hurtigbåtanlegg
- Kvithyll
- Hysnes
- Saga kai

Hammerberget Kai

- Byggeår: 1982
- Kailengde: 17,5 meter
- Dybde ved kai : - 5 m LAT
- Tilhørende eiendom
 - 8480 m²(gnr. 272, bnr. 17)
 - 1819 m²(gnr. 343, bnr. 55)
 - 174 m² (gnr. 272, bnr. 45)
- Transportert gods:
 - 2015: 770 tonn

Anlegget er overført til Trondheim Havn IKS i forbindelse med sammenslåing av Trondheim Havn IKS og Indre Trondheimsfjord IKS i 2013. Det er lite aktivitet ved denne kaien og konstruksjonen trenger større rehabiliteringstiltak.

Vanvikan

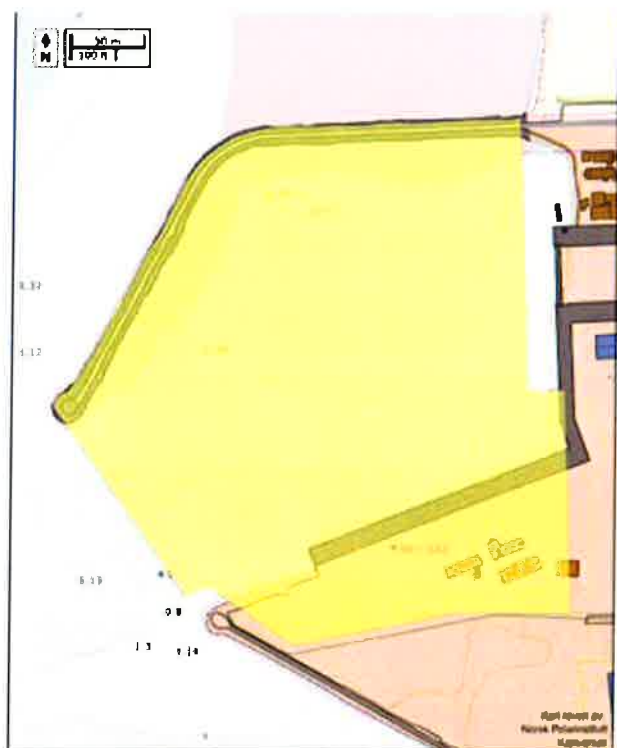
- Byggeår:
- Kailengde:
- Dybde ved kai:
- Tilhørende eiendom:
 - 7713 m²(gnr. 314, bnr. 44)

Anlegget er overført til Trondheim Havn IKS i forbindelse med sammenslåing av Trondheim Havn IKS og Indre Trondheimsfjord IKS i 2013.

Vanvikan er trafikk-knutepunkt med hurtigbåtforbindelse til Trondheim. Hurtigbåtkaien består av et nytt og moderne flytekaianlegg. Hurtigbåtforbindelsen har et årlig trafikkgrunnlag på ca. 180 000 personreiser. Hurtigbåtkaien er beskyttet av en molo som også beskytter den nærliggende småbåthavn.

Fosen Yard, Kvithyll

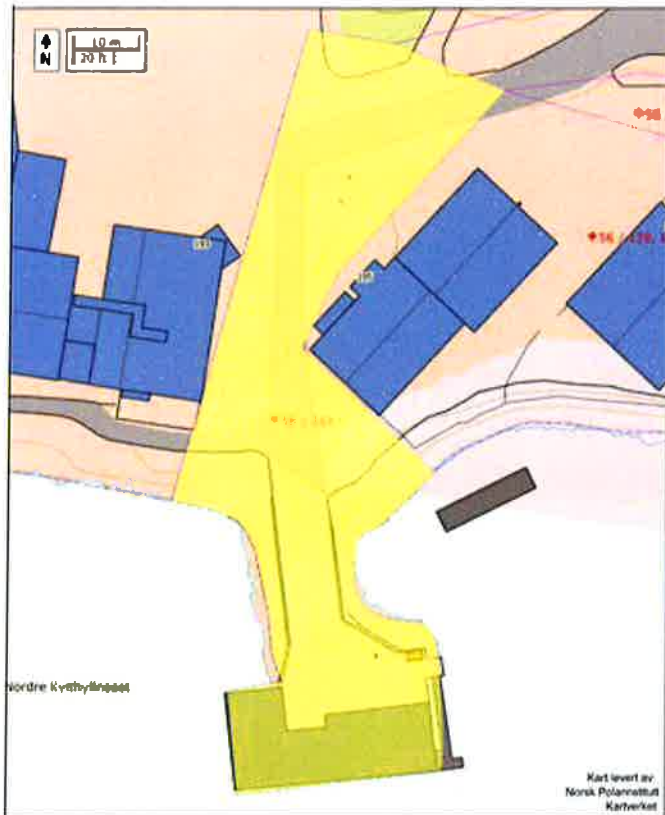

- Byggeår: 2000
- Kailengde: 200 meter
- Dybde ved kai : - 9,5 m LAT
- Tilhørende eiendom
 - 100 148 m²(gnr. 56, bnr. 322)

Kaien ligger inne på eiendommen til Fosen Yard AS, men kommunen har avtale om bruk. Det er regulert og ledig næringsareal i tilslutning til kaia, men området er privat eid. Kaien har stor kapasitet angående vekt.

Kvithyll Kai

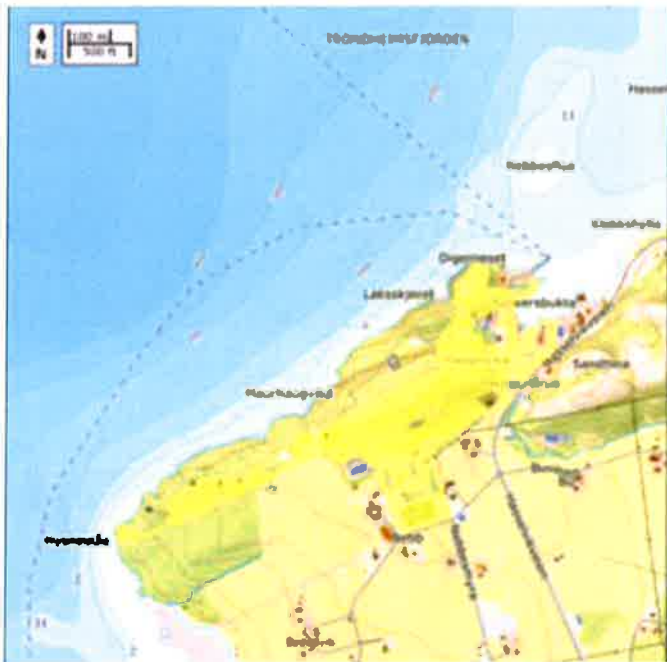

- Byggeår: 1970, utvidet i 1995
- Kailengde: 16,7 meter
- Dybde ved kai : - 5,5 m LAT
- Tilhørende eiendom
 - 933 m²(gnr. 56, bnr. 183)

Kvithyll kai ligger 300 meter lenger sør for Fosen Yard - kaiene. Kaianlegget driftes av en privatperson. Det er investert i kaia i 2017/2018 og den er i teknisk bra stand.

Hysnes kai

- Byggeår: 1960, utvidet i 1995
- Kailengde: 80 meter
- Dybde ved kai : - 4,5 m LAT
- Tilhørende eiendom
 - 3040 m²(gnr. 131, bnr. 1)

Indre Fosen Kommune har overtatt området fra Forsvaret. Hurtigbåtanlegg bygd i 2014/2015. Heimevernet har avtale om å bruke kai i Hysnes.

Saga kai

- Byggeår: 1967
- Kailengde: 30 meter
- Dybde ved kai: - 7,5 m LAT
- Tilhørende eiendom
 - (gnr. 151, bnr. 11)

Kaia ligger i Stjørnfjorden. Har stor kapasitet ang. vekt. Kaianlegget leies av en privatperson

5. Verdivurdering

Økonomi og deltakerandel Indre Fosen kommune

Ved verdivurdering av tingsinnskudd fra Indre Fosen kommune, vil beregningene bli å gjøre ut fra samme metode som anvendt ved selskapssammenslutningen med Indre Trondheimsfjord Havnevesen pr. 1.1.2013, jf. selskapsavtalen pkt. 9. Dette er en inntjeningsbasert metode med sum nåverdier fra neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer tilknyttet anleggsmiddel som skytes inn. Deltaker- andel til en inntredende kommune fastsettes ut fra verdien av kommunens innskudd i forhold til selskapets totale verdi, samt etter forhandlinger dersom det foreligger evt. merverdier.

Det er liten aktivitet over havn på de kommunale anleggene til Indre Fosen Kommune. I Leksvik var godsmengde over kai 770 tonn i 2015 og 1710 tonn i 2017. Totalt 3 registrerte anløp på 3 år. Størst aktivitet i dag gir hurtigbåtanlegget i Vanvikan.

Anleggene i tidligere Rissa Kommune er gjennomgått med Siri Vannebo. De aktuelle anleggene er Kvithyll, Hysnes og Saga Kai. Regnskapene for perioden 2015-2017 er gjennomgått, og anleggene gir i dag en negativ kontantstrøm. Det gir ikke grunnlag for økt eierandel i TH for Indre Fosen Kommune.

6. Brukermøter

Det er avholdt et møte for å få informasjon om næringsaktivitet Indre Fosen kommune.

Kommunen er preget av bortfall av arbeidsplasser som følge av at Fosen Mekaniske Verksted meldte oppbud 14. oktober 2015. Tapet av arbeidsplasser som følge av konkursen og utfordringer med omstilling fra ensartet næring, har gjort at de har søkt Fylkesmannen og fått status som omstillingskommune*.

Drivere for endring og vekst:

Utviklingsavdelingen i Indre Fosen kommune forteller at klyngedannelser, som blant annet Fosen Innovasjon (tidligere Leksvik Industriell Vekst (LIV)) og Fosen Industriforum, er viktige motorer for næringsutviklingen i kommunen. For Indre Fosen er det særlig fokus på forsvarsrelatert industri, primært rettet mot den store aktiviteten og ringvirkningene tilknyttet ny kampflybase i Ørland kommune. Havbruk og havrommet er også viktige satsningsområder i årene som kommer, med blant annet oppdrett av rognkjeks og leppefisk for lakselusbekjempelse hos oppdrettsnæringen.

Fosen Industriforum er et fellesskap av 27 industribedrifter med kompetanse på metall- og plastbearbeiding via produksjon av ulike verktøy, til produksjon av avansert elektronikk og skip. Næringslivet og industri benytter i stor grad lastebil, som følge av lav transportpris og dør-dør leveranse. Det har vært lite fokus på sjøtransport som transportløsning. Noe av forklaringen sies også å dreie seg om lave volum og begrenset lagerkapasitet hos aktørene som har gjort biltransport hensiktsmessig. Skipsverftet Fosen Yard AS kjøpte i 2015 opp Fosen mek. holdning AS. Selskapet som har tilhold på Kvithylla, er en hjørnestensbedrift i Indre Fosen kommune. Verftet vant i desember 2016 den internasjonale anbudskonkurransen om ombygging av fem Hurtigruteskip, denne avtalen var en viktig premissgiver for videre drift av selskapet.

Varetransport over kai

Indre Fosen kommune bekrefter at det er begrenset aktivitet over kaiene i tidligere Rissa kommune. Det er ikke forventet noen ytterligere vekst sjøveis i årene som kommer. Kommunen viser til svært mangelfull dokumentasjon av gods over kai.

Cruise

Som følge omstillingsmidlene tilført kommunen, har museet Kystens Arv fått ressurser til å utrede etablering av en pir for å motta turister sjøveien. Dette kan innebære muligheter for at cruiseturister som anløper Trondheim også kan ta sjøveien over fjorden for å besøke museet.

*En omstillingskommune er en kommune som har mistet mange arbeidsplasser som er avgjørende for å få inn skatt, og som dermed vil slite med å omstille seg til nye næringer og på nytt få inn skatteinntekter.

7. Styrker og muligheter

En deltakelse fra Indre Fosen kommune i Trondheim Havn IKS vil, slik vi vurderer det, styrke det totale havnetilbudet og Trondheim Havns rolle som en regional aktør innen samferdsel.

Med deltagelse i Trondheim Havn IKS vil Indre Fosen være sentralt med i det regionale arbeidet for økt sjøtransport.

- Samlende aktør for helhetlige regionale logistikk-løsninger
- Økt trafikkgrunnlag for sjøtransport ved å se nye muligheter
- Økt deltakelse fra aktører i ytre del av Trondheimsfjorden

Pådriver innen logistikk og samferdsel

Intensjonene i Nasjonal transportplan (NTP) er å samordne transportformene, og se infrastruktur-satsinger i sammenheng. Når det gjelder målsettingen om overføring av gods fra vei til båt og bane, bærer både planarbeidet og prioriteringene preg av sektortenkning. Fylkeskommunenes ønsker om å følge opp intensjonene i NTP vil kunne dra stor nytte av et større havneselskap. Det forutsetter helhetlig tenkning basert på forståelse for godsstrømmer, trender og utviklingstrekk, samtidig som selskapet utvikler effektive knutepunkter i tråd med vareeieres behov.

Utviklingskraft

Regionale havneselskap vil ha bedre forutsetninger for utvikling av egen virksomhet. Det vil hele tiden være behov for å løse utfordringer enten sammen med kunder og brukere eller ved å bygge god infrastruktur. For å være i stand til en slik utvikling kreves tilgang på utviklingskompetanse og finansiell evne.

Økt kontakt og involvering med vareeiere/brukere

Et havneselskap som ifølge sin strategi skal være en samarbeidspartner både for vareeiere og offentlig myndighet må ha ressurser til et slikt arbeid. Trondheim Havn har over 4-5 år brukt mye ressurser på dette, og har styrket den interne kompetansen innen strategi, marked, eiendoms- utvikling og logistikk. Gjennom stordriftsfordeler og en mer effektiv håndtering av administrative oppgaver frigjør man ressurser i den enkelte kommune som kan brukes på en tettere oppfølging, kontakt og involvering med vareeiere/brukere.

Brukermøter og kommunikasjon for øvrig må utnyttes systematisk slik at vi fortløpende fanger opp forventninger og krav. Et utvidet havneselskap må delta tett i sentrale utviklingsprosjekter hos brukerne i tråd med egen strategi.

Komplett havnetilbud, med tilhørende sterk infrastruktur

Det forventes at sjøtransport kan bli en vinner i tiden fremover. Godsmengdene vil i løpet av kommende tiår både doble og tredoble seg, og godset vil i større grad gå direkte fra kontinenthavner til sentrale havner langs kysten istedenfor i transitt via Østlandet.

Bevaring av offentlig råderett over havnearealer

I Trøndelag som helhet er det få steder som er egnet for moderne havnedrift. Det er derfor et offentlig anliggende å sikre næringslivet tilgang til havneanlegg og dermed muligheten for bruk av sjøtransport. En god regional havnestruktur vil sammen med interkommunal arealplanlegging bidra til å sikre disse interessene, og sørge for at tilgjengelige havneanlegg kommer offentligheten til gode.

-
- A map of the Trondheim Havn region in Norway, showing the coastline and surrounding areas. Thirteen numbered locations are marked with blue pins on the map, corresponding to the list on the left. The locations are distributed along the coast from the south (Orkdal) to the north (Namsos).
- 1 ORKDAL
 - 2 TRONDHEIM
 - 3 MALVIK
 - 4 STJØRDAL
 - 5 FROSTA
 - 6 LEVANGER
 - 7 VERDAL
 - 8 INDERØY
 - 9 STEINKJER
 - 10 VERRAN
 - 11 INDRE FOSEN
 - 12 FRØYA
 - 13 NAMSOS

Trondheim Havn

Trondheim Havn

Postboks 1234 Torgarden

N-7462 Trondheim Tlf: 73 99 17 00

Faks: 73 99 17 17

firmapost@trondheimhavn.no

TRONDHEIM HAVN IKS
Postboks 1234 Torgard
7462 TRONDHEIM

Deltakelse i Trondheim Havn IKS

Vedlagt oversendes vedtak i Indre Fosen kommunestyre.

Med hilsen
Siri Vannebo
arealsjef
Areal
Siri.Vannebo@indrefosen.kommune.no
Tlf: 90648645

Dokumentet er elektronisk og har ingen fysisk signatur.

Vil du svare på dette brevet?

Oppgi gjerne dette saksnummeret: 2018/3956

- og kontakt oss digitalt via [sikker forsendelse \(krever innlogging\)](#)
- eller per post til: Indre Fosen kommune, Rådhusveien 13, 7100 RISSA

Generell kontaktinfo

Sentralbord: 73852700

postmottak@indrefosen.kommune.no

*Fantastiske
Fosen*

Saksframlegg

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
19/18	Kommunestyret	24.04.2018

Saksbehandler: Siri Vannebo

Arkivsak: 2018/3956

Dato: 16.04.2018

- 1 Forprosjektrapport om deltakelse i Trondheim Havn IKS datert 16.04.2018

Deltakelse i Trondheim Havn IKS

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Indre Fosen kommune søker om deltakelse i Trondheim Havn IKS.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 24.04.2018

Behandling:

Rådmannens forslag enstemmig vedtatt.

Endelig vedtak:

2. Indre Fosen kommune søker om deltakelse i Trondheim Havn IKS.

Oppsummering:

Indre Fosen kommune søker om deltakelse i Trondheim Havn. Anleggene i tidligere Leksvik kommune forblir i Trondheim Havn. Anlegg i tidligere Rissa kommune forblir i kommunens eie. Tidligere Leksvik kommunes eierandel opprettholdes som Indre Fosen kommunes eierandel i selskapet, dvs. 0,3%.

Trondheim Havn overtar forvaltningsoppgavene i sjøområdene i henhold til Havne- og farvannsloven.

Indre Fosen kommune kan benytte den havnefaglige kompetansen som Trondheim Havn innehar når det gjelder havnerelaterte spørsmål.

Indre Fosen kommune og Trondheim Havn tar sikte på at kommunen blir deltaker i selskapet fra 01.01.2019. Deltakelse forutsetter vedtak i styret for Trondheim Havn IKS.

Saksutredning

Leksvik kommune har vært deltaker i Trondheim Havn siden mars 2013 da Indre Trondheimsfjord Havn ble slått sammen med Trondheim Havn. Indre Fosen kommune må ta stilling til om den nye kommunen skal inngå i selskapet.

Administrasjonen har gjennomført tre møter med Trondheim Havn for å kartlegge aktuelle havneanlegg, arealmessige forhold og økonomien i havnevirksomheten i kommunen. Trondheim Havn har også gjennomført et møte med næringsaktører for å få informasjon om næringsaktivitet og sjøverts transport nå og framover. Resultatet av møtene er oppsummert i vedlagte rapport.

Uttalelse fra andre utvalg

Ungdomsrådet

Eldrerådet

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Andre råd eller utvalg

JA/NEI

Ikke relevant

Ikke relevant

Ikke relevant

Ikke relevant

Vurdering/alternative løsninger

Indre Fosen kommune må bestemme om kommunen skal være deltaker i Trondheim Havn IKS eller ikke. Tidligere Leksvik kommune er deltaker i Trondheim Havn, tidligere Rissa er det ikke. To havner i tidligere Leksvik ble overført som tingsinnskudd i Trondheim Havn. Det er Hammerberget kai i Leksvik, og Vanvikan hurtigbåtanlegg. Hjemmelsoverføringen er ikke foretatt.

Administrasjonen i Indre Fosen kommune har vurdert følgende anlegg i tidligere Rissa kommune som aktuelle anlegg å vurdere for overtakelse av Trondheim Havn:

- Kvithyllkaia (ligger på eiendommen til Fosen Yard AS)
- Kvithyll kai (vest for Snadder og Snaskum)
- Hysnes kai (utenfor «Norisbrygga»)
- Saga kai (Stjørnfjorden)

Trondheim Havn og Indre Fosen kommune har gått gjennom disse anleggene med tanke på verdivurdering for tingsinnskudd ved overtakelse. Partene er enige om at anleggene i tidligere Rissa kommune ikke gir grunnlag for økt eierandel for Indre Fosen kommune dersom kommunen ønsker å bli deltaker i Trondheim Havn.

Hvorfor bør kommunen bli deltaker i Trondheim Havn?

- Dersom Indre Fosen deltar i Trondheim Havn vil kommunen være med i det regionale arbeidet for økt sjøtransport.
- Kommunen vil nyte godt av Trondheim Havns arbeide som pådriver innen helhetlig logistikk og samferdsel.
- Kommunen får tilgang på utviklingskompetanse og finansiell evne ved utvikling av havneinfrastruktur.

- Trondheim Havn blir kommunens samarbeidspartner for kontakt med bedrifter og andre offentlige myndigheter for havnerelaterte utviklingsprosjekter.
- Trondheim Havn som stor aktør kan utvikle sentrale havner langs kysten i eierkommunene bl.a. med tanke på økt framtidig godstransport på sjø.
- Trondheim Havn sikrer offentlig råderett over havnearealer.
- Kommunen trenger ikke egen fagkompetanse og ressurser for forvaltning av sjøområder. Omfang og kostnad ved etablering av egen fagkompetanse og ressursbruk er ikke kostnadsberegnet. Det er oppgaver etter havne- og farvannsloven kommunen må utføre selv dersom man ikke deltar i Trondheim Havn.

Ulemper ved deltakelse i Trondheim Havn:

- Noen kostnader dersom kommunen velger å benytte kompetansen i Trondheim Havn ut over det ordinære nivået.
- Kommunen og øvrige aktører må forholde seg til Trondheim havn for de havnene som inngår som tingsinnskudd. Det kan oppleves som uvant.

Administrasjonen mener at fordelene ved at kommunen blir deltaker i Trondheim Havn er større enn ulempene.

Kommunikasjonstiltak

Kommunen bør opplyse innbyggere og næringsdrivende om at prosessen for deltakelse i Trondheim Havn påstartes. Det kan gjøres via hjemmeside og/eller facebook. Bedrifter o.l. som har avtaler om bruk av Hammerberget og Vanvikan hurtigbåtkai, bør orienteres direkte.

SELSKAPSAVTALE FOR TRONDHEIM HAVN IKS

Gjeldende fra 01.01.2019.
Revidert ifm inntreden Indre
Fosen kommune

I ETABLERING, RETTIGHETER OG PLIKTER

1-1 Selskapets organisasjonsform og deltakere

Trondheim Havn IKS (TH) er et interkommunalt selskap opprettet i henhold til lov om interkommunale selskaper av 29.01.1999 nr. 6.

Selskapets deltakere er kommunene Orkdal, Trondheim, Malvik, Stjørdal, Levanger, Verdal, Steinkjer, Frosta, Inderøy, Verran, Indre Fosen, Frøya og Namsos.

1-2 Formål

TH har som formål å:

- Samordne og utvikle en effektiv, sikker og rasjonell havnevirksomhet innenfor samarbeidsområdet som skaper forutsetninger for en effektiv og konkurransedyktig sjøtransport i Midt-Norge.
- Sørge for sikkerhet og fremkommelighet i selskapets havner og deltagerkommunenenes sjøområder
- Ivareta alle forvaltningsmessige og administrative oppgaver som etter lov om havner- og farvann påligger kommunene, samt håndheve de bestemmelser som etter samme lov med tilhørende forskrifter gjelder innenfor kommunenes sjøområder.

Målsettingen for TH's virksomhet er at de samlede havneressurser til enhver tid skal utgjøre et konkurransedyktig havnetilbud for brukerne. For at havnene skal kunne opprettholde og videreutvikle trafikkgrunnlaget, skal TH kunne engasjere seg i alle former for havnetilknyttet virksomhet, herunder samferdselsspørsmål og næringsutvikling som innenfor samarbeidsområdet finnes hensiktsmessig og økonomisk fordelaktig for havneselskapet og det næringsliv havnene skal betjene.

1-3 Hovedkontor

- a) TH har sitt hovedkontor i Trondheim.
- b) Kontoret på Verdal skal være et knutepunkt mot brukerne i det opprinnelige ITH-området. Videre skal kontoret ha det daglige ansvaret for selskapets virksomhet i området. Kontoret kan tillegges sentrale fellesfunksjoner.

Selskapets samlede kompetanse kan benyttes. Leder av Verdalskontoret er medlem av selskapets ledergruppe.

1-4 Deltakernes innskuddsplikt

Ved etablering og senere inntreden i TH overfører deltakerkommunene eiendomsretten til havnekapitalen til TH.

Til havnekapitalen hører:

- a) formuesmassen som hører til havnekassen
- b) inntekter fra tjenester og ytelser knyttet til havnedrift og anløpsavgift,
- c) verdier som trer i stedet for verdier som omfattes av bokstav a eller b og
- d) inntekter og avkastning for øvrig fra verdier som nevnt i bokstav a, b eller c.

Ved inntreden legges til grunn verdiansettelse for den havnekapital hver deltagerkommune skyter inn i selskapet. Disse verdiene fremgår av eget vedlegg til selskapsavtalen, og er en del av denne avtalen.

TH overtar alle ressurser og forpliktelser som den enkelte deltagerkommunes havnekapital har ved etablering/inntreden i selskapet

1-5 Rettslig status

Selskapet er et eget rettssubjekt.

1-6 Deltakernes eierandel og ansvar

Kommunenenes eierandeler er basert på enighet mellom deltakerne ved sammenslåingstidspunktet, og fordeler seg slik:

Orkdal kommune	4,16%
Trondheim kommune	76,27%
Malvik kommune	0,01%
Stjørdal kommune	1,83%
Levanger kommune	5,29%
Verdal kommune	8,00%
Steinkjer kommune	2,06%
Indre Fosen kommune	0,30%
Verran kommune	0,01%
Frosta kommune	0,01%
Inderøy kommune	0,01%
Frøya kommune	0,09%
Namsos kommune	1,96%

Minste andel er satt til 0,01 %.

Eierkommunene hefter for selskapets forpliktelser i henhold til sin eierandel.

2 REPRESENTANTSKAP

2-1 Oppnevning og sammensetning

Representantskapet skal ha flg. sammensetning:

Orkdal kommune	1 representant	m/vara
Trondheim kommune	8 representanter	m/vara
Stjørdal kommune	1 representant	m/vara
Levanger kommune	1 representant	m/vara
Verdal kommune	1 representant	m/vara
Steinkjer kommune	1 representant	m/vara
Malvik kommune	1 representant	m/vara
Indre Fosen kommune	1 representant	m/vara
Verran kommune	1 representant	m/vara
Frosta kommune	1 representant	m/vara
Inderøy kommune	1 representant	m/vara
Frøya kommune	1 representant	m/vara
Namsos kommune	1 representant	m/vara

Observatører med møte- og talerett:

Trøndelag fylkeskommune	2 representanter	m/vara
Kystverket	1 representant	m/vara
Brukerrepresentanter	7 representanter	m/vara

De kommunale representantene oppnevnes av de respektive kommunestyre, mens fylkeskommunenes representanter oppnevnes av fylkestingene. Brukerrepresentantene oppnevnes etter forslag fra de regionale/lokale næringsorganisasjonene, med 3 fra det gamle ITH-området og 4 fra det gamle TIH-området samt kommunene Frøya og Namsos.

TH vil vie sine brukere og kunder stor oppmerksomhet, for å sikre engasjement, involvering og utvikling, og anser en slik kontakt som avgjørende for selskapets utvikling.

TH skal medvirke til etablering av egnede fora for dialog og samhandling. Hyppighet, form og innhold drøftes og videreutvikles sammen med brukere og kunder.

2-2 Representantskapets saksbehandling

Hver representant har én stemme. Representantskapet er beslutningsdyktig når minst halvdelen av medlemmene er til stede, og disse representerer minst to tredeler av stemmene.

Representantskapets beslutninger fattes med alminnelig flertall, dersom det ikke

kreves 2/3 flertall etter selskapsavtalens § 8.

Står stemmetallene likt, gjelder det som møteleder slutter seg til.

Representantskapets leder innkaller til møte i representantskapet når det er nødvendig for behandling av en sak som etter IKS-loven eller selskapsavtalen skal behandles av representantskapet, og når det ellers er nødvendig for behandling av en bestemt sak. Representantskapets leder plikter å innkalle representantskapet til møte når styret, revisor, minst en av deltakerne eller minst en tredel av representantskapets medlemmer krever det for behandling av en bestemt angitt sak.

Innkalling til representantskapsmøte skal skje med minst fire ukers varsel og skal inneholde sakliste.

Representantskapets leder kan innkalle representantskapet med kortere frist i tilfeller hvor dette er påtrengende nødvendig.

Representantskapets leder skal sørge for at det føres protokoll fra møtene. I protokollen skal representantskapets beslutninger inntas med angivelse av utfallet av stemmegivningen. Protokollen skal undertegnes av møteleder samt to andre personer som utpekes av representantskapet.

Styrets leder og selskapets daglige leder har møteplikt og talerett på representantskapets møter.

2-3 Representantskapets oppgaver og myndighet

Kommunene utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet som er selskapets øverste myndighet.

Representantskapets oppgave og myndighet omfatter:

- 1 Behandle selskapets årsregnskap med årsberetning
- 2 Behandle styrets forslag til budsjett og økonomiplan
- 3 Velge styre med leder og nestleder
- 4 Velge revisor
- 5 Velge leder og medlemmer til valgkomite
- 6 Fastsette instruks for styre og godtgjørelse til styre og revisor
- 7 Fastsette kommunale forskrifter etter lov om havner og farvann
- 8 Fatte beslutning om opptak av lån innenfor den ramme som følger av selskapsavtalens pkt 6-3
- 9 Påse at selskapets formål fremmes i overensstemmelse med denne selskapsavtale, vedtatte beslutninger og bestemmelsene i lov om havner og farvann
- 10 Behandle andre saker som etter lov, forskrift eller selskapsavtalen skal behandles av representantskapet
- 11 Behandle andre saker som legges frem av styret
- 12 Treffe vedtak om å avhende eller pantsette fast eiendom eller andre større kapitalgjenstander eller foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne

Blant eiervalgte medlemmer av representantskapet skal det oppnevnes en valgkomite på 3 personer. Representantskapet fastsetter instruks for valgkomiteen.

3 STYRET OG STYRETS SAMMENSETNING

3-1 Sammensetning

Til å lede TH's virksomhet skal det velges et styre som skal bestå av 8 medlemmer med personlige varamedlemmer. 4 av medlemmene skal komme fra Trondheim, Orkdal, Stjørdal, Malvik, Frøya eller Namsos kommuner, 2 av medlemmene fra Levanger, Verdal, Steinkjer, Indre Fosen, Verran, Frosta eller Inderøy kommuner. I tillegg skal de ansatte ha anledning til å velge to styremedlemmer med varamedlemmer.

Leder og nestleder i styret skal velges blant de styremedlemmer som velges av Representantskapet. Leder og nestleder skal ikke være fra samme kommune. TH's daglige leder (havnedirektør) har plikt til å møte i havnestyrets møter med forslags- og talerett.

Styrets funksjonstid er to år.

3-2 Styrets saksbehandling

Styrets leder skal innkalle til styremøte etter behov. Innkallingen skal normalt skje skriftlig med et varsel på fem dager og inneholde sakliste. Møteinnkalling og sakliste skal også sendes representantskapets leder. Medlem av styre og daglig leder kan kreve at styret sammenkalles.

Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede.

Styremøtet ledes av lederen, eller i dennes fravær, av nestleder.

Styrets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet i styret har styrets leder dobbeltstemme.

Det skal føres protokoll fra styrets møter. Ved uenighet om styrets beslutning kan styremedlem og selskapets daglige leder kreve å få sin oppfatning innført i protokollen.

3-3 Styrets myndighet

Forvaltningen av selskapet hører under styret som har ansvar for en tilfredsstillende organisasjon av selskapets virksomhet. Styret har ansvar for å utarbeide selskapets strategiplan og orientere representantskapet om denne. Videre

skal styret påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet. Videre skal styret sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.

Styret skal særlig ha sin oppmerksomhet henvendt på at TH til enhver tid skal kunne gi brukerne et best mulig havnetilbud over et bredest mulig spekter, at havnens ressurser utnyttes på best mulig måte, samt at havnen til enhver tid er mest mulig konkurransedyktig.

Styret utøver alle funksjoner som lov om havner og farvann til enhver tid fastsetter som styrets oppgaver. Styret utarbeider forslag om årsbudsjett og økonomiplan.

Styret skal videre

- 1 Påse at selskapets formål fremmes i overensstemmelse med selskapsavtalen, vedtatte beslutninger og bestemmelser i lov om havner og farvann.
- 2 Påse at forskrifter etter lov om havner og farvann etterleves.
- 3 Avgjøre hvordan selskapets midler skal forvaltes, herunder treffe beslutninger om plassering av kapitalen.
- 4 Ansette, si opp og avskjedige daglig leder og fastsette dennes lønn og andre betingelser samt instruks for daglig leder.

4 DAGLIG LEDER (HAVNEDIREKTØR)

Selskapet skal ha en daglig leder som forestår den daglige ledelse av selskapet og som skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt.

Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller av stor betydning. Slike saker kan den daglige leder bare avgjøre når styret i den enkelte sak har gitt daglig leder myndighet til det eller når styrets beslutning ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for selskapets virksomhet.

Daglig leder skal påse at selskapet utøver sin virksomhet i overensstemmelse med gjeldende lover og forskrifter og de pålegg og vedtak som er fattet av overordnet myndighet.

Daglig leder treffer avgjørelse om videre delegasjon av myndighet til havnens øvrige ansatte.

5 REPRESENTASJON

Styrets leder og daglige leder tegner TH hver for seg.

Daglig leder representerer TH utad i saker som faller inn under dennes myndighet.

6 ØKONOMI OG LÅNEOPPTAK

6-1 Budsjett og økonomiplan

Det skal hvert år settes opp et årsbudsjett som gir et realistisk bilde av virksomheten og det forventede økonomiske resultat av driften. Det skal videre utarbeides en rullerende økonomiplan som grunnlag for budsjettarbeid og øvrig planleggings- arbeid. Økonomiplanen skal omfatte de fire neste budsjettår.

6-2 Regnskap

Selskapet skal føre regnskap etter regnskapsloven.

6-3 Lån

Selskapet skal ha adgang til å oppta lån til kapitalformål og til konvertering av eldre gjeld innenfor en samlet ramme på kr. 500 000 000,- Opptak av lån til havneinvesteringer og investering i eiendommer i overensstemmelse med økonomiplan og årsbudsjett kan vedtas av styret.

6-4 Garanti

TH kan ikke stille garanti eller pantsette sine eierandeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser.

7 SALG AV EIENDOM

Dersom TH selger faste eiendommer eller faste havneinnretninger skal den kommune eiendommen/innretningen ligger i ha forkjøpsrett. Varsel om slik forkjøpsrett skal gis til vedkommende kommune innen 1 uke etter at bindende kontrakt er inngått og anvendelse av forkjøpsrett må meddeles skriftlig innen 1 måned etter at varsel er mottatt.

8 ENDRING AV SELSKAPSAVTALEN

Endring av selskapsavtalen som omhandler selskapets navn, deltakere, formål, hovedkontor, antall styremedlemmer, deltakernes innskuddsplikt og plikt til andre ytelser, eierandel, ansvarsandel, antall representantskapsmedlemmer og hvor mange den enkelte kommune oppnevner, skal behandles av den enkelte kommune i kommunestyret og krever for å bli vedtatt tilslutning fra alle deltakere.

Andre endringer vedtas i representantskapet med 2/3 flertall.

9 INNTREDEN I SELSKAPET

Ved inntreden av nye deltakere i selskapet, skal prinsippene i denne selskapsavtale legges til grunn.

Nye kommuner trer inn i selskapet gjennom vedtakelse av selskapsavtalen og overføring av havnekapitalen som innskudd i selskapet, jfr. selskapsavtalens pkt 1-4.

Eierandelen til inntredende kommune fastsettes ut fra verdien av kommunens innskudd i forhold til selskapets totale verdi, samt eventuelle forhandlinger mellom partene.

Verdsettelsen av innskuddet og selskapets totale verdi skal baseres på samme metode og prinsipper som ble lagt til grunn ved etableringen av det sammenslåtte selskapet pr. 01.01.2013.

Kompetansen til å innlemme nye deltakere ligger hos representantskapet og krever tilslutning fra samtlige deltakere, jfr. selskapsavtalens pkt 8.

10 UTTREDEN AV SELSKAPET

Uttreden av selskapet skjer ved skriftlig oppsigelse av selskapsavtalen.

Oppsigelse av avtalen kan ikke finne sted før det har gått 5 år fra kommunens inntreden i selskapet. Etter utløpet, kan avtalen sies opp med 1 års skriftlig varsel.

Ved uttreden skal uttredende kommune ha ut sin nettoandel av selskapets verdi, "utløsningsbeløpet", dog slik at utløsningsbeløpet begrenses oppad til verdien av det innskudd kommunen ydet ved sin inntreden i selskapet, justert for endring i konsumprisindeksen.

Kommunen har rett og plikt til følgende naturaluttak:

1. De havneanlegg, jfr. havne- og farvannslovens § 4, kommunen brakte inn i selskapet.
2. Annen fast eiendom kommunen brakte inn i selskapet.

Den uttredende kommunen overtar samtlige rettigheter og forpliktelser knyttet til de eiendeler som tas ut.

Dersom verdien av naturaluttaket overstiger utløsningsbeløpet, skal den uttredende

kommunen yte kontantoppgjør svarende til differansen, til selskapet. Tilsvarende, skal selskapet yte kontantoppgjør svarende til differansen, dersom verdien av naturaluttaket er lavere enn utløsningsbeløpet.

Verdien av naturaluttaket og av selskapets verdi skal baseres på samme metode og prinsipper som ble lagt til grunn ved etableringen av det sammenslåtte havneselskapet pr. 01.01.2013.

Disse verdiene fremgår av eget vedlegg til selskapsavtalen og er en del av denne avtalen.

11 UTELUKKELSE

Dersom en deltaker vesentlig misligholder sine forpliktelser i selskapsforholdet, kan de øvrige deltakere enstemmig beslutte at vedkommende deltaker skal utelukkes fra selskapet i henhold til reglene i IKS-lovens § 31. Ved utelukkelse skal det økonomiske oppgjør være som ved uttreden.

12 OPPLØSNING OG AVVIKLING

Vedtak om oppløsning av TH krever enstemmighet i representantskapet.

Oppløsning av TH må godkjennes av Kommunal- og regionaldepartementet. Dersom departementet godkjenner oppløsning av TH, kan departementet gi nærmere bestemmelser om gjennomføringen av avviklingen.

Ved oppløsning av selskapet skal nettoverdien fordeles etter de verdier den enkelte kommune har brakt inn i selskapet.

Kommunen har rett og plikt til å overta eiendommer og anlegg som er beliggende i kommunen og forpliktelser som er knyttet til disse. Verdiavvik justeres ved vederlag eller etter nærmere avtale.

Verdsettelsen skal baseres på samme metode og prinsipper som ble lagt til grunn ved etableringen av det sammenslåtte havneselskapet.

Dersom departementet samtykker i oppløsning av TH, oppnevner representantskapet straks et avviklingsstyre. Hvis det ikke oppnås enighet om valg av medlemmer i avviklingsstyret, kan den enkelte deltaker innen 14 dager kreve at departementet oppnevner avviklingsstyre. Når avviklingsstyret er valgt, trer det ordinære styret ut av funksjon. Avviklingsstyret velges med ubestemt tjenestetid, men med en oppsigelsestid på 3 måneder.

13 TVISTER

Tvist mellom deltakerne angående forståelse og gjennomføring av denne avtale avgjøres ved voldgift, jfr. Lov om voldgift av 14. mai 2004.

14 IKRAFTTREDELSE

Denne selskapsavtale trer i kraft 1. januar 2019 med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2019 etter likelydende vedtak i kommunestyrene i samtlige deltakerkommuner.

Samtidig oppheves tidligere selskapsavtale for Trondheim Havn IKS.

Trondheim 11. juni 2018

Trondheim kommune
Rita Ottervik
ordfører

Orkdal kommune
Oddbjørn Bang
ordfører

Stjørdal kommune
Ivar Vigdenes
ordfører

Levanger kommune
Robert Svarva
ordfører

Steinkjer kommune
Bjørn Arild Gram
ordfører

Verdal kommune
Bjørn Iversen
ordfører

Malvik kommune
Ingrid Aune
ordfører

Indre Fosen kommune
Steinar Saghaug
ordfører

Verran kommune
Anders Lindstrøm
ordfører

Frosta kommune
Trine Haug
ordfører

Inderøy kommune
Ida Stuberg
ordfører

Frøya kommune
Berit Flåmo
ordfører

Namsos kommune
Arnhild Holstad
ordfører

VEDLEGG

TIL SELSKAPSAVTALE FOR TRONDHEIM HAVN IKS

Ved uttreden eller oppløsning, anvendes verdifordeling basert på verdsettelse av innskudd ved selskapssammenslutningen, og ikke etter avtalte eierandeler. Det vises til rapport 26.05.2011 fra Deloitte, verdsettelse etter "Egenkapitalverdi inkludert oppjustert leie og parkering".

Samme prinsipp anvendes ved regulert fordeling pga. deltakere i tilgang eller avgang etter selskapssammenslutningen.

Følgende innskuddsverdier er lagt til grunn:

Kommune	Verdsettelse av innskudd ved selskapssammenslutningen og senere tiltredelser
	Mill.kr.
Trondheim	731,5
Orkdal	39,9
Malvik	0,0
Stjørdal	17,6
Levanger	28,1
Verdal	42,5
Steinkjer	10,9
Indre Fosen	1,5
Verran	0,0
Frosta	0,0
Inderøy	0,0
Frøya	0,8
Namsos	17,5
Sum	890,3

Kommunikasjonsplan Verdal bo- og behandlingssenter

Saksbehandler: Øystein Kvistad E-post: oystein.kvistad@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/4302 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	15.02.2019	15/19
Kommunestyre	25.02.2019	14/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Saken tas til orientering

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet tar saken til orientering

Vedlegg:

Interessentanalyse (vedlagt som bilde nederst i saken)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Verdal kommunestyre vedtok 29.01.2018 i **PS 3/18** følgende punkt 10:

«[...] Verdal kommune står foran et historisk investeringsløft. Brutto investeringer i neste 4 – årsperiode anslås til hele 1, 2 mrd kroner. Investeringsvolumet er i hovedsak konsentrert om kommunale kjerneoppgaver innen helse, pleie og omsorg samt innen oppvekst – særlig i skolesektoren.

Denne formidable satsingen vil medføre en betydelig kvalitetsheving av helt sentrale deler av den kommunale velferds – og tjenesteproduksjonen. Investeringsløftet vil også gi langt bedre muligheter til bedre tjenesteproduksjon i en mer fleksibel og mer moderne bygningsmasse. Denne vil i langt større grad enn i dag være bedre tilrettelagt for de stadig mer effektive logistikk – og teknologiløsninger som løpende utvikles og implementeres.

Kommunestyret registrerer med tilfredshet rådmannens fokus på ledelse, lederutvikling og lederstøtte. Dette sammenholdt med oppbyggingen av en ny utviklingsstab med tung økonomisk analyse – og styringskompetanse er etter kommunestyrets syn en god og nødvendig strategi for å lykkes med det store velferdsløftet Verdal kommune skal gjøre i økonomiplanperioden.

Det er kommunestyrets klare politiske ambisjon å ivareta både økonomisk ansvarlighet i kommuneøkonomien og kommunens utviklingskraft over tid. En stabil og forutsigbar politikk, klare økonomiske prioriteringer og politisk vilje til god økonomistyring er grunnlaget for felles trygghet for innbyggere, ansatte og tjenestetilbudet som sådan. Kommunestyrets ambisjon om 2 % netto driftsresultat ligger fast. Det erkjennes likevel at resultatene vil kunne svinge i en kommune med våre rammebetingelser.

Rådmannen bes legge fram sak til politisk behandling som inneholder en helhetlig og spisset strategi for rapportering, informasjon, kommunikasjon og samhandling mellom politisk og administrativt nivå for gjennomføringen av investeringsløftet i økonomiplanperioden 2018 – 2021. Innbygger- og ansattfokuset vektlegges tungt i saken. [...]»

Som en del av forarbeidet til denne saken, ble formannskapet i **PS 4/19** invitert til å være med i utarbeidelsen av en interesseanalyse for en kommunikasjonsplan spisset mot helse- og velferdsområdet. Samtidig ble det gjort rede for de mange kommunikasjons- og samhandlingstiltak som er gjennomført i 2017 og 2018 innenfor helse og velferd, da dette ikke er dokumentert i egen politisk sak tidligere. Formannskapet tok saken til orientering.

Eksisterende planverk, besluttet av folkevalgte organer, beskriver rammen for hva kommunen skal holde på med og strategier for hvordan dette skal gjennomføres. Verdal kommune vedtok i **PS 32/17** Planstrategi for perioden 2017-2020. Planstrategiens funksjon er å ivareta kommunestyrenes lederskap i samfunnsplanleggingen ved;

- å gi retning for bærekraftig samfunnsutvikling og ramme inn kommunale planprosesser
- å klargjøre hvilke planoppgaver som skal prioriteres
- å peke på planoppgaver hvor interkommunal og regional samhandling er fordelaktig.

Planstrategien beskriver også (side 11 og 12) de planbehov som de strategiske valgene for samfunnsutviklingen utløser. Hvilke planer som skal utarbeides, vedtas altså i planstrategien.

I tillegg til planstrategien har Verdal kommune vedtatt et plan- og styringssystem; **PS 112/17**. I plan- og styringssystemet beskrives nasjonale krav til og føringer for kommuneplanleggingen, alle lovpålagte og frivillige kommunale planer og rapporter, planenes formål og innhold, hvordan planer samordnes samt krav til gjennomføring av planprosesser.

Plan- og styringssystemet beskriver inngående hva en legger i begrepet representativt demokrati, hvordan innbyggerne kan påvirke beslutninger og delta i åpen debatt mellom valgene, hvordan medvirkning og involvering skal foregå (deltakertrappa, se fig. under), de ulike arenaer som er etablert for medvirkning, samhandling og involvering, samt formål og innhold i den enkelte plan (kommuneplan, kommunedelplaner, temaplaner, virksomhetsplaner, økonomiplan og budsjett) og rapportering og resultatvurdering knyttet til hver enkelt av disse.

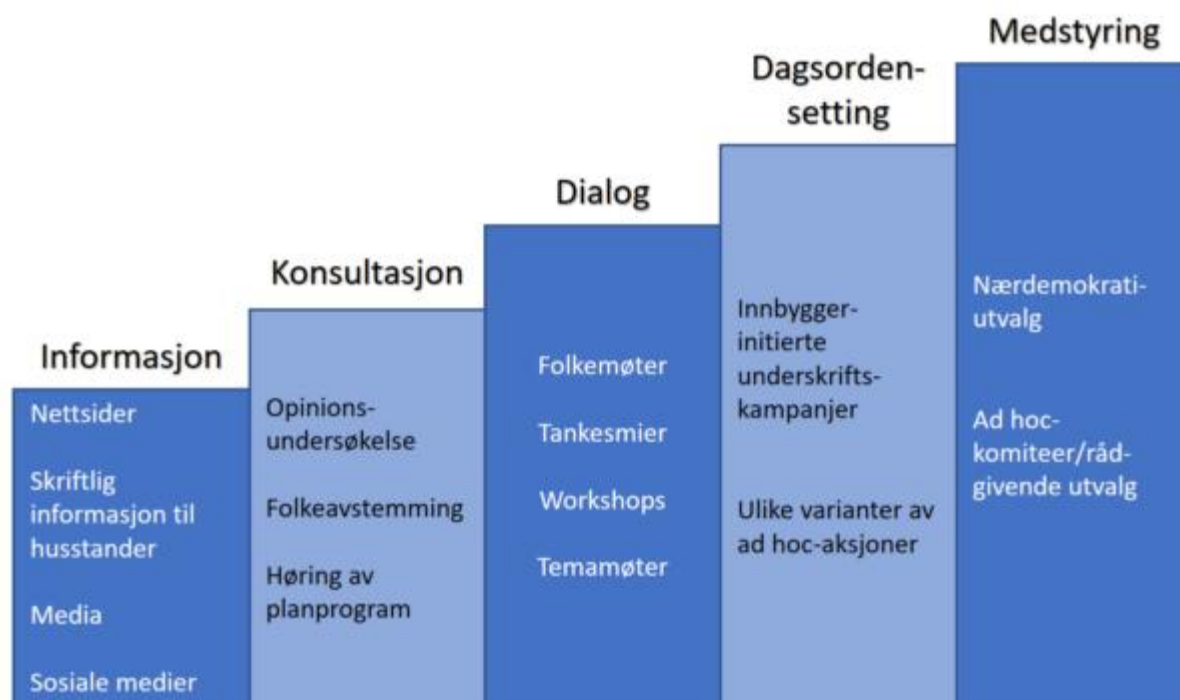

Fig. 1 – Deltakertrappa

Kommuneplanlegging i henhold til lov forutsetter tydeliggjorte roller i planarbeidet, ansvars plassering hos politisk og administrativ ledelse og involvering av tillitsvalgte. Det forutsetter også kontinuerlig relasjonsbygging og dialog med innbyggere og aktører i og utenfor kommuneorganisasjonen. Dette er også tema som beskrives i plan- og styringssystemet.

I stort kan det altså argumenteres med at det allerede foreligger en vedtatt helhetlig strategi som den kommunestyret etterspør. Den etterfølgende saksframstilling vil derfor konsentreres om den spesifikke kommunikasjonsplanen for Verdal bo- og behandlingssenter, som forespeilet i **PS 4/19**.

Det fremtidige Verdal bo- og behandlingssenter har en lang rekke interessenter. Disse er definert i egen interessentanalyse som er vedlagt saken og som formannskapet har hatt anledning til å være med og utvikle. Det viktigste målet med kommunikasjonen er å sikre involvering av de viktigste interessentgruppene slik at vi får et best mulig beslutningsgrunnlag for løsninger og organisering av helsehuset og det totale helse- og omsorgstilbudet i kommunen.

Kommunikasjonsplanen skal sikre at utviklings- og endringsprosessene i helse- og velferd kommuniseres av rådmannen, virksomhetsledere og avdelingsledere ut fra de felles mål som ligger til grunn for arbeidet når det iverksettes kommunikasjonstiltak, når det gis uttalelser til media og generelt i arbeidet med oppfølging av utviklings- og endringsplanen. Dette er viktig for kommunestyret og administrativ ledelse slik at utviklings- og endringsprosessene framstår som enhetlige, og slik reduserer risikoen for motstridende og feilaktige budskap. Planen skal bidra til at involverte parter er koordinerte når det gjelder tiltak og utspill som dreier seg om mål, hensikt og oppgaver knyttet til utviklings- og endringsprosessene.

Kommunikasjonsplanen er ikke et statisk dokument. Den våkne leser vil allerede ha gjenkjent flere formuleringer fra *Kommunikasjonsplan Helse og velferd 2016-2019*, noe som sånn sett illustrerer poenget. **Kommunikasjonsplanen justeres etter eventuelle endringer i forutsetningene for prosjektet og oppdateres etter hver fase i prosjektet er avsluttet.**

Kommunikasjonsmål:

- Helhetlig og samordnet kommunikasjon
- Aktuelle interessenter skal føle seg inkludert og ha eierskap til prosjektet
- Kommunisere kvalitetene til det nye prosjektet og funksjon i det totale helse- og omsorgstilbudet i Verdal. Ansatte: Løsninger, organisering og kompetansemiljø. Eksternt: Trygge og gode helse- og omsorgstjenester og gode hjem for lengre og kortere opphold. Legger til rette for at eldre skal kunne bo hjemme lengre.
- Være tydelig på at det nye og moderne bo- og behandlingssenteret er et viktig ledd i å styrke den hjemmebaserte helse- og omsorgstjenesten
- Skape begeistring for prosjektet – blant brukere, ansatte, øvrige involverte og befolkningen i Verdal

Kommunikasjonsmålene vil variere i viktighet avhengig av i hvilken fase prosjektet befinner seg i. Målene for de ulike fasene kan se slik ut:

Konseptfasen: Sikre inkludering av de viktigste interessentene og få dem med på laget. Bidra til eierskap i prosjektet og diskutere fram de gode løsningene og organiseringen av helse- og omsorgstjenestene. Viktigste målgrupper i denne fasen er egne ansatte i helsesektoren, brukere, pårørende og byggherre.

Forstudien: Her settes prosjektet inn i en større sammenheng – valg som er tatt skal begrunnes. Viktig at skisser begrunnes og forklares. Fokus på hovedbudskapene. Viktige målgrupper: Egne ansatte i helsesektoren, brukere, pårørende, naboer/næringsliv, byggherre. En fase der det er fornuftig å gjennomføre folkemøter, dvs. før beslutninger tas.

Samspillfasen: Denne interaksjonsfasen mellom kommune/byggherre og entreprenør blir viktig for det endelige resultatet. Intern forankring blir stikkord i denne fasen. Parallelt med planlegging, utvikling og bygging av bo- og behandlingssenteret foregår det også en betydelig tjeneste-, organisasjons- og teknologiutvikling. Dette arbeidet vil gi viktige innspill til byggeprosjektet og samspillfasen dette skal gjennom før byggestart. I Verdal har en egen samspillgruppe gjennomført møter annenhver uke fra oppstarten i august 2017 og frem til i dag (jfr. **PS 4/19**). Fire allmøter for ansatte, fem møter for en egen referansegruppe i perioden februar – august 2018 er også gjennomført – i tillegg til egne ansatte-/brukergruppemøter for diskusjon rundt rom- og funksjonsprogrammet.

Byggefasen: Benytte det visuelle som byggeprosessen byr på og gjennomføre befaringer med ulike interessenter. Viktig i denne perioden å kommunisere hvordan det totale helsetilbudet skal fungere. Hovedvekten av mediasaker kommer i denne fasen. Sentrale målgrupper blir media, Verdals befolkning, egne ansatte i helsesektorene, naboer, byggherre, øvrig næringsliv.

Åpning og drift: Bygget står ferdig, gammel driftsmodell forlates til fordel for ny drift og offisiell åpning.

Noen nøkkeldatoer framover:

- ✓ Anbudsvalg 27. jan. 2019
- ✓ Kontraktsinngåelse 8. februar 2019
- ✓ Byggestart 1. januar 2020
- ✓ Innflytting 1. oktober 2021

Så langt det er mulig bør det etterstrebes å presentere planer, tegninger og vedtak internt før det går ut eksternt til media og øvrige interessenter – enten via allmøter eller utsendelser på epost/intranett. e.l.

Budskap:

- ✓ Verdal bo- og behandlingssenter blir et sentralt grep for å styrke helse- og omsorgstjenesten i kommunen. Vi skal lage et godt botilbud som føles som et hjem, utfordringer skal løses på et lavere nivå. I prosessen skal kommunen legge mer til rette for forebygging, velferdsteknologi og rehabilitering. Folk skal med det kunne bo lengre hjemme. Slik skal man på sikt kunne bruke mindre tid og penger til pleie og omsorg. Dette er også litt av argumentasjonen når en forsvarer å bruke over 400 millioner på et nytt helsehus.
- ✓ Den nye bygningen skal bli et foregangseksempel. Ansatte, brukere og pårørende har vært viktige bidragsytere for å definere tjenesteyting, byggets funksjonalitet/kvaliteter og bygningen som arbeidsplass. Skal stå klart i oktober 2021.
- ✓ Kommunen skal settes bedre i stand til å møte innbyggernes behov for helse- og omsorgstjenester på en brukerorientert måte med god faglighet, og som gir trygghet ved alvorlig sykdom og sviktende helse.
- ✓ Fokuset er på bruker. Vi skal jobbe smartere for å øke brukertida. Vi skal IKKE øke andelen av helse- og omsorgskostnader som går til institusjonsdrift. Økt ressursinnsats fremover skal skje innenfor de hjemmebaserte helse- og omsorgstjenestene.

Tidfesta tiltak 2019 – 2021:**1) Anbudvalg**

Dato: 27. jan. 2019	Målgruppe: Alle	Kanal: Web/intranett, lokalaviser, sosiale medier	Ansvarlig: Anne Kari Haugdal
Tiltak/budskap: Enkel sak om at fristen er ute, anbudene er kommet inn, vurderingene er gjort og anbud valgt.			

2) Kontraktsinngåelse

Dato: 8. feb. 2019	Målgruppe: Alle	Kanal: Web/intranett, lokalaviser, sosiale medier	Ansvarlig: Anne Kari Haugdal
Tiltak/budskap: • Dersom ingen klager er kommet på anbudstildelingen: Sak på valg av entreprenør, løsning for prosjektet og om prosessen videre • Informasjon skal først ut til ansatte i helse og omsorg på epost, og ellers til de som er på jobb • Eget møte for ansatte der vinnerprosjektet presenteres. Og med beskrivelse av hvordan samspillprosessen blir • Pressetreff for inviterte medier			

3) Start Samspillfase:

Dato: 11.02.19	Målgruppe: Primært interne målgrupper, eventuelt media	Kanal: Møter, referater, interne kanaler, muligens eksterne tidvis	Ansvarlig: Per Tore Sandsaunet
Tiltak/budskap: Viktigst i samspillfasen er at man er organisert slik at en sikrer god informasjonsflyt, at relevant informasjon ligger tilgjengelig hele tiden. Ansatte og brukere må involveres i samspillarbeidet. Møtestruktur og rapportering blir spesielt viktig i denne perioden. Løpende vurdering av behovet for eksterne medieutspill.			

4) Forprosjekt bygg: Skisser/modeller – kan deles opp i intern og ekstern runde

Dato: Mars 2019	Målgruppe: 1) Ansatte i helse- og omsorg, brukerutvalg, tillitsvalgte 2) Øvrige ansatte, kommunestyre/vara, media	Kanal: 1) Avdelingsmøter, personalmøter 2) Intranett, web, epost, media	Ansvarlig: Per Tore Sandsaunet
Tiltak/budskap: Presentere skissene og tankene bak løsningene til egne ansatte, brukerutvalg, tillitsvalgte. Tydelig på videre prosess og hvem som kan kontaktes for spørsmål. Mål om bred dekning om det totale bildet av bygg og andre utviklingsprosjekt innenfor helsesektoren: Fra omsorg 1.0 til omsorg 2.0 (jfr. kommunikasjonsplan 2016-2019)			

5) Byggefasen: Første spadestikk/grunnstein

Dato: 1. januar 2020	Målgruppe: 1) Ansatte i helse- og omsorg, brukerutvalg, tillitsvalgte 2) Øvrige ansatte, kommunestyre/vara, media	Kanal: Intranett, web, epost, media	Ansvarlig: Anne Kari Haugdal
Tiltak/budskap: Markering av byggestart gjennom en «første spadestikk-» eller grunnsteinseanse. Mulige aktører: Ordfører/ansatt/bruker – eventuelt en kombinasjon? Vurdere konkurranse/trekking :)			

6) Byggefasen: Befaring 1

Dato: Avklares senere	Målgruppe: Egne ansatte, brukere, pårørende, frivillige, naboer, media	Kanal: Intranett, web, epost, media	Ansvarlig: Per Tore Sandsaunet
Tiltak/budskap: Oppdateres i planen når det er avklart med Veidekke i første del av samspillfasen.			

7) Byggefasesen: Befaring 2

Dato: Avklares senere	Målgruppe: Andre enn pkt. 6...	Kanal:	Ansvarlig: Per Tore Sandsaunet
Tiltak/budskap: Oppdateres i planen når det er avklart med Veidekke i første del av samspillsfasen.			

8) Tett tak, bygget tar form – åpen dag

Dato: Avklares senere	Målgruppe: Innbyggere i Verdal	Kanal: Media	Ansvarlig: Per Tore Sandsaunet
Tiltak/budskap: Oppdateres i planen når det er avklart med Veidekke i første del av samspillsfasen.			
Åpen dag der alle som vil se på bygget og området kan komme. Befolkningen inviteres gjennom media. NB! Bør ha påmelding pga. sikkerhetsutstyr, hjelm o.l. Dialog med entreprenør om dette!			

9) Overgang gammel driftsmodell til ny

Dato: 1.juli 2021	Målgruppe: Ansatte helsesektoren, brukere, pårørende	Kanal: Møter og epost	Ansvarlig: Unni Haugan Sellæg
Tiltak/budskap: Det vil komme spørsmål om hvordan det praktisk løses – prosesser rundt (inn)flytting o.l. Når skjer det, hvordan gjennomføres det?			

10) Offisiell åpning

Dato: 1. okt. 2021	Målgruppe: Ansatte i Verdal kommune, brukere, pårørende, inviterte gjester og bidragsyttere/ samarbeidspartnere under alle byggets faser.	Kanal: Intranett, web, epost, media	Ansvarlig: Anne Kari Haugdal
Tiltak/budskap: Alle interessenter inviteres til markering. Også helseministeren. Fest/markering på brukernes premisser. Ansvarlige bidragsyttere i prosessen trekkes frem.			

Vedlegg: Interessentanalyse (vedlagt som bilde)

Vurdering:

Saken beskriver bakgrunnen for utarbeidelsen av – og innholdet i – en kommunikasjonsplan for helse og omsorgsområdet spesielt rettet mot de betydelige investeringer som skjer på anleggssiden de nærmeste par årene.

Det er rådmannens vurdering at planen ivaretar målsettingen om å sikre involvering av de viktigste interessentgruppene og derigjennom et best mulig beslutningsgrunnlag for løsninger og organisering av helsehuset og det totale helse- og omsorgstilbudet i kommunen.

Kommunikasjonsplanen er ikke et statisk dokument og vil bli justert etter eventuelle endringer i forutsetningene for prosjektet. Planen oppdateres etter at hver fase i prosjektet er avsluttet.

Interesseent(er)	Behov (involvering/medvirkning/informasjon)	Fordele/gevinster	Ulemper/trusler
Ansatte i helsesektoren			
Hjemmebaserte tjenester	Informasjon + involvering og samhandling om korttid og langtidsplasser i det nye bygget.	Moderne/effektive fasiliteter	Førl eller mangler ved nyt løsning
Institusjonstjenesten	Involvering for å skape gode og effektive løsninger	Samlet fagmiljø	Innspill til prosjektet overses
Lege/fysio- erstetisjontjenester	Informasjon og involvering for å lage gode rammevilkår for et samlet kompetanse- og arbeidsmiljø	Effektiv drift	
Tildeling og koordinering	Informasjon og involvering for å lage gode og sikre lokaliteter	Innovative tjenesteproduksjon	Nye arbeidsmåter kan virke truende
Bo- og dagtilbudstjenester	Informasjon og erfaringsdeling (bøffelleskapene)	sikre og effektive fasiliteter	hvis en ikke treffer med behovet
Driftsleder/vaktmester/tenisk	Informasjon og involvering for å lage gode innovative løsninger og lokaliteter	Viktig for kunnskapsutvikling	manglende engasjement
NAV		Effektiv drift	innovative løsninger kan virke truende
Brukere			
Hjemmelevende	Informasjon	Førventningsklargjøring	ser ikke tilbudet som en del av tjenestene sine
Institusjonsbrukere	Informasjon og involvering for å lage et godt botilbud som føles som et hjem	Gir kunnskap om hva som bygges og kan være et framtidig tilbud	Innspill overses
Omsorgsbolig	Informasjon og involvering for å lage et godt botilbud som føles som et hjem	Gir trygghet for hvordan det blir i det nye bygget	"Alle" ønsker å bo i institusjon - eller ingen...
		Gir trygghet med kunnskap om omsorgsnivået på et høyere trinn i omsorgstrappa	Ønsker ikke å flytte
			Trussel om flytting til annet omsorgsnivå
Pårørende			
Pårørende/pårørendeforeninger	behov for god informasjon om framdrift og innhold i prosjektet	Førventningsklargjøring	
Ulike typer?	Eldre, funksjonshemmede, innvandrere?	gir en trygghet for involverte rundt brukere av institusjonstjenesten	lite innsikt gir utrygghet og mulig støy rundt prosjektet
Politikere i Verdal			
Kommunestyre	behov for nødvendig kunnskap om prosjektet for å kunne følge opp og gjøre riktig vedtak framover	Skraper et godt bomiljø	Manglende forankring
Forbarnskap	behov for nødvendig kunnskap om prosjektet for å kunne følge opp og gjøre riktig vedtak framover	Vedtatt fattet på riktig grunnlag, pol-forankring	
Komiteer	behov for nødvendig kunnskap om prosjektet for å kunne følge opp og gjøre riktig vedtak framover	bedre kunnskap om prosjektet gir et sikrere beslutningsgrunnlag	
Varenepr.	nødvendig kunnskap om prosjektet for å kunne gå inn i formelle roller ved behov	bedre kunnskap om prosjektet gir et sikrere beslutningsgrunnlag	
Råd og utvalg	Informasjon om prosjektet for å kunne medvirke i prosessen	sikrer bedre involvering og beslutningsgrunnlag når de deltar i formelle møter	
		best mulig involvering, eierskap	involvering blir ikke ivarettatt, mister eierskap,
Utbygger/byggherre			
Oslo Works m/underleverandører	Involvering og samhandling	Referanseprosjekt	ikke kunne levere jfr avtale og framdrift
Verdal kommune	Involvering og samhandling	levere innenfor rammen, bygg jfr behov	overskridelser, bygg som ikke svarer ut behovet
Entreprenør			
t entreprenør med underleverandører	Involvering og samhandling - behov for og lykkes innenfor avtalte rammer	Referanseprosjekt	Klarer ikke å levere innenfor avtalen
Frivilligheten			
Ulike lokale lag og foreninger	Informasjon/involvering, samhandling	Samskaping	utrygghet knyttet til hva som skjer og hvordan vi yter tjenester
		trygghet knyttet til tjenesteleveranser og godt orientert og kan framsnakke prosjektet	framover - dårlig omdømme
Naboer/berørte til tomta			
Boligeiere	formell involvering ivarettatt, generell info om framdrift og hvordan bygget blir		
Næringsliv/off. virksomhet	formell involvering ivarettatt, generell info om framdrift og hvordan bygget blir		
Andre som påvirkes av bygginga	formell involvering ivarettatt, generell info om framdrift og hvordan bygget blir		
Verdal videregående skole / TFK	formell involvering ivarettatt, generell info om framdrift og hvordan bygget blir, mulighet for samskaping knyttet til kompetanse, drift og lokaliteter	skape mervert knyttet til opplæring, bruk av lokaliteter og rekruttering	utviklingsprosesser, ikke tydelig og forent rundt målsettinger og muligheter
Øvrige ansatte i kommunen			
Ledere for andre virksomheter som ikke er direkte berørt	Informasjon og involvering - behov for å være godt kjent med prosjektet og prioriteringer knyttet til dette	Vi-følelse, omdømmebygging	Misnøye med prioritering
Øvrige ansatte i kommunen	Informasjon - behov for å være kjent med prosjekt og framdrift	Bedre prosess og forståelse rundt hvordan ressurser og økonomi prioriteres	Sektorer, virksomheter og enheter settes opp mot herandre for dårlig involvering/info kan føre til at sektorer settes opp mot hverandre
Ansatteorganisasjoner			
Fagforbundet, NSF, Fysio/ergo/Delta	Informasjon og involvering - ivareta formell involvering i prosesser, generell info om framdrift, løsninger	kjent med hvordan kommunens ressurser disponeres	
Vernetjenesten	Informasjon og involvering - ivareta formell involvering i prosesser, generell info om framdrift, løsninger	Effektive tjenester, gode fagmiljø, bygge gode kulturer	sikrer den beste framdriften
			forsinkelser hvis de formelle prosessene ikke ivaretas
			forsinkelser hvis de formelle prosessene ikke ivaretas
Utvalg/råd			
Samarbeidsutvalg for institusjonene	behov for informasjon + medvirkning i prosesser som er brukerrelatert	gir en trygghet for involverte rundt brukere av institusjonstjenesten	utrygghet knyttet til hva som skjer og hvordan vi yter tjenester
Arbeidsmiljøutvalget	Informasjon og formell involvering i prosesser knyttet til arbeidstakere og arbeidsmiljø	Legatitet for utforming av bygget	framover - dårlig omdømme
Offentlige myndigheter			
Fylkesmann	interessent som sitter med virkemidler til utviklings-, innovasjons- og kompetanseprosjekt, tilsynsmyndighet	kan gi støtte til ulike delprosjekt i prosessen	dårlig søknadsgrunnlag kan gi utsettelser i vedtak om tilskudd
Husbank	prosjektinformasjon, søknad om tilskudd og rapportering om prosjekt	tilskuddsmyndighet	
Arbeidstilsynet	behov for innsikt i prosess og løsninger (samhandling med vernetjenesten) for å godkjenne arbeidsplasser		
Referansegruppe(r)	behov for informasjon for å kunne medvirke i prosessen		
Media (sekkpost eller prioritert?)			
Aviser	Omtale/reportasje ved sentrale milepæler		
Sosiale media (fb, twitter)	regelmessig informasjon om framdrift og status	Bidrar til informasjons- og statusspredning	
Kommunens hjemmeside	regelmessig informasjon om framdrift og status		
Kommunens intranett	regelmessig informasjon om framdrift og status		
Befolkningen/innbyggerne	behov for å være orientert om prosjektet og utvikling av hvordan tjenestene ytes framover - prioritering i bruk av kommunale ressurser	trygghet knyttet til tjenesteleveranser og godt orientert og kan framsnakke prosjektet	utrygghet knyttet til hva som skjer og hvordan vi yter tjenester
Helseorientert næringsliv	behov for å være orientert om prosjektet knyttet til rammeavtaler drift, muligheter for innovativ utvikling for å kunne dekke brukerbehov (veiferdsteknologi/digitalisering)		
Næringsliv generelt	Informasjon som kan føre til innovasjon knyttet til teknologi, miljøkrav i bygget	Kan bidra til nyskaping i lokalt næringsliv, nye arbeidsplasser mm	
Interessenter: Personer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt av prosjektet. Har noe å tjene eller tape på om prosjektet lykkes eller mislykkes. Bidrar med ressurser i form av mennesker og/eller penger. Arbeider i prosjektet. Blir påvirket av prosjektgjennomføringen. Blir påvirket av prosjekresultatet.			

Sluttbehandling - Utbyggingsavtale Nestvoldjordet

Saksbehandler: Kirstine Karlsaune E-post: kirstine.karlsaune@verdal.kommune.no Tlf.: 47471350	Arkivref: 2018/10234 - /
--	------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	12.02.2019	14/19
Kommunestyre	25.02.2019	15/19

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 12.02.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Vedlagte utbyggingsavtale for «Nestvoldjordet» godkjennes i medhold av plan- og bygningslovens § 17-4.

Rådmannens innstilling:

Vedlagte utbyggingsavtale for «Nestvoldjordet» godkjennes i medhold av plan- og bygningslovens § 17-4.

Vedlegg:

- 1 Utbyggingsavtale for Nestvoldjordet

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- [Områderegulering Nestvoldjordet, vedtatt 29.05.2017.](#)
- «Mindre» endring Nestvoldjordet, vedtatt 04.12.2018 (tillegg til bestemmelser punkt 2.4).

Saksopplysninger:

Vedlagte utbyggingsavtale mellom Stiklestad Eiendom AS og Verdal kommune avklarer gjennomføring av utbyggingstiltak som er forutsatt i områderegulering for Nestvoldjordet, vedtatt 29.05.2017 med senere «mindre» endring. Områdereguleringen legger til rette for utbygging av boliger (via byggesaksbehandling), mellom boligfeltet på Melan i sør, jernbanen i vest, Tord Folesons gate i nord og eksisterende gang- og sykkelveg i øst. Nord for Tord

Folesons gate, mot friluftsmål langs Ydseelva, er det krav om detaljregulering før boligutbygging.j

Verdal kommune har gjennom administrativ behandling, delegert sak 329/18, vedtatt å legge forslag til utbyggingsavtale for Nestvoldjordet frem til høring og offentlig ettersyn i minst 30 dager, med hjemmel i plan- og bygningslovens § 17-4. Avtalen har ligget ute til offentlig ettersyn iht. nevnte vedtak. Offentlig ettersyn ble kunngjort i avisa Innherred den 22.12.2018 og på kommunens hjemmeside. Høringen ble også sendt til avtalepartene. Frist for uttalelse var satt til 26. januar 2019. Det er ikke mottatt høringsuttalelser.

Tidligere hjemlet plan- og bygningslovens kapittel XI-A *Utbyggingsavtaler* §§ 64 a-f (1985) bruk av utbyggingsavtaler. I sak 85/06 fattet Verdal kommunestyre vedtak om bruk av utbyggingsavtaler og de muligheter og begrensninger som herav følger.

Kapittel 17 *Utbyggingsavtaler* i gjeldende plan- og bygningslov synes forholdsvis lite endret ift. overnevnte. § 1.3 i bestemmelser til kommunedelplan for Verdal by, vedtatt 29.05.2017, sak 45/17, hjemler også bruk av utbyggingsavtaler.

Overnevnte er lagt til grunn for å opprette utbyggingsavtale som følger vedlagt.

Vurdering:

§ 17-3 i plan- og bygningsloven sier følgende om innholdet i en utbyggingsavtale:

«§ 17-3. *Avtalens innhold*

En utbyggingsavtale kan gjelde forhold som kommunen har gitt bestemmelser om i arealdelen til kommuneplan eller reguleringsplan.

Avtalen kan også regulere antallet boliger i et område, største og minste boligstørrelse, og nærmere krav til bygningers utforming der det er hensiktsmessig. Avtalen kan også regulere at kommunen eller andre skal ha fortrinnsrett til å kjøpe en andel av boligene til markedspris.

Avtalen kan også gå ut på at grunneier eller utbygger skal besørge eller helt eller delvis bekoste tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av planvedtak. Slike tiltak må stå i rimelig forhold til utbyggingens art og omfang og kommunens bidrag til gjennomføringen av planen og forpliktelser etter avtalen. Kostnadene som belastes utbygger eller grunneier til tiltaket, må stå i forhold til den belastning den aktuelle utbygging påfører kommunen.

Avtalen kan uansett gjelde forskuttering av kommunale tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av planvedtak.»

Bestemmelser til kommunedelplan for Verdal by sier følgende:

«1.3 *Utbyggingsavtale* (§ 11-9, nr. 2).

1.3.1 *Utbyggingsavtale kan brukes innenfor hele planområdet. Utbyggingsavtale skal inngås før igangsettingstillatelse gis, der utbygging i henhold til vedtatt arealplan med tilhørende bestemmelser også forutsetter andre tiltak som er nødvendig for gjennomføring av planvedtak.*

1.3.2 *Utbyggingsavtale kan også inngås der det fra kommunens side er ønskelig å regulere antallet boliger i et område, største og minste boligstørrelse, eller å stille krav til bygningers utforming.*

1.3.3 *Utbyggingsavtale kan også benyttes der kommunen eller andre skal ha forkjøpsrett eller tilvisningsrett til en andel av boligene.*

1.3.4 Utbyggingsavtale kan også inngås for boligutbygging der det ikke kan skaffes tilstrekkelig uteoppholdsareal innenfor eget område eller fellesområde. Det kan i stedet avtales bidrag til opparbeidelse og utstyr på offentlige friområder og lignende anlegg med god kapasitet innenfor 250 meter fra aktuell boligutbygging. Småbarnslekeplass skal imidlertid ligge maks 100 meter fra boligbebyggelsen. Krav til uteopphold skal sikres i reguleringsbestemmelse.»

Innholdet i utbyggingsavtalen er vurdert å ligge innenfor overnevnte rammer. Avtalen er også vurdert å ligge innenfor rammene i vedtatt områderegulering for Nestvoldjordet, og den følger opp intensjonene i den aktuelle planen. Omfang og innhold i utbyggingsavtalen sikrer en rasjonell og forsvarlig utbygging av planområdet med nødvendig infrastruktur. Avtalen omfatter bl.a. opparbeidelse av kjørevei og gang- og sykkelveg, etablering av nødvendig ledningsnett og innkjøp til lekeplassutstyr til fellesareal.

Punkt 11 i avtalen er en oppfølging av Komité plan og samfunn i Verdal sitt generelle oversendelsesforslag til administrasjonen i sak 8/12. Dette lød slik:

«I stedet for krav med «sandkasse, huske, sittebenk» i forbindelse med ny detaljplanlegging og utbedringer om uteområder/grøntareal, settes det krav om at kr 5 000,- pr. boenhet avsettes til fond for felles/kommunale friområder.»

Det er ikke mottatt høringsuttalelser, og Rådmannen tilrår at utbyggingsavtalen godkjennes.

UTBYGGINGSAVTALE

for "Nestvoldjordet"

Mellom utbyggerne Stiklestad Eiendom AS, heretter kalt Utbygger, og Verdal kommune, heretter kalt Kommunen, er det inngått slik avtale:

1. Denne avtalen regulerer betingelsene for utbygging av ovennevnte eiendom definert som deler av gnr/bnr 16/131 i Verdal kommune. Delen gjelder det området som omfattes av områdeplan vedtatt den 29.05.2017, planident 2012012.

Avtalens omfang

2. Avtalen omfatter gjennomføring av tiltak som for «Nestvoldjordet» sikrer:
 - Krav og betingelser vedrørende legging av nye vann, spillvanns og overvannsledninger for boligfeltet.
 - Beskrivelse av hvilke vann, spillvanns og overvannsledninger som tas over til kommunal drift etter ferdigstillelse.
 - Beskrivelse av hvilke veger og g/s-veger som tas over til kommunal drift etter ferdigstillelse.

Utbyggers forpliktelser:

- 3 Tekniske planer som omfatter veg, vann- og avløp skal utarbeides av konsulent(er) med V/A som fagfelt. Konsulenter skal ha kvalifikasjoner som tilsvarer godkjenning i tiltaksklasse 2.

Utførende for VVA-anleggene skal ha sentral godkjenning eller sannsynliggjøre at lokal godkjenning kan oppnås i tiltaksklasse 2. Kravet gjelder også for godkjenningsområdene innmåling og utstikking. Utførende skal også inneha ADK-1 kompetanse for rørleggere.
4. Utbygger skal prosjektere og legge nye V, SP og OV-ledninger for Nestvoldjordet. Detaljert plan for nytt ledningsnett og tilkoblingspunkt skal godkjennes av Kommunen før utførelse. Før innflytting kan skje i området skal det foretas TV-inspeksjon av nye SP-ledninger og OV-ledninger samt trykkprøving av SP og V-ledninger. Kostnadene dekkes av Utbygger.
5. Hvilke ledninger og kummer som skal overtas av kommunen avgjøres når detaljert plan er godkjent.
6. Utbygger skal prosjektere og bygge nye private fellesadkomster og parkeringsareal for boligfeltet i henhold til godkjent reguleringsplan datert 29.05.2017. Detaljplaner for ovennevnte anlegg skal godkjennes av Kommunen før utførelse. Alle kostnader for utbygging av nye fellesadkomster og parkeringsareal dekkes av Utbygger.
7. Regulert gang/sykkelveg o SGS1, o SGS2, o SGS3 og o SGS4 skal utrustes med gatelys og asfalt. Detaljplaner for ovennevnte anlegg skal godkjennes av Kommunen før utførelse. Alle kostnader for utbygging av ny g/s-veger dekkes av Utbygger.

8. Fortau SF skal ha asfaltdekke, bredde som vist i reguleringsplanen.
9. Kjøreveg o SKV 1 og o SKV3 skal bygges med asfaltdekke, gatelys og ensidig fall mot kantstein (kanstein på en side). Asfaltert bredde 4,5 meter.
Kjøreveg o SKV 2 skal bygges som o SKV1, men med asfaltert bredde 4 meter.
10. Interne veger skal ha fast dekke.
11. For opparbeidelse og innkjøp av nødvendig lekeutstyr til fellesareal skal det avsettes minimum kr. 5000,- pr boenhet som skal benyttes til dette formål.
12. Arealer som er regulert til offentlig formål og som overtas av kommunen til drift og vedlikehold, skal overdras/overskjøtes kostnadsfritt til kommunen. Kommunen dekker egne gebyrer.
12. Utbygger skal levere komplette anleggsrapport inkl. innmålingsdata for VA-anlegg, veger og gang/sykkelveger. Tekniske anlegg blir overtatt først etter at planer og dokumentasjon på utførelse er mottatt og godkjent av Kommunen.

Kommunens plikter:

13. Kommunen overtar de offentlige anlegg for framtidig drift og vedlikehold når disse er ferdigstilt og godkjent iht. denne avtale. I tillegg til vann- og avløpsledninger gjelder det veger, fortau, gang/sykkelveger som er markert som offentlig i reguleringsplankartet.
14. Gatelys langs ny g/s-veg overtas av kommunen.

Videresalg av utbyggingsarealer:

15. Hvis utbygger selger hele eller deler av areal som omfattes av bebyggelsesplan og denne utbyggingsavtale, skal selger påse at utbyggingsavtalen blir transportert til ny eier(e).

Verdal den

Verdal kommune

Stiklestad Eiendom AS

Forvaltningsrevisjon Innherred Renovasjon

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 59	Arkivref: 2019/517 - /000
---	-------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.02.2019	16/19
Kommunestyre	25.03.2019	29/19

Kontrollutvalgets innstilling:

1. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide eierskapsmeldingen i tråd med KS sine anbefalinger fra og med 2020 og samtidig sørge for å påse at eierskapsmeldingen rulleres helst hvert år, men minimum annet hvert år.
2. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide rutiner som sikrer at politisk nivå blir orientert om aktuelle saker i Innherred Renovasjon.
3. Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak til behandling i kommunestyret om renovasjonsforskriften som sikrer at innbyggerne har mulighet til å få redusert gebyr for ubebodde eiendommer innen utgangen av 2020.
4. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon rapporterer ensartet og med likt detaljnivå på de ulike selvkostområdene og at grunnlaget for gebyrene på de ulike selvkostområdene synliggjøres.
5. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon utarbeider og oversender en etterkalkyle for de ulike selvkostområdene hvor det orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling til kommunen.
6. Kommunestyret ber rådmannen påse at etterkalkylen legges ved som note i kommunens årsregnskap.
7. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon informerer om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.
8. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon utarbeider separate søknadsskjema for henholdsvis fritak og reduksjon av gebyr.
9. Kommunestyret berømmer arbeidet som gjøres i Innherred Renovasjon for å møte fremtidig krav og utfordringer.
10. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget tilbakemelding om status og oppfølging av rapporten og vedtakets punkt 1-8 innen utgangen av 2020.
11. Kommunestyret tar for øvrig rapporten til orientering.

Vedlegg:

1. Selskapskontroll IR Verdal endelig.pdf
2. Brev til RMN - Selvkost og selvkostberegninger

3. Svar til Konsek - vurdering om selvkost mv. i Innherred Renovasjon IKS
4. Fylkesmannen - svar på spørsmål om renovasjonsgebyr og vedtakskompetanse

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kontrollutvalgets behandling 18.01.2019:

Behandling:

Knut Snorre Sandnes ba utvalget avgjøre om hans habilitet ved behandling av saken. Knut Snorre Sandnes redegjorde for forhold som kan tenkes å være av betydning for utvalgets behandling av habilitets spørsmålet.

Utvalget vurderte forholdene og fant Knut Snorre Sandnes inhabil etter fvl. § 6 andre ledd. Knut Snorre Sandnes fratrådte behandlingen av saken. Ingen varamedlemmer var innkalt for Knut Snorre Sandnes.

Revisor presenterte rapporten til utvalget. Revisor besvarte spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Omforent endringsforslag til punkt 3.

Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak til behandling i kommunestyret hvor renovasjonsforskriften vedtas i sin helhet innen utgangen av juni 2019. Dette for å ha hjemmel til å kreve inn gebyr for hytter renovasjon og for å sikre at innbyggerne får mulighet til søke om å få redusert gebyr for ubebodde eiendommer.

Vedtak:

1. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide eierskapsmeldingen i tråd med KS sine anbefalinger fra og med 2020 og samtidig sørge for å påse at eierskapsmeldingen rulleres helst hvert år, men minimum annet hvert år.
2. Kommunestyret ber rådmannen utarbeide rutiner som sikrer at politisk nivå blir orientert om aktuelle saker i Innherred Renovasjon.
3. Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak til behandling i kommunestyret hvor renovasjonsforskriften vedtas i sin helhet innen utgangen av juni 2019. Dette for å ha hjemmel til å kreve inn gebyr for hytter renovasjon og for å sikre at innbyggerne får mulighet til søke om å få redusert gebyr for ubebodde eiendommer.
4. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon rapporterer ensartet og med likt detaljnivå på de ulike selvkostområdene og at grunnlaget for gebyrene på de ulike selvkostområdene synliggjøres.
5. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon utarbeider og oversender en etterkalkyle for de ulike selvkostområdene hvor det orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling til kommunen.
6. Kommunestyret ber rådmannen påse at etterkalkylen legges ved som note i kommunens årsregnskap.
7. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon informerer om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.
8. Kommunestyret ber eierrepresentanten sørge for at Innherred Renovasjon utarbeider separate søknadsskjema for henholdsvis fritak og reduksjon av gebyr.
9. Kommunestyret berømmer arbeidet som gjøres i Innherred Renovasjon for å møte fremtidig krav og utfordringer.

10. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget tilbakemelding om status og oppfølging av rapporten og vedtakets punkt 1-8 innen utgangen av 2020.
11. Kommunestyret tar for øvrig rapporten til orientering.

Saksutredning

Selskapskontrollen i Innherred Renovasjon IKS (IR) er bestilt av kommunene Inderøy, Verdal, Levanger, Frosta, Stjørdal, Meråker, Selbu, Tydal og Malvik. Bestillingen tar utgangspunkt i den enkelte kommunes plan for selskapskontroll.

Selskapskontrollen består av en obligatorisk eierskapskontroll som er kommunespesifikk og en forvaltningsrevisjon om selvkost og dispensasjonsmuligheter fra hytterrenovasjon, samt en beskrivende del om IR om et fremtidsrettet selskap.

Eierskapskontroll av IR

Kontrollutvalget ba revisor besvare følgende problemstilling:

- Utøver Verdal kommune sitt eierskap i IR i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring?

Revisor konkluderer med at Verdal kommune til en viss grad utøver sitt eierskap i IR i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring. Revisor påpeker at kommunen ikke har utarbeidet en oppdatert og tilstrekkelig informativ eierskapsmelding og at det er lite dialog mellom eierrepresentantene og resten av kommunestyret.

Revisor anbefaler følgende:

- Kommunen bør forbedre og jevnlig rullere eierskapsmeldingen.
- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at politikerne jevnlig orienteres om aktuelle saker i selskapet.
- Kommunen bør vedta renovasjonsforskriften i sin helhet, for å sikre at innbyggerne har mulighet til å kunne få redusert gebyr for ubebodde eiendommer, hvis ikke ny renovasjonsforskrift er klar før hytterrenovasjon blir operativ i kommunen.

Forvaltningsrevisjon av IR

Kontrollutvalget ba revisor besvare problemstillinger om renovasjonsgebyr (problemstilling 1 og 2) og dispensasjonsmuligheter for hytterrenovasjon (problemstilling 3) samt å gi en beskrivelse av IR som et fremtidsrettet selskap:

1. Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i IR i tråd med selvkostprinsippet?
2. Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til IR?
3. Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytterrenovasjon?

Revisor konkluderer med at praksis for beregning av renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon er i tråd med selvkostprinsippet. Videre konkluderer revisor med at myndigheten til å innkreve renovasjonsgebyret er delegert fra kommunene til IR i renovasjonsforskriften.

Revisor konkluderer med at kommunens handlingsrom er enten å vedta en renovasjonsordning for kun tettbebygde strøk, eller å gi fritak fra renovasjonsavgift for enkelte eiendommer etter søknad. Verdal Kommune har ikke vedtatt at renovasjonsordningen kun skal gjelde tettbebygde strøk.

I revisors beskrivelse av IR som et framtidsrettet selskap, trekker revisor frem IR jobber mot målet om materialgjenvinning på 65 prosent innen 2035 og at selskapet har i dag 48,5 prosent materialgjenvinning. Videre trekker revisor frem at IR jobber sammen med andre avfallsselskaper og nasjonale aktører for å utvikle selskapet og bransjen.

Revisor anbefaler følgende:

- Når IR har valgt å ha ulike selvkostområder så bør disse rapporteres fullt ut som selvkostområder. Det betyr at grunnlaget for gebyrene på de ulike områdene bør synliggjøres, samt at etterkalkylen må settes opp for de ulike selvkostområdene. Det bør orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling. Selskapet må sikre at alle kommuner får tilsendt etterkalkylene slik at disse kan legges i note i kommunens regnskap.
- IR bør informere om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.
- at selskapet (IR) utarbeider separate søknadsskjema henholdsvis for fritak og reduksjon av gebyr. Dette for å gjøre det uproblematisk å vurdere om søknaden skal behandles av selskapet eller av den enkelte kommune.

Forhold som inntrådte etter at endelig rapport var avgitt.

Sekretariatet mottok kopi av Fylkesmannens brev til innbygger 11.12.2018. Fylkesmannen besvarte i brevet en henvendelse vedrørende renovasjonsgebyrer og vedtakskompetanse. Revisor mottok kopi av brev fra Fylkesmannen samme dag.

Dette betyr at Fylkesmannens brev og tilhørende vurderinger ikke har vært en del av rapporten fra selskapskontrollen i IR.

Kontrollutvalgssekretariatet i Levanger utformet da et brev til revisjonen med to spørsmål på vegne av alle sekretærene for de kontrollutvalgene som har bestilt denne selskapskontrollen.

Kontrollutvalgssekretariatene ba revisor besvare hvorvidt:

- I. Renovasjonsgebyrene blir beregnet i samsvar med de linjene fylkesmannen trekker opp i sitt brev.
- II. Begrunnelsene for valg av modell tilfredsstiller kravet om faglig begrunnelse.

Til spørsmål I.

Revisor besvarte kontrollutvalgssekretariatene med brev datert 16.01.2019. Revisor bemerker at revisors vurderinger av selvkost i rapporten har vært knyttet opp mot relevant regelverk og veiledere, samt flere brev fra Miljødirektoratet med spesiell vekt på det siste som er datert 23.03.2018.

Revisor kan ikke se at Fylkesmannens brev motstrider det som ble avklart i Miljødirektoratets brev datert 23.03.2018. Miljødirektoratets brev fra 23.03.2018 konkluderer med følgende (uthevet skrift):

Konklusjonen er at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommunene, så fremt tjenestene har samme kostnadsnivå. Imidlertid må eventuelle ekstrakostnader knyttet til enkelte kommuner spesifikk tilføres de aktuelle kommunene, og dermed medføre et tillegg i kostnadsgrunnlaget og prisberegningen. Avfallsgebyret i de ulike kommunene innad i et IKS vil derfor i utgangspunktet være ulikt.

Revisor viser videre i tilsvaret til sekretariatene til KS Bedrifts leserinnlegg i Trønder-Avisa 15.01.2019. KS bedrift viser her til at Miljødirektoratet forvalter regelverket om selvkost på vegne av staten, og i dette tilfellet har Miljødirektoratet presisert at renovasjonsgebyret i

Innherred Renovasjon er håndtert i tråd med selvkostregelverket. Videre framgår det av leserinnlegget at om det skulle være motstrid mellom Fylkesmannens og direktoratets konklusjoner, er det uansett direktoratets vurderinger av gjeldende rett som bør legges til grunn.

Til spørsmål II.

Forvaltningsrevisjonsdelen i selskapskontrollen viser at Innherred Renovasjon IKS har en modell for kostnadsfordeling i tråd med selvkostprinsippet. Kostnadsfordelingen er faglig begrunnet i eksempelvis registrering av avfallsmengder, erfaringstall og modeller for kostnadsfordeling. Kostnadsfordelingen ligger på et akseptabelt nivå sett i forhold til kostnaden med å fremskaffe data for mer detaljert kostnadsfordeling. IR har i kostnadsfordelingen gjort vurderinger når det gjelder merkostnader med en mer presis fordeling, kontra kostnaden med å gjennomføre slike fordelinger.

Revisors oppfatning er at IR sin modell for kostnadsfordeling er mer detaljert enn den er i mange kommuners egne selvkostmodeller.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Sekretariatet mener rapporten besvarer kontrollutvalgenes bestilling og anbefaler at kontrollutvalget legger den frem til behandling i kommunestyret med innstilling i tråd med forvaltningsrevisjonens anbefalinger og merknader.

Tidspunkt for gjennomføring er satt til 2020 for å gi de ulike kommuner(eiere), eierskapsutvalg og rådmenn tilstrekkelig og nødvendig tid til å gjennomføre vedtaket.

SELSKAPSKONTROLL

INNHERRED RENOVASJON IKS

ENDELIG RAPPORT

Verdal kommune

Oktober 2018

SK1011

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA er Norges største interkommunale revisjonsselskap, og leverer revisjonstjenester innen regnskap, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll til 44 kommuner og en fylkeskommune.

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne selskapskontrollen på oppdrag fra kontrollutvalgene i Innherred Renovasjon IKS sine eierkommuner med unntak av Leksvik. Selskapskontrollen er gjennomført i perioden september 2017 til oktober 2018.

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper mm., jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 5. Selskapskontrollen består av en eierskapskontroll for den enkelte kommune og en forvaltningsrevisjon av Innherred Renovasjon IKS, som er felles for alle kommunene. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger¹.

Revisjonsteamet har bestått av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Sunniva Tusvik Sæter, prosjektmedarbeider Margrete Haugum, og kvalitetssikrere Tor Arne Stubbe og Arve Gausen. Regnskapsrevisor Knut Tanem har også bistått i arbeidet. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor alle kommunene og selskapet, jf. kommuneloven § 79 og forvaltningslovens § 6.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs² standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001, og eierskapskontrollen er gjennomført i henhold til standarden så langt det er mulig.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt norge.no.

Steinkjer, 09.11.2019

Sunniva Tusvik Sæter

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

¹ Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. § 7

² Norges Kommunerevisorforbund, www.nkrf.no

SAMMENDRAG

Selskapskontrollen i Innherred Renovasjon IKS er bestilt av kommunene Inderøy, Verdal, Levanger, Frosta, Stjørdal, Meråker, Selbu, Tydal og Malvik. Bestillingen har bakgrunn i den enkelte kommunes plan for selskapskontroll.

Selskapskontrollen består av en obligatorisk eierskapskontroll som er unik for den enkelte kommune, en forvaltningsrevisjonsdel om selvkost og dispensasjonsmuligheter fra hytterrenovasjon, samt en beskrivende del om Innherred Renovasjon IKS som et fremtidsrettet selskap. Da Malvik kommune nylig har hatt en eierskapskontroll, valgte kontrollutvalget kun å motta forvaltningsrevisjonsdelen samt den beskrivende delen av rapporten.

Revisor har benyttet intervju, observasjon og dokumentgjennomgang som metode. Det har også blitt stilt en rekke spørsmål via epost. Vår samlede vurdering er at metodebruk og datagrunnlag i dette prosjektet gir et tilstrekkelig grunnlag til å svare på problemstillingene.

Eierskapskontrollen har følgende problemstilling: «Utøver Verdal kommune sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS (IR) i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring?». I eierskapskontrollen finner vi at selskapsavtalen er jevnlig revidert. Selskapets eiere vedtok renovasjonsforskriften i 2005 og denne er under revidering. Da Verdal kommune vedtok renovasjonsforskriften, ble ikke § 2 andre ledd om hytterrenovasjon og muligheten for redusert gebyr for fraflyttede og ubebodde eiendommer vedtatt. Da kommunen i 2017 vedtok endringer i selskapsavtalen som medførte innføring av hytterrenovasjon ble dette ikke fulgt opp med å ta inn § 2 andre ledd i renovasjonsforskriften. Det betyr blant annet at det ikke er hjemmel for å vedta redusert gebyr for fraflyttede og ubebodde eiendommer, mens forurensningsloven § 30 andre ledd gir kommunen mulighet til å unndra eiendommer fra kommunal innsamling etter søknad. Det er vedtektsfestet bruk av valgkomite. Valgkomiteen har fokusert på et kompetansesammensatt styre, og det er ingen rådmenn eller ordførere som sitter i styret i IR. Det er avholdt et eiermøte om selskapets strategi i 2018. Selskapet er på tilbudssiden når det gjelder å orientere kommunen, men dette fordrer at kommunen bestiller informasjon fra selskapet.

Verdal kommune har en eierskapsmelding fra 2016, men denne har ikke blitt oppdatert siden. Eierskapsmeldingen mangler flere av elementene som KS anbefaler at en eierskapsmelding skal inneholde. Kommunen har tre eierrepresentanter med vararepresentanter, hvorav ordfører er en av eierrepresentantene. De har mottatt noen opplæring i eierstyring. Det kan være utfordrende å behandle innkalling og sakliste til representantskapsmøter politisk da innkallingen kan komme for sent for å rekke behandling.

Revisor konkluderer med at Verdal kommune til en viss grad utøver sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring. Denne konklusjonen har bakgrunn i at kommunen ikke har utarbeidet en oppdatert og tilstrekkelig informativ eierskapsmelding og lite dialog mellom eierrepresentantene og resten av kommunestyret. Det er gitt følgende anbefalinger i eierskapskontrollen:

- Kommunen bør forbedre og jevnlig rullere eierskapsmeldingen
- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at politikerne jevnlig orienteres om aktuelle saker i selskapet
- Kommunen bør vedta renovasjonsforskriften i sin helhet, for å sikre at innbyggerne har mulighet til å kunne få redusert gebyr for ubebodde eiendommer, hvis ikke ny renovasjonsforskrift er klar før hytterrenovasjon blir operativ i kommunen.

Forvaltningsrevisjonen om **renovasjonsgebyr** har følgende problemstillinger: «Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon IKS i tråd med selvkostprinsippet?» og «Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til Innherred Renovasjon IKS?».

IR fører selvkostregnskap for husholdning, hytterrenovasjon, slam og kommunalt næringsavfall. Det skilles mellom selvkostområdene og næringsavfall, og mellom selvkostområdene husholdning, hytte, slam, og kommunalt næringsavfall. Så langt det er mulig benyttes direkte registreringer, hvis ikke det er mulig benyttes fordelingsnøkler. Revisor mener at så lenge IR har valgt å skille mellom husholdningsavfall og hytteavfall, bør skillet også rapporteres til eierne.

Det utarbeides selvkostkalkyler som er budsjett for kommende år. Selvkostkalkylene danner grunnlaget for forslag til priser og endelig fastsettelse av gebyr hos deltakerkommunene. Revisor mener at det bør legges frem en selvkostkalkyle for hytterrenovasjon og slam som minst er på detaljnivå med det som legges frem for husholdningsrenovasjon, noe som er gjort i forslaget til driftsbudsjett for 2019.

Regnskapet gjennom året danner selvkostregnskapet. Det settes opp etterkalkyle i form av rapporteringsskjemaet til KOSTRA, som viser resultatet av gebyrfinansierte selvkosttjenester for husholdning og hytterrenovasjon samlet. Den viser også fordelingen mellom kommunene basert på folkemengde. Det utarbeides ikke etterkalkyle for slam som sendes kommunene, og kommunene har dermed ikke noe grunnlag for å utarbeide note til regnskapet slik Kommunal regnskapsstandard nr. 6 om noter og årsberetning sier.

I selvkostkalkylene skal det benyttes kalkulatoriske renter. Forskjellen mellom regnskapsmessige og kalkulatoriske renter i hele selskapet føres på

administrasjonsavdelingen og fordeles på selvkostområdene. Det fører til at det meste av kalkulatoriske renter blir nullet ut og man sitter igjen med de ordinære rentene. I etterkalkylen renteberegnes ikke selvkostfondet. Disse forholdene er ikke i tråd med retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (KMD, 2014), men blir heller ikke vesentlig feil. Etterkalkylen sendes kommunene, men det er kun Inderøy kommune som har tatt etterkalkylen inn som en note til regnskapet sitt, slik den kommunale regnskapsstandarden fastsetter.

Fra 2016 er det ett felles selvkostfond. Tydal har en egen korrigerende på selvkostfondet som følge av negativt selvkostfond da kommunen ble medlem i IR i 2016. Selvkostfondene ble fram til opprettelsen av et felles selvkostfond forsøkt nullet ut. Revisor finner ikke at selvkostfondet er brukt til finansiering av investeringer.

IR har differensierte priser som er i tråd med retningslinjene for differensiering av gebyr. Kommunestyrene skal fastsette avfallsgebyret. Revisor finner at Frosta kommune ikke har vedtatt renovasjonsgebyr for 2018. Delegering av innkreving av renovasjonsavgift er fastsatt i renovasjonsforskriften som alle kommunene har vedtatt.

Revisor konkluderer med at praksis for beregning av renovasjonsgebyret i IR er i tråd med selvkostprinsippet. Videre konkluderer revisor med at myndigheten til å innkreve renovasjonsgebyret er delegert fra kommunene til IR i renovasjonsforskriften

Revisor har følgende anbefalinger:

- Når IR har valgt å ha ulike selvkostområder så bør disse rapporteres fullt ut som selvkostområder. Det betyr at grunnlaget for gebyrene på de ulike områdene bør synliggjøres, samt at etterkalkylen må settes opp for de ulike selvkostområdene. Det bør orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling. Selskapet må sikre at alle kommuner får tilsendt etterkalkylene slik at disse kan legges i note i kommunens regnskap.
- IR bør informere om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.

Forvaltningsrevisjon om **handlingsrom for dispensasjon fra hytter renovasjon** har følgende problemstilling: «Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytter renovasjon?».

Kommunens handlingsrom er enten å vedta en renovasjonsordning for kun tettbebygde strøk, eller å gi fritak fra renovasjonsavgift for enkelteierdommer etter søknad. Ingen av kommunene har vedtatt at renovasjonsordningen kun skal gjelde tettbebygde strøk. Innbyggerne kan søke

om fritak fra renovasjonsgebyret for eiendommer som er ubeboelige (jf. forurensningsloven 30, andre ledd). En gjennomgang av de siste søknadene om fritak/reduisert gebyr, viser at søknad om fritak går til eierkommunene, mens IR behandler søknader om redusert gebyr. Det stilles krav til søknadene, og det etterspørres mer dokumentasjon dersom det er behov for det.

Revisor har følgende anbefalinger:

- Revisor anbefaler at selskapet utarbeider separate søknadsskjema henholdsvis for fritak og reduksjon av gebyr. Dette for å gjøre det uproblematisk å vurdere om søknaden skal behandles av selskapet eller av den enkelte kommune.

I **IR som et framtidsrettet selskap** går det fram at IR jobber mot målet om materialgjenvinning på 65 prosent innen 2035. Selskapet har i dag 48,5 prosent materialgjenvinning. IR jobber sammen med andre avfallsselskaper og nasjonale aktører for å utvikle selskapet og bransjen.

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	8
1 Innledning.....	11
1.1 Bestilling.....	11
1.2 Problemstillinger.....	11
1.3 Revisjonskriterier.....	12
2 Innherred Renovasjon IKS.....	13
2.1 Innherred Renovasjon IKS i dag.....	13
2.2 Datterselskap og andre eierinteresser	15
2.2.1 Retura IR AS, 100%.....	15
2.2.2 Jordfabrikken AS, 40%.....	15
2.2.3 Trøndelag Gjenvinning AS, 50%	15
2.2.4 Ecopro AS, 28,21%.....	16
2.2.5 Miljøpartnerne AS, 16,44%	16
2.2.6 Sesam Ressurs AS, 12,6%.....	16
2.2.7 Rekom AS, 3,57%.....	16
2.2.8 Retrans Midt AS, 33,3%.....	16
2.2.9 Bruktbo Renovasjonsservice AS	17
2.3 Selskapsstruktur og styrende organer	17
3 Eierskapskontroll	18
3.1 Problemstilling og vurderingskriterier	18
3.2 Eiernes styringsdokumenter	18
3.2.1 Selskapsavtalen.....	18
3.2.2 Styringsdokumenter	20
3.2.3 Eierskapsmelding.....	21
3.3 Eierrepresentasjon	22
3.4 Representantskapet	23
3.5 Kompetansekrav til styrende organ	24
3.6 Eiermøter og dialog med selskapet	26
3.7 Vurderinger	27
3.7.1 Eiernes styringsdokumenter.....	27
3.7.2 Eierrepresentasjon.....	28
3.7.3 Representantskapet.....	28
3.7.4 Kompetansekrav til styret.....	28
3.7.5 Eiermøter og dialog med selskapet.....	28
3.8 Konklusjon og anbefalinger for eierskapskontroll.....	29
4 Renovasjonsgebyr.....	30
4.1 Problemstillinger.....	30
4.2 Revisjonskriterier.....	30
4.2.1 Selvkostprinsippet.....	30

4.2.2	Kalkyler	31
4.2.3	Selvkostfond	33
4.2.4	Gebyrfastsettelse og innkreving	34
4.3	Praktisering av selvkost i Innherred Renovasjon IKS	36
4.3.1	Selvkostprinsippet i IR	36
4.3.2	Selvkostkalkyler i IR	38
4.3.3	Selvkostfond i IR	40
4.3.4	Gebyrfastsetting og innkreving	42
	Lik pris – lik tjeneste	42
	Prisfastsettelse avfall	44
	Prisfastsettelse slam	44
	Differensiering av avfallsgebyr	45
	Vedtak om avfallsgebyr	48
	Innkreving av avfallsgebyr	49
4.4	Vurdering	49
4.4.1	Selvkostprinsippet	49
4.4.2	Kalkyler	50
4.4.3	Selvkostfond	51
4.4.4	Gebyrfastsettelse og innkreving	51
5	Handlingsrom for dispensasjon	53
5.1	Problemstilling og revisjonskriterier	53
5.2	Revisjonskriterier	53
5.2.1	Hytterrenovasjon en del av husholdningsrenovasjon	53
5.2.2	Muligheter for unntak	54
5.2.3	Differensiering av gebyr	56
5.3	Data	57
5.3.1	Fritak fra renovasjonsgebyr utenfor tettbygde strøk	57
5.3.2	Fritak for renovasjonsgebyr etter søknad	59
5.3.3	Differensiering av renovasjonsgebyr	61
5.4	Vurdering	61
5.4.1	Fritak for renovasjonsgebyr	61
5.4.2	Differensiering av renovasjonsgebyr for hytter og fritidseiendommer	62
6	IR som framtidsrettet selskap	64
6.1	IR sin fremtidsrettede strategi	64
6.2	Dialog mellom selskapet og eierne	65
6.3	Kort om historien til IR	67
6.4	Avfallspolitikk	68
6.5	Prosjekter og nye satsninger	71
6.6	Utviklingsarbeid rettet mot innbyggerne	72
7	Høring	74
8	Konklusjoner og anbefalinger	75

8.1	Renovasjonsgebyr.....	75
8.2	Handlingsrom for dispensasjon	76
8.3	Anbefalinger	76
Kilder		77
Vedlegg 1 – Metode		79
Vedlegg 2 – Utledning av kriterier til eierskapskontroll.....		82
Vedlegg 3 – Høringssvar		87

Tabell

Tabell 1.	Nøkkelinformasjon	13
Tabell 2.	Styreinformasjon Retura IR AS	15
Tabell 3.	IR sine tjenester til de ulike kommunene	37
Tabell 4.	Oversikt over selvkostfond fra 2012- 2017	41
Tabell 5.	Ulike abonnement for husholdningsrenovasjon	45
Tabell 6.	Ulike abonnement for bunntømte og nedgravde containere	46
Tabell 7.	Ulike abonnement for hytterrenovasjon	47
Tabell 8.	Gebyr for håndtering av slam fra husholdninger og hytter	48
Tabell 9.	Søknadsbehandling.....	60
Tabell 10.	Resultatmål	64

Figurer

Figur 1.	Organisering av Innherred Renovasjon IKS	17
Figur 2.	Prosess for fastsetting av gebyr	43
Figur 3.	Avfallshierarkiet (Miljødirektoratet, 2013).....	70

1 INNLEDNING

I dette kapittelet gjøres det rede for bestilling, problemstillinger og revisjonskriterier.

1.1 Bestilling

Med bakgrunn i Plan for selskapskontroll 2016-2019, bestilte kontrollutvalget i Verdal kommune en selskapskontroll av Innherred Renovasjon IKS. Selskapet var prioritert som nummer to, men det var allerede levert rapport om førsteprioriterte selskap Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS. Revisjon Midt-Norge SA, daværende KomRev Trøndelag IKS, var revisor for fem³ andre eierkommuner i Innherred Renovasjon IKS, og det ble foreslått å gjennomføre en selskapskontroll i alle kommunene for å få en effektiv gjennomføring. Etter 01.01.2018 da KomRev Trøndelag IKS ble slått sammen med Revisjon Midt-Norge IKS til Revisjon Midt-Norge SA, kom tre⁴ eierkommuner av Innherred Renovasjon IKS fra tidligere Sør-Trøndelag også med i selskapskontrollen. Kontrollutvalget fikk 11.09.2017 sak 034/17 mulighet til å komme med innspill til selskapskontrollen. Prosjektplanen ble vedtatt 13.11.2017 sak 046/17. Selskapskontrollen består av en obligatorisk eierskapskontroll som er unik for den enkelte kommune, en forvaltningsrevisjonsdel om selvkost og dispensasjonsmuligheter, samt en beskrivende del om Innherred Renovasjon IKS som et fremtidsrettet selskap.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger besvares i rapporten:

Eierskapskontroll:

- Utøver den enkelte kommune sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS (IR) i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring?

Renovasjonsgebyr:

- Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i IR i tråd med selvkostprinsippet?
- Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til IR?

Hytterrenovasjon:

- Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytterrenovasjon?

³ Kommunene Inderøy, Levanger, Frosta, Stjørdal og Meråker

⁴ Kommunene Selbu, Tydal og Malvik

I tillegg er det en beskrivende del om IR som et framtidsrettet selskap.

1.3 Revisjonskriterier

Ifølge forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner (§7) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

Revisjonskriterier for renovasjonsgebyr er utledet i kapittel 4.2 og for handlingsrom for dispensasjoner i kapittel 5.2. Kildene til revisjonskriterier er delvis felles og er følgende:

- Forurensningsloven §§ 26 og 34
- Forurensningsforskriften § 16-1
- Avfallsforskriften, kapittel 15
- NOU 2002:19 Avfallsforebygging
- Ot. Prp. Nr. 87 (2001-2002)
- Ot.prp. nr. 66 (1992-1993)
- Gulating lagmannsrett (LG-2009-114892)
- Miljødirektoratets veileder *Beregning av kommunale avfallsgebyr*, 2014
- Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder *H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester*, 2014
- Kommunal regnskapsstandard nr. 6 – (KRS) Noter og årsberetning, 2018.
- Brev fra Statens forurensningstilsyn 16.97.1998
- Brev fra Miljøverndepartementet 30.11.2009: Beregning av avfallsgebyrer ved organisering i interkommunalt selskap
- Brev fra Klima- og forurensningsdirektoratet, 27.06.2013. Svar på spørsmål knyttet til renovasjon fra fritidsboliger.
- Brev fra Miljødirektoratet, 27.02.2018. Vurdering av henvendelser om selvkostprinsippet ved fastsetting av kommunale avfallsgebyr.
- Brev fra Miljødirektoratet, 21.03.2018. Presisering av vårt brev av 27.02.2018 - Om hytterrenovasjon.
- Brev fra Miljødirektoratet, 23.03.2018. Avklaring om gebyrberegning i IKS.
- Epost, *Brev fra MDIR om selvkost og gebyrberegning*, fra KS Bedrift til daglige ledere i interkommunale renovasjonsselskap 23.03.2018.
- Innherred Renovasjon sin renovasjonsforskrift fra 2005

2 INNHERRED RENOVASJON IKS

I dette kapittelet beskrives selskapet Innherred Renovasjon IKS.

2.1 Innherred Renovasjon IKS i dag

Innherred Renovasjon er et interkommunalt selskap, som i dag er eid av 10 kommuner og er renovasjonsselskap for 96 000 innbyggere. Selskapet har hovedkontor i Verdal og utførte i 2017 i overkant av 60 årsverk.

Innherred Renovasjon IKS forvalter kommunenes lovpålagte oppgave med innsamling av husholdningsavfall. Virksomheten drives etter selvkost, og renovasjonsgebyret skal dekke innsamling, transport og behandling av avfallet. Innherred Renovasjon IKS samler inn husholdningsavfall fra 36 000 husholdninger og 12 300 hytter på vegne av eierkommunene. Gebyrsatsene framgår på nettsiden til Innherred Renovasjon IKS, www.ir.nt.no/priser/.

I tillegg samles det inn næringsavfall fra noen og slam fra de fleste eierkommunene. Total avfallsmengde var 77 848 tonn i 2017, hvorav 47 089 tonn kom fra husholdninger og hytter. Dette utgjorde 491 kg avfall pr. innbygger. Innherred Renovasjon IKS har gjenvinningsstasjoner i alle kommuner. Innbyggerne har fri levering da kostnaden for bruk av gjenvinningsstasjon er inkludert i gebyret.

IR har et eget deponi i Skjærdalen i Verdal, og ifølge ledelsen i IR er det mange renovasjons-selskaper som ikke har dette. Ledelsen i IR mener det er viktig å ha et eget deponi, spesielt med tanke på samfunnsberedskap. Deponiet i Skjærdalen er i dag det eneste i tidligere Nord-Trøndelag, som tar imot avfall fra hele regionen. En stor del av avfallet til deponiet er næringsavfall.

Nøkkelinformasjon om Innherred Renovasjon IKS er gjengitt i tabell 1. Opplysningene er hentet fra Brønnøysundregistrene, SmartCheck, selskapsavtalen, protokoll fra representant-skapsmøte og vedtekter.

Tabell 1. Nøkkelinformasjon

Stiftelsesdato	14.01.1985 Interkommunal stiftelse Fra 1999 interkommunalt selskap
Eiere	Levanger kommune 21,2%, eier fra 1985 Verdal kommune 16,4%, eier fra 1985 Frosta kommune 2,9%, eier fra 1985 Inderøy kommune 7,3%, eier fra 1985 Meråker kommune 2,9%, eier fra 1997 Stjørdal kommune 25,2%, eier fra 1998 Selbu kommune 4,4%, eier fra 2000

	Malvik kommune 14,9%, eier fra 2000 Leksvik kommune 3,9%, eier fra 1997 Tydal kommune 0,9%, eier fra 2016
Styreleder	Per Kosberg, 21.07.2010 →
Styremedlemmer	Ole Tronstad, nestleder, 02.05.2017 → Berit Johansen, 06.08.2007 → Therese Troset Engan, 02.05.2017 → Unni Sofie Moslet, 19.11.2015 → Inger Smågård, 03.11.2016 → Knut Røflo, 04.05.2018 →
Direktør	Geir Tore Leira, 06.01.2010 → Tidligere daglige ledere: Per Jarle Eriksen, 1985-1987 og 1989 – 2003. Direktør fra 2004-06.01.2010 Roar Larsen, 1987-1989
Formål	Innherred Renovasjon har som formål å ivareta deltagerkommunenes lovpålagte oppgaver innenfor avfallssektoren. Selskapet er tildelt enerett innenfor husholdningsavfall og har ikke erverv som formål. Selskapet kan også utføre andre oppgaver innenfor fagområdet renovasjon eller beslektete områder. Dette må ikke medføre kostnader som fører til økt renovasjonsgebyr. Selskapet kan drive behandling av kloakkslam og tildeles enerett for de av deltagerkommunene som ønsker slik tjeneste. Selskapet kan etter vedtak i representantskapet opprette aksjeselskap eller delta i slike der dette er formålstjenlig for å ivareta sine interesser innenfor tjenesteområdet.
Forretningsidé	Med fremtidsrettet teknologi, kompetanse og miljøfokus løser IR eierkommunenes oppgaver innenfor avfallsbehandling, gjenvinning og ombruk. Vi skal tilby innbyggerne effektive renovasjonstjenester med høyt servicenivå.
Revisor	PwC v/ Kjell Tore Kirketeig

Leksvik kommune ble fra 01.01.2018 slått sammen med Rissa kommune, og utgjør i dag Indre Fosen kommune. Selskapsavtalen fra 2017 fastslår at Indre Fosen kommune i en begrenset periode skal ha en eier- og ansvarsandel som tilsvarer størrelsen på tidligere Leksvik kommune. Høsten 2018 foregår det forhandlinger som mest sannsynlig vil resultere i at Fosen Renovasjon tar over ansvaret for hele Indre Fosen kommune.

2.2 Datterselskap og andre eierinteresser

Innherred Renovasjon IKS har datterselskaper og eierandeler i andre selskaper. Her presenteres disse selskapene.

2.2.1 Retura IR AS, 100%

Retura IR AS ble stiftet 07.04.2003 og har 15 ansatte. Retura IR AS er en sentral aktør innen avfallshåndtering, gjenvinning, transport og miljøkartlegging for næringslivet i Innherreds-regionen. Selskapet tilbyr også containerutleie, avfallstaxi og lignende til private. Selskapets mål er å være ledende i sitt område og bidra til miljøriktige og effektive avfalls løsninger til næringslivet. Selskapet er miljøsertifisert etter ISO 14001 og kvalitetssertifisert etter ISO 9001⁵.

Tabell 2. Styreinformasjon Retura IR AS

Daglig leder	Ole Petter Segtnan, 07.02.2018
Styreleder	Geir Tore Leira
Styremedlemmer	Olav Norberg Christina Madsen Arve Staberg Una Dahlen-Kvalvaag

2.2.2 Jordfabrikken AS, 40%

Jordfabrikken AS har tatt over org.nr. for Bruktbo Renovasjonsservice AS, som ble stiftet 22.04.2002. Jordfabrikken tok over org.nr. i mai 2018. Selskapet eies sammen med Nordic Garden (Felleskjøpet) som har 50 prosent, og Ecopro AS som har 10 prosent eierandel. Selskapets formål er produksjon av jord i forskjellige kvaliteter, i hovedsak basert på hageavfall og annet organisk materiale, samt annen aktivitet som er naturlig forbundet med dette. Herunder skal selskapet kunne delta i andre morselskap med lignende virksomhet.

2.2.3 Trøndelag Gjenvinning AS, 50%

Trøndelag Gjenvinning AS ble stiftet 15.04.2003 og eies sammen med Børstads Transport AS. Selskapets formål er å drive med avfallshåndtering og beslektede tjenester og det som naturlig følger med slik virksomhet, samt å delta i andre selskaper.

⁵ Retura IR AS, «Retura IR - om oss» <<https://retura-ir.no/om-oss/>>.

2.2.4 Ecopro AS, 28,21%

Ecopro AS ble stiftet 14.08.2002, og har 10 ansatte. Ecopro er en biogassfabrikk som ligger i Verdal kommune, og er en av de første av sitt slag i Norge. Ecopro eies av fem interkommunale avfallsselskap⁶ og Steinkjer kommune, slik at 52 kommuner i Midt-Norge samarbeider om å behandle kildesortert matavfall og slam på en fremtidsrettet og miljømessig forsvarlig måte. Det er investert 180 millioner kroner i et lukket biogassanlegg med minimal ekstern luktpåvirkning, som foredler avfall til biogass og næringsrike biogjødselprodukter. Selskapet har stort fokus på en fremtidsrettet kretsløpstankegang hvor organisk avfall blir til grønn energi og biogjødselprodukt⁷.

2.2.5 Miljøpartnerne AS, 16,44%

Selskapet Miljøpartnerne AS ble stiftet 01.10.2008. Selskapet eies sammen med blant annet 9 andre midtnorske avfallsselskap. Selskapets formål er innsamling, transport og behandling av avfall, og dermed tilknyttet virksomhet, samt deltakelse i selskaper med tilknyttet virksomhet.

2.2.6 Sesam Ressurs AS, 12,6%

Sesam Ressurs AS ble stiftet 19.06.2017. Selskapet eies sammen med andre avfallsselskap og en ansatt. Selskapet formål er å slutføre prosjekt SESAM, etablere nødvendig kontraktsgrunnlag og berede grunnen for å etablere og drifte driftsselskapet for det sentrale ettersorteringsanlegget i Midt-Norge. Selskapet har ikke erverv til formål.

2.2.7 Rekom AS, 3,57%

Rekom AS ble stiftet 28.01.1998, og har 14 ansatte. Selskapet eies sammen med mange andre aksjonærer, hvor flere av de store aksjonærene er avfallsselskap. Selskapet formål er: «Rekom skal på en lønnsom og ressurseffektiv måte skape verdier for sine samarbeidspartnere i et marked for råvare- og energigjenvinning».

2.2.8 Retrans Midt AS, 33,3%

Retrans Midt AS ble stiftet 10.01.2018 og har 60 ansatte. Selskapet eies sammen med HAMOS Forvaltning og Midtre Namdal Avfallsselskap. Selskapets formål er: «Sørge for innsamling og transport av husholdningsavfall og næringsavfall fra kommunene som har eierskap direkte eller indirekte i selskapet. Oppgaven kan løses gjennom bruk av egne

⁶ Innherred Renovasjon IKS, Helgeland Avfallsforedling IKS, Søndre Helgeland Miljøverk IKS, Midtre Namdal Avfallsselskap IKS og HAMOS Forvaltning IKS.

⁷ Ecopro AS, «Pioner på områder» <<http://ecopro.no/teknologi/pioner-pa-omrader/>>.

ressurser eller ved kjøp av tjenester i markedet. Selskapet kan ta på seg alle oppgaver som naturlig hører sammen med dette. Selskapet skal kunne inngå samarbeidsavtaler eller ha eierskap i andre foretak dersom det er hensiktsmessig for å oppfylle formålet. Selskapet skal ikke samle inn næringsavfall i markedet utover det som er tillatt etter det til enhver tid gjeldende anskaffelsesregelverk.»

2.2.9 Bruktbo Renovasjonsservice AS

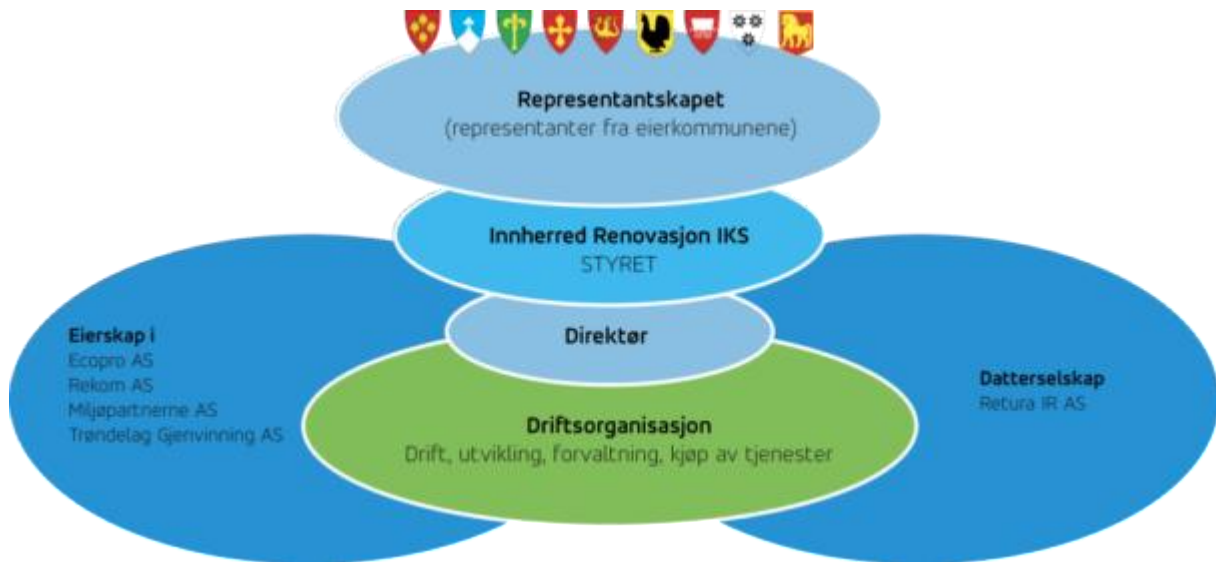
Bruktbo var opprinnelig organisert som et eget selskap, men virksomheten er nå lagt inn i hovedselskapet.

2.3 Selskapsstruktur og styrende organer

Innherred Renovasjon IKS er et interkommunalt selskap og følger IKS-loven (Lov om Interkommunale selskap, LOV-1999-01-29-6). Loven gir føringer for de styrende organene i selskapet. Kommunene utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet, hvor alle kommunene er representert med minst en representant. Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Representantskapet velger styre, og styret ansetter daglig leder.

Selskapets revisor deltok på representantskapsmøtet mai 2018, og fikk taletid om regnskapet.

Figur 1. Organisering av Innherred Renovasjon IKS

Hentet fra ir.nt.no 17.04.2018.

Det er 20 representanter i representantskapsmøtet som normalt avholdes to ganger i året. Selskapets styre består av sju medlemmer, hvorav ett medlem er valgt av og blant de ansatte.

3 EIERSKAPSKONTROLL

Dette kapittelet handler om kommunene sin eierstyring av Innherred Renovasjon IKS. Det er ti eierkommuner i IR noe som betyr at eierskapet utøves både av den enkelte kommune og av kommunene i fellesskap. Kapittelet utgjør rapportens eierskapskontroll, som er en obligatorisk del av en selskapskontroll.

3.1 Problemstilling og vurderingskriterier

Problemstillingen for eierskapskontrollen er:

Utøver Verdal kommune sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring.

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og vanlige normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Revisjonskriterier for eierskapskontroll er utledet i vedlegg to og kriteriene er gjengitt i starten av hvert delkapittel.

3.2 Eiernes styringsdokumenter

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eiernes styringsdokumenter er:

- Det skal foreligge en selskapsavtale som minst angir informasjon som IKS-loven krever
- Kommunen skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet
- Kommunen bør vedta en eierskapsmelding som rulleres årlig^a
- Eierskapsmeldingen bør ha et visst minimumsinhold:
 - Oversikt over virksomhet lagt til selskaper
 - Politisk styringsgrunnlag
 - Juridisk styringsgrunnlag
 - Formål og strategi
 - Selskapenes samfunnsansvar

3.2.1 Selskapsavtalen

Ved etableringen av det interkommunale selskapet ble det utarbeidet en selskapsavtale mellom eierkommunene. Selskapsavtalen legger overordnede føringer for selskapet og eierne. Den omhandler innskuddsplikt for deltakende kommuner, slik at nye deltakere må innbetale en andel pr. innbygger fastsatt av representantskapet. Videre går det fram av selskapsavtalen at deltakerkommunene hefter for selskapets forpliktelser i forhold til innbyggertallet dersom annet ikke er særskilt avtalt ved oppstarten av tiltaket. Kommunenes innbyggertall pr.

^a Ny kommunelov, som enda ikke er innført, legger opp til at det skal rulleres minst en gang i valgperioden. Revisor vil derfor nyansere sin vurdering av KS' anbefaling.

31.12.1998 er lagt til grunn og justeres hvert fjerde år. Selskapsavtalen gir i tillegg nærmere bestemmelser om regler for representasjon i representantskapet, representantskapets møter, styret og styrets møter og administrerende direktør. Selskapsavtalen slår også fast at selskapet har et eget økonomireglement som vedtas av representantskapet etter forslag fra styret. Det gis også en ramme for låneopptak på kr 200 millioner, dersom annet ikke er vedtatt i kommunestyrene i de deltagende kommunene.

Dagens selskapsavtale i IR er vedtatt i representantskapet 23.11.2017 sak 11/17. Selskapsavtalen ble første gang vedtatt i representantskapet 31.08.1999, sak 9/99 og trådte da i kraft fra 01.01.2000. Selskapsavtalen er revidert i 2003, 2004, 2007, 2009, 2011, 2015, 2016 og nå sist i 2017.

Selskapsavtalen har tittelen *Selskapsavtale for Innherred Renovasjon IKS*. Selskapsavtalens § 1 lister opp følgende deltakere i selskapet: Meråker kommune, Stjørdal kommune, Frosta kommune, Levanger kommune, Verdal kommune, Inderøy kommune, Indre Fosen kommune, Selbu kommune, Malvik kommune og Tydal kommune. § 3 sier at selskapet har sitt hovedkontor i Verdal kommune.

Selskapsavtalens § 4 redegjør for selskapets formål som er å ivareta deltakerkommunenes lovpålagte oppgaver innenfor avfallssektoren. Formål og ansvarsområde utdypes nærmere i fortsettelsen av paragrafen og femte ledd slår fast at definisjonen av formål og ansvarsområder er uttømmende, og styret og representantskapet har ikke myndighet til å fatte vedtak på områder som ikke er nevnt i første til fjerde ledd i § 4.

Innskuddsplikt i selskapet er regulert i § 5. § 6 viser deltakerkommunenes ansvarsfordeling i form av forholdstallet for ansvar og eierandel pr. 31.12.2014. Dette forholdstallet bygger på kommunenes folketall og justeres hvert fjerde år. I den gjeldende selskapsavtalen opplyses det spesielt at Indre Fosen for en begrenset periode har eier- og ansvarsandel tilsvarende størrelsen på tidligere Leksvik kommune.

§ 8 i selskapsavtalen omhandler representantskapet og regulerer antall medlemmer i representantskapet og hvor mange den enkelte kommune oppnevner. Grunnlaget for fordelingen er at kommuner under 4000 innbyggere har en representant. Kommuner med 4000 til 10 000 innbyggere har to representanter mens kommuner over 10 000 innbyggere har tre representanter. Deltakerkommunene velger selv sine representanter og videre står det at ordfører bør være representant eller en av representantene fra de respektive kommunene. Denne fordelingen gir til sammen 20 representanter. De er valgt for fire år og representantskapet konstituerer seg selv.

Kommunestyret i Verdal behandlet siste gang endringer i selskapsavtalen den 23.04.2018, sak PS 032/18. I saksframlegget redegjøres det for endringen som skyldes at Leksvik og Rissa kommune har blitt til Indre Fosen kommune, og at de gamle ordningene innenfor renovasjon vil fortsette som før inntil videre. Vedtaket er tredelt, først en godkjenning av revideringen med henvisning til hvilke paragrafer i selskapsavtalen som endre, dernest at Indre Fosen kommune opprettholder samme eierandel som Leksvik kommune hadde i eksisterende selskapsavtale. Det siste punktet omhandler at Indre Fosen kommune må oppnevne nye medlemmer til representantskapet i Innherred Renovasjon. Selskapsavtalen som følger med saksframlegget har det innholdet som ble vedtatt i representantskapet 23.11.2017, men har en bunntekst som sier at den er revidert 17.11.2016, sak 11/17, altså forrige revidering.

3.2.2 Styringsdokumenter

Innherred Renovasjon IKS sin renovasjonsforskrift er kommunenes styringsdokument. Renovasjonsforskriften er tredelt. Del en er forskrift for husholdningsavfall, del to er forskrift for slam og del tre er forskrift for innsamling og behandling av matrester og organiske restprodukter fra virksomheter. Renovasjonsforskriftens del om husholdningsavfall omtaler blant annet virkeområdet for husholdningsavfall, krav til sortering, bestemmelser om oppsamlingsenheter, kommunens plikter, abonnentenes plikter og rettigheter og bestemmelser om gebyr. Bestemmelsene om gebyr sier at den som omfattes av bestemmelsene i renovasjonsforskriften skal betale avfallsgebyr. Videre står det at det er innført differensierte gebyrsatser på grunnlag av avfallsmengder, avfallstyper og gjenvinning mv., for å fremme avfallsreduksjon, kildesortering og gjenvinning. Gebyr og gebyrdifferensiering vedtas årlig av kommunen. Videre heter det at kommunen har overlatt registrering og innkreving av gebyr til Innherred Renovasjon IKS.

Innherred Renovasjon IKS har en egen tjenestebeskrivelse, sist vedtatt 01.03.2016, som definerer nærmere tjenestetilbudet til husholdninger.

Den gjeldende renovasjonsforskriften er fra 2005 og er behandlet i representantskapet 9.12.2005, sak 9/05. Det opplyses videre at renovasjonsforskriften er vedtatt i kommunene i løpet av 2006 med henvisning til dato og kommunestyresak. Her går det fram at Verdal kommune ikke har vedtatt § 2.2 om fritidsrenovasjon. Tydal kommune står ikke på lista over hvilke kommuner som har vedtatt forskriften. Renovasjonsforskriften regulerer IR sin virksomhet og inneholder viktige delegasjoner fra kommunen til IR. Hjemmelen for delegasjon er oppgitt i renovasjonsforskriften. Ledelsen i IR forteller at man holder på å revidere renovasjonsforskriften og at dette arbeidet gjøres sammen med Midtre Namdal Avfallsselskap og HAMOS.

I renovasjonsforskriften står det at kommunestyret i Verdal kommune vedtok renovasjonsforskriften 02.10.2006, sak 89/06, med unntak av § 2.2 som sier: Forskriften gjelder for hytter, fritidseiendommer og andre bygg som nyttes som fritidshus i kommunen. Eiendommer som blir fraflyttet og blir stående ubebodd kan etter søknad bli innvilget renovasjon for hytte og fritidsrenovasjon. Vedtaket som er utformet i tre punkt, ett for hver av de enkelte delforskriftene, er enstemmig vedtatt.

Verdal kommune vedtok 30.01.2017, sak 4/17 endringer i selskapsavtalen som medførte innføring av hytterrenovasjon (nærmere omtalt i kapittel 5.3.1). Disse endringene er etter hva revisor har funnet ikke fulgt opp med tilslutning til § 2.2 i renovasjonsforskriften. Ettersom § 2.2 ikke er vedtatt i Verdal, kommer ikke andre ledd i paragrafen til anvendelse. Andre ledd går ut på at eiendommer som blir fraflyttet og blir stående ubebodd, kan etter søknad bli innvilget renovasjon for hytte og fritid. Dette betyr at det ikke finnes noen hjemmel for reduksjon av gebyret i Verdal kommune. Kommunen har hjemmel i forurensningslovens § 30 andre ledd til å unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamlingen etter søknad.

Verdal kommune har egne avtaler med IR, blant annet i form av at Verdal er vertskommune for IR og kommunens største vannkunde. Både IR sitt deponi og Ecopro ligger i kommunen, og begge representerer miljøutfordringer.

3.2.3 Eierskapsmelding

Verdal kommune har en eierskapsmelding fra 2016 som er felles for alle selskapene som kommunen har eierinteresser i. I eierskapsmeldingen framgår den overordnede eierskapspolitikken, motivasjon for kommunalt eierskap og overordnede eierstrategier. Verdal kommune har egne overordnede prinsipper for god eierstyring. Disse er:

1. Eierskapet skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift.
2. Det skal være åpenhet knyttet til Verdal kommunes eierskap.
3. Verdal kommune fremmer sine interesser overfor selskapene gjennom generalforsamling og representantskap.
4. Kommunen gir som eier klare, langsiktige mål for selskapene. Styrende organ er ansvarlig for realisering av målene.
5. Eventuelle avkastningskrav bør være langsiktige, forutsigbare og knyttes til avkastning av innskutt kapital, og bygges inn i eierstrategien for det enkelte selskap.
6. Kommunen forventer at de ulike styrer jevnlig informerer eier om selskapets drift.
7. Styret skal se til at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer.
8. Styrets godtgjøring og lederlønninger skal ligge på et moderat nivå i selskaper hvor kommunen er en betydelig eier.

9. Styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse og mangfold.

Kommunen har ikke evaluert eierskapet i IR, i form av diskusjon om hvorvidt man skal være med. Renovasjonsgebyret har blitt diskutert i forbindelse med budsjettforhandlinger. Det er ikke vedtatt noen rullering av eierskapsmelding.

Eierrepresentantene forteller at kommunen har som mål å levere en samlet eierskapsmelding for alle selskaper kommunen eier. Dette er man ikke helt i mål med enda. Samtidig har ikke eierskapsmelding vekket noen diskusjoner, og ble vedtatt uten større diskusjon.

I presentasjonen av IR i eierskapsmeldingen framgår eierandelen på 16,5 prosent, andre aksjonærer, formålet med selskapet, etableringstidspunkt og virksomheten beskrevet som at selskapet har sin virksomhet i Verdal med betjente gjenbrukstorg i samtlige eierkommuner. I tillegg er det en enkel regnskapsoppstilling for 2013 og 2014.

3.3 Eierrepresentasjon

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eierrepresentasjon er:

- Kommunestyret skal oppnevne minst én representant med vararepresentant til representantskapet for fire år
- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring av, og gis informasjon til folkevalgte
- Ordfører bør oppnevnes som (en av) selskapets eierrepresentant i eierorganet
- Eierstyringen skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak

Verdal kommune har tre eierrepresentanter i representantskapet i Innherred Renovasjon. Det er ordfører Bjørn Iversen, Marit Voll og Ingolv Bengtsen. Det er rutine at ordfører er blant eierrepresentantene. De andre er valgt ut fra en politisk fordeling. Valget av eierrepresentanter ble gjennomført 02.11.2015, sak PS 97/2015. Her ble de tre representantene valgt med personlige vararepresentanter for hele valgperioden. Vararepresentantene er Silje H. Sjøvold, Torunn Rotmo og Dagfinn Brendmo. Sjøvold har permisjon, og Pål Sverre Fikse er valgt som vararepresentant i hennes permisjonstid (sak PS 59/18). En av eierrepresentantene forteller at det er ulik praksis rundt valg av eierrepresentanter. Når det er ordinære tilstander i et selskap går det bra uansett hvem som er eierrepresentanter, men hvis det skjer noe er det viktig at det er ledende posisjoner som kan representere kommunen.

Eierrepresentantene forteller at representantene ikke har gjort noen avklaringer seg imellom i forkant av representantskapsmøter. Det har ikke vært rutine å behandle innkalling til representantskapet eller informere i etterkant til kommunestyret eller formannskapet. Ordfører uttalte i høringsvaret at han i de aller fleste tilfeller gir tilbakemeldinger til kommunestyret etter representantskapsmøter i de ulike IKS-ene. I enkelte tilfeller går denne informasjonen til formannskapet etter en hensiktsmessighetsvurdering fra hans side. Eierrepresentantene forholder seg til at de er valgt til å være eierrepresentanter og utfører dette.

I starten av valgperioden ble KS sin folkevalgtopplæring gjennomført hvor en liten del handlet om eierskap. Ut over dette har det ikke vært kapasitet til å gjennomføre mer opplæring innen eierskap, samtidig presiserer eierrepresentantene at de som velges gjerne har en del erfaring.

Gjennom eierskapsmeldingen legger Verdal kommunen noen føringer for eierskapet i IR.

Eierrepresentantene opplever at det er utfordrende å ha en god dialog om renovasjon i kommunestyret, men mener at kommunestyret må holdes informert. En av eierrepresentantene mener at dialogen skjer på en bedre måte i mindre fora og at formannskapet kan være et mer hensiktsmessig fora. Det blir forskjeller mellom eierrepresentantene som kjenner selskapet godt og de som kun er kommunestyrerepresentanter.

IR er etter eierrepresentantenes syn et av de mest moderne og framtidsrettede selskapene innenfor avfallssektoren i Norge og leverer tjenester på et høyt nivå. Eierrepresentantene forteller at det er en avveining om selskapet skal være best på renovasjon eller ha konkurransedyktige priser. De mener det er riktig at selskapet har fokus på materialgjenvinning. Eierrepresentantene mener det var modig gjort av representantskapet å bruke selvkost og satse på innovasjon, eksempelvis med Ecopro AS.

3.4 Representantskapet

Vurderingskriterier som ligger til grunn for representantskapet er:

- Representantskapet er selskapets øverste myndighet og skal behandle selskapets budsjett, økonomiplan og regnskap og velge styremedlemmer, styreleder og styrets nestleder
- Bruk av valgkomité bør vedtektsfestes
- Representantskapet skal fastsette styrets godtgjørelse

Innherred Renovasjon har representantskapsmøter to ganger i året. Det er et representantskapsmøte på høsten som behandler 4-årig økonomiplan, investeringsbudsjett og driftsbudsjett for kommende år som faste saker. Representantskapsmøtet på våren behandler årsberetning og regnskap for foregående år og valg av styrerepresentanter og styrets og revisors godtgjørelse som faste saker. Ut over disse faste sakene behandler representantskapet også andre saker.

I intervjuene med noen av eierrepresentantene kommer det fram at sakspapirene til representantskapsmøtet kommer for kort tid i forveien til å behandle saker i politiske organ i kommunen. Dette oppleves spesielt uheldig i litt tyngre, strategiske saker. En kommende relevant sak er eksempelvis revisjon av renovasjonsforskriften. Her savner eierrepresentanter muligheten til å være litt mer involvert i prosessen i forkant av at endelig forslag legges fram til vedtak, slik at innspill og signaler fra eierkommunene kan komme underveis i prosessen.

I selskapsavtalens § 8 om representantskapet står det at representantskapet oppnevner valgkomite som sørger for nødvendige forberedelser til valget og godtgjørelse til ombudet. Det er utarbeidet en instruks for valgkomiteen som er vedtatt i representantskapet 30.04.2014, sak 4/14. Her går det fram at valgkomiteens medlemmer skal velges blant representantskapets faste medlemmer. Ut over dette gir instruksen praktiske bestemmelser for valgkomitearbeidet.

I Verdal kommunes eierskapsmelding går det fram at styret bør sammensettes slik at det kan ivareta aksjonærfellesskapets interesser og selskapets behov for kompetanse og mangfold. Det bør tas hensyn til at styret kan fungere godt som et kollegialt organ. Styret må være en ressursbase som tilfører innsikt og kunnskap på de områder som er viktige for virksomhetens utvikling, vekst og lønnsomhet. Videre bør man ta hensyn til følgende forhold ved rekruttering til styrene: kompetanse og kunnskapshensyn, mangfold, habilitet og roller. Eierskapsmeldingen sier at styrehonorarer bør fastsettes basert på selskapets økonomiske omfang, styrets arbeidsbelastning og styrerisiko.

Eierrepresentantene i Verdal forteller at det har vært uenighet om hytterenasjon i representantskapet og at dette har hatt bakgrunn i politisk uenighet samt tolking av nasjonale regler som ikke har vært tydelig nok. Eierrepresentantene opplever det som utfordrende at når det kommer ulike svar fra ulike instanser. Videre forteller de at uklare regler for hytterenasjon kobles til kommunene og IR, selv om det i realiteten er det nasjonale regelverket som er utfordrende. Ut over hytterenasjon har ikke eierrepresentantene opplevd større diskusjoner i representantskapet de siste årene.

IR oppleves som et framtidsrettet og ambisiøst selskap og eierrepresentantene mener det er viktig for representantskapet å gjøre gode avveininger her. Dersom IR skal være best, har dette en pris for innbyggerne i IR sitt område. Eierrepresentantene mener at selskapets hovedkurs er riktig og mener at representantskapet følger de retningslinjer som eierne gir. Det pekes også på at opprettelse av datterselskaper øker avstanden til IKS-ets eiere.

3.5 Kompetansekrav til styrende organ

Vurderingskriterier som ligger til grunn for kompetansekrav til styrende organ er:

- Styrets samlede kompetanse skal være tilpasset selskapet
- Det bør være rutiner for å sikre riktig kompetanse i styret
- Det skal tilstrebes kjønnsmessig balanse i styret
- Det bør oppnevnes numeriske varamedlemmer til styret
- Styret bør ha faste rutiner for å håndtere habilitetskonflikter
- Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styret i selskaper

Innherred Renovasjon IKS har et styre som består av sju medlemmer, hvorav ett medlem er valgt av de ansatte. Revisor var tilstede i representantskapsmøtet 04.05.2018 som observatør.

I forbindelse med saken om valg av nye styremedlemmer presenterte styreleder resultater fra styrets evaluering 2014-2018. Styret hadde behandlet resultatene fra styreevalueringen, som var en spørreskjemaundersøkelse, på styremøte 27.02.2018, sak 7/18. Det framgår av protokollen at evalueringen oversendes valgkomiteen.

Representantskapet har en valgkomite og en instruks til valgkomiteen. Valgkomiteen består av tre medlemmer, men hadde fungert med bare to medlemmer fordi ett av medlemmene hadde flyttet og trukket seg fra sitt verv. Valgkomiteen tok selvkritikk på at de ikke hadde fulgt opp instruksjonen om at innstillingen skulle være klar fire uker før representantskapsmøtet. I møtet ble det foreslått å sende ut informasjon til representantskapet i starten av året med en orientering om hvem som er på valg slik at representantskapet kan gi innspill til valgkomiteens arbeid. Den ene eierrepresentanten i Verdal er medlem av valgkomiteen og forteller at prosessen i 2018 ble krevende og litt annerledes enn tidligere ettersom ett av medlemmene hadde gått ut av valgkomiteen. Tidligere har valgkomiteen hatt gode prosesser hvor de har evaluert alle og intervjuet styret og daglig leder.

I saken om valg av styremedlemmer presenterte valgkomiteen alle nåværende styremedlemmer og nye styrekandidater, og redegjorde for deres kompetanse blant annet ved kort å gå gjennom deres CVer. Fra valgkomiteens side ble det understreket at de hadde arbeidet for å få til en god sammensetning av kompetanse i styret og subsidiært vektlagt fordeling mellom eierkommunene. Revisor ser at blant annet industrikompetanse, økonomikompetanse og kommunekompetanse finnes i styret. Styreleder forteller at det siden han ble styreleder har det skjedd en dreining fra politisk representasjon til styremedlemmer som velges med utgangspunkt i den kompetansen de besitter. Styreleder savner mer strategisk industrikompetanse i styret. I protokollen fra representantskapsmøtet er det referert at det ønskes en diskusjon på styreinstruks på neste representantskapsmøte og da spesielt om geografisk representasjon. Valgkomiteen kommenterte ikke spesielt kjønns sammensetningen i styret. Etter valget består styret av tre menn og fire kvinner. Det ble valgt fire varamedlemmer til styret i numerisk rekkefølge. Både styremedlemmer og varamedlemmer velges for to år. Styreleder ble valgt for et år blant styrets medlemmer. Ingen av styremedlemmene eller varamedlemmene er ordførere eller rådmenn. Det er ikke noe som tyder på at de er valgt ut fra politisk posisjon. Valgkomiteens medlem fortalte at alle som sitter i styret blir stilt spørsmål om kommunal kompetanse.

For eventuelle habilitetskonflikter, orienterte selskapet i høringssvaret om at IR sine etiske retningslinjer fastsetter følgende: «Habilitet og rolleklarhet: Selskapet skal kartlegge og registrere ansatte med sentrale leder- og administrative stillinger og samtlige styremedlemmer med økonomisk interesse. Registrering og oppdatering skal skje en gang i året.

Administrerende direktør har ansvaret for registrering og oppfølging. Registreringen skal være offentlig tilgjengelig.». Selskapet viste videre til bestemmelser vedrørende habilitet i økonomireglementet.

Valgkomiteen fremmet forslag på honorar til revisor og styret. Valgkomiteen innstilte på at honorar til revisor dekkes etter regning og dette ble vedtatt. Valgkomiteen hadde i sin innstilling økt honoraret til styret og det ble stilt spørsmål med den prosentvise store økningen spesielt for styremedlemmene. Valgkomiteen ble bedt om å endre sin innstilling og beregne honorarene ut fra en lik prosentvis økning for alle verv, noe som resulterte i en ny innstilling på ti prosent økning. Dette ble vedtatt.

3.6 Eiermøter og dialog med selskapet

Vurderingskriterier som ligger til grunn for eiermøter og dialog med selskapet er:

- Det bør gjennomføres eiermøter mellom eierne og selskapet for å informere eier om måloppnåelse og for å ta opp aktuelle problemstillinger for selskapet
- Eierne bør sikre seg nødvendig rapportering fra selskapet

Våren 2018 ble det arrangert et eiermøte i forkant av representantskapsmøtet som et ledd i arbeidet med strategi for perioden 2019-20. Dette eiermøtet er nærmere omtalt i kapittel 6.2. Til dette eiermøtet var både ordførere, representanter og rådmenn invitert. Eierrepresentantene i Verdal oppfattet ikke at strategimøtet våren 2018 var et eiermøte. De opplevde strategidiskusjonen som bra og ønsket flere slike møter. De forteller også at det har vært orientering til eierrepresentanten i forbindelse med representantskapsmøtene.

Ledelsen i IR er opptatt av å ha en god dialog med både administrasjonen og politikerne i kommunene og gir uttrykk for at de gjerne stiller opp når de blir spurt om det. IR har uttalt at de har en klar målsetting om å besøke alle kommuner/kommunestyre i løpet av en toårsperiode. Revisor har ikke klart å finne protokoller som viser at IR har orientert for kommunestyret i Verdal kommune.

Eierrepresentantene i Verdal opplever at IR er flinke til å komme og informere til kommunestyret, men at de er mindre villige til å ha en dialog med kommunestyret og at dialogen heller bør skje med representantskapet. Eierrepresentantene kunne ønsket at det var en dialog med for eksempel formannskapet, men ser samtidig utfordringen fra selskapets side.

Ordfører uttalte i høringsvaret at han i de aller fleste tilfeller gir tilbakemeldinger til kommunestyret etter representantskapsmøter i de ulike IKS-ene. I enkelte tilfeller går denne informasjonen til formannskapet etter en hensiktsmessighetsvurdering fra hans side.

3.7 Vurderinger

3.7.1 Eiernes styringsdokumenter

Kommunestyret i Verdal har i møtet 23.04.2018 vedtatt den siste revideringen av selskapsavtalen. Den selskapsavtalen som følger med i saksframlegget har et innhold som samsvarer med den som ble vedtatt i representantskapet, men bunnteksten viser til forrige versjon av selskapsavtalen.

Kommunestyret i Verdal har vedtatt renovasjonsforskriften med unntak av § 2 andre ledd om hytter renovasjon og muligheten for redusert gebyr for fraflyttede og ubebodde eiendommer. Når kommunen i 2017 vedtok endringer i selskapsavtalen som medførte innføring av hytter renovasjon er dette ikke fulgt opp med å ta inn § 2.2. i renovasjonsforskriften. Det betyr blant annet at det ikke er hjemmel for å vedta redusert gebyr for fraflyttede og ubebodde eiendommer, mens forurensningslovens § 30 andre ledd gir kommunen mulighet til å unndra eiendommer fra kommunal innsamling etter søknad. Ulikt hjemmelsgrunnlag kan føre til at søkere behandles ulikt alt etter hvilken kommune eiendommen ligger i.

Verdal kommune har en eierskapsmelding fra 2016, og den har ikke blitt rullert siden. KS anbefaler en årlig rullering av eierskapsmeldingen. Den nye kommuneloven (som per dags dato ikke er innført) legger opp til at det skal være minst en rullering i hver valgperiode.

Eierskapsmeldingen bør ha et visst minimumsinnhold. Verdal kommunes eierskapsmelding har en oversikt over den virksomhet som er lagt i selskaper, definert det politiske styringsgrunnlaget gjennom å ha etablert overordnede prinsipper for eierstyring, og definert det juridiske styringsgrunnlaget knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene. Eierskapsmeldingen inneholder en overordnet formålsdiskusjon for alle selskaper, eksempelvis hvor man går gjennom hvilke formål kommunen kan ha med sitt eierskap. Det er ikke etablert en formålsdiskusjon eller selskapsstrategi tilknyttet det enkelte selskap, og de gjeldende styringsdokumentene for det enkelte selskap er heller ikke presentert. For Innherred Renovasjon IKS sin del ville dette vært eksempelvis selskapsavtalen og renovasjonsforskriften. Det er videre et krav om at eierskapsmeldingen bør inneholde noe om selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv. Verdal kommunes eierskapsmelding har noen overordnede forventninger til samfunnsmessig forretningsdrift og åpenhet. I de overordnede prinsippene for god eierstyring er det fastslått at styret skal se til at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer, og at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse og mangfold.

Verdal kommunes eierskapsmelding mangler noen av elementene som KS anbefaler. Eierskapsmeldingen mangler en beskrivelse av formålet med eierskapet av det enkelte

selskap, samt en strategi for eierskapet i det enkelte selskap. Videre bør styringsdokumentene for det enkelte selskap presenteres. Dette vil kunne bidra til å gi en god oversikt over kommunens samlede eierinteresser, og bidra til mer åpenhet.

3.7.2 Eierrepresentasjon

Kommunestyret i Verdal har valgt tre representanter med vararepresentanter. Eierrepresentantene velges i begynnelsen av valgperioden. Ordføreren er en av representantene. Eierrepresentantene har deltatt i KS Folkevalgtopplæring som inneholder en liten del om eierskap.

3.7.3 Representantskapet

Representantskapet i IR behandler de saker som IKS-loven pålegger det. Tidslogikken i IR og i kommunene er ulik, slik at det er vanskelig å behandle innkalling og sakliste til representantskapsmøtene politisk i forkant av representantskapsmøtet. For å unngå at eierrepresentantene føler seg bundet av ferdig utarbeidede saker, kan selskapet tilpasse sin utsending av sakspapirer slik at de kommer i god tid før representantskapsmøtet. Et annet alternativ er å bruke eiermøtene bevisst i prosessen med saksforberedelse til tyngre, strategiske saker.

Representantskapet i IR har en valgkomite, noe som er vedtektsfestet i selskapsavtalens § 8. Valgkomiteen har en instruks som den arbeidet etter. Valgkomiteen foreslo godtgjørelse til styret for representantskapet og representantskapet fastsatte godtgjørelsen til styret.

3.7.4 Kompetansekrav til styret

I valgkomiteens presentasjon av sin innstilling ble det påpekt at valgkomiteen hadde hatt fokus på kompetanse i sitt forslag til sammensetning av styret. Styret i IR har god representasjon av begge kjønn og dette kan være årsaken til at kjønnsbalanse i styret ikke var noe stort tema. Det ble foreslått og vedtatt varamedlemmer til styret i nummerrekkefølge. Det er ingen rådmenn eller ordførere som er styremedlemmer i IR og det er heller ikke revisors oppfatning at styret er valgt ut fra politisk ståsted. For eventuelle habilitetskonflikter vises det til selskapets etiske retningslinjer og økonomireglementet.

3.7.5 Eiermøter og dialog med selskapet

IR har arrangert eiermøte omkring selskapets strategi i 2018. Revisor har ikke funnet at det er avholdt andre eiermøter de siste årene.

Det er jevnlig møter mellom IR og kommunen, både politikere og administrasjonen. Noe av kontakten mellom kommunen og IR er knyttet til at mye av virksomheten til IR er lokalisert i

Verdal kommune. Det har også være møtepunkter mellom IR og kommunen i forbindelse med innføring av hytterenasjon.

Innkallinger til representantskapet behandles ikke politisk, og det er ikke noen formell rutine for å orientere i etterkant av representantskap. Ordfører fortalte i høringssvar at han i de fleste tilfeller gir tilbakemeldinger til kommunestyret, alternativt formannskapet, etter representantskapsmøter i de ulike IKS-ene. Kommunestyret vil gjerne diskutere renovasjon når IR informerer. Dette tyder på at kommunestyret i større grad burde hatt anledningen til å diskutere renovasjon med sine eierrepresentanter i stedet for å ta diskusjoner direkte med administrasjonen. Dette handler om at man må følge «tjenestevei» hvor kommunens representanter møtes i representantskapet og velger et styre, som ansetter direktør. En mulighet er å opprette et eierutvalg eller la formannskapet fungere som et eierutvalg og ha en mer aktiv dialog om hva som skjer i selskapene som kommunen eier.

3.8 Konklusjon og anbefalinger for eierskapskontroll

Revisor konkluderer med at Verdal kommune til en viss grad utøver sitt eierskap i Innherred Renovasjon IKS i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for god eierstyring.

Denne konklusjonen har bakgrunn i følgende vurderinger: Kommunen har en eierskapsmelding, men den mangler noen elementer som KS anbefaler. Det er lite dialog mellom eierrepresentantene og resten av kommunestyret.

Kommunen må vedta § 2.2 i renovasjonsforskriften hvis ikke ny renovasjonsforskrift er klar før hytterenasjon blir operativ i kommunen. Dette for å sikre at innbyggerne i Verdal får muligheten til å søke om redusert renovasjonsgebyr på samme vilkår som innbyggerne i de andre eierkommunene.

Revisor har på bakgrunn av dette følgende anbefalinger:

- Kommunen bør forbedre og jevnlig rullere eierskapsmeldingen
- Kommunen bør ha rutiner som sikrer at politikerne jevnlig orienteres om aktuelle saker i selskapet
- Kommunen bør vedta renovasjonsforskriften i sin helhet, for å sikre at innbyggerne har mulighet til å kunne få redusert gebyr for ubebodde eiendommer, hvis ikke ny renovasjonsforskrift er klar før hytterenasjon blir operativ i kommunen.

4 RENOVASJONGEBYR

I dette kapitlet undersøkes det om beregning av renovasjonsgebyret skjer i tråd med selvkostprinsippet, og om det er fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr.

4.1 Problemstillinger

Det er utarbeidet følgende problemstillinger for temaet renovasjonsgebyr:

- Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon IKS i tråd med selvkostprinsippet?
- Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til Innherred Renovasjon IKS?

Fokuset i forvaltningsrevisjonen er om selvkostberegningene er i henhold til prinsippene for selvkost og ikke en revisjon av selve beregningene.

4.2 Revisjonskriterier

4.2.1 Selvkostprinsippet

Kommunen er pliktsubjekt etter forurensningsloven § 34. Uavhengig av om kommunen kjøper avfallstjenesten eller utøver den selv, må kommunen sikre seg at kommunens plikter ivaretas.

Det følger av forurensningsloven § 34 at kommunens lovpålagte håndtering av husholdningsavfall skal finansieres gjennom avfallsgebyr. § 27 i forurensningsloven hjemler at avfall fra fritidseiendommer regnes som husholdningsavfall (se kapittel 5.2.1). Avfallsgebyret betales av eierne av eiendommene som omfattes av ordningen for lovpålagt innsamling av husholdningsavfall. Avfallsgebyr skal fastsettes på grunnlag av selvkostprinsippet, slik at alle kostnader forbundet med avfallshåndteringen dekkes gjennom dette, jf. avfallsforskriften § 15-4. Kommunen kan ikke kreve inn mer fra husholdningene enn deres samlede kostnader forbundet med innsamling og behandling av avfallet.

«Selvkostprinsippets nærmere innhold beror på en tolking av lover og forskrifter for de ulike tjenesteområdene. I motsetning til lover og forskrifter som pålegger kommunene bestemte plikter, er retningslinjene for beregning av selvkost ikke rettslig bindende overfor kommunene. ... Å avvike fra retningslinjene i denne standarden er dermed ikke ensbetydende med å bryte lov eller forskrift på det aktuelle området. Samtidig har retningslinjene til hensikt å angi en økonomifaglig standard for beregning av selvkost og praktisering av selvkostprinsippet som er i tråd med reglene i særlovgivingen. Eventuelle avvik fra retningslinjene bør derfor begrunnes.»
KMD, 2014, s. 8)

Selvkost setter den øvre rammen for brukerbetaling for viktige kommunale tjenester. I Retningslinjene for beregning av selvkost for kommunale tjenester (H-3/14) går det fram at for renovasjon og slam skal selvkost danne grunnlaget for innbyggernes brukerbetaling. Kommunal og moderniseringsdepartementets veileder for beregning av kommunale avfallsgebyr M-258/2014 omhandler også selvkost. Det er vanlig at renovasjonsselskaper i tillegg håndterer næringsavfall i et konkurranseutsatt marked og da skal det ikke forekomme krysssubsidiering mellom områdene.

I den nye kommuneloven LOV-2018-06-22-83, som ikke har trådt i kraft enda, er det en egen bestemmelse om selvkost. Her er det hjemlet at departementet kan fastsette nærmere regler om beregning av selvkost.

Forurensningsloven § 26 sier at kommunen skal sørge for tømning av mindre rense-innretninger som slamavskillere og samleluker for avslamming av sanitært avløpsvann og overvann. Det samme gjelder for oppsamlingstanker med ubehandlet sanitært avløpsvann. Videre skal kommunen sørge for tømning av privet i tettbygd strøk, og utenfor tettbygd strøk i den utstrekning kommunen bestemmer det. Reglene i § 30 om kommunal avfallsinnsamling og i § 34 om avfallsgebyrer får tilsvarende anvendelse ved tømning av slamavskillere, privet m.v. Kommunens plikter etter § 26 første ledd skal likevel gjelde både i og utenfor tettbygde strøk. Dette betyr at det som for renovasjon er et lovmessig krav om at selvkost skal danne grunnlaget for innbyggernes brukerbetaling også gjelder for slam (KMD, 2014). Følgende revisjonskriterier legges til grunn.

- Håndtering av husholdningsavfall skal finansieres gjennom avfallsgebyr, basert på selvkostprinsippet
- Håndtering av slam skal finansieres gjennom eget gebyr, basert på selvkostprinsippet

4.2.2 Kalkyler

Det er kommunenes ansvar å sikre at det utarbeides selvkostregnskap i tråd med regelverket, uavhengig av organisering av tjenesten og den regnskapstekniske tilnærmingen (Miljødirektoratet, 2014). Kommunene må utarbeide selvkostkalkyler innenfor de aktuelle tjenesteområdene for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

Det skal ikke forekomme krysssubsidiering av selvkosttjenester, altså selvkost skal ikke belastes med kostnader som ikke er henførbare til selvkosttjenesten. En slik krysssubsidiering

kan eksempelvis være en ansatt som delvis er knyttet til en selvkosttjeneste, men som også utfører andre tjenester, hvor andelen ikke fordeles mellom de forskjellige tjenestene. Krysssubsidiering kan også forekomme eksempelvis ved innsamling og håndtering av avfall, hvor husholdningsavfallet er omfattet av selvkost og næringsavfallet ikke er det. Myndighetsutøvelse skal også skilles fra selvkosttjenestene. Kommunen må da etablere systemer for å skille disse tjenestene kalkylemessig fra hverandre (KMD, 2014).

Miljødirektoratets veileder presenterer en prosess mellom selvkostkalkyle, selvkostregnskap og etterkalkyle som utgjør et årshjul (Miljødirektoratet, 2014). Selvkostkalkylen utgjør grunnlaget for budsjett og gebyrsettingen til husholdningene. I beregningen av selvkost bør det framgå hvordan uttrekk fra regnskapet til selvkostkalkylen er foretatt, både når det gjelder direkte og indirekte kostnader. Det skal utføres etterberegninger (etterkalkyle), med faktiske kostnader og faktisk swap-rente. Etterkalkylen skal vise inntekter, kostnader og justeringer til selvkostfondet (Miljødirektoratet, 2014).

Utgangspunktet for en selvkostkalkyle er at utgiften ved en investering skal fordeles over den perioden som eiendelen forventes å bli brukt. På den måten blir brukerbetalingen knyttet direkte opp mot bruken av eiendelen, slik at generasjonsprinsippet ivaretas. En investering genererer kapitalkostnader som består av kalkulatoriske avskrivninger og kalkulatorisk rente. Det legges til grunn lineære avskrivninger av netto anskaffelseskost over driftsmidlets levetid, som er definert av kommunen eller selskapets regnskapsregler. Kalkulatoriske renter er den avkastningen kommunen alternativt kunne fått ved plassering av investeringsbeløpet i markedet og oppfyller prinsippet om at finansieringsform ikke skal ha betydning for beregning av kostnader i selvkostkalkylen.

I KMDs retningslinjer for beregning av selvkost (H-3/14) går det fram at kalkulatorisk rentekostnad skal beregnes for alle anskaffelser av varige driftsmidler. Kalkylerenten som skal brukes er 5-årig swap-rente med et tillegg på 0,5 prosentpoeng.

Alle inntekter tilknyttet lovpålagt håndtering av husholdningsavfall skal godskrives selvkostregnskapet, jf. avfallsforskriften § 15-4. Miljødirektoratets veileder eksemplifiserer dette med f.eks. salg av elektrisitet/biogass, salg av gjenvinnbart råmateriale og salg av kompost, biorest eller lignende.

Kommunal regnskapsstandard nr. 6 om noter og årsberetning fastsetter følgende (KRS nr. 6, avsnitt 3.1.3, punkt 10, 2018):

Opplyse om resultatene for gebyrfinansierte selvkosttjenester der kommunen fastsetter betalingen etter lov og forskrift, gjerne over flere år. Opplysningene bør omfatte inntekter, kostnader, over-/underskudd og budsjettert (vedtatt) versus faktisk

dekningsgrad. Videre opplyses om saldo på selvkostfond og bruk av/avsetning til fondene.

Det er selskapet som har grunnlagsmateriale for å utarbeide opplysningene i noten og informere kommunene om dette. Dette gir følgende revisjonskriterier:

- Selskapet må etablere systemer for å skille tjenestene omfattet av selvkost og de som ikke er omfattet, kalkylemessig fra hverandre (avfallsforskriften §15-4).
- Det skal utarbeides selvkostkalkyle, selvkostregnskap og etterkalkyle med kalkulatoriske avskrivninger og rente
- Relevante inntekter tilknyttet håndtering av husholdningsavfall skal godskrives selvkostregnskapet.
- Selskapet må informere kommunene om resultatet for gebyrfinansierte selvkosttjenester, slik at de kan fremgå i note i kommunens årsregnskap (KRS nr 6).

4.2.3 Selvkostfond

Ifølge generasjonsprinsippet skal ikke dagens innbyggere betale for morgendagens innbyggere. For å ivareta generasjonsprinsippet, må et positivt eller negativt selvkostresultat føres til et selvkostfond og være tilbakeført til eller dekt inn av brukerne av selvkosttjenesten innen fem år. Det anbefales at dette praktiseres slik at et overskudd (eller underskudd) i ett år tilbakeføres til (eller dekkes inn fra) brukerne innen fem år etter at overskuddet (eller underskuddet) i selvkostkalkylen oppstod. I et tenkt tilfelle vil en kommune dermed kunne avsette overskudd til fond (selvkostfond) i inntil fem år på rad, men følgelig måtte bruke av selvkostfondet i påfølgende fem år. I et slikt tilfelle vil samlede gebyrinntekter samsvare med beregnet selvkost over tiårsperioden (KMD, 2014).

Veilederen sier at det er et rettslig skille mellom gebyrene for ulike tjenester og gebyrene for de ulike områdene skal finansiere de respektive formålene. Hvert selvkostområde skal da ha sitt eget selvkostfond slik at gebyrene for den enkelte selvkosttjeneste lett kan kontrolleres. Det er ikke anledning til å slå sammen fond for ulike tjenester (KMD, 2014).

Generasjonsprinsippet innebærer at det ikke skal bygges opp fond over lengre tid, men at det skal være en planlagt prosess for opp- og nedbygging av fondet. Fondet skal brukes til å finansiere framtidig gebyrgrunnlag (selvkost). Selvkostfondet skal ikke benyttes som finansiering av investeringer (KMD, 2014). Dette gir grunnlag for følgende revisjonskriterier.

- Positivt eller negativt selvkostresultat skal tilbakeføres til eller dekkes av brukerne av selvkosttjenesten innen fem år fra da overskuddet eller underskuddet i selvkostkalkylen oppsto.
- Selvkostfondet skal ikke benyttes som finansiering av investeringer.

4.2.4 Gebyrfastsettelse og innkreving

Avfallsforskriften § 15-3 slår fast at kommunestyret skal fastsette avfallsgebyret. Dette er uavhengig av hvordan renovasjonsordningen er organisert. Kommunestyret kan få forslag eller beregningsgrunnlag fra IKS eller lignende selskaper. Et sentralt spørsmål er om det kan være likt gebyr i alle eierkommunene til et IKS. Miljøverndepartementet har i et brev datert 30. november 2009 kommet med presiseringer omkring beregning av avfallsgebyr i interkommunale selskap. Her heter det:

Det er et viktig prinsipp at renovasjon organisert i et interkommunalt selskap ikke skal lede til at innbyggerne i en kommune subsidierer innbyggerne i en annen. Innbyggerne i en kommune skal ikke bære en forholdsmessig større del av kostnadene enn hva det koster å betjene den samme kommunen. Dette kan imidlertid oppnås uten at det føres et separat regnskap for den enkelte kommune i et interkommunalt samarbeid. ... Det anses heller ikke å være i strid med prinsippet at interkommunale selskaper velger å fordele kostnadene forbundet med avfallsbehandling ut fra avfallsmengdene i den enkelte kommune så lenge tjenestene til innbyggerne er de samme.

Miljødirektoratets veileder (2014) slår fast at i et IKS skal nettokostnadene fordeles per kommune etter bruk av tjenesten og ikke være basert på eierbrøken. Videre presiseres det at avfallsgebyret kan avvike mellom kommuner hvis IKS-et gjør investeringer som bare kommer innbyggere i noen kommuner til gode eller at de respektive kommunene har egne kostnader som inkluderes i gebyrgrunnlaget.

I et brev fra Miljødirektoratet 27.02.2018 gir de svar på en henvendelse fra privatpersoner som Fylkesmannen i Trøndelag har oversendt Miljødirektoratet. Dette svaret har ført til misforståelser og Miljødirektoratet gir et nytt svar i brev av 23.03.2018 som sier:

Konklusjonen er at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommunene, så fremt tjenestene har samme kostnadsnivå. Imidlertid må eventuelle ekstrakostnader knyttet til enkelte kommuner spesifikk tilføres de aktuelle kommunene, og dermed medføre et tillegg i kostnadsgrunnlaget og prisberegningen.

Avfallsgebyret i de ulike kommunene innad i et IKS vil derfor i utgangspunktet være ulikt.

KS Bedrift fulgte opp saken med en epost til daglig ledere i renovasjonsselskaper samme dag, 23.03.2018. Her presiserer de at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommuner, så fremst tjenestene har samme kostnadsnivå. Videre skriver de at Miljødirektoratet understreker at dersom en eller flere kommuner har ekstra kostnader knyttet til håndtering av avfallet, så kan dette medføre et tillegg i kostnadsgrunnlaget og prisberegningen for denne kommunen. Det totale avfallsgebyret i de ulike kommunene innad i et IKS kan derfor være ulikt.

I brev fra Miljøverndepartementet 30.11.2009 presiseres det at dersom det foreligger en investeringsplan som samlet vil komme alle kommunene til gode, vil det være adgang til å utligne de totale kostnadene (avskrivninger og kalkulatoriske renter) på samtlige kommuner.

Det er fastsatt i NOU 2002:19 Avfallsforebygging, at det heller ikke er tillatt å gjøre forskjell avhengig av hvor i kommunen avfallsbesitteren bor, det vil si at besparelse på grunn av ulik kjøreavstand ikke kan gi grunnlag for lavere gebyrer. KMD sine retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14) sier at det ikke er hensikten at ulike transportavstander fra kommunene til behandlingsanlegg nødvendigvis skal separeres.

Innenfor selvkostrammene kan kommunen differensiere avfallsgebyrene der dette bidrar til avfallsreduksjon og økt gjenvinning. Forurensningslovens § 34 andre ledd hjemler at kommunen bør fastsette differensierte gebyrer, der dette vil kunne bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning.

Miljødirektoratets veileder for beregning av kommunale avfallsgebyr (KMD, 2014), utdyper at det hovedsakelig er to forhold som kan tilsi differensiering av avfallsgebyr:

- *For å motivere til avfallsreduksjon og gjenvinning*
- *Det er anledning til å differensiere gebyr der dette er begrunnet i reelle kostnadsforskjeller knyttet til betjening av den enkelte abonnent eller gruppe av abonnenter (men ikke dersom det er på grunn av ulik henteavstand)*

Som eksempler på differensiering av avfallsgebyr, nevnes:

- *Omfang av kildesorteringsordninger (hente mange eller få fraksjoner hos abonnentene, utbygd nettverk av returpunkter og gjenvinningsstasjoner)*
- *Tømmefrekvens*
- *Varierende avfallsmengde*
- *Samarbeid mellom abonnenter (deling av utstyr)*
- *Hjemmekompostering eller annen disponering i husstanden.*

Ved fastsetting av vann- og avløpsgebyrenes størrelse, er det fastsatt i forurensningsforskriften § 16-1 at det i forkant av fastsettelse av gebyr skal foreligge et overslag over kommunens antatte direkte og indirekte kostnader knyttet til drifts-, vedlikeholds- og kapitalkostnader på henholdsvis vann- og avløpssektoren for de nærmeste tre til fem årene. Overslaget skal så vidt mulig utarbeides i sammenheng med kommunens rullerende økonomiplan. Det skal også foreligge et overslag over hvilke beløp gebyrene antas å bringe. Revisjonen anser at denne praksisen også vil være hensiktsmessig ved fastsetting av gebyr for renovasjonstjenesten.

- Kommunestyret skal fastsette avfallsgebyret, og selvkostkalkylen bør legges frem for kommunestyret ved fastsetting av avfallsgebyr

4.3 Praktisering av selvkost i Innherred Renovasjon IKS

4.3.1 Selvkostprinsippet i IR

Avfallsforskriften § 15-4 gir regler om at kommunen skal ha separat regnskap for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall og det skal være etablert et tydelig skille mellom den lovpålagte håndteringen av husholdningsavfall og avfallshåndtering i markedet. IR skiller mellom selvkostområder og næringsavfall.

Selskapets revisor har avgitt ren revisjonsberetning til regnskapet de siste tre år. Revisjonsberetningen inneholder ikke noe spesifikt om selvkost.

Tabell 3 viser hvilke kommuner som benytter seg av de ulike tjenestene fra IR (markert i blått), henholdsvis tjenestene husholdningsavfall, hytteavfall, slam og kommunalt næringsavfall. I disse tjenestene inngår henting av avfallet. I tillegg kan husholdnings- og hytteabonnenter levere gratis på gjenvinningsstasjon. Primært er gjenvinningsstasjonene for husholdningsavfall, men også næringsavfall tas imot i begrenset omfang. IR har et eget skatteregnskap på næringsavfall. Det kommunale næringsavfallet er i utgangspunktet skattepliktig fordi det er en ren næringsaktivitet.

IR har valgt å ha et eget selvkostregnskap for hytterrenovasjon. Dette er begrunnet med at man erfarte at det var stor forskjell på gebyrnivået på hytterrenovasjon mellom kommunene den gangen de hadde kommunevise selvkostregnskap. Derfor valgte de å ha et separat selvkostregnskap for å unngå mistanker om krysssubsidiering mellom husholdnings- og hytterrenovasjon. Ledelsen mener at man på denne måten har god kontroll på kostnadene. Kvalitet og størrelse på hyttene går opp, bruken av hyttene går opp og IR erfarer at

avfallsmengden også går opp. Ledelsen fortalte at mange andre renovasjonsselskaper har felles selvkostregnskap for hytte- og husholdningsrenovasjon. Videre fortalte at ledelsen at Miljødirektoratet i samtaler med IR har uttrykt at de anbefaler IR sin måte å skille mellom husholdnings- og hytte/fritidsrenovasjon på.

Tabell 3. IR sine tjenester til de ulike kommunene

	Husholdning	Hytte	Slam	Kommunalt næringsavfall
Meråker				
Stjørdal				
Frosta				
Leksvik				
Levanger				
Verdal				
Inderøy				
Malvik				
Selbu				
Tydal				

IR har ansvaret for transport og behandling av slam fra kommunale renseanlegg. I selvkostregnskapet for slam er det enkelt å skille mellom slam fra husholdninger og slam fra kommunale renseanlegg ettersom det er særskilt og kjøpt transport på slam, og det registreres direkte hvor slammet er hentet fra. Siden 2015 har flere kommuner kjøpt tjenester på slam fra IR. Det økte omfanget på slam sammen med ny teknologi på bilene og bedret logistikk muliggjort til dels gjennom stordriftsfordeler, førte til at slamavgiften ble redusert med 12 prosent som følge av stordriftsfordeler.

Med dagens tømmerutiner kan både husholdningsavfall og hytteavfall noen steder hentes av samme bil, fordi det er effektivt i forhold til transport. Alle kostnader som er mulig å henføre direkte til de ulike selvkostområdene blir fordelt direkte. Eksempler på dette er at renovasjonsbiler blir veid når de ankommer for levering, og veies etter tømning av hver fraksjon. Ikke alle kostnader ved husholdningsavfall og hytteavfall er mulig å skille direkte, og da skjer det en kostnadsfordeling ut fra ulike prinsipper. På gjenvinningsstasjonene er det vanskelig å skille mellom avfall fra hytter og husholdninger, og her gjøres det en kostnadsfordeling. Bedrifter må betale for næringsavfall som leveres på gjenvinningsstasjon etter type avfall og volum eller vekt. Dette registreres ved levering.

Ledelsen i IR fortalte at hytterrenovasjon har vært en tjeneste i mange år til de fleste deltakerkommunene med unntak av Verdal og deler av Levanger kommune. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag ba i brev 04.03.2016 om at Verdal kommune innfører den lovpålagte hytterrenovasjonen. Kommunene er nå i gang med å innføre hytterrenovasjon. Etter revisjoner av selskapsavtalen i perioden 2013-2015 gikk det ut et brev fra IR 13.05.2015 til

eierkommunene, hvor det påpekes at Innherred Renovasjon IKS gjør Verdal og Levanger kommune oppmerksom på at revisjon av selskapsavtalen innebærer innføring av hytterrenovasjon også i disse kommunene. I 2018 er tjenestene utbygd i den resterende delen av Levanger kommune og hytteeierne i disse områdene ble fakturert halvt renovasjonsgebyr for 2018. Returpunktene i Verdal kommune er ikke fullt utbygd og hytteeierne her har ikke blitt fakturert i 2018. I henhold til IR sin strategiske plan 2015-2018 er kildesortering for fritidsrenovasjon et av satsningsområdene.

IR ønsker at returpunktene skal se ordentlige ut, og ønsker å yte god service. Direktøren påpeker at IR er en forlenget arm av kommunene.

4.3.2 Selvkostkalkyler i IR

IR utarbeider selvkostkalkylene som en del av budsjettprosessen. Budsjettet settes opp i Excel hvor det er utarbeidet en egen budsjettmodell for hele IR. Budsjettet fordeles på følgende avdelinger: felleskostnader, behandlingskostnader husholdning, slam, transport/innsamling sør, transport/innsamling nord, gjenvinningsstasjon, serviceavdeling (verksted), husholdningsrenovasjon selvkost, hytterrenovasjon selvkost, Mule (behandling næringsavfall), eiendomsforvaltning og kommunalt næringsavfall. I felleskostnader inngår blant annet differansen mellom kalkulatoriske renter og virkelige renter som fordeles på selvkostområdene og andre kostnadsbærere.

Eiendomsforvaltning, felleskostnader og serviceavdeling (verksted) er områder som fordeles på alle selvkostområdene. Gjenvinningsstasjon fordeles bare på husholdning og hytter. Inndelingen i transport sør og nord er basert på at arbeidsmengden skal være håndterlig for avdelingslederne innenfor den organiseringa som er i dag. Avdeling sør omfatter kommunene til og med Frosta, mens avdeling nord omfatter kommunene fra Levanger og nordover. Transportavdelingene fordeles også kun på husholdnings- og hytte/fritidsrenovasjon, med et lite avvik for Transport Sør som også foretar transportoppdrag for kommunalt næringsavfall.

I budsjettmodellen synliggjøres både inntekts- og kostnadsposter i kontoplanen. I tillegg er det overføring mellom de ulike områdene både for inntekter og for kostnader. Til grunn for inntektsfordelingen ligger et skjema som heter fordelingsskjema inntekt. Her går det fram at inntektsfordelingen mellom selvkost på husholdninger og hytter er beregnet ut fra et gjennomsnitt mellom en fordeling basert på antall innbyggere og en fordeling basert på samlede gebyrinntekter året før med en prosent tillegg for husholdning og tilsvarende fradrag på hytterrenovasjon. Antall innbyggere hentes fra SSB og det legges inn en forutsetning om at hyttene har en person, mens husholdningen har ifølge SSB 2,62 personer pr. abonnement. Fordelingen i 2017-budsjettet er 92,28 prosent på husholdningsselvkost og 7,72 prosent på

hytteselvkost. Etter hvert som IR får bedre registreringer på mengder fra hytterrenovasjon vil det også være en del av fordelingsnøkkelen. For 2017 ga avfallsmengdene en fordeling på 8,07 prosent på hytterrenovasjon og 91,93 prosent på husholdningsrenovasjon.

IR fører sitt regnskap basert på avdelinger, hvor avdelingene slam, husholdning, hytter, kommunalt næringsavfall og behandling næring er områdene som bærer kostnadene. I den grad det er mulig henføres kostnadene direkte til disse avdelingene. Som grunnlag for direkte henføring av kostnader til husholdnings- og hytterrenovasjon veies renovasjonsbilene når de kommer inn. Det finnes nøkler for fordeling på bilene som innhenter avfall fra både hytter og husholdninger. Det er også registrering på biler. Tokammer-biler veies tre ganger og bilnummer registreres, samt hvor avfallet kommer fra. Noen returpunkter for hytterrenovasjon blir hentet sammen med husholdningsavfall og dette har selskapet en fordelingsnøkkel for. Der det er mulig å fordele kostnadene direkte basert på mengder eller registrerte dunker, gjøres dette på de enkelte avdelingene. IR jobber for at så mye som mulig av kostnadene skal henføres direkte til ulike selvkostområder.

For slam er ikke kalkylen for 2017 delt på husholdning og næring (kommunalt renseanlegg), men i grunnlagsmaterialet er det skilt slik at fordelingen enkelt kan settes opp. For 2018 skilles slam på husholdning og næring. Selvkostprinsippet benyttes på begge områdene. Revisor registrerer at styret høsten 2018 har fått tilsendt driftsbudsjett for 2019 hvor en mer utfyllende kostnadsoversikt for hytterrenovasjon og slam er oppgitt.

Direktøren fortalte at man skiller økonomisk det man klarer, men på noen områder har IR behov for fordelingsnøkler basert på skjønnsmessige vurderinger. Revisor har sett på fordelingsnøkklene som ligger i de sentrale regnearkene. Fordelingsnøkklene er ikke separat beskrevet.

Andre kostnader og inntekter som oppstår på avdelingene felles, behandling, transport, gjenvinningsstasjoner, verksted (service) og eiendom fordeles etter ulike prinsipper. Fordeling etter mengde brukes i stor grad og i tillegg brukes fordeling basert på dunker. Noe av transporten skjer i egen regi, avtaler med datterselskaper eller avtaler med eksterne transportører. Alt Retura IR AS kjører er næringsavfall, med unntak av hytterrenovasjon i Leksvik og Inderøy. For hytterrenovasjon er fordelingen basert på antall dunker og anslått mengde levert. Retura IR AS fakturerer IR for disse tjenestene og de føres direkte på hytterrenovasjon. Det avfallet som Norsk Gjenvinning kjører er næringsavfall. Fra 2017 har IR ansvaret for transporten fra de kommunale renseanleggene og all transport leies inn fra eksterne transportører. På slam er det enkelt å fordele mengdene direkte og kostnadene er enten transport- eller behandlingskostnader.

Selvkostkalkylene er i utgangspunktet satt opp med kalkulatoriske renter på selvkostområdene. IR bruker en kalkulatorisk rente i selvkostkalkylen på 1,89 prosent og i etterkalkylen er den 1,98 prosent. IR henter kalkylerenta fra Kommunalbanken. Rentesaften i selvkostkalkylen er hentet 31.08.2017, og er den samme renten som ble benyttet i økonomiplan for 2017-2020. De kalkulatoriske rentene og avskrivningene som tilhører selvkostområdene inngår direkte i selvkostregnskapene for husholdning, hytte og slam. Forskjellen mellom regnskapsmessige og kalkulatoriske renter i hele selskapet føres på administrasjonsavdelingen og fordeles på selvkostområdene, hvor husholdning belastes med ca 70 prosent. Det meste av kalkulatoriske renter blir nullet ut og man sitter igjen med de ordinære rentene. I etterkalkylen renteberegnes ikke selvkostfondet.

IR har et eget økonomireglement vedtatt av representantskapet i 2016. Dette sier ikke noe om selvkostkalkyler og prinsipper som ligger til grunn for kostnadsfordeling. Økonomireglementet omtaler selvkostfond. Økonomireglementet i IR er bygd med utgangspunkt i økonomireglement i kommunene og tilsvarende renovasjonsselskap og oppfattes som et supplement til regler og retningslinjer for selvkost.

Etterkalkylen, som er basert på regnskapet for kostnadsbærerne husholdning og hytterrenovasjon, består av KOSTRA-skjema 23, 6. Avfallssektoren. Etterkalkylen for 2017 har en fordeling mellom kommunene basert på antall innbyggere pr. 01.01.2017. Etterkalkylen viser gebyrgrunnlag og gebyrinntekter for hver kommune samt saldo på den enkelte kommune sitt selvkostfond. Kalkylen viser at det er 36 355 husholdningsabonnenter og 11 040 hytteabonnenter. Etterkalkylen viser husholdning og hytter samlet. Det er ikke utarbeidet etterkalkyle for slam eller kommunalt næringsavfall. Etterkalkylen sendes kontaktpersoner i kommunene. Det er bare Inderøy kommune som har med en egen note i regnskapet med KOSTRA-skjemaet.

4.3.3 Selvkostfond i IR

IR har i dag selvkostfond for de fem selvkostområdene selskapet har. Tabell 4 viser utviklingen av samlet selvkostfond for hytte og husholdningsrenovasjon. Da prinsippet om lik pris – lik tjeneste på husholdningsavfall ble innført i 2016, hadde man for 2015 budsjettert slik at selvkostfondene ville nærme seg 0 for alle kommunene ved utgangen av dette året. Kommunene hadde ved utgangen av 2015 litt ulik saldo og Meråker, Verdal, Inderøy og Leksvik hadde overskudd i selvkostfondet, mens de andre kommunene hadde underskudd. Leksvik kommune har ved utgangen av 2015 det relativt største selvkostfondet med 12 prosent av gebyrgrunnlaget. I 2016 utgjør selvkostfondet 3,7 prosent av gebyrgrunnlaget for alle kommunene. Ved rapportering for 2016 er det totale selvkostfondet ved oppstarten av året

fordelt etter kommunene sin relative andel innbyggere. Det framgår av saksframlegget i saken at selvkostfondene slås sammen til ett fond.

Tabell 4. Oversikt over selvkostfond fra 2012- 2017

	Meråker	Stjørdal	Frosta	Leksvik	Levanger	Verdal	Inderøy	Malvik	Selbu	Tydal
Selvkostfond pr. 31.12.12	524 930	- 1 051 816	281 694	262 908	- 1 464 162	- 468 686	182 896	31 925	- 163 980	
Selvkostfond pr. 31.12.13	254 563	- 866 676	- 140 658	302 168	- 1 605 126	- 282 005	182 325	111 576	- 411 253	
Selvkostfond pr. 31.12.14	294 315	- 794 564	- 498 654	470 830	- 1 378 664	148 615	412 932	- 64 379	- 489 284	
Selvkostfond pr. 31.12.15	362 986	- 900 750	- 327 380	588 245	- 1 114 972	769 024	306 055	- 380 061	- 529 772	- 296 529
Selvkostfond pr. 31.12.16	108 304	1 000 538	112 940	151 575	841 795	638 965	290 572	589 728	177 374	- 210 459
Selvkostfond pr. 31.12.17	398 274	3 732 013	417 016	553 925	3 141 668	2 355 777	1 076 774	2 187 569	651 176	- 110 912
% av gebyrgrunnlag	14,0 %	13,9 %	14,0 %	14,0 %	13,9 %	14,0 %	13,9 %	13,9 %	14,0 %	-11,3 %
Gebyrgrunnlag	2 847 005	26 818 375	2 985 495	3 950 389	22 580 788	16 856 129	7 719 151	15 688 040	4 651 924	977 381

Tabellen viser at alle kommunene med unntak av Tydal har positive selvkostfond i 2016 og 2017. Tydal har negativt selvkostfond som har sammenheng med at Innherred Renovasjon i 2015 og 2016 hadde en driftsavtale med Tydal kommune og regnskapet for denne perioden viste et underskudd som har gitt et negativt selvkostfond. Dette negative selvkostfondet må Tydals abonnenter nå inndeke særskilt. I forkant av kommunereformen utarbeidet NKRF en sjekkliste vedrørende sammenslåing. Her svares følgende på spørsmål om hva som skjer med avgiftsnivået i en kommune der de sammenslående kommunene har ulikt avgiftsnivå og ulik dekningsgrad. «I prinsippet skal gebyrene dekke kostnadene for tjenestene som innbyggerne har fått, og innbyggerne i en kommune skal ikke subsidiere innbyggerne i en annen. Kommuner som skal slå seg sammen, bør derfor ta sikte på at selvkostfondene ved sammenslåingen er like i størrelse, relativt sett. F.eks. kan fondene bygges ned i null i årene fram mot sammenslåingen. Dette ble bl.a. gjort i sammenslåing mellom Inderøy og Mosvik.»⁹

Akkumulerte selvkostfond etter 2017 var på kr 13 000 935 for husholdningsrenovasjon og kr 1 612 804 for hytterrenovasjon. Dette utgjør kr 157 pr innbygger, 357 pr husholdning og kr 146 pr hytteabonnement.

⁹ Orvar Dalby mfl., *Kommunereform - sjekkliste for revisor, kontrollutvalg og sekretariat*, 2016 <http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Kommunereform/Rapport_20_6_2016.pdf>.

Revisor finner ikke i sin gjennomgang at selvkostfondet, som er et eventuelt overskudd på et selvkostområde er brukt til å finansiere investeringer.

4.3.4 Gebyrfastsetting og innkreving

Lik pris – lik tjeneste

IR innførte prinsippet om lik pris – lik tjeneste i 2016, etter at saken hadde vært behandlet i representantskapet i flere runder i perioden 2013 til 2015. Innføringen av prinsippet om lik pris – lik tjeneste ble fulgt opp med et tillegg til selskapsavtalens § 4 om at selskapet skal fastsette gebyrer og priser med utgangspunkt i lik pris for samme servicenivå i deltakerkommunene. Det ble også tatt inn i selskapsavtalen § 4 at kommuner som ønsker at IR skal drive behandling av kloakkslam, også tildeler selskapet enerett for denne tjenesten.

IR har en egen tjenestebeskrivelse for renovasjon og septiktømming, som i detalj beskriver de ulike tjenestene. Forskrift om husholdningsavfall i IR definerer at innsamlingsordningene gjelder alle registrerte grunneiendommer hvor det oppstår husholdningsavfall (§ 2.1). Videre omfatter forskriften hytter og fritidshus (§ 2.2) og campingvogner som er oppstilt i fire måneder eller mer (§ 2.3). IR foreslår en pris for de ulike tjenestene basert på budsjettet selvkost. Denne prisen danner grunnlaget for det gebyret kommunene vedtar.

Innføringen førte til at gebyret i noen kommuner økte, mens det ble redusert i andre. I IR sitt brev til kommunene 13.05.2015 gjengis en oversikt over hvordan dette ville slått ut for 2015. For et standard husholdningsabonnement ville Meråker få den største økningen på kr 359, mens Frosta ville få den største reduksjonen på kr 349. For hytteabonnement ville Stjørdal få den største økningen på kr 386, med unntak av Verdal som ville gå fra 0 til kr 1327, fordi de ikke hadde innført hytter renovasjon på dette tidspunktet. Den største reduksjonen i hytteabonnement ville Frosta få med kr 262. Disse endringene er også påvirket av om gebyret i den enkelte kommune foregående år bidro til avsetning eller bruk av kommunens selvkostfond.

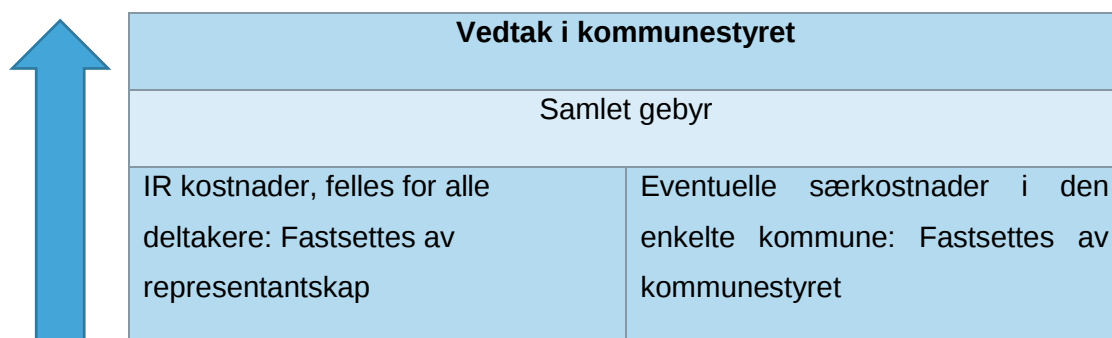
Videre sies det i IR sitt brev til kommunene at intensjonen med et interkommunalt selskap er å få en best mulig ressursutnyttelse til fordel for deltakerne og hvor kostnadene dekkes mest mulig likt. Rent praktisk førte dette til at selskapet gikk over fra å ha egne selvkostregnskap for hver kommune på husholdningsavfall og hytteavfall, til å ha et felles selvkostregnskap for husholdningsavfall og et felles selvkostregnskap for hytter renovasjon. I brevet redegjøres det for at selskapet vil ta hensyn til selvkostfondene i 2015 slik at beløpene ved utgangen av 2015 vil være tilnærmet 0.

Prinsippet om lik pris – lik tjeneste gjør at alle innbyggerne i IR sine deltakerkommuner fritt kan levere avfall på gjenvinningsstasjoner på tvers av kommunegrensene.

Direktøren fortalte at det har vært argumentert med at gebyret må være høyere i Tydal enn i Verdal, fordi det er lange avstander. Direktøren påpekte at det samtidig er langt å kjøre innad i noen kommuner, for eksempel fra sentrum til Vera i Verdal. Direktøren mener at når kommunene velger å delta i et forpliktende samarbeid, må det være likhet mellom kommunene. Samtidig er det ikke anledning til å differensiere gebyr på bakgrunn av avstander (NOU 2002:19, KMD H3/14). Ledelsen i IR fortalte at etter at det ble ett selvkostregnskap kunne innsamlingen effektiviseres slik at henting av avfallet ikke trengte å ta hensyn til kommunegrenser.

Direktøren understreket at det er forskjell på lik pris og likt gebyr. IR leverer en tjeneste som kommunene kjøper, og leverer denne tjenesten til samme pris i alle kommuner. Gebyret som IR krever inn på vegne av kommunene skal dekke kostnadene ved den tjenesten kommunen kjøper og eventuelt andre særkostnader innenfor renovasjon som kommunen har. Dette kan man se i figur 2. Direktøren forteller også at IR var sent ute med å innføre like pris – lik tjeneste sammenlignet med mange andre selskap. Tidligere hadde IR selvkostkalkyler med lik pris for behandlingskostnader og administrative tjenester, samt kommunespesifikke kostnader for transport og drift av gjenvinningsstasjoner. En samkjøring av dette gir stordriftsfordeler, blant annet ved at man kan forhandle for alle kommunene samlet. Dersom kommunene ønsker å splitte regnskapet, vil man også måtte splitte kostnadene. Direktør mener at dersom dette skjer, vil selskapet bli mindre effektivt og prisene på tjenestene vil bli høyere.

Figur 2. Prosess for fastsetting av gebyr

Ledelsen i IR forteller at dersom en kommune har et gammelt deponi som de har ansvar for, vil kostnadene knyttet til dette måtte betales innbyggerne i den kommunen, i tillegg til prisen fra IR. Dette gjelder også dersom en kommune ønsker flere gjenvinningsstasjoner eller andre tilbud ut over det som er standard tjeneste. IR tar utgangspunkt i å ha en gjenvinningsstasjon i hver kommune.

Prisfastsettelse avfall

I saksframlegget til styret i IR (26.10.2017, sak 27/17) og representantskapsmøtet (23.11.2017, sak 10/17) om driftsbudsjett for 2018 er prisberegning for de ulike abonnements-typene vedlagt. I saksframlegget går det fram at prinsippet om lik pris og like tjenester gir stordriftsfordeler både administrativt, for transport og behandling. Videre opplyses det at salget av fraksjoner fra husholdningene og salg fra Bruktbo-butikkene er inntekter som bidrar til å redusere overføringene og dermed gebyrets størrelse. I omtalen av priser og gebyr foreslås det å holde renovasjonsgebyrene og slamprisene på samme nivå som i 2017 (og 2016), med unntak av en nedgang i prisene for bunntømte og nedgravde løsninger. I saksframlegget opplyses det også om at IR sine priser som dekker selskapets kostnader, er selskapets forslag til gebyr og hvis kommunen har egne kostnader med for eksempel etterdriftsansvar for egne deponi må dette komme i tillegg til IR sine gebyrforslag. I tillegg redegjøres det for at inndekkingen av underskuddet i Tydal kommune sitt selvkostfond kun skal belastes abonnenter i Tydal og dekkes inn i løpet av tre år (2018-2020) med en relativ fordeling mellom de ulike abonnement som gebyret tilsier.

I saken om driftsbudsjett for 2018 er budsjetterte driftskostnader ved husholdningsrenovasjon og hytterrenovasjon synliggjort og lagt til grunn for prising av de ulike abonnementene.

I saksframlegget til sak 27/17 i representantskapet danner følgende kostnadsområder grunnlaget for prissettingen:

- Behandlingskostnader
- Transportkostnader
- Eiendomsforvaltning
- Felleskostnader
- Gjenvinningsstasjon
- Verksted

Hytterrenovasjon har de samme kostnadsområdene, men her er kun totalsummen oppgitt.

Prisfastsettelse slam

IR har ansvaret for transport og behandling av slam fra kommunale renseanlegg og tømning av septik (slam). Ettersom flere kommuner har blitt med i ordningen de siste årene har IR kunnet effektivisere driften og redusere gebyret. I budsjettene tar IR hensyn til selvkostfond, og budsjetterer med underskudd. Dermed kan man holde gebyret på samme nivå fram til fondet er tilnærmet lik null.

Prisfastsettelsen for tjenestene innenfor slam framgår av saksframlegget til representantskapets behandling av driftsbudsjett for 2018 (sak 10/17 i møtet 23.11.2017). Totalkostnaden fra selvkostkalkylen som skal dekkes inn av gebyrer er ikke oppgitt i saksframlegget.

I saksframlegget redegjøres det for at effektive slambiler har ført til stordriftsfordeler og prisene har ikke blitt justert siden juni 2015. Den foreslåtte prisen vil antakelig føre til negativt resultat i 2017 og 2018 og dermed være med å redusere selvkostfondet på slam slik at det nærmer seg 0. Det opplyses at behandlingsprisen på slam har gått ned og at det i hovedsak skyldes lavere behandlingspris hos Ecopro som følge av god kapasitetsutnyttelse og stabil drift.

Differensiering av avfallsgebyr

IR har ulike abonnementsordninger for husholdninger. Husholdninger kan velge å benytte seg av dunk-systemet og i noen områder har utbyggingen med nedgravde eller bunntømte løsninger startet. Per i dag (19.09.2018) er det tre dunker, men fire fraksjoner som sorteres hjemme. Dette er fordelt på følgende:

- Brun dunk: matavfall
- Blå dunk: papp og papir
- Grønn dunk: restavfall
- Egen sekk: plastavfall

Det planlegges også innføring av en fjerde dunk for glass og metall, noe som har vært prøvd ut i Stjørdal. Husholdningsavfall og hytteavfall hentes etter fastsatte ruter for tømning. Noe hentes av Retrans Midt AS, noe transporteres av IR selv eller av Retura som henter hytteavfall i noen kommuner. Innbyggerne må selv levere avfall på gjenvinningsstasjon.

Husholdningene kan velge mellom fire ulike abonnement basert på størrelsen på restavfallsdunken. De ulike abonnementene med tilhørende gebyr er vist i tabell tre.

Tabell 5. Ulike abonnement for husholdningsrenovasjon

Type abonnement	Kriterier for differensiering	Gebyr
Mini rest	140 liters restavfall med tømning hver 8. uke	kr 2393,01
Liten rest	140 liters restavfall med tømning hver 4. uke	kr 3321,42
Medium rest	240 liters restavfall med tømning hver 4. uke	kr 4161,75
Stor rest	360 liters restavfall med tømning hver 4. uke	kr 5599,19

Utgangspunktet for alle abonnement er et grunngebyr som dekker blant annet transportkostnader og felleskostnader som er like store uavhengig av størrelse på dunk. Behandlingskostnadene vil variere med mengde og den er skjønnsmessig (basert på erfaringsmessig

grunnlag) anslått til å være 15 prosent i tillegg på det minste abonnementet 70 liter, 60 prosent på 140 liter, 100 prosent på 240 liter og 169 prosent på den største dunken, det vil si 360 liters restavfallsdunk. Bak denne fordelingen ligger en historisk fordeling av mengde i restavfallsdunkene. Begrunnelsen for å differensiere på restavfall var todelt, restavfallet hadde den gangen høyest behandlingskostnader og det ville motivere til sortering av avfallet slik at mengden restavfall ble mindre.

Det er også muligheter for å bestille ekstra prissatte tjenester, som henting av dunk 10-30 meter fra vei og kjøring på privat vei. Det finnes rabattordninger for varmkompostering av organisk avfall, alternativ behandling av organisk avfall (gjødselekjeller), dunker som trilles til veikant og samarbeid mellom flere boenheter om dunker. Videre kan det gis gebyr for ikke utført kildesortering og bytte av dunker utover en gang i året.

Borettslag og innbyggere ved større avfallspunkter kan benytte andre løsninger enn dunk-systemet. IR tilbyr fire abonnementstyper for nedgravde eller bunntømte fellesløsninger for disse abonnentene.

- Nedgravde løsninger: Her befinner containeren seg under bakkenivå. Disse containerne er som hovedregel utstyrt med tilgangskontroll gjennom elektronisk nøkkelbrikke. Det anbefales at minst 25 boenheter er tilknyttet denne løsningen for at systemet skal lønne seg.
- Bunntømte containere: Dette er en type container med liten åpning, for å unngå rot, feilsortering, avfall som faller ut eller at containerne velter. Disse finnes i flere størrelser, fra 1,7 til 5 kubikkmeter.

Også disse to løsningene har differensierte priser (gebyr pr. år pr. boenhet 2018):

Tabell 6. Ulike abonnement for bunntømte og nedgravde containere

Type abonnement	Gebyr
Nedgravde containere	kr 3849,94
Bunntømt liten	kr 3142,48
Bunntømt medium	kr 3937,54
Bunntømt stor	kr 5297,53

For den nedgravde løsningen kommer det i tillegg til gebyret utbyggingskostnader, og eventuelt en engangsavgift pr. manglende boenhet (jf. anbefalt 25 boenheter).

I 2018 har IR innført differensiert abonnement for hytter og fritidsboliger med fem ulike abonnement basert på størrelsen på hytta og avstand fra vei, noe som skal gjenspeile mengden avfall som produseres på hytta. De ulike abonnementene er vist i tabell fem. IR sin tanke bak dette er at mindre hytter og hytter som ligger langt fra kjørbær vei, vil produsere

mindre avfall enn store hytter med bilvei inn til hytta. Spesielt vil kostnadene med bruk av gjenvinningsstasjonene knyttet til blant annet vedlikehold og inventar være betydelig lavere. Det er også anledning til å bestille abonnement likt som husholdningsabonnementet med dunk-løsning (fritidsrenovasjon ekstra). Da vil prisen bli den samme som for ordinær husholdning, ut ifra hvilket dunk-abonnement man velger.

Tabell 7. Ulike abonnement for hytterrenovasjon

Type abonnement	Kriterier for differensiering	Gebyr
Fritidsrenovasjon mini	- Hytter med over 2 km luftlinje fra kjørbar sommerveg (personbil) - Hytter under 30 m² bebygd grunnareal - Mindre selveierenheter under 30 m²	kr 562,50
Fritidsrenovasjon liten	- Fast plasserte campingvogner (mer enn 4 mnd/år)	kr 937,50
Fritidsrenovasjon medium	- Hytter med 30-200 m² grunnareal - Større selveierenheter over 30m²	kr 1312,50
Fritidsrenovasjon stor	- Hytter over 200 m² grunnareal - Hytter over 30 m² som benyttes til utleie - Større selveierenheter over 30m² til utleie	kr 1937,50
Fritidsrenovasjon ekstra	- Hytter som ønsker ordinær husholdningsrenovasjon	Husholdningsabonnement

Hytterrenovasjon er bygd opp med returpunkt for hytter og fritidsboliger i alle IR sine kommuner. Returpunktene er plassert strategisk i forhold til hyttefelt, gjerne i tilknytning til innfartsveier. Store returpunkt har tilbud om kildesortering av avfallet, mindre returpunkt har kun restavfall. IR har som mål at alle returpunkt skal ha samme tilbud for kildesortering som for ordinær husholdningsrenovasjon. Alle hytterrenovasjonsabonnenter kan levere alle typer avfall bortsett fra matavfall på IRs gjenvinningsstasjon. Abonnementet for permanent oppsatte campingvogner (fritidsrenovasjon liten) skal kun benytte returpunkt på/ved sin campingplass til vanlig avfall fra oppholdet.

Hytterrenovasjonsgebyret dekker også levering på gjenvinningsstasjon og ubetjente returpunkt for glass, metall og klær. Av den totale avfallsmengden blir 57 prosent levert på gjenvinningsstasjoner og returpunkt. I tjenestebeskrivelsen går det fram at det er en gjenvinningsstasjon i hver kommune. Ifølge ledelsen i IR er besøket på gjenvinningsstasjonene generelt økende. I grenseområdene til IR er det en viss lekkasje fra naboselskap til gjenvinningsstasjonene hvor bruken av gjenvinningsstasjonene ikke inngår i renovasjonsgebyret. IR har sett på ulike tiltak, blant annet økt kontroll av besøkende, for å begrense dette, men omfanget er ikke så stort at det vil forsvare kostnadene.

På gjenvinningsstasjonene kan husholdninger i IR sitt område levere inntil 500 kg restavfall og inntil 1000 kg farlig avfall årlig, noe som er inkludert i husholdningene og hyttene sine renovasjonsgebyr. Ifølge ledelsen i IR er det noe utfordring med å få skilt ut alle næringskunder som skal betale for sine leveranser. Dette er en generell utfordring i hele landet, ikke kun hos IR.

IR har også differensiert gebyret for slam. I tabellen under er gebyret for de ulike abonnementsstypene angitt. Renovasjonsforskriften gir nærmere regler om tømmefrekvens i forhold til størrelsen på tankene.

Tabell 8. Gebyr for håndtering av slam fra husholdninger og hytter

Type abonnement	Gebyr
Helårsbolig med slamavskiller eller minirensesanlegg	Kr 1581,25 pr boenhet
Fritidsbolig med slamavskiller eller minirensesanlegg	Kr 747,50 pr boenhet
Helårs- eller fritidsbolig med tett tank	Kr 407,50 pr m ³
Store slamavskillere (over 7 m ³)	Kr 616,25 pr m ³

For slamabonnementene gis det rabatter for samarbeid når flere benytter samme tank eller minirensesanlegg under sju m³ med kr 281,25 pr husstand og kr 131,25 pr fritidsbolig.

Differensiering av avfallsgebyr, type avfallsfraksjoner og ulike tillegg og rabattordninger gjør det vanskelig å sammenligne prisnivået på renovasjon mellom ulike renovasjonsselskaper.

Vedtak om avfallsgebyr

Avfallsforskriften slår fast i § 15-3 at kommunestyret fastsetter avfallsgebyret. I kommunene er det vanlig at gebyrsatser for ulike kommunale tjenester, herunder renovasjon fastsettes i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen. I forkant av vedtaket om gebyrer i forbindelse med budsjettbehandling i kommunene, så har representantskapet vedtatt budsjett med forslag til priser på de ulike tjenestene basert på budsjetterte kostnader (selvkostkalkylen). Prisene fra IR blir av de enkelte kommunestyrene vedtatt som renovasjonsgebyret med mindre den enkelte kommune har særkostnader som må dekkes inn. Dette kan være kostnader knyttet til kommunale deponi eller som i Tydal sitt tilfelle, et negativt selvkostfond ved inntreden i IR. I vedtaket fra representantskapet 23.11.2017 går det fram av punkt 3 at Tydal har et akkumulert negativt selvkostfond, som kreves inn over en tre års periode med en relativ fordeling mellom ulike abonnement som gebyrer tilsier. Dette negative selvkostfondet er knyttet til at Tydal ble medlem i IR i 2017 og at kun abonnenter i Tydal må dekke inn dette negative selvkostfondet. I figur 2 er gangen i gebyrfastsettelsen gjengitt.

Revisor har sett på saksframleggene i IR sine kommuner. Noen kommuner har egen sak på gebyrfastsettelse i forkant av behandlingen av budsjettet, mens andre kommuner har

gebyrfastsettelsen som en del av budsjettet. I noen tilfeller ligger saksframlegget fra representantskapet ved saken, i andre tilfeller ligger brevet fra IR om orientering om vedtak i representantskapet ved saken eller renovasjonsgebyret kan være tatt inn i en egen gebyroversikt for kommunen. Revisor finner ikke at Frosta kommune har omtalt saken om renovasjonsgebyr eller vedtatt renovasjonsgebyr for 2018.

Innkrevning av avfallsgebyr

Renovasjonsforskriftens § 13 regulerer innkreving og renter og siste ledd sier at kommunene har overlatt registrering og innkreving av gebyr til Innherred Renovasjon IKS. § 14 om delegasjon slår også fast at myndigheten etter § 13 er delegert til Innherred Renovasjon IKS. Renovasjonsforskriften fra 2005 er vedtatt i kommunene i 2006 og på renovasjonsforskriftens andre side er det henvist til kommunestyresaksnummer og dato for behandlingen i de enkelte kommunene. Revisor har ikke undersøkt nærmere om disse opplysningene er riktige.

Avfallsgebyret for husholdninger faktureres to ganger i året, i mars og september. Hytterrenovasjon faktureres en gang i året, i juni. Abonnenter i alle kommunene faktureres samme dag. Det hentes ut månedlige rapporter fra grunnbokregisteret slik at eierne av eiendommene blir fakturert. For slam blir den enkelte abonnent fakturert samtidig med fakturering av husholdningsrenovasjon alternativt hytte-/fritidsrenovasjon. Det er et fast årlig gebyr.

Hytteiere i Verdal kommune er ikke fakturert for hytterrenovasjon i 2018 fordi tjenesten ikke er utbygd enda. Hytteeierne i den delen av Levanger som ikke hadde blitt fakturert tidligere ble i 2018 fakturert halvt gebyr på grunn av forsinkelser med utplassering av returpunkt.

4.4 Vurdering

4.4.1 Selvkostprinsippet

IR fører selvkostregnskap for husholdning, hytterrenovasjon, slam og kommunalt næringsavfall. Revisors inntrykk er at IR har gode rutiner for å skille mellom selvkostområdene og næringsavfall som er en konkurranseutsatt virksomhet. Skillet er klart på det avfallet som blir transportert til avfallsanleggene. Næringsavfall blir kjørt med egne biler og her blir hvert enkelt lass registrert. Utfordringen kan være avfall som blir levert til gjenbrukstorg hvis næringsavfall og husholdningsavfall leveres samlet. Bedrifter må betale for levering av avfall til gjenbrukstorg. På noen ruter blir hytteavfall hentet sammen med næringsavfall. Her brukes en fordelingsnøkkel basert på antall dunker og et anslag på mengde hytteavfall.

Selskapet har valgt å ha separate selvkostregnskap for husholdninger og hytter som grunnlag for å fastsette rett gebyrnivå. Både inntekter og kostnader fordeler man så langt som mulig

direkte på kostnadsbærerne. Husholdningsavfall og hytteavfall kan være hensiktsmessig å kjøre på samme bil og da benyttes fordelingsnøkler. I den grad husholdnings- og hytteavfall er mulig å fordele direkte så gjøres det. Så lenge IR har valgt å skille mellom husholdningsavfall og hytteavfall, så bør dette skillet gjennomføres fullt ut i rapportering til eierne, eksempelvis at det lages en etterkalkyle for både husholdning og hytte, selv om den er felles i KOSTRA-rapporteringen.

På slam er det enkelt å skille mellom slam fra husholdninger og slam fra kommunale renseanlegg og dette skilles både fysisk ved inntransport og økonomisk. IR opererer med et selvkostregnskap for slam i 2017, men har i 2018 splittet det på husholdning og næring.

4.4.2 Kalkyler

IR har selvkostkalkyler for husholdningsrenovasjon, hytterrenovasjon, slam og kommunalt næringsavfall. IR fordeler så langt som mulig kostnader på de ulike selvkostområdene, men alt er ikke mulig å henføre direkte. For kostnader som må deles på to eller flere selvkostområder brukes fordelingsnøkler. Disse kan være basert på eksempelvis antall innbyggere, antall dunker og type dunker. Grunnlaget for fordelingen endres jevnlig ettersom variablene i fordelingsnøkklene ikke er fast. Fordelingsnøkklene er ikke eksplisitte, men ligger inne i regnearkene.

IR utarbeider selvkostkalkyler som er budsjett for kommende år. Selvkostkalkylene danner grunnlaget for forslag til priser og endelig fastsettelse hos deltakerkommunene. Regnskapet som utarbeides gjennom året danner for de ulike selvkostområdene selvkostregnskapet. Etterkalkylen settes opp med utgangspunkt i KOSTRA-rapporteringen, skjema 23 for avfallssektoren. Etterkalkylen er satt opp samlet for husholdning og hytterrenovasjon og inneholder kalkulatoriske renter og avskrivninger. I etterkalkylen inngår andre inntekter.

IR utarbeider etterkalkylen i form av rapporteringsskjemaet til KOSTRA og den viser resultatet av gebyrfinansierte selvkosttjenester for husholdning og hytterrenovasjon samlet. Etterkalkylen viser fordelingen mellom kommunene basert på folkemengden i kommunene. Det utarbeides ikke etterkalkyle for slam som sendes kommunene, og kommunene har da ikke noe grunnlag for å utarbeide note til regnskapet slik som Kommunal regnskapsstandard nr. 6 om noter og årsberetning sier.

Veilederen fra Miljødirektoratet (KMD, 2014) sier at selvkostfondene skal renteberegnes av gjennomsnittet mellom inngående og utgående saldo. IR renteberegner ikke selvkostfondene. Det kan bety at innbyggerne går glipp av renteinntekter. Samtidig er differanse mellom faktiske og kalkulatoriske renter inntektsført i selvkostkalkylene. Dette er ikke i tråd med veilederen, men blir heller ikke vesentlig feil. I tilfelle virkelige renter blir større enn kalkulatoriske eller at

fondene blir negative, så blir dette en likviditetsmessig belastning for selskapet. Den nye kommuneloven kommer med egne bestemmelser om selvkost hvor framgangsmåten sannsynligvis blir mer tydelig.

Etterkalkylen som er rapporteringsskjemaet til KOSTRA for husholdninger og hytterrenovasjon samlet, oversendes kommunene. Det er kun Inderøy kommune som har tatt etterkalkylen inn som en note til regnskapet sitt, slik den kommunale regnskapsstandarden fastsetter.

4.4.3 Selvkostfond

Etterkalkylen viser utviklingen i selvkostfond. I forbindelse med at prinsippet om lik tjeneste-lik pris ble innført forsøkte IR å nullstille alle selvkostfondene, men her hadde selvkostfondene ved utgangen av 2015 litt ulik saldo. Ved rapportering for 2016 er selvkostfondene ved oppstarten av året fordelt etter kommunene sin relative andel innbyggere. Dette er det redegjort for i saksframlegget i representantskapet. Ettersom det fra 2016 opereres med ett felles selvkostfond for husholdning og hytter, blir det et brudd i utviklingen av selvkostfondet for den enkelte kommune. Det er bare Leksvik kommune som har over 10 prosent i selvkostfondet i forhold til gebyrinntektene før det blir ett felles selvkostfond. Etter sammenslåingen er selvkostfondet 3,7 prosent av gebyrinntektene, med unntak av Tydal som har en egen korrigering på selvkostfondet. Det betyr at selvkostfondene har blitt korrigert de siste årene slik at det verken bygges opp store positive eller negative fond.

Revisor finner ikke noe som tyder på at selve selvkostfondet er brukt til finansiering av investeringer.

4.4.4 Gebyrfastsettelse og innkreving

Selvkostkalkylen legges til grunn for gebyrfastsettelsen for husholdningsrenovasjon. Den selvkostkalkylen som legges fram for beslutningstakerne består av hovedkostnadsområdene for husholdningsrenovasjon og en totalsum for hytterrenovasjon. Det legges ikke fram selvkostkalkyle for slam. Revisor er av den oppfatning at det bør legges fram en selvkostkalkyle for hytterrenovasjon og slam, som minst er på detaljnivå med det som legges fram på husholdningsrenovasjon. Revisor registrerer at styret høsten 2018 har fått tilsendt driftsbudsjett for 2019 hvor en mer utfyllende kostnadsoversikt for hytterrenovasjon og slam er oppgitt.

IR har fra 2016 en felles selvkostkalkyle for kommunene. Miljødirektoratets brev av 23.03.2018 peker på at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommunene, så fremt tjenestene har samme kostnadsnivå. Kostnadsområdene i selvkostkalkylen for husholdningsavfall består av behandlingskostnader, transport, gjenbrukstorg, eiendomsforvaltning, felleskostnader og verksted. KMD sine retningslinjer for beregning av

selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14) sier at det ikke er hensikten at ulike transportavstander fra kommunene til behandlingsanlegg skal fordeles på kommunene. Så lenge at alle kommunene har en gjenvinningsstasjon hver, vil kostnadspostene behandlingskostnader, eiendomsforvaltning, felleskostnader og verksted ikke være vesentlig forskjellig mellom kommunene. Hvis noen kommuner har særkostnader skal disse belastes gebyret i bare den kommunen. Dette gjelder for Tydal som ble medlem i IR med et negativt selvkostfond som da bare må belastes innbyggerne i Tydal.

IR utarbeider et forslag til priser for de ulike tjenestene. Prisene differensieres blant annet etter størrelsen på restavfallsdunken, noe som er motivert ut fra å redusere restavfallet som en følge av bedre sortering. Dette er i tråd med retningslinjene for differensiering av gebyr. Differensiering av renovasjonsgebyr for hytter er omtalt i kapittel 5.4.2.

Avfallsforskriften slår fast i § 15-3 at kommunestyret fastsetter avfallsgebyret. Revisors gjennomgang av kommunestyrenes behandling viser at renovasjonsgebyret i noen tilfeller legges fram som en egen sak sammen med andre kommunale gebyr i forkant av selve budsjettbehandlingen eller som en del av selve budsjettbehandlingen. Renovasjonsgebyret inngår ikke i gebyroversikten i Frosta kommune, noe som betyr at Frosta kommune ikke har vedtatt renovasjonsgebyret for 2018.

IR krever inn renovasjonsavgiften og denne oppgaven er delegert i renovasjonsforskriftens §14 og presisert i § 13.

5 HANDLINGSROM FOR DISPENSASJON

I dette kapittelet undersøker vi hvilket handlingsrom kommunene har for å gi dispensasjon fra hytterenovasjon.

5.1 Problemstilling og revisjonskriterier

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet om handlingsrom for dispensasjon:

- Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytterenovasjon?

Bakgrunnen for problemstillingen er at noen kommuner ikke har innført hytterenovasjon og at hytteeiere har stilt spørsmål med lovligheten av hytterenovasjon, inkludert beregningsgrunnlaget. Selvkost er vurdert i kapittel fire og i dette kapitlet er det spesifikk omkring dispensasjon fra kravet om hytterenovasjon og differensiering av renovasjonsgebyr for hytter behandlet.

5.2 Revisjonskriterier

I dette kapittelet redegjøres det for lovgrunnlaget for hytterenovasjon og muligheten for unntak fra ordningen samt mulighetene for differensiering av renovasjonsgebyret. Denne redegjørelsen danner grunnlaget for revisjonskriteriene.

Kommunene har en lovpålagt oppgave om å sørge for innsamling av husholdningsavfall hjemlet i forurensningsloven § 30 første ledd hvor det heter at «*Kommunen skal sørge for innsamling av husholdningsavfall. (...)*».

5.2.1 Hytterenovasjon en del av husholdningsrenovasjon

Bestemmelsene om hytte- og fritidsrenovasjon som en del av husholdningsavfallet som kommunen har plikt til å samle inn, ble innført med forurensningsloven i 1981. Forurensningsloven § 27a definerer husholdningsavfall på følgende måte: «*Med husholdningsavfall menes avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar og lignende.*» I Ot. Prp. Nr. 87 (2001-2002) presiseres det at «*Med husholdning menes alle typer boliger med privat husholdning, **også boliger som ikke benyttes regelmessig, herunder hytter, fritidshus etc.***» Ettersom hytter og fritidshus også regnes som husholdninger, betyr det at også disse omfattes av kommunens lovpålagte oppgave om innsamling av husholdningsavfall. I lovverket skilles det ikke mellom vanlig husholdning og hytter etc. Det betyr at mulighetene for å gi dispensasjon vil være lik for hytter, fritidshus og private husholdninger. En dom fra Gulating lagmannsrett (LG-2009-114892) slår fast at avfall fra langtidsplasserte campingvogner, som i realiteten fungerer som hytter, må rettslig ses på som husholdningsavfall når loven skal tolkes slik at det er avgjørende hvor avfallet har sitt opphav.

Forurensningsloven § 34 fjerde ledd fastsetter at «*Gebyr skal betales av den som eier en eiendom som omfattes av ordning for innsamling av avfall eller tømming av slamavskiller, privet m.v. etter loven her.*». Dette omfatter dermed også eiere av hytter og fritidsboliger.

5.2.2 Muligheter for unntak

Muligheten for unntak fra kommunal innsamling er gitt i forurensningsloven § 30 andre ledd som hjemler at kommunen kan gi forskrifter om at den kommunale innsamlingen bare skal gjelde i **tettbygde strøk**, og at kommunen **etter søknad kan unnta bestemte eiendommer** fra den kommunale innsamlingen. Ot.prp. nr. 66 (1992-1993) sier at fritak ikke kan gis på generell basis for større grupper.

Tettstedbebyggelse defineres i forurensningsforskriften § 5-3 som:

«En hussamling der det bor minst 200 personer, og avstanden mellom husene normalt ikke overstiger 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik utover 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan for eksempel være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder.»

Tidligere Klima- og forurensningsdirektoratet (KLIF), nå Miljødirektoratet, svarte ut prinsipielle spørsmål om avfall fra fritidsboliger i brev av 27.06.2013. Svaret fra Miljødirektoratet ble videresendt til kommuner og avfallsaktører i Nord-Trøndelag 30.10.2013.

På spørsmålet om kommunene kan velge kun å samle inn avfall fra fritidsboliger som ligger i regulerte hyttefelt, svarte KLIF følgende:

*«Kommunen plikter i utgangspunktet å opprette en innsamlingsordning for hele kommunen, men kan i forskrift unnta områder utenfor tettbygd strøk, jf. § 30 andre ledd. Hva som skal regnes som tettbebyggelse må avgjøres konkret. Videre kan kommunen **etter søknad** unnta bestemte eiendommer fra den kommunale avfallsinnsamlingen.*

Hensikten med regelverket er at alle eiendommer i kommunen skal være tilknyttet renovasjonsordningen i kommunen på en betryggende måte.

Kommunen har altså adgang til å ha ordninger for hytter renovasjon i de spredtbygde delene av kommunen som atskiller seg fra den ordningen som gjelder for tettbygde strøk. Dersom hytter og fritidshus ligger så spredt at det å innføre en tilsvarende ordning som for hytter innenfor tettbygd strøk, vil innebære utbygging av flere tømmeplasser og høyere kostnader for hytteeierne, kan det være hensiktsmessig at husholdningsavfall fra fritidseiendommer kan disponeres på innsamlingspunkt for husholdningsavfall.

Det avgjørende her vil være om området er å anse som tettbygd strøk, ikke hvilken arealbruk området er regulert til. Ut over dette kan kommunen, etter søknad, unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamling. Det er altså eier/bruker av eiendommen som må søke om dette - kommunen kan ikke selv fritta en eiendom fra den kommunale innsamlingen. Det er «objektive» trekk ved eiendommen som gir grunnlag for unntak i enkelte tilfelle, ikke spesielle forhold for den enkelte eier eller bruker av eiendommen. Eiendommer som er fjerntliggende, ligger vanskelig tilgjengelig

eller er uten bebyggelse, kan være aktuelle for fritak. Kommunen kan ikke velge generelt å frita bestemte brukergrupper fra ordningen, f.eks. innenbygds hytteeiere eller jordbrukseiendommer.»

I samme brev svarte også KLIF på om hytterenasjon kan innføres som frivillig ordning hvor eierne av fritidseiendommer selv velger om de ønsker å betale gebyr. KLIF svarte følgende:

«Eiere av eiendommer i kommunen for private husholdninger plikter i utgangspunktet å være tilknyttet den kommunale innsamlingsordningen ved å betale avfallsgebyr og holde forskriftsmessig oppsamlingsutstyr. Det innebærer at fritidsboliger også er gebyrpliktige. Dette betyr at eiere av fritidseiendommer ikke selv kan velge å være med og betale avfallsgebyr.

Avfallsbesitteren har imidlertid ikke noen plikt til å levere avfall til den kommunale innsamlingen så lenge avfallet bringes til lovlig anlegg eller tas vare på, på en betryggende måte i samsvar med forurensningsloven § 28. Kommunen kan etter forurensningsloven §30 andre ledd fastsette forskrift som inneholder regler som er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av avfallet.

Gebyret skal dekke kommunenes kostnader forbundet med håndtering av husholdningsavfall. Gebyret for den enkelte eiendom vil således ikke gjenspeile den faktiske bruk den enkelte eiendom gjør seg av tilbudet. Hvorvidt eier/bruker av fritidseiendommen benytter seg av renovasjonstilbudet eller velger å ta med hytteavfallet hjem, har derfor i utgangspunktet ingen betydning for deres plikt til å betale for hytterenasjon. Det at eiendommen i en periode ikke benyttes, kan heller ikke påberopes som grunnlag for fritak fra plikten.»

Med hjemmel i forurensningsloven §30 andre ledd kan kommunen etter søknad unnta enkelte eiendommer fra innsamlingsordningen. I svaret fra KLIF 27.06.2013 presiseres det at det er objektive trekk ved eiendommen som gir grunnlag for unntak i enkelte tilfeller og ikke spesielle forhold for den enkelte eier eller bruker av eiendommen. Videre presiseres det at kommunen ikke kan velge generelt å frita bestemte brukergrupper fra ordningen. Fraflyttede eller ubeboelige eiendommer kan fritas for avfallsgebyr. Det må dokumenteres at eiendommen er fraflyttet.

Innherred Renovasjon sin forskrift for husholdningsavfall fra 2005 sier i § 2 sjette ledd at hvis det er klart urimelig å pålegge hytte- og fritidsabonnement, kan kommunen gi fritak. Flere av bestemmelsene i renovasjonsforskriften er i § 14 delegert fra kommunene til IR, men dette gjelder ikke § 2 sjette ledd, som omhandler fritak for renovasjonsgebyr hvis det er klart urimelig å pålegge hytte- og fritidsabonnement. Det betyr at det er kommunene som må vurdere om det er klart urimelig å pålegge hytte- og fritidsabonnement og som har hjemmel for å gi fritak.

Kommunens handlingsrom i forhold til innføring av hytterenasjon er dermed den muligheten kommunen har til å gi en forskrift om at innsamling av husholdningsavfall bare skal gjelde i tettbygde strøk, samt å unnta bestemte eiendommer fra innsamlingsordningen etter søknad. Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Er fritak fra renovasjonsgebyret i tråd med lovverket?
 - Er fritak for renovasjonsgebyr gitt i henhold til reglene om at kommunal innsamling kun skal skje i tettbebygde strøk?
 - Er fritak gitt etter søknad og objektive kriterier om ubeboelig og fraflyttet eiendom?

5.2.3 Differensiering av gebyr

I tillegg til å gi fritak for renovasjonsgebyret har kommunene mulighet til å differensiere gebyrene.

Miljødirektoratets veileder (2014) fastsetter at det ikke er anledning til å differensiere gebyr på sosialt grunnlag. Det er heller ikke tillatt å differensiere på bakgrunn av ulik kjøreavstand (NOU 2002:19). Dagens løsninger for differensiering av gebyrene er dermed knyttet opp mot omfanget av kildesortering og de ulike innsamlingsordningene, og ikke til fritidsboligens størrelse, standard og lignende. I et brev fra Statens forurensningstilsyn av 16.07.1998, vurderes gebyrdifferensiering. Her kommer det frem at gebyrdifferensiering på bakgrunn av om eier er inn- eller utenbygdsboende ikke kan finne sted, og at en slik differensiering vil være utenfor grensene for kommunenes adgang til å differensiere avfallsgebyret etter forurensningsloven § 34 andre ledd og det ulovfestede likhetsprinsippet.

KLIF svarer også i brevet fra 27.06.2013 på mulighetene for å differensiere renovasjonsgebyret og sier følgende om fritidseiendommer:

«Differensiering av avfallsgebyrene til fritidseiendommer bør baseres på at det er forbundet med lavere kostnader å betjene enkelte abonnenter enn andre. Det er derfor f.eks. ikke anledning til å fastsette lavere avfallsgebyr for hytteiere som har fast bosted i kommunen, enn for hytteiere som har fast bosted i andre kommuner. Det at enkelte hytteiere betaler avfallsgebyr også på det permanente bostedet i den samme kommunen endrer ikke på det faktum at det også er forbundet med kostnader å samle inn avfall fra fritidseiendommen.»

I brevet fra KLIF 27.06.2013 trekkes det fram to forhold som kan tilsi differensiering av gebyr.

- For å motivere til avfallsreduksjon og gjenvinning
- Reelle kostnadsforskjeller knyttet til betjening av den enkelte abonnement eller gruppe av abonnenter

Videre peker KLIF på at grunnlaget for differensiering, basert på dagens vanligste innsamlingssystemer vil være:

- Avfallstype (sorterte fraksjoner, restavfall)
- Avfallsvolum (hentefrekvens, størrelse på avfallsbeholder, vekt)
- Avfallsløsning (gjenvinningsordninger som tas i bruk)

Videre skriver KLIF at det betyr at dagens løsninger for differensiering av avfallsgebyrer er knyttet opp mot omfanget av kildesortering og de ulike innsamlingsordningene og ikke til størrelsen på fritidsbolig, standard og liknende.

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Er differensiering av renovasjonsgebyret for hytter og fritidseiendommer i tråd med lovverket?

5.3 Data

I denne delen presenteres data omkring fritak fra renovasjonsgebyr og data om differensiering av renovasjonsgebyret for hytter og fritidseiendommer.

5.3.1 Fritak fra renovasjonsgebyr utenfor tettbygde strøk

Eierkommunene i IR har hatt hytterrenovasjon i mange år med unntak av Verdal og deler av Levanger kommune. I alle kommunene er renovasjonsordningen slik at alle husholdninger omfattes og det er ikke gjort noen avgrensning til innsamling kun i tettbebygde strøk. Dette fremgår av renovasjonsforskriften, som er behandlet i representantskapet og vedtatt av eierkommunene.

Da Innherred Renovasjon innførte prinsippet om lik pris – lik tjeneste for medlemskommunene i 2016, ble det presisert at også fritidsboliger og spikertelt er gebyrpliktig. I brev av 13.05.2015 fra IR til kommunene, opplyses det at forslaget til revisjon av selskapsavtalen også innebærer en innføring av hytterrenovasjon i Verdal kommune og resterende del av Levanger kommune (øst for E6). Kommunestyret i Levanger kommune vedtok i sak 53/15, 02.09.2015 de foreslåtte endringene i selskapsavtalen, som også inkluderte innføring av hytterrenovasjon. Hytteeierne i

Levanger ble først i 2018 fakturert for renovasjonstjenester, med halvt gebyr på grunn av at ikke tjenesten var fullt utbygd i starten av året.

Formannskapet i Verdal utsatte behandlingen av saken i to runder, først for at hytteforeningene skulle få uttale seg og andre gangen ble rådmannen bedt om å utrede kommunens handlingsrom. Saken ble behandlet på nytt i formannskapet den 19.01.2017 og kommunestyret vedtok den 30.01.2017, sak 4/17, å slutte seg til endringen i selskapsavtalen og innføring av hytterrenovasjon. Når begge kommunene behandlet saken var ikke fritak for renovasjonsgebyr utenfor tettbygde strøk et tema i saken.

Verdal kommune mottok høringsuttalelser fra en rekke hytteforeninger i kommunen, som blant annet innvendte at:

- Det ikke var hjemmel i forurensningsloven § 1 for å vedta tvungen hytterrenovasjon i kommunen, da det ikke eksisterer forurensning i hytteområdene i Verdal
- De var uenige i KLIFs tolkning av § 30 og mente at hus og hytte må regnes som samme enhet – samme søppel
- Det var flere negative konsekvenser ved innføring av hytterrenovasjon, som forsøpling rundt returpunkt, økt trafikk, tiltrekking av skadedyr etc.
- Kommunen kunne rent juridisk innføre hytterrenovasjon, men var ikke lovpålagt dette
- Felles containere ville ikke bli brukt, da det er store avstander mellom hyttene og man uansett ville tatt med avfallet hjem
- Mange hytteeiere var bosatt i IR-kommuner og betalte allerede renovasjonsavgift
- At innføring av hytterrenovasjon ville medføre økte utgifter for IR

Representantskapsmedlemmer fra Levanger fortalte at det hadde vært diskusjoner både i representantskapet og i kommunestyret om det var anledning til å innføre hytterrenovasjon. De refererte også til at Miljødirektoratet hadde kommet med sprikende uttalelser om hytterrenovasjon. Verdal kommunes representanter pekte på at diskusjonene om hytterrenovasjon handler om tolking av nasjonale regler og at disse ikke har vært tydelige nok.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag sendte 04.03.2016 en henstilling til Verdal kommune og Verran kommune, hvor det påpekes at de ikke har innført renovasjonsordning for fritidseiendommer. Da formannskapet i Verdal kommune behandlet saken for andre gang 15.11.2016, sak 122/16, ble saken utsatt og rådmannen ble bedt om å utrede kommunens handlingsrom. Kommuneadvokaten svarte at kommunen, etter forurensningslovens § 30 annet ledd, første setning, kan begrense renovasjonsplikten til å kun omfatte tettbebygde strøk. Dette gjelder selve innsamlingen av avfall, og kommunen vil ikke kunne nekte å ta imot forbruksavfall på det kommunale avfallsanlegget dersom avfallet bringes dit av innbyggeren selv. Kommuneadvokaten konkluderte med at kommunens handlingsrom ligger via egen forskrift ved å definere *tettbygde strøk* og *ikke tettbygde strøk* og viser videre til KLIF sitt brev fra 27.06.2013.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag uttalte til avisa Innherred 01.12.2016 at kommunens handlingsrom ikke eksisterer, og dersom kommunen ikke innfører hytterrenovasjon brytes forurensningsloven.

Direktøren i IR opplever at det har vært krevende at Levanger og Verdal ikke har innført hytterrenovasjon til tross for at saken har vært drøftet årlig i representantskapsmøter siden 2010. Direktøren viste i tillegg til rettskraftige dommer i Bergen om pålagt hytte-/fritidsrenovasjon.

Direktøren fortalte at intensjonen med eventuelt fritak fra renovasjon, gjelder hvis det er miljømessig uforsvarlig å hente inn avfallet. Dette kan være for eksempel for hytter som ligger på øyer. Dette betyr i praksis at de to kommunene (Verdal og Levanger) har nektet sine innbyggere en offentlig lovpålagt tjeneste.

Direktør opplever det som en svakhet hos Fylkesmannen at hytterrenovasjon ikke er tatt skikkelig tak i før i senere tid. Direktøren mener at det handlingsrommet som noen mener finnes, er et handlingsrom som ikke eksisterer. Problemet ligger i fortolkninger av forurensningsloven.

5.3.2 Fritak for renovasjonsgebyr etter søknad

Forurensningsloven § 30 andre ledd åpner opp for at kommunen etter søknad kan unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamlingen. I IR sin renovasjonsforskrift § 2.6 står det at hvis det er klart urimelig å pålegge hytte- og fritidsabonnement, kan kommunen gi fritak. I § 14 står det at § 2.6 ikke er omfattet av delegasjon fra kommunene til IR. I § 2.2 andre ledd står det at eiendommer som blir fraflyttet og blir stående ubebodd kan etter søknad bli innvilget redusert renovasjonsgebyr i form av å få renovasjonsgebyr for hytte- og fritidsrenovasjon. Myndighet til å håndheve § 2.2 er delegert fra kommunen til IR, jfr. §14 i renovasjonsforskriften. I renovasjonsforskriftens § 10 tredje ledd andre setning står det at ubebodde bruksenheter i mer enn 6 måneder kan overføres til hytte- og fritidseiendom etter søknad til kommunen. Myndighet etter § 10 er delegert til IR, jfr. § 14.

På IR sine nettsider finnes det et skjema for *fritak/reduksjon av renovasjonsavgiften*. Hjelpeteksten til skjema forteller at for å kunne søke om fritak eller reduksjon på renovasjonsforskriften må eiendommen/boligen være ubebodd i minst 6 måneder. Betingelsene for å søke reduksjon er at boligen er ubebodd i forbindelse med salg, eier har flyttet på sykehjem og utenlandsopphold. Betingelsen for å søke om fullstendig fritak er at boligen er ubeboelig på grunn av dens tilstand, noe som må dokumenteres med bilder.

Revisor har fått tilsendt og gjennomgått ni søknader om fritak/reduksjon. Informasjon om disse er vist i tabell ni. Disse gjelder tidsrommet februar 2018 til og med august 2018. I fem av søknadene er skjemaet på IR sine nettsider benyttet, i de andre tilfellene har henvendelsen kommet på epost og i et tilfelle i brev. Fem av sakene er ferdigbehandlet, mens de fire andre er det etterspurt mer dokumentasjon i form av innvendige og utvendige bilder, før sakene oversendes til de respektive kommunene for behandling. En av de ferdigbehandlede sakene er avgjort i en kommune og omhandler fritak for renovasjonsgebyr fordi boligen er ubeboelig. Fem av sakene omhandler reduksjon av renovasjonsgebyret, mens de fire andre omhandler fritak. Av de fire sakene som omhandler reduksjon av renovasjonsgebyret er tre knyttet til at eier av eiendommen har flyttet på sykehjem.

Tabell 9. Søknadsbehandling

Søknads-dato	Type søknad	Bolig/hytte	Hjemmel	Vedtak/ Status
01.05.2018	Reduksjon - sykehjem	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	22.06.2018 IR innvilger endring til hytteabonnement fra 01.02.2018 og ett år.
06.04.18	Reduksjon - sykehjem	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	22.06.2018 IR innvilger endring til hytteabonnement fra 01.07.2018
16.02.18	Fritak	Hytte	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	24.07.2018 Fritak innvilget av kommunen
13.06.18	Reduksjon - ubebodd	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	10.08.2018 IR innvilger endring til hytteabonnement i ett år
03.07.18	Reduksjon - sykehjem	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	10.08.2018 IR. Innvilger hytteabonnement fra 01.07.2018
10.08.18	Fritak	Hytte	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	IR etterspør mer dokumentasjon fra søker 21.08.2018
24.07.18	Reduksjon - renovering	Bolig	RF* § 2.6, § 10,3 og § 14	IR informerer 22.08.2018 om at boligen må stå tom i 6 måneder og at det da kan søkes på nytt. Ber om dokumentasjon på boligens tilstand
31.07.18	Fritak	Hytte	RF* §14	IR etterspør mer dokumentasjon 14.08.2018
17.07.18	Fritak	Bolig		IR etterspør mer dokumentasjon 14.08.2018

*RF – renovasjonsforskriften

I alle de fire sakene som omhandler fritak etterspørres det mer dokumentasjon enn det som opprinnelig følger med søknaden. I den ene saken hvor det er fattet vedtak har det gått lang tid fra søknaden ble sendt til at saken ble oversendt kommunen og vedtaket ble fattet, noe som skyldes at det har tatt tid før etterspurt dokumentasjon ble innsendt.

Saksbehandlingstiden for søknadene om endring ligger i intervallet 36 til 77 dager. Den lengste saksbehandlingstiden er på en søknad som først ble sendt til kommunen og som senere ble videresendt til IR.

Både i søknadene som er avgjort av IR og kommunen er det opplyst om klageadgang etter forvaltningsloven, med en klagefrist på 3 uker. I sakene hvor IR har fattet vedtaket opplyses det at en eventuell klage rettes til Innherred Renovasjon.

5.3.3 Differensiering av renovasjonsgebyr

Forurensningslovens § 34 andre ledd oppfordrer kommunene til å fastsette differensierte gebyr for å bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning. I IR sin forskrift for husholdningsavfall fra 2005 regulerer § 12 gebyrdifferensiering: «*For å fremme avfallsreduksjon, kildesortering og gjenvinning har kommunen innført differensierte gebyrsatser. Differensieringen skjer på grunnlag av avfallsmengder, avfallstyper, gjenvinning, m.v. Gebyr og gebyrdifferensiering vedtas årlig av kommunen.*».

Miljødirektoratets veileder for beregning av kommunalt avfallsgebyr, M-258/2014 slår fast at det ikke er grunnlag for å differensiere gebyr på sosialt grunnlag og ikke på bakgrunn av hvor i kommunen avfallsbesitteren bor.

Innherred Renovasjon har fra 2018 innført differensierte gebyr for hytter og fritidsboliger. De differensierte gebyrene for hytter renovasjon er vist i tabell 8. For hytter renovasjon er gebyret differensiert etter avstand til vei, hyttas grunnareal og en egen kategori for fast plasserte campingvogner. Det er tilsammen fem ulike abonnementsløsninger. For hytter renovasjon er det faste oppsamlingspunkter og i tillegg har abonnentene mulighet til å levere fritt på gjenvinningsstasjoner.

På IR sine nettsider opplyses det at differensiering ut fra størrelsen på hytta og avstand fra vei skal gjenspeile avfallsmengden den enkelte hytte produserer. Tidligere ble renovasjonsgebyret fordelt likt på alle hytteiere, men IR vet at avfallsmengden varierer en del mellom ulike type hytter. Det opplyses at IR har anledning til å differensiere gebyret basert på avfallsvolum, ettersom det vil være lavere kostnader jo mindre avfall som må samles inn og behandles. Innsamlingsordningen er slik at det er vanskelig å måle dette, men det forutsettes at en liten hytte og en hytte langt fra kjørbar vei vil produsere mindre avfall enn en stor hytte med bilvei helt fram.

5.4 Vurdering

5.4.1 Fritak for renovasjonsgebyr

Ingen av eierkommunene i IR har vedtatt at kommunal innsamling av avfall kun skal skje i tettbebygde strøk. Mulighetene for å få fritak for renovasjonsgebyret er da knyttet til at eierne av ubeboelige og fraflyttede eiendommer kan etter søknad gis fritak. I Levanger og Verdal har hytter renovasjon blitt vedtatt først de senere årene fordi man tidligere har bestridt lovgrunnlaget

for bestemmelsen. IR ferdigstilte innsamlingspunkt for hytterrenovasjon i Levanger i 2018, og hytteeierne der har blitt fakturert halvt gebyr i 2018. IR jobber med å få på plass innsamlingspunkt for hytterrenovasjon i Verdal, og hytteeierne her er foreløpig ikke fakturert.

Revisors gjennomgang av de ni siste søknadene viser at det både er søknader om fritak og søknader om reduksjon av avfallsgebyret. IR har et felles skjema hvor det kan søkes om reduksjon eller fritak. Søknader om fritak er ikke delegert til IR og behandles i den enkelte kommune. IR har en rutine for å etterspørre dokumentasjon blant annet i form av oppdaterte bilder før sakene oversendes kommunene. Renovasjonsforskriftens § 2.2 andre ledd hjemler muligheten for at eiendommer som blir fraflyttet og blir stående ubebodd kan etter søknad bli innvilget renovasjon for hytte- og fritidsrenovasjon. Så lenge Verdal og Levanger kommune ikke har innført hytterrenovasjon så har ikke husholdningene i disse kommunene fått muligheten til å få redusert renovasjonsgebyret til hytterrenovasjonsgebyr.

Det kan være misvisende at det er bare et søknadsskjema for både redusert gebyr og fritak, spesielt når IR saksbehandler reduksjon og kommunene saksbehandler fritak. Samtidig ser revisor at ikke alle benytter søknadsskjema, slik at mottakerne uansett vil måtte tolke henvendelse og eventuelt oversende saken til den enkelte kommune. Revisor opplever at søknadsomfanget er lite.

5.4.2 Differensiering av renovasjonsgebyr for hytter og fritidseiendommer

Gebyret for hytterrenovasjon er delvis differensiert på bakgrunn av størrelsen på hytta og avstand til kjørbær sommervei. De fire ulike gebyrtrinnene er begrunnet i at de produserer ulike mengder søppel, eksempelvis at en liten hytte langt fra kjørbær vei ikke vil produsere like mye avfall som en stor hytte lett tilgjengelig fra vei. Revisor oppfatter her at selskapet har differensiert på grunnlag av erfart avfallsmengde, og at dette har sammenheng med hyttens størrelse og tilgjengelighet. Brevet fra KLIF 27.06.2013 sier at dagens løsninger for differensiering av avfallsgebyrer er knyttet opp mot omfanget av kildesortering og de ulike innsamlingsordningene og ikke til størrelsen på fritidsbolig, standard og liknende. IR sin begrunnelse for å bruke blant annet størrelsen på fritidsboligen er begrunnet med at større hytter produserer mer avfall enn mindre. Avfallsmengden er grunnlag for differensiering, noe som er i tråd med signalene fra KLIF i brev av 27.06.2013.

Det er mulig å installere systemer for å registrere avfallsmengde den enkelte abonnent kaster, eksempelvis gjennom bruk av chip for å få åpnet container/søppelkasse. Dette gjør det mulig å registrere avfallsmengden og kunne vært benyttet for hytterrenovasjon. I revisors øyne vil en slik investering kunne medføre utfordringer for selskapet med økte administrasjonskostnader, og vanskeliggjort avfallslevering for innbyggerne. En slik investering vil måtte belastes

selvkostregnskapet, derigjennom den enkelte innbygger. I den forbindelse bør det foretas en nytte-kostnadsanalyse, hvor fordeler og ulemper for innbygger ved en slik investering vurderes.

6 IR SOM FRAMTIDSRETTET SELSKAP

I dette kapitlet beskriver vi Innherred Renovasjon IKS sitt fremtidsrettede arbeid, herunder prosjekter, materialgjenvinning og nye satsninger, samt selskapets dialog med eier sett i lys av strategivalg for selskapet. Dette er et beskrivende kapittel, og det er derfor ikke utarbeidet problemstilling, revisjonskriterier og det gjøres derfor heller ikke vurderinger her. Dette kapitlet bygger på intervju med direktør, økonomisjef, kvalitets- og utviklingssjef og eierrepresentanter, samt relevante dokumenter som årsmeldinger, selskapets strategi, jubileumsdokument fra 2005 og Innherred Renovasjons hjemmeside.

6.1 IR sin fremtidsrettede strategi

Det er utarbeidet en strategisk plan for perioden 2015-2018 som fastsetter fokusområder og ambisjonsnivå for selskapet. Selskapets visjon er «Itjnå e søppel», noe som reflekterer en materialgjenvinningstankegang med fokus på gjenbruk. Selskapets forretningsidé er følgende: *«Med fremtidsrettet teknologi, kompetanse og miljøfokus løser IR eierkommunenes oppgaver innenfor avfallsbehandling, gjenvinning og ombruk. Vi skal tilby innbyggerne effektive renovasjonstjenester med høyt servicenivå».*

Den strategiske planen fastsetter videre som hovedmål at IR skal være et ledende avfallsselskap i Norge. Dette hovedmålet skal ivaretas gjennom fem resultatomål med tilhørende effektivitetsmål:

Tabell 10. Resultatomål

Resultatomål	Konkretisering av resultatomål
Miljømål	Restavfall til forbrenning fra husholdningene skal innen utgangen av 2018 reduseres med 4%. Dette skal måles ut fra innsamlet (henteordning, ikke gjenvinningsstasjon) mengde restavfall fra selskapets abonnenter. Målingen i 2014 var på 6561 tonn restavfall, som utgjorde 33,8%. Oppdatert måling/resultat rapporteres til direktøren hvert halvår, og var i 2017 på 34,3%.
	Restavfall fra gjenvinningsstasjonene som går til forbrenning, skal innen utgangen av 2018 reduseres med 3,5%. Dette måles ut fra totalt mottatte mengder på gjenvinningsstasjonene. Målingen i 2014 var på 4939 tonn restavfall, som utgjorde 20,1%. Oppdatert måling/resultat rapporteres til direktøren hvert halvår, og var i 2017 på 18,3%.
	Innsamlet husholdningsavfall fra selskapets abonnenter skal innen utgangen av 2018 ha oppnådd en materialgjenvinning på 70% av innsamlet mengde. Målingen i 2014 var på 67,4% materialgjenvinning. Oppdatert måling/resultat rapporteres til direktøren hvert halvår, og var i 2017 på 65,7%.
	Dieselforbruk: - Fokusmål om å redusere drivstoff-forbruk med aktiv bruk av flåtestyringsverktøy på biler og maskinpark. - Bilparken skal gradvis gå over på fornybar energi fra 2018.

Effektivitetsmål	Skal håndtere økte avfallsmengder og flere abonnenter med økt effektivitet. Kostnadsutviklingen på tjenestene skal ha en lavere kurve enn mengdeutviklingen. Miljømål og eventuelle ekstra kostnader i forbindelse med disse, skal ses i sammenheng med, og vurderes opp mot, effektivitetsmålet. Selskapet skal utvikle parametere som gir god kontroll over kostnads- og gebyrutvikling.
Borgertilfredshet	Renovasjon skal være blant de to beste kommunale tjenester i eierkommunene i perioden.
	Renovasjon skal ha brukertilfredshet på over 70 i borgerundersøkelsen til den enkelte kommune.
Medarbeidertilfredshet	Samlet total medarbeidertilfredshet skal ligge på 4 (på en 5-punkts skala).
Nytengkning	IR skal delta aktivt i utvikling av renovasjonsbransjen og fremtidens tjenestetilbud til abonnenter og eiere.
	Innherred Renovasjon skal opprettholde og utnytte sin posisjon i bransjen som innovativ og utviklende.

I strategiplanen presenteres et fremtidsbilde for IR 2025. Her har selskapet eksempelvis en ambisjon om å være blant de to beste rangerte kommunale tjenestene hos sine eiere. Det skal være økt fokus på avfallsreduksjon og ombruk gjennom holdningsskapende virksomhet. Verdien på avfallet (ressursen) skal ha økt med 25 prosent, og selskapets bilpark skal gå på biodrivstoff.

6.2 Dialog mellom selskapet og eierne

Innherred Renovasjons forretningside er «*med fremtidsrettet teknologi, kompetanse og miljøfokus løser IR eierkommunenenes oppgaver innenfor avfallsbehandling, gjenvinning og ombruk. Vi skal tilby innbyggerne effektive renovasjonstjenester med høyt servicenivå.*» IR har fokus på å oppfylle nasjonale og internasjonale mål. IR gjør jevnlig målinger i forhold til målene i strategiplanen.

Kvalitets- og utviklingssjefen opplever at IR alltid har vært et framoverlent selskap. IR var tidlig ute med tre dunker, Ecopro og lignende. Samtidig satser selskapet i mange ulike utviklingsområder nå. Kvalitets- og utviklingssjefen opplever at dersom IR skal være et interessant selskap, er det viktig å ha eiere som vil være med på utviklingen. Han har ikke inntrykk av at eierne bremses, men heller ikke at de har god oversikt og informasjon nok.

IRs ambisjonsnivå defineres av eierne, det vil si eierrepresentantene, gjennom representantskapet. I forkant av representantskapets møte i mai 2018 var eierne invitert til et eiermøte med blant annet dialogtema for strategisk plan 2019-2023. Her ble eierrepresentantene invitert til å diskutere strategiske valg omkring optimal bruk av fellesskapets midler, organisering av renovasjonssystemet, behov for nye løsninger (sirkulær økonomi) og innbyggerdialogen. Følgende tema ble diskutert:

- Hvem har ansvaret for herreløst avfall?
- Hvem har ansvaret for rene fraksjoner – teknologi eller innbygger?
- Hvilken rolle skal IR ta i utviklingen av nye løsninger?
- Hvilken rolle/posisjon bør IR ta i Midt-Norge?
- Behov for nye samhandlingsløsninger
- IR i kombinasjon med andre kommunale tjenester
- Eventuelt / andre ting IR bør satse på

Revisor har i intervju med eierrepresentantene fått inntrykk av at strategidiskusjonen opplevdes som svært positiv.

Kvalitets- og utviklingssjefen fortalte at han oppfattet signalene fra strategidiskusjonen som at IR skal være koordinator og initiativtaker. Direktøren understreket at det er viktig med god dialog mellom representantskapet og styret, for å få til en god avklaring på hvor stor risiko IR skal ta i utviklingsarbeidet.

Tjenesteområdet renovasjon er delegert fra kommunene til IR, og dette bidrar til at den administrative kompetansen i deltakerkommunene reduseres. Ledelsen i IR mener at det derfor er viktig med en god dialog mellom selskapet og eierkommunene, noe som IR ønsker å forbedre ytterligere. Utfordringen til eierne er at det skjer en stor utvikling i IR og i bransjen generelt, som gjør det vanskelig for kommunene å holde oversikten. Dette kan bidra til å gjøre avstanden til kommunene større.

Direktøren og økonomisjefen opplever at det er en sterk tillit mellom administrasjonen, styret og representantskapet, med en god og åpen dialog i alle fora. Direktøren understreker at det er viktig å skille mellom politisk nivå og administrativt nivå i kommunene. Han mener det er mer å gå på med hensyn til å utvikle en bedre dialog med det administrative nivået. Her kan det nevnes at rådmenn i kommunene var invitert til å delta i eiermøtet i mai 2018, men at dette sammenfalt med en rådmannssamling, slik at ingen rådmenn var tilstede. Fra noen av kommunene møtte det administrativt ansatte.

IR er ute i de enkelte kommunene for å orientere hovedsakelig til politiske organer. Direktøren gir uttrykk for at de alltid stiller opp hvis kommunene ønsker det. Direktør og økonomisjef understreker at dialogen med kommunene har vært god hele tiden, selv om man ikke alltid har vært enige. De mener det er et viktig skille mellom dialog og enighet. IR er veldig opptatt av at hele deres aktivitet skal være transparent.

Flere eierrepresentanter opplever at representantskapsmøtene er bra, da det er gode diskusjoner og rom for å ta opp aktuelle ting. Selskapets styreleder deltar i alle møter og informerer, noe flere eierrepresentanter mener er nyttig for å kunne forstå styret og dets arbeid.

Flere eierrepresentanter opplever at Innherred Renovasjon IKS er et selskap som fungerer godt. IR oppleves som åpne og forutsigbare. En eierrepresentant opplever at eierne har gitt selskapet stor frihet, noe som er et tegn på tillit.

Eierrepresentantene i Verdal fortalte at det er en avveining om selskapet skal være best på renovasjon, eller ha konkurransedyktige priser. Det er to retninger i renovasjons-Norge, hvor IR har fokus på materialgjenvinning, mens andre selskap har større fokus på energi. Eierrepresentantene mener det er riktig at IR har fokus på materialgjenvinning. De opplever at renovasjon som helhet er et område som får mer fokus, spesielt gjennom interesse for klima og gjenvinning. Eierrepresentantene tror kundene er fornøyde med dette fokuset. Eierrepresentantene mener selskapets hovedkurs er riktig, og mener at selskapet følger de retningslinjene som representantskapet gir. Eierrepresentantene fortalte at ambisjonene som finnes for selskapet kan være voldsomme, men da er det representantskapets oppgave å prioritere riktig.

IR har 4-årige økonomiplaner inklusive investeringsplan. Det lages økonomiplan, hvor investeringsplan er en av forutsetningene, før budsjettet setter opp. Styret foreslår for representantskapet, som vedtar både planer og årsbudsjett. Det er her eierne gir føringer til styret. De siste årene har IR redusert gjeldsgraden. IR har hatt god likviditet. Total låneramme er fastlagt i selskapsavtalen og er nå på 200 millioner kroner. Kommunestyrene vedtar selskapsavtalene, og vedtar dermed også låneramma. Representantskapet vedtar det enkelte års budsjett etter innstilling fra styret. IR har et eget økonomireglement. Det ligger noen utviklingsmidler i driftsbudsjettene. Når det opprettes nye selskaper under IR, gjøres det risikovurderinger i forhold til økonomi, miljø og hva det gir innbyggerne.

6.3 Kort om historien til IR

I 1985 ble Innherred Renovasjon etablert av kommunene Inderøy, Verdal, Levanger og Frosta, fram til da hadde kommunene Verdal, Levanger, Frosta og Inderøy samarbeidet om renovasjon siden midten på 1970-tallet gjennom et regionalt renovasjonsutvalg med ett medlem fra hver deltakerkommune. Felles deponi for kommunene var fyllplassen på Ekle i Verdal. Det ble snart klart at fyllplassen ville bli oppfylt i løpet av 1985. Renovasjonsutvalget hadde to utredningsprosjekt hvor ulike forbrenningsanlegg ble vurdert, og det ble gjort undersøkelser av mulige nye fyllplasser. Valget falt på Mule i Levanger.

I 1994 ble en prøveordning med kildesortering i tredunksystemet igangsatt for alle husstandene i Inderøy kommune, som den første kommunen i landet. Dette medførte at den totale mengden returpapir økte med over 50 prosent.

I 1999 ble Innherred Renovasjon omgjort fra en interkommunal stiftelse til et interkommunalt selskap i tråd med IKS-loven som ble vedtatt samme år. Flere kommuner har kommet til underveis og sist Tydal i 2017.

I jubileumsberetningen for selskapets 20-årsjubileum i 2005, uttalte tidligere daglig leder at dersom IR ikke hadde fått totalansvaret for avfallshåndtering i eierkommunene, hadde kommunene heller ikke fått gevinsten i form av helhetstenking, nytenking og rasjonell drift. Da ville man hatt forskjellige ordninger i alle kommunene med felles oppsamling av avfallet. I jubileumsberetningen fortelles det at Innherred Renovasjon siden oppstarten i 1985 har vært i front av utviklingen innen avfallsbransjen. Videre heter det at få samfunnsområder har gjennomgått så dyptgripende forandringer i løpet av de siste 20 årene, og IR har vært med på hele «renovasjonsrevolusjonen». Ifølge tidligere styreleder Kvamme skyldtes dette at selskapet har hatt dyktige ansatte i alle sektorer; *«De ansatte har fått oss med på forskjellige tiltak og prosjekter, mer enn omvendt»*.

I «20 års renovasjonsrevolusjon» presenteres det at IRs kommuner i 2004 hadde 406 kg avfall per innbygger i året, og 64 prosent av dette gikk til materialgjenvinning. Per 2017 nærmet det seg 500 kg per innbygger, hvor 48 prosent materialgjenvinnes. Det er høyere tall for materialgjenvinning i 2005 på grunn av at kvister og greier da ble vurdert som materialgjenvinning, noe det ikke er i dag.

Tidligere daglig leder Eriksen uttalte i jubileumsberetningen at IR var et renovasjonsselskap i front av utviklingen og årsaken var at: *«Vi har fått veldig frie hender. Jeg tror at tilliten mellom eiere, politisk valgte representanter, styret, ansatte og folk rundt omkring i kommunene er den grunnleggende årsaken til at IR har vokst seg så solid og trygg»*. Jubileumsdokumentet presenterer blant annet at IR var et av de første renovasjonsselskapene i landet som tok tak i problematikken rundt spesialavfall fra husholdningene.

Innherred Renovasjon var blant de aller første norske avfallsselskapene som ble ISO 14001-sertifisert. Dette skjedde i september 2000, og betydde at selskapet fikk godkjent sin miljøprofil ut fra internasjonale standarder. IR hadde ISO 2009 og 2014-resertifisering våren 2018, og ledelsen opplever at det er en god prosess her. Innherred Renovasjon ble også det første avfallsselskapet som organiserte seg etter den nye loven om interkommunale selskap som kom i 1999.

6.4 Avfallspolitikk

EUs mål for materialgjenvinning innen 2020 er 50 prosent. IR har i dag 48,5 prosent, og er dermed nær det europeiske målet. De videre EU-målene er 55 prosent materialgjenvinning

innen 2025, 60 prosent innen 2030 og 65 prosent innen 2035. For å nå materialgjenvinningsmålene må IR satse på flere fronter. Full kildesortering for hytter og fritidsboliger, og flere avfallsfraksjoner på gjenvinningsstasjonene er tiltak for å nå disse målene. I årsmeldingen for 2017 nevnes utsortering av gips på gjenvinningsstasjonene som eksempel på høyere materialgjenvinning, da dette har bidratt til 200 tonn årlig til materialgjenvinning av en avfallstype som tidligere ble lagt i deponi. Det slås også fast at det fortsatt er mye å hente på sortering restavfallet. Basert på plukkanalyser anslås det at opptil 35 prosent av restavfallet er gjenvinnbart materiale som kunne vært sortert.

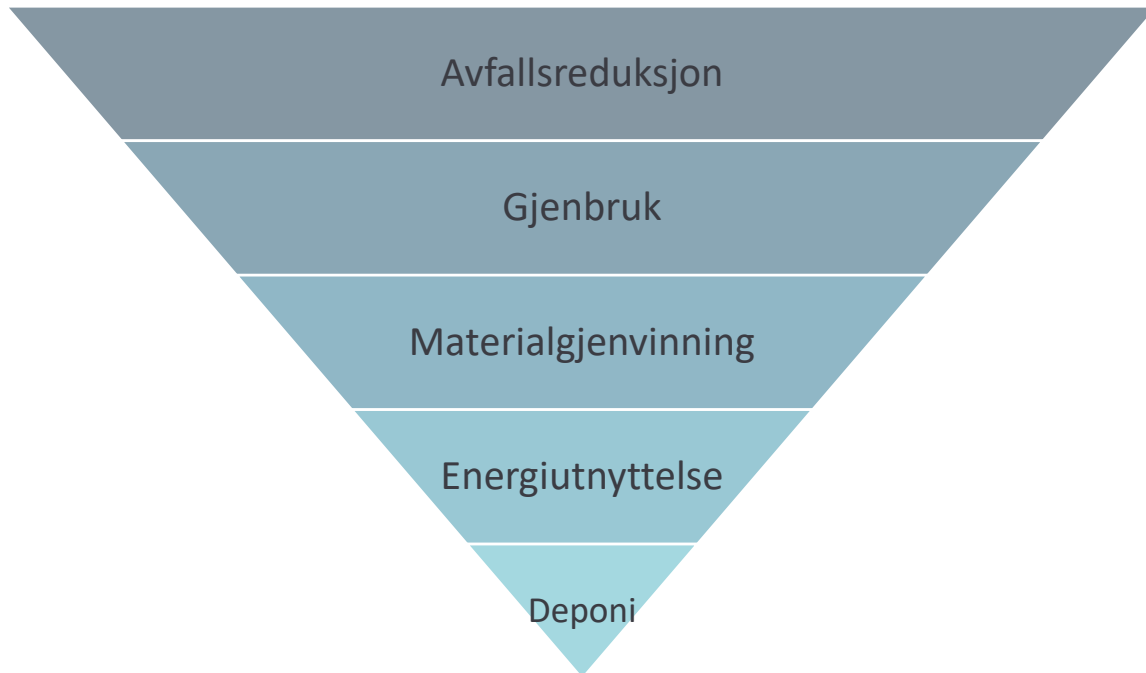
I 2017 samlet og mottok selskapet nesten 48 000 tonn avfall. 37 prosent ble hentet i avfallsdunkene, 55 prosent ble levert på gjenvinningsstasjonene og 7 prosent ble levert på returpunkt. Innsamling er effektivisert.

IR har konkludert med at selskapets aktivitet er i tråd med de 20 punktene som Stortinget vedtok den 27.02.2018, basert på Stortingsmelding 45 om avfallspolitikk og sirkulær økonomi. Sentralt her er kravet om sortering av matavfall og plast, noe som IR allerede har på plass.

Regjeringens avfallsstrategi fra 2013, *Fra avfall til ressurs*, presenterer at det er et tverrgående behov for forskning og utvikling av miljøteknologi for å stimulere til enda bedre sorterings- og gjenvinningsteknologi i framtiden, og til effektive rensesystemer for sigevann og deponigass (Miljøverndepartementet 2013). «Det er viktig at framtidens teknologier fremmer best mulig ressursutnyttelse uten at prioriterte helse- og miljøfarlige kjemikalier går ukontrollert inn i nye produkter eller til miljøet. Det er også behov for økt kunnskap om nanomaterialer ved ulike behandlingsmåter for avfall.». Det overordnede målet i avfallspolitikken er at avfall skal gjøre minst mulig skade på mennesker og naturmiljø, og videre at vekst i mengde avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten, og at ressursene i avfallet i størst mulig grad skal utnyttes ved gjenvinning.

Materialgjenvinning og energiutnyttelse er sidestilt i det nasjonale målet om gjenvinning av avfall (Miljøverndepartementet, 2013). Regjeringens strategi fra 2013 viser til EUs avfallshierarki og rammedirektivet om avfall (2008) fastslår at prioriteringsrekkefølgen kan fravikes for bestemte avfallsstrømmer når det er begrunnet i blant annet miljøhensyn, ressurshensyn og økonomiske forhold. Ledelsen i IR forteller at IR har vært opptatt av avfallspyramiden. I Norge har avfallsselskapene varierende fokus vektleggingen av miljø kontra økonomi. Ledelsen mener at IR er blant de beste selskapene i Norge i dag på materialgjenvinning, og er godt rustet til å møte kommende krav fra myndighetene.

Figur 3. Avfallshierarkiet (Miljødirektoratet, 2013)

Pyramiden skal leses fra øverst til nederst, og målet er at avfall skal behandles høyest mulig. Det betyr at deponering av avfall skal være siste alternativ, og utgjøre minst mulig mengde. Den høyest prioriterte avfallsbehandlingen, er avfallsreduksjon hvor man skal forebygge at avfall oppstår. Kvalitets- og utviklingssjef mener at det er lite IR alene som bedrift kan gjøre for å hindre at avfall oppstår.

Den nest høyest prioriterte avfallsbehandlingen er gjenbruk. Denne er mer aktuell for IR, som behandler avfallet som allerede har oppstått. IR sin satsning på Bruktbo-butikkene er den mest synlige satsningen på dette i selskapet. IR har god omsetning i Bruktbo-butikkene, og 1 prosent av mottatt avfall i 2017 gikk til gjenbruk.

Den tredje prioriteringen er materialgjenvinning. I 2017 gikk 48,5 prosent av avfallet selskapet tok imot til materialgjenvinning. Landsgjennomsnittet i samme periode lå på 38 prosent. Kildesortering ligger til grunn for å kunne gjenvinne materialene på en god måte. På gjenvinningsstasjonene kan flere fraksjoner av avfall sorteres. Innherred Renovasjon har eierskap i selskaper som driver materialgjenvinning. Dette er eksempelvis Jordfabrikken AS som etter ferdigstilling av fabrikkene i 2018 vil produsere torvfri hagejord av hageavfall fra husholdning og næring, og Ecopro AS som produserer biogass av slam og matavfall. Et biprodukt av Ecopros produksjon er næringsrik gjødsel som leveres til landbruket. I årsmelding 2017 presenteres det at IR var en pådriver og sterkt medvirkende til at Ecopro ble etablert.

Den fjerde og nest siste prioriteringen, er energiutnyttelse. Dette sammenfaller med den norske strategien *Fra avfall til ressurs* hvor materialgjenvinning prioriteres over

energiutnyttelse. Som nevnt i forrige avsnitt går slam og matavfall fra IR sine kommuner til behandling hos Ecopro AS, som produserer biogass. Biogass kan benyttes eksempelvis som drivstoff, og Ecopros gass benyttes av en rekke gassbusser i Trondheim kommune. Ecopro har etablert datterselskapet Ecogas, som selger gassen fra Ecopro.

Som laveste prioritet i pyramiden finnes deponering. I strategien står det at for noe avfall vil deponering fortsatt vil være den eneste løsningen. Fra 01.07.2009 ble det ulovlig å deponere nedbrytbart avfall i Norge. Dette forbudet bidrar til å redusere klimagassutslipp fra deponier, i form av at det ikke er avfall som råtner der. IR deponerer sitt avfall i Skjördalen i Verdal.

6.5 Prosjekter og nye satsninger

IR har engasjert seg nasjonalt og er medlem i KS Bedrift Avfall, Hold Norge Rent, Avfallsforum Midt-Norge og Avfall Norge. I tillegg til dette er det mye samarbeid mellom avfallsselskapene i Midt-Norge. Kvalitets- og utviklingssjef opplever at man står sterkere sammen, og spesielt når det er uklare mål fra myndighetene. Samtidig er det slik at mange av føringene for avfallsbransjen legges i EU. Ledelsen i IR opplever at bransjen etterspør en helhetlig avfallspolitikk fra myndighetene. Videre ser IR at man er nødt til å samarbeide for å få gode løsninger, og det finnes stordriftsfordeler å hente. Kvalitets- og utviklingssjefen opplever det som gledelig at det i nasjonal sammenheng snakkes varmt om Midt-Norge og det samarbeidet man har her. Det er ifølge kvalitets- og utviklingssjefen mye erfaringsutveksling i de fora IR deltar i, og man er genuint interessert i hverandre. Direktøren opplever i sin deltakelse i nasjonale fora at IR er blant de mest innovative renovasjonsselskapene i Norge.

SESAM Ressurs AS er et forprosjekt med målet om et felles ettersorteringsanlegg for restavfall som dekker kommuner fra Helgeland til Nordmøre. Sju renovasjonsselskap og Steinkjer kommune skal slutføre prosjektet og fremme anbefaling om å investere i dette. Ettersorteringsanlegget vil være et supplement til dagens kildesortering, og er planlagt plassert på Heggstadmoen i Trondheim.

Se-Sammen er et samarbeid mellom 12 renovasjonsselskap i Midt-Norge. Se-Sammen er et utspring fra SeSAM, som arbeider med en felles regional avfallsstrategi. Se-Sammen jobber mot framtidens avfallsløsninger, og har i 2017 gjennomført felles holdningskampanjer som strandryddeaksjon og tekstilinnsamlingskampanje, samt felles medarbeiderundersøkelser og kundetilfredshetsundersøkelse. Det overordnede målet for samarbeidet er å nå EUs materialgjenvinningskrav på 65 prosent innen 2035. I Se-Sammen arbeider IR sammen med andre renovasjonsselskaper i regionen med å få systemene mer like. Innbyggerne ser ikke kommunegrensene, og det er derfor en målsetting om lik sortering for innbyggerne på tvers av kommunegrenser.

Ecopro har jobbet med å bli det første selskapet til å ta imot avfall fra Sverige, og tar nå imot matavfall fra Åre. Åre ønsker en tydelig miljøprofil, og mer kontakt mot Trøndelag.

IR deltar ikke i noen EU-prosjekter, og IR deltar ikke i noe forskningssamarbeid med eksempelvis NTNU og SINTEF. IR er imidlertid involvert i prosjekter nasjonalt gjennom Avfall Norge, hvor ekstern støtte er mer omfattende.

IR samarbeider med selskapene HAMOS og Midtre Namdal Avfallsselskap om å etablere en felles renovasjonsforskrift. Dagens renovasjonsforskrift er fra 2005. Ifølge kvalitets- og utviklingssjefen åpner en felles renovasjonsforskrift opp for mer samarbeid på tvers av selskapene. Ledelsen i IR fortalte at arbeidet med en felles renovasjonsforskrift er et krevende arbeid, og er en langvarig prosess når det er mange beslutningstakere. En kommune kan ønske en annen tjeneste enn resten, og det kan man eksempelvis løses som en tilleggstjeneste som IR kan prise som ekstratjeneste (egen linje i fakturaen). IR har en ambisjon om å behandle den nye forskriften våren 2019. Forskriften er overordnet og gir rammene for IR sin drift. Tjenestebeskrivelsen ligger under forskriften, og kan endres administrativt.

Det arbeides med fremtidsrettet teknologi i nettverkene IR deltar i, spesielt på IKT-siden. Dette omfatter fagsystem, rapportering og støttefunksjoner innen økonomi. Også for maskiner, utstyr og biler benyttes mye fremtidsrettet teknologi. IR har fora og dialog med leverandører hvor man plukker opp det nye som rører seg. I anbudsprosesser setter IR krav til innovasjon og utvikling i leverandørens bedrift slik at IR kan ta del i deres utvikling.

For herreløst avfall, venter IR på nasjonale signaler. Avfall Norge skal ha møte med Klima- og miljøministeren om dette. Bransjen ønsker å få på plass statlige midler tilsvarende ordningen med strandrydding. Eierne ønsker at IR skal ta imot herreløst avfall. Kostnadene forbundet med kommunens avfallshåndtering etter forurensningsloven § 35 andre ledd, herunder opprydding av «herreløst» avfall på offentlig sted, kan ikke dekkes gjennom avfallsgebyr. Dette følger av forurensningsloven § 34 tredje ledd.

6.6 Utviklingsarbeid rettet mot innbyggerne

Kvalitets- og utviklingssjefen fortalte at IR har en vid holdningsskapende informasjon til innbyggerne, men at man kan bli bedre på å skape en forståelse på hva som skjer med avfallet. For å klare å nå målene i selskapet er kundetilfredshet viktig. I Verdal og Levanger er IR på andreplass etter barnehagene på tilfredshet. Kvalitets- og utviklingssjefen opplever at det ikke nødvendigvis handler om å være først ut, men ha kompetanse til å fange opp de gode ideene. IR har tatt i bruk nye kommunikasjonsløsninger med innbyggerne slik som chat, mail og sosiale medier. Kvalitets- og utviklingssjefen opplever at IR har blitt bedre på å kommunisere ved

endringer. IR har benyttet seg av SMS i åtte år, og bruker det stadig mer. IR har et kvalitetssystem som brukes aktivt og alle ansatte som har smarttelefon eller laptop har tilgang.

Kvalitets- og utviklingssjefen fortalte at det er mange som får omvisning på anlegget på Mule. IR er også til stede på arrangementer i lokalmiljøet, og har eksempelvis stand på utdanningsmesser. I dag har IR tre lærlinger, og er opptatt av å arbeide med rekruttering. IR ble i 2017 en godkjent lærebedrift i både kontor- og administrasjonsfaget og i gjenvinningsfaget.

Det ble fra 2016 gjennomført et prøveprosjekt i Stjørdal kommune med innsamling av glass- og metallemballasje i husholdningene i en fjerde avfallsbeholder. Dette er et tiltak for å bedre materialgjenvinningsgraden, og ble i 2017 vedtatt videreført. Den fjerde avfallsbeholderen vil bli gradvis innført hos alle IRs abonnenter de neste årene.

7 HØRING

Rapporten ble sendt på høring til kommunens v/ eierrepresentantene og selskapet v/ daglig leder, økonomisjef og styreleder 17.10.2018. Høringssvaret fra selskapet ble mottatt 26.10.2018. Høringssvaret fra selskapet har medført noen endringer i rapportens datadel, men ikke endringer i vurderinger eller konklusjoner.

Høringssvaret fra kommunens eierrepresentant Iversen ble mottatt 01.11.2018. Revisor har ikke mottatt høringssvar fra eierrepresentantene Voll og Bengtsen. Høringssvaret fra Iversen har medført endringer i datadelen i kapittel 3.6 samt en justering i tilhørende vurdering i kapittel 3.7.5. Det har ikke medført endringer i konklusjonen eller anbefalingene. Begge høringssvarene finnes i vedlegg 3.

8 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

8.1 Renovasjonsgebyr

For temaet renovasjonsgebyr, er følgende problemstillinger utarbeidet:

- Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i IR i tråd med selvkostprinsippet?
- Er det fattet vedtak om delegert myndighet for innkreving av renovasjonsgebyr fra den enkelte eierkommune til IR?

Den første problemstillingen svares ut gjennom å se på selvkostprinsippet, selvkostkalkyler og selvkostfond i IR. Innherred Renovasjon IKS har en praksis med beregning av renovasjonsgebyret som er i tråd med selvkostprinsippet, men veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr følges ikke på alle punkter og alle beregningene synliggjøres ikke for eierne.

Veilederen for beregning av selvkost (M-258/2014) angir at selvkostkalkylen og etterkalkylen skal settes opp med kalkulatoriske renter. IR setter opp kalkylene med virkelige renter og inntektsfører kalkulatoriske renter. Det betyr at differansen mellom kalkulatoriske renter og virkelige renter føres på felleskostnader og blir fordelt på selvkostområdene og andre kostnadsbærere. I etterkalkylen blir ikke selvkostfondene renteberegnet med kalkulatorisk rente. Denne framgangsmåten er ikke i tråd med veilederen, men effekten blir ikke vesentlig feil. Hvis veilederen ikke følges bør det informeres om det.

For eierne synliggjøres ikke beregningsgrunnlaget for hytte- og slam gebyr på samme detaljeringsnivå som for husholdning. Når IR rapporterer på etterkalkylen er hytter og husholdningsrenovasjon rapportert sammen og det er ingen rapportering på slam.

På bakgrunn av disse funnene, konkluderer revisor i første problemstilling med at praksis for beregning av renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon IKS er i tråd med selvkostprinsippet.

Den andre problemstillingen svares ut gjennom å se på gebyrfastsetting og innkreving av gebyr. Revisors gjennomgang av kommunestyrenes behandling viser at renovasjonsgebyret i noen tilfeller legges fram som en egen sak sammen med andre kommunale gebyr i forkant av selve budsjettbehandlingen eller som en del av selve budsjettbehandlingen. Renovasjonsgebyret inngår ikke i gebyroversikten i Frosta kommune, noe som betyr at Frosta kommune ikke har vedtatt renovasjonsgebyret for 2018. IR krever inn renovasjonsavgiften og denne oppgaven er delegert i renovasjonsforskriftens §14 og presisert i § 13.

Gjennom sin tilslutning til renovasjonsforskriften i Innherred Renovasjon IKS fra 2005, har eierkommunene delegert myndigheten for innkreving av renovasjonsgebyr til Innherred Renovasjon IKS i § 14 og presisert i § 13.

På bakgrunn av disse funnene konkluderer revisor i andre problemstilling med at det er fattet vedtak om delegert myndighet om innkreving av renovasjonsgebyr fra IR til den enkelte kommune, gjennom å ha vedtatt renovasjonsforskriften.

8.2 Handlingsrom for dispensasjon

For temaet om handlingsrom for dispensasjon, er følgende problemstilling utarbeidet:

- Hvilket handlingsrom har kommunene når det gjelder å gi dispensasjon fra kravet om hytter renovasjon?

Kommunens handlingsrom er enten å vedta en renovasjonsordning for kun tettbebygde strøk, eller å gi fritak fra renovasjonsavgift for enkelteiendommer etter søknad. Ingen av kommunene har vedtatt at renovasjonsordningen kun skal gjelde tettbebygde strøk.

Innbyggerne kan søke om fritak fra renovasjonsgebyr for eiendommer som er ubeboelige (jf. forurensningsloven 30, andre ledd). En gjennomgang av de siste søknadene om fritak/ redusert gebyr, viser at søknad om fritak går til eierkommunene, mens IR behandler søknader om redusert gebyr. Det stilles krav til søknadene, og det etterspørres mer dokumentasjon dersom det er behov for det.

8.3 Anbefalinger

Revisor har følgende anbefalinger:

- Når IR har valgt å ha ulike selvkostområder så bør disse rapporteres fullt ut som selvkostområder. Det betyr at grunnlaget for gebyrene på de ulike områdene bør synliggjøres, samt at etterkalkylen må settes opp for de ulike selvkostområdene. Det bør orienteres om prinsippene for kostnadsfordeling. Selskapet må sikre at alle kommuner får tilsendt etterkalkylene slik at disse kan legges i note i kommunens regnskap.
- IR bør informere om hvilke områder av veilederen for beregning av kommunale avfallsgebyr som ikke følges.
- Revisor anbefaler at selskapet utarbeider separate søknadsskjema henholdsvis for fritak og reduksjon av gebyr. Dette for å gjøre det uproblematisk å vurdere om søknaden skal behandles av selskapet eller av den enkelte kommune.

KILDER

Avfallsforskriften. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall. FOR-2004-06-01-930

Brev fra Statens forurensningstilsyn 16.07.1998

Brev fra Miljøverndepartementet 30.11.2009: Beregning av avfallsgebyrer ved organisering i interkommunalt selskap

Brev fra Klima- og forurensningsdirektoratet, 27.06.2013. Svar på spørsmål knyttet til renovasjon fra fritidsboliger.

Brev fra Miljødirektoratet, 27.02.2018. Vurdering av henvendelser om selvkostprinsippet ved fastsetting av kommunale avfallsgebyr.

Brev fra Miljødirektoratet, 21.03.2018. Presisering av vårt brev av 27.02.2018 - Om hytterrenovasjon.

Brev fra Miljødirektoratet, 23.03.2018. Avklaring om gebyrberegning i IKS.

Dalby, Orvar, Irene Loka, Anders Svarholt, og Ole Kristian Rogndokken, *Kommunereform - sjekkliste for revisor, kontrollutvalg og sekretariat*, 2016
<http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Kommunereform/Rapport_20_6_2016.pdf>

Ecopro AS, «Pioner på områder» <<http://ecopro.no/teknologi/pioner-pa-omrader/>>

Retura IR AS, «Retura IR - om oss» <<https://retura-ir.no/om-oss/>>

Forurensningsforskriften. Forskrift om begrensning av forurensning. FOR-2004-06-01-931. Klima- og miljødepartementet

Forurensningsloven. Lov om vern mot forurensning og om avfall. LOV-1981-03-13-6. Klima- og miljødepartementet

Gulating lagmannsrett (LG-2009-114892). Lovdata

Innherred Renovasjon sin renovasjonsforskrift. 2005

Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester, 2014

Kommunal regnskapsstandard nr. 6 – (KRS) Noter og årsberetning, 2018.

KS-bedrift. *Brev fra MDIR om selvkost og gebyrberegning*, epost fra KS Bedrift til daglige ledere i interkommunale renovasjonsselskap 23.03.2018.

Miljøverndepartementet, *Fra avfall til ressurs*, 2013

Miljødirektoratets veileder Beregning av kommunale avfallsgebyr, 2014

NOU 2002:19 Avfallsforebygging, 2002

<<https://www.regjeringen.no/contentassets/1ae56105223647ae93ce37e6ea508016/no/pdfs/nou200220020019000dddpdfs.pdf>>.

Ot.prp. nr. 66 (1992-1993). Om lov om endringer i lov 13. mars 1981 nr.6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

Ot.prp.nr. 87 (2001-2002). Om lov om endring i lov 13. mars 1981 nr.6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

VEDLEGG 1 – METODE

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001, og eierskapskontrollen har fulgt standarden så langt det er mulig. Prosjektet er gjennomført i perioden september 2017 til september 2018.

Rapporten bygger på informasjon innhentet gjennom dokumentanalyse, observasjon og intervju.

Intervju

Følgende har blitt intervjuet:

- Administrerende direktør
- Økonomisjef
- Driftssjef
- Kvalitets- og utviklingssjef
- Eierrepresentanter i følgende kommuner:
 - Inderøy
 - Verdal
 - Levanger
 - Frosta
 - Stjørdal
 - Meråker
 - Selbu
 - Tydal

Referat fra intervju er verifisert av informantene i etterkant for å rette opp eventuelle misforståelser. Det er gjennomført flere intervju med administrerende direktør og økonomisjef. Intervjuene ble gjennomført etter en semistrukturert intervjuguide.

Revisor har også sendt ut spørsmål på epost til styreleder, selskapets revisor og noen andre utvalgte renovasjonsselskap. Revisor har mottatt svar fra styreleder, selskapets revisor og ett renovasjonsselskap. Selskapets revisor fortalte at de ved oppstart av sin revisjon hadde en generell gjennomgang av selskapets interne rutiner. Revisor fikk oversendt disse. Videre informerte selskapets revisor om at det ikke er levert rådgivningstjenester utover at de bistår med teknisk utarbeidelse av offisielt selskaps- og konsernregnskap samt skattemelding. Da det kun er ett renovasjonsselskap som har svart på spørsmålene, vurderer revisor dette datamaterialet til å være for ensidig til å kunne benyttes. Det har derfor ikke blitt brukt i rapporten.

Revisor har hatt telefonisk kontakt med administrasjonen i selskapet.

Dokumenter

Revisor har mottatt relevante dokumenter fra selskapet og kommunene. Disse er med på å danne datagrunnlaget i rapporten. Relevante dokumenter er eksempelvis:

- Selskapsavtalen
- Renovasjonsforskriften
- Strategiske mål 2015-2018
- Klagesaker
- Søknader om fritak/ redusert gebyr
- KOSTRA-rapportering
- Styreprotokoller 2016-2018
- Saksframlegg og protokoller fra representantskapsmøter 2016-2018
- Saksframlegg og protokoller for behandling av prinsippet lik pris, lik tjeneste (i representantskapet)
- Beskrivelse/bestilling av oppdraget til selskapets revisor
- Regnskap 2017
- Budsjett 2017
- Fordelingsskjema inntekt 2017
- Økonomireglement, vedtatt i representantskapet i 2016

Revisor har også benyttet andre førende dokumenter som veiledere for selvkost og relevant regelverk.

Revisor har opplevd stor velvilje fra selskapet, og har mottatt alle etterspurte dokumenter på en ryddig måte og i god tid. Det har vært uproblematisk å avtale og gjennomføre intervjuer. Revisor har blitt invitert til flere møter med administrasjonen i IR slik at man er sikker på at man har oppfattet ting riktig, og for å kunne gi ytterligere informasjon. Revisor har uoppfordret fått presentasjoner av selskapet og omvisning på Mule. Administrasjonen i IR ønsket å få tilsendt datadelen av rapporten (det vil si rapporten uten vurderinger og konklusjon) i forkant av høringen, for å få ryddet unna eventuelle misforståelser. Revisor ser ikke noen bakdeler med dette, og sendte rapporten til gjennomsyn til IR 28.09.2018. Rapporten gikk på ordinær høring til selskapet og eierne 17.10.2018.

Observasjon

Revisor fikk mulighet til å delta på selskapets strategidiskusjon og representantskapsmøte i begynnelsen av mai 2018. Revisor ble i strategidiskusjonen plassert i gruppe med deler av IR

sin administrasjon og styret. Her fikk revisor observere diskusjon og innspill mellom eierrepresentanter, representanter fra kommuneadministrasjonen, administrasjonen i IR og styret i IR. Revisor observerte også det påfølgende representantskapsmøtet.

Samlet vurdering av datagrunnlag og metode

Revisor mener det har vært tilstrekkelig å intervju de utvalgte informantene, i kombinasjon med datainnsamling via dokumenter og observasjon. Vi har mottatt alle etterspurte dokumenter, og opplever at selskapet har vært opptatte av åpenhet og god informasjon til revisor. De innsamlede data peker i stor grad i samme retning, og revisor mener at dette gir et godt grunnlag til å gjøre vurderinger.

Vår samlede vurdering er at metodebruk og datagrunnlag i dette prosjektet gir et tilstrekkelig grunnlag til å svare på problemstillingene.

VEDLEGG 2 – UTLEDNING AV KRITERIER TIL EIERSKAPSKONTROLL

Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres når virksomheter eller tjenester skilles ut og legges i selskaper. Lovfestede bestemmelser og normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Aktivt eierskap innebærer at de folkevalgte bruker de mulighetene styringssystemene gir til å utøve eierstyring.

Revisjonskriterier for eierskapskontroll er utledet fra IKS-loven og KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. KS sine anbefalinger er ikke obligatoriske, men er uttrykk for god praksis for kommunal eierstyring og er relevante kriterier å vurdere kommunens praksis mot.

Eiernes styringsdokumenter

Lov om interkommunale selskap stiller i § 4 krav til at det skal være en selskapsavtale og angir at selskapsavtalen minst skal inneholde følgende:

1. selskapets foretaksnavn
2. angivelse av deltakerne
3. selskapets formål
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor
5. antall styremedlemmer
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

For IR sin del innebærer bestemmelsene i denne paragrafen at selve selskapsavtalen skal besluttet av kommunestyrene og det samme gjelder endringer i de ni minimumskravene. Andre endringer i selskapsavtalen kan besluttet med 2/3 flertall av representantskapet, hvis selskapsavtalen ikke bestemmer at kommunestyrene skal beslutte.

KS sin anbefaling fire er at kommunene skal utarbeides årlige eierskapsmeldinger for alle sine selskaper. Eierskapsmeldingen bør minimum ha disse hovedpunktene:

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid.
2. Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
3. Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene.

4. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.
5. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

KS sin anbefaling fem er at kommunestyret skal utarbeide og revidere styringsdokumenter jevnlig. Selskapsavtalen og eierskapsmeldingen er styringsdokumenter. Forurensningsloven § 30 gir kommunen muligheter til å gi forskrift som er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall. Flere paragrafer i forurensningsloven gir hjemmel for IR sin renovasjonsforskrift.

Kriterier

- Det skal foreligge en selskapsavtale som minst angir gitt informasjon
- Kommunen skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet
- Kommunen bør vedta en Eiermelding som rulleres årlig
- Eierskapsmeldingen bør ha et visst minimumsinhold
 - Oversikt over virksomhet lagt til selskaper
 - Politisk styringsgrunnlag
 - Juridisk styringsgrunnlag
 - Formål og strategi
 - Selskapenes samfunnsansvar

Eierrepresentasjon

IKS-loven § 6 sår fast at selskapet skal ha et representantskap hvor samtlige deltakere er representert med minst én representant. Videre går det fram at vedkommende kommunestyre oppnevner selv sine representanter og det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som faste medlemmer. Hvis ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder. Representantskapets medlemmer velges for fire år om ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen. Den enkelte deltaker kan foreta nyvalg av sine representantskapsmedlemmer i valgperioden. Nyvalg skjer for den gjenværende del av valgperioden.

Av KS sin anbefaling 7 anbefales det, avhengig av selskapets formål, som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierstyring skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak.

Når kommunen er eier og deltager i et foretak må en fysisk person bli gitt en fullmakt til å opptre på vegne av kommunen i eierorganene. Det viktigste enkeltelement når det gjelder fullmakt er å avgi stemme på vegne av kommunen. I tråd med kommuneloven § 6 må fullmakten gis av kommunestyret, som kommunens øverste organ.

KS sin anbefaling nummer ett handler om obligatorisk opplæring og informasjon til folkevalgte. Kommunene bør som en del av sitt folkevalgtprogram gjennomføre obligatoriske kurs eller eierskapsseminarer. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første seks månedene av valgperioden. Det anbefales også at det nye kommunestyret tidlig i perioden får en oversikt over status for selskapene.

Selskapsavtalen fastsetter i § 8 at ordfører bør være representant eller en av representantene fra de respektive kommunene.

Kriterier:

- Kommunestyret skal oppnevne minst én representant med vararepresentant til representantskapet for fire år
- Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring av, og gis informasjon til folkevalgte
- Ordfører bør oppnevnes som (en av) selskapets eierrepresentant i eierorganet
- Eierstyringen skal utøves innenfor rammen av kommunestyrets vedtak

Representantskapet

I henhold til § 7 i IKS-loven utøver deltakerne sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet som er selskapets øverste myndighet. Videre framgår det av § 7 at representantskapet skal behandle selskapets budsjett, økonomiplan, regnskap og eventuelt andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet. Det framgår av § 10 i IKS-loven at representantskapet velger styremedlemmer med unntak av styremedlemmer som skal velges av ansatte. KS' anbefaling 14 om oppnevning av vararepresentanter sier at for varamedlemmer til styret bør ordningen med numeriske varamedlemmer benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

KS sin anbefaling nummer ti sier at ved valg av styrer til kommunalt eide selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomiteen sammensettes slik at den reflekterer eierandelene. I tillegg anbefales det at det utarbeides retningslinjer for valgkomiteens arbeid, at valgkomiteen har en dialog med styret før forslag fremmes og at valgkomiteen begrunner sine forslag.

KS sin anbefaling nummer 16 om godtgjøring for styreverv sier blant annet at godtgjørelsen bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar i tillegg til kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. I IKS er det representantskapet som fastsetter styrets godtgjørelse.

Kriterier:

- Representantskapet er selskapets øverste myndighet og skal behandle selskapets budsjett, økonomiplan og regnskap og velge styremedlemmer, styreleder og styrets nestleder
- Bruk av valgkomité bør vedtektsfestes
- Representantskapet skal fastsette styrets godtgjørelse

Kompetansekrav til styrende organer

IKS-lovens § 13 slår fast at forvaltning av selskapet hører under styret, som har ansvar for en tilfredsstillende organisering av selskapets virksomhet. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet, og skal sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten

KA sin anbefaling nummer ni handler om sammensetningen av styret og peker på at det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Anbefaling nummer elleve er at det tilstrebes kjønnsbalanse i styret og aksjelovens §20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende for IKS.

KS sin anbefaling nummer tolv om rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene sier at eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål. Eier bør også anbefale styret selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Det er derfor anbefalt flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse, slik som styreinstruks, egenevaluering, ekstern styreopplæring, styreseminar om roller, ansvar og oppgaver, plan for arbeidet og en redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Fastsetter styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling

KS sin anbefaling nummer 15 om habilitetsvurderinger peker på at styrene bør etablere faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter og ordfører og rådmann bør ikke sitte i styrer i selskap.

Kriterier:

- Styrets samlede kompetanse skal være tilpasset selskapet
- Det bør være rutiner for å sikre riktig kompetanse i styret
- Det skal tilstrebes kjønnsmessig balanse i styret
- Det bør oppnevnes numeriske varamedlemmer til styret
- Styret bør ha faste rutiner for å håndtere habilitetskonflikter
- Ordfører og rådmann bør ikke sitte i styret i selskaper

Eiermøter og dialog med selskapet

Eiermøter er ikke lovregulert og er bare en uformell arena hvor det ikke treffes vedtak. KS sin anbefaling nummer seks er at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Eiermøtet er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder.

KS anbefaler at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet. KS sin anbefaling nummer åtte om representantskapsmøtene sier at det kan innkalles til eiermøte i tillegg til de formelle eiermøtene. Eiermøter kan være interkommunale formøter før representantskapsmøter eller møter for å drøfte en sak uten at det blir gjort formelle vedtak. Det er opp til eierne selv å vurdere behovet for, og hvordan slike eiermøter skal gjennomføres.

Kriterier

- Det bør gjennomføres eiermøter mellom eierne og selskapet for å informere eier om måloppnåelse og for å ta opp aktuelle problemstillinger for selskapet
- Eierne bør sikre seg nødvendig rapportering fra selskapet

VEDLEGG 3 – HØRINGSSVAR

Høringssvar fra eierrepresentant Iversen:

tor. 01.11.2018 13.32

Iversen, Bjørn <bjorn.iversen@verdal.kommune.no>

SV: Høring: Selskapskontroll i Innherred Renovasjon IKS

Til Sunniva Tusvik Sæter

Kopi Grimstad, Jostein

Du svarte på meldingen 05.11.2018 12.35.

Hei.

Etter en rask gjennomlesing av høringsutkastet finner jeg at det på de fleste punkter gir et bilde av selskapet selv og forholdet mellom IR og Verdal kommune jeg føler jeg kan inntå for. Dog er det en formulering jeg gjerne vil ha endret: s. 26 pkt. 3.7.5 – info fra eierrepresentanter til kommunestyret.

Som ordfører gir jeg i de aller fleste tilbakemeldinger til kommunestyret etter rep. skapsmøter i de ulike IKS – ene. I enkelte tilfeller går denne info til formannskapet etter en hensiktsmessighetsvurdering fra min side.

For øvrig er det alltid et tankekors at et IKS i mange tilfeller vil utvikle en tendens til å ville leve sitt eget liv. Kanskje spesielt større IKS – er og basert på en relativ enkel selvkostøkonomi vil i en del sentrale spørsmål i større eller mindre grad frigjøre seg fra sine kommunale eiere. Dette kan eksempelvis gjelde i lønsspørsmål eller når det gjelder fastsetting av ambisjonsnivå. Også IR bør etter mitt syn ha en større oppmerksomhet på slike problemstillinger. Slike forhold har også ved ulike anledninger vært gjenstand for diskusjon også i selskapets egne organer.

Vennlig hilsen

Bjørn Iversen
Ordfører
Verdal kommune

Høringssvar fra selskapet:

Revisjon Midt-Norge SA
Postboks 2565
7735 STEINKJER

Offl. §13 - Underlagt taushetsplikt

Deres ref:

Vår ref: SAM 2018/394

Dato: 24.10.2018

Kommentarer til høring vedrørende selskapskontroll Innherred Renovasjon

Innherred Renovasjon IKS har følgende kommentarer som vi ber blir tatt hensyn til i den endelige rapporten. Kommentarene er av ulik karakter fra rettelse av faktisk feil til at vi har en annen forståelse og oppfatning av det som tas opp i rapporten. Gjør oppmerksom på at henvisningen er knyttet til rapporten for Verdal Kommune.

Henvisning	Kommentar:
Side 13 Tabell 2	Styremedlem Steinar Saghaug har gått ut av styret og i stedet har Olav Norberg blitt nytt styremedlem.
Side 21 Pkt. 3.4. 3. avsnitt	Vi registrerer at eierrepresentanter ønsker å være mer involvert i prosessen og arbeidet med ny renovasjonsforskrift og det er noe Innherred Renovasjon setter pris på og også har lagt opp til. Det ble i forkant av at arbeidet startet opp meddelt alle deltagerkommuner samt offentliggjort i ulike media at arbeidet med ny forskrift igangsettes. Det er i tillegg også orientert om dette i representantskapet. Da forskriften bør være lik for alle deltagerkommuner legges det opp til en saksbehandling hvor forslag til ny forskrift først behandles av styret, deretter i representantskapet før den blir sendt ut til høring blant deltagerkommunene. Når høringsrunden er avsluttet blir endelig forslag utarbeidet og behandlet i alle styrende organ før kommunene får forskriften til endelig vedtak. Innherred Renovasjon håper denne prosessen vil bidra til at nødvendige signaler fra berørte parter kommer fram.
Side 22 Pkt. 3.4. 6. avsnitt	IR deler ikke eierrepresentantene sin oppfatning av at det har vært uenighet om hytterrenovasjon i representantskapet. Det vi har registrert er at representanter fra andre deltagerkommuner har purret administrasjon om å sørge for at hytte- og fritidsrenovasjon blir innført i Verdal Kommune og deler av Levanger Kommune. IR har ikke registrert at andre representanter har stilt spørsmålstegn ved lovligheten av hytte- og fritidsrenovasjon.
Side 26 Pkt. 3.7.4.	Når det gjelder habilitetskonflikter viser vi til IR sine etiske retningslinjer hvor det står følgende under punktet «HABILITET OG ROLLEKLARHET»: «Selskapet skal kartlegge og registrere ansatte med sentrale leder- og administrative stillinger og samtlige styremedlemmer med økonomisk interesse.

	Registrering og oppdatering skal skje en gang i året. Administrerende Direktør har ansvaret for registrering og oppfølging. Registreringen skal være offentlig tilgjengelig.». Viser også i tillegg til økonomireglementet og innkjøpsregulenes punkt 9.3. Habilitet/inhabilitet.
Side 30 Pkt. 4.2.2. 4. avsnitt	Vi ber om at første setning endres til <i>fordeles over den perioden som eiendelen forventes å bli brukt.</i> Det trenger ikke bli samsvar mellom faktisk levetid og antatt levetid og da blir <i>skal</i> litt feil uttrykk etter vår oppfatning.
Side 34 Pkt.4.3.1. 3. avsnitt	IR ønsker at setning 3 endres til følgende: <i>Primært er gjenvinningsstasjonene for husholdningsavfall, men også næringsavfall tas imot i begrenset omfang.</i>
Side 35 Pkt.4.3.1. 4. avsnitt	Helt til slutt i dette avsnittet kan følgende setning legges til: <i>I samtaler med Miljødirektoratet har de uttrykt at de anbefaler IR sin måte å skille mellom husholdnings- og hytte-/fritidsrenovasjon på.</i>
Side 35 Pkt.4.3.1. 5. avsnitt	Siste setning etter komma bør endres slik at det blir mer presist: <i>førte til at slamavgiften i 2015 ble redusert med 12 prosent som følge av stordriftsfordeler.</i>
Side 36 Pkt.4.3.2 2. avsnitt	Etter siste setning ber vi om følgende tillegg/presisering: <i>Transportavdelingene fordeles også kun på husholdnings- og hytte-/fritidsrenovasjon, med et lite avvik for Transport Sør som også foretar transportoppdrag for kommunalt næringsavfall.</i>
Side 36 Pkt.4.3.2. 3. avsnitt	Siste setning på siden: «For 2017 ga avfallsmengdene en fordeling på.....»
Side 37 Pkt. 4.3.2 8. avsnitt	I 4.setning uttrykker revisor at dere er usikre på hvilket tidspunkt renta er hentet fra. Da vi ikke har fått spørsmål omkring dette kan vi nå opplyse om at det er den samme renta som ble benyttet i økonomiplan for 2017 – 2020 og er datert 31.08.2017.
Side 39 Pkt. 4.3.3. 2. avsnitt	I rapporten er tidspunktet for Tydal sin inntreden i Innherred Renovasjon opplyst til 2015, 2016 og 2017. Riktig tidspunkt er 01.01.2017. Imidlertid hadde Innherred Renovasjon en driftsavtale med Tydal Kommune fra 2015 til og med 2016. Underskuddet som abonnentene i kommunen nå må betale inn er fra perioden med driftsavtalen. Setning 2 bør derfor endres til følgende: <i>har sammenheng med at Innherred Renovasjon i 2015 og 2016 hadde en driftsavtale med Tydal Kommune og regnskapet for denne perioden viste et underskudd som har gitt et negativt selvkostfond som Tydals abonnenter nå må inndekke særskilt.</i>»

Side 45 Pkt. 4.3.4 2. avsnitt på siden	I 2.setning bør det stålevert på gjenvinningsstasjoner og returpunkt
Side 46 Pkt. 4.3.4 <u>Vedtak om avfallsgebyr</u>	Setning 2 endres til: «....., så har representantskapet vedtatt budsjett med forslag til priser på de ulike.....» I siste setning må årstallet for Tydal sitt medlemsskap endres til 2017. (Jfr. Tidligere kommentar)
Side 47 Pkt. 4.3.4. <u>Innkrevning av avfallsgebyr</u>	Siste setning i første hele avsnitt på denne siden er feil og bør endres til:abonnent fakturert samtidig med fakturering av husholdningsrenovasjon alternativt hytte-/fritidsrenovasjon. Det er et fast årlig gebyr.
Side 48 Pkt. 4.4.2. 2. avsnitt	Setning 2 endres til:danner grunnlaget for forslag til priser og endelig fastsettelse hos deltagerkommunene.
Side 49 Pkt. 4.4.4.	IR deler revisors oppfatning og kan til orientering opplyse om at de anbefalinger som er gitt her er fulgt opp i forbindelse med budsjettbehandling for 2019.
Side 69 Pkt. 6.5. 2. avsnitt	I 3. siste setning uttrykkes det at IR har en ambisjon om å behandle den nye forskriften høsten 2018. Dette ber vi om blir endret til våren 2019 da det ikke er praktisk mulig å få dette på plass i høst.

Håper kommentarene og forslag til endringer er tydelige. Hvis det er behov for oppklaring eventuelt nærmere orientering om våre forslag kan enten Geir Tore Leira eller Stig Arild Myhre kontaktes.

Med hilsen

Geir Tore Leira
Administrerende Direktør

Stig Arild Myhre
Økonomisjef

Postadresse: Postboks 2565, 7735 STEINKJER

Hovedkontor: Fylkets Hus, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Revisjon Midt-Norge SA

Vår saksbehandler: Paul Ivar Stenstuen, tlf. 900 39 065

E-post: paul.ivar.stenstuen@konsek.no

Deres ref.:

Vår ref.: 18/140-12

Oppgis ved alle henvendelser

Vår dato: 11.01.2019

Selskapskontroll i Innherred Renovasjon IKS - Selvkost og selvkostberegninger

Vi viser til mottatt rapport etter gjennomført selskapskontroll i Innherred Renovasjon IKS, samt til vårt møte den 09.01.19.

Vi har videre registrert fylkesmannens brev, datert 11.12.18, vedrørende renovasjonsgebyrer og vedtakskompetanse som svar på en henvendelse fra John R. Sæther.

I dette brevet trekker fylkesmannen opp noen linjer for beregningene av renovasjonsgebyrene. Fylkesmannen ber videre eierkommunene gjennomgå sine beregninger i lys av disse linjene.

Da fylkesmannens brev forelå først i etterkant av at rapporten var blitt ferdigstilt, ber vi revisor bekrefte hvorvidt renovasjonsgebyrene blir beregnet i samsvar med de linjene fylkesmannen trekker opp i sitt brev. Vi ber også revisor bekrefte hvorvidt begrunnelsene for valg av modell tilfredsstiller kravet om faglig begrunnelse.

Vi gjør oppmerksom på at dette brev er skrevet av sekretæren for kontrollutvalget i Levanger kommune på vegne av alle sekretærene for de kontrollutvalgene som har bestilt denne selskapskontrollen.

Til orientering tar vi sikte på en behandling av revisors rapport etter gjennomført selskapskontroll, eventuelt en justert rapport, i de respektive kontrollutvalgenes førstkommende møter.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Paul Ivar Stenstuen
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgene

Konsek Trøndelag IKS
v/ Paul Ivar Stenstuen

Kontaktperson:
Sunniva Tusvik Sæter
Dato og referanse:
16.01.2019

Revisjon Midt-Norge SA
Postboks 2565
7735 Steinkjer

Besøksadresse:
Fylkets Hus
Seilmakergata 2
7735 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no

T +47 907 30 300

SVARBREV ANGÅENDE SELVKOSTBEREGNINGER

Viser til brev fra Konsek Trøndelag IKS datert 11.01.2019.

Revisjon Midt-Norge SA leverte rapport fra selskapskontroll i Innherred Renovasjon IKS (IR) til sekretær for kontrollutvalgene i kommunene Inderøy, Verdal, Levanger, Frosta, Stjørdal, Meråker, Tydal, Selbu og Malvik 05. og 09.11.2018. Revisor mottok kopi av brev fra Fylkesmannen «Renovasjonsgebyr og vedtakskompetanse» datert 11.12.2018 den 17.12.2018. Dette betyr at Fylkesmannens brev og tilhørende vurderinger ikke har vært en del av rapporten fra selskapskontrollen i Innherred Renovasjon IKS.

Sekretær for kontrollutvalget i Levanger har sendt en forespørsel til Revisjon Midt-Norge på vegne av alle sekretærene for kontrollutvalgene som har bestilt selskapskontrollen. Forespørselen går ut på følgende:

1. *Da fylkesmannens brev forelå først i etterkant av at rapporten var blitt ferdigstilt, ber vi revisor bekrefte hvorvidt renovasjonsgebyrene blir beregnet i samsvar med de linjene fylkesmannen trekker opp i sitt brev.*
2. *Vi ber også revisor bekrefte hvorvidt begrunnelsene for valg av modell tilfredsstiller kravet om faglig begrunnelse.*

Revisors vurderinger av selvkost i rapporten har vært knyttet opp mot relevant regelverk og veiledere, samt flere brev fra Miljødirektoratet med spesiell vekt på det siste som er datert 23.03.2018. Revisor kan ikke se at Fylkesmannens brev motstrider det som ble avklart i Miljødirektoratets brev 23.03.2018. Et leserinnlegg fra KS Bedrift i Trønder-Avisa 15.01.2019 viser til at Miljødirektoratet forvalter regelverket om selvkost på vegne av staten, og i dette tilfellet har Miljødirektoratet presisert at renovasjonsgebyret i Innherred Renovasjon er håndtert i tråd med selvkostregelverket. Videre framgår det av leserinnlegget at om det skulle være motstrid mellom Fylkesmannens og direktoratets konklusjoner, er det uansett direktoratets vurderinger av gjeldende rett som bør legges til grunn.

Miljødirektoratets brev fra 23.03.2018 konkluderer med følgende:

Konklusjonen er at det er mulig å prise de samme tjenestene innad i et IKS likt for alle eierkommunene, så fremt tjenestene har samme kostnadsnivå. Imidlertid må eventuelle ekstrakostnader knyttet til enkelte kommuner spesifikk tilføres de aktuelle kommunene, og dermed medføre et tillegg i kostnadsgrunnlaget og prisberegningen. Avfallsgebyret i de ulike kommunene innad i et IKS vil derfor i utgangspunktet være ulikt.

Forvaltningsrevisjonsdelen i selskapskontrollen viser at Innherred Renovasjon IKS har en modell for kostnadsfordeling i tråd med selvkostprinsippet. Kostnadsfordelingen er faglig begrunnet i eksempelvis registrering av avfallsmengder, erfaringstall og modeller for kostnadsfordeling. Kostnadsfordelingen ligger på et akseptabelt nivå sett i forhold til kostnaden med å fremskaffe data for mer detaljert kostnadsfordeling. IR har i kostnadsfordelingen gjort vurderinger ift. merkostnader med en mer presis fordeling, kontra kostnaden med å gjennomføre slike fordelinger. Revisors oppfatning er at Innherred Renovasjons modell for kostnadsfordeling er mer detaljert enn den er i mange kommuners egne selvkostmodeller.

Eksempler på ekstrakostnader som omtales i Miljødirektoratets brev av 23.03.2018, kan være eksempelvis etterdrift av deponi eller som i Tydals tilfelle – negativt selvkostfond før inntreden i selskapet. Slike ekstrakostnader kommer i tillegg til prisen på renovasjonstjenesten, og vil slå ut på gebyret i den spesifikke kommunen.

Med vennlig hilsen

Sunniva Tusvik Sæter
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Direkte ☎ 47 63 77 14 eller ✉ sunniva.saeter@revisjonmidtnorge.no

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»
«KONTAKT»

Vår dato: 11.12.2018
Vår ref.: 2018/2963

Deres dato: «REFDATO»
Deres ref.: «REF»
»

Renovasjonsgebyr og vedtakskompetanse

Fylkesmannen i Trøndelag viser til henvendelse fra John R Sæter og tidligere korrespondanse om saken knyttet prinsipper for beregning av renovasjonsgebyr. Etter å ha gått igjennom saken har Fylkesmannen besluttet å ikke foreta en lovlighetskontroll av eget tiltak etter kommuneloven § 59. Fylkesmannen vil imidlertid gi en regelverksfortolkning. Berørte kommuner anmodes å gå gjennom beregningsgrunnlaget for fastsetting av gebyr for å se at dette er i tråd med regelverket.

Spørsmålene vi tar stilling til ble opprinnelig har blitt sendt til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag den 27.mai 2017. Saken har vært hos Miljø og klimaavdelingen hos Fylkesmannen og det har blitt søkt råd om avklaringer i denne saken hos Miljødirektoratet. Den 27.februar 2018 mottok Fylkesmannen i Trøndelag et svar fra Miljødirektoratet, og det er mottatt et presiserende brev fra Miljødirektoratet den 21.mars 2018 i tillegg til et avklarende brev fra Miljødirektoratet den 23.mars 2018. Saken har så blitt oversendt til Kommunal- og justisavdelingen hos Fylkesmannen for vurdering.

Fylkesmannen har vurdert spørsmål knyttet til håndtering av kommunal renovasjon innenfor et interkommunalt selskap og hvilke prinsipper som skal legges til grunn ved beregning av gebyrpliktige tjenester innenfor selvkostprinsippet. Fylkesmannen vil derfor på prinsipielt grunnlag søke å avklare hvordan selvkostprinsippet skal tolkes og praktiseres, men vil ikke gå inn på underliggende temaer som hytterrenovasjon eller selve beregningsgrunnlaget og regnskapsfaglige vurderinger.

Det er ikke uvanlig at kommunale oppgaver løses gjennom bruk av interkommunale selskaper (IKS). Selvkostprinsippet er imidlertid gjeldene uavhengig av hvordan tjenesten er organisert.

For områder som faller inn under selvkostprinsippet for gebyr til abonnenter av kommunale tjenester, er det strenge føringer for hvordan dette skal praktiseres og det skal etter legalitetsprinsippet hjemles i lov. For renovasjon er det forurensningsloven som er det gjeldene hjemmelsgrunnlaget.

Forurensningsloven § 34 viser til kommunen som pliktsubjekt og forholder seg kun til den enkelte kommune. Forarbeidet til loven i Ot.prp. nr 66 (1992-1993) i punkt 3.5.3.2 «Kravet om full kostnadsdekning» viser til at avfallsgebyret skal være betaling fra abonnenter i en kommune for en kommunal tjeneste og at det bør i utgangspunktet være slik at gebyret skal gjenspeile hva det koster for den enkelte abonnent/gebyrpliktige.

I retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14) er det i kapitel 8 omhandlet mulig kryssubsidiering. Her presiseres at kostnader gjennom et interkommunalt selskap (IKS) skal være mulige å splitte for hver enkelt kommune som er deltager i samarbeidet og som betjenes. Det vises til formuleringen «Er kostnadene ved renovasjon i én kommune høyere per abonnent enn i en annen kommune, og det ikke eksisterer faglige grunner for kostnadsutjevning, skal ikke abonnentene betale samme pris.»

Miljødirektoratet uttalte i brev av 27.2.2018 og i brev av 23.3.2018 nærmere avklaringer om gebyrberegning i interkommunale selskaper (IKS). Miljødirektoratet så på problemstillingen prinsipielt, i likhet med Fylkesmannen. Miljødirektoratet mener i utgangspunktet kan man ikke fastsette et felles generelt gebyr for flere kommuner sett under ett. Miljødirektoratet viser videre til forarbeidene som gjort over i Ot.prop.nr 66 (1992-1993) samt til at den enkelte kommune og ikke IKS-er er pliktsubjekt for denne gebyrberegningen etter Forurensningsloven § 34. Miljødirektoratet presiserer at det ikke er uvanlig at kommuner samarbeider om denne oppgaven og at de kan motta grunnlaget for gebyrberegningen for sin kommune fra et interkommunalt selskap. Det er likefullt den enkelte kommune som har ansvaret for å vedta sitt avfallsgebyr etter loven. Miljødirektoratet oppsummerer med at avfallsgebyret i ulike kommuner innen et samarbeid i utgangspunktet vil være ulike.

Fylkesmannen legger derfor til grunn at den enkelte kommune må vedta sitt gebyrgrunnlag etter forurensningsloven. Beregningsgrunnlaget kan komme fra et interkommunalt selskap, men det må være mulig å se hva som er de reelle kostnader for den enkelte kommune innen dette tjenesteområdet.

Kostnadene må altså vises i gebyrgrunnlaget for den enkelte kommune. Disse kostnadene må være helt like for at det skal være grunnlag for å ta samme gebyr i to eller flere kommuner, uavhengig av om de er i et interkommunalt selskap eller ikke. Ekstrakostnader knyttet til en kommune må spesifikt tilføres den eller de aktuelle kommunene og dermed legges til på kostnadsgrunnlaget.

Det er derfor et naturlig utgangspunkt at avfallsgebyret i de deltagende kommunene i et interkommunalt selskap ofte vil være ulike, avhengig av topografi, infrastruktur, tidligere investeringer osv. Innbyggerne i en kommune som har en god oppdatert infrastruktur innen et tjenesteområde skal eksempelvis ikke gjennom et kunstig høyt felles gebyr være med å subsidiere moderniseringen av infrastrukturen i nabokommunen som ligger etter i investeringer i samme sektor. For at man skal kunne gå til det grep og kostnadsutjevne slik at prisen for de ulike kommunene med ulike priser fra sine gebyrgrunnlag skal bli lik eller tilnærmet lik, må det være faglige grunner for at slike grep skal tas.

Faglige grunner vil bero på regnskapsmessige skønnsvurderinger i gebyrgrunnlaget. Det vil eksempelvis kunne forsvares å fordele kostnader for et felles forbrenningsanlegg eller sorteringsanlegg plassert i en kommune, og hvor de andre kommunene leverer avfall til dette anlegget. Dette ville om det ikke forelå et samarbeid gjerne være en kjøpt tjeneste av den kommunen som ikke har eget avfall eller sorteringsanlegg, og ville derfor tilkommet gebyrgrunnlaget også utenfor et IKS-samarbeid.

Konklusjonen er derfor at det naturlige utgangspunktet vil være at det vil være en ulik pris for gebyrtjenestene i de ulike kommunene, ut fra den enkelte kommunes forutsetninger i befolkningssammensetning, spredt eller tett bebyggelse eller andre organisatoriske eller geografiske forhold. Det må være faglige grunner til for at det skal være anledning til en kostnadsutjevning. Dersom beregningsgrunnlaget er ulikt i den enkelte kommune så er det ikke grunnlag for å ilegge det samme gebyret i de samarbeidende kommunene.

Fylkesmannen beslutter å ikke foreta en lovlighetskontroll på dette området, men ber samarbeidende kommuner gå gjennom gebyrene sine med bakgrunn i dette juridiske utgangspunkt.

Med hilsen

Trond Flydal(e.f.)
seksjonsleder
Kommunal- og justisavdelingen

Jan-Åge Sneve Gundersen
rådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Likelydende brev sendt til:

John R. Sæther

Levanger kommune Postboks 130 7601 LEVANGER

Kopi til:

Revisjon Midt-Norge

Postboks 2565

7735

STEINKJER

Innherred Renovasjon

Russerveden 10

7652

VERDAL

Kontrollutvalgssekretariatet Midt-Norge

Seilmakergata 2

7725

STEINKJER

Charlotte Fætten Aakerhus - søknad om permisjon fra kommunale verv for resten av valgperioden

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048257	Arkivref: 2019/536 - /
--	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	15.02.2019	19/19
Kommunestyre	25.02.2019	17/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Silje H. Sjøvold (H) fremmet følgende forslag:

Til pkt. 3 – Oddleiv Aksnes (H).

Til pkt. 4 – Silje H. Sjøvold (H).

Nytt pkt. 5, ny 1. vara komite mennesker og livskvalitet: Tor Ove Nesset (H)

Votering:

Rådmannens innstilling pkt. 1 – enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling pkt. 2 – enstemmig vedtatt.

Forslag til pkt. 3 – Oddleiv Aksnes (H) – enstemmig vedtatt.

Forslag til pkt. 4 – Silje H. Sjøvold (H) – enstemmig vedtatt.

Forslag til nytt pkt. 5: Tor Ove Nesset (H) – enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Charlotte F. Aakerhus om permisjon fra kommunale verv for resten av valgperioden.
2. Tor Ove Nesset rykker inn som fast medlem i kommunestyret for resten av valgperioden.
3. Ny 1. vara i formannskapet for resten av valgperioden: Oddleiv Aksnes (H)
4. Nytt medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden: Silje H. Sjøvold (H)
5. Ny 1. vara komite mennesker og livskvalitet: Tor Ove Nesset (H)

Rådmannens innstilling:

6. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Charlotte F. Aakerhus om permisjon fra kommunale verv for resten av valgperioden.
7. Tor Ove Nesset rykker inn som fast medlem i kommunestyret for resten av valgperioden.
8. Ny 1. vara i formannskapet for resten av valgperioden:

9. Nytt medlem i komite mennesker og livskvalitet for resten av valgperioden:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Charlotte F. Aakerhus søker i epost 4. februar 2019 om fødselspermisjon fra sine kommunale verv for resten av valgperioden.

Charlotte F. Aakerhus er for inneværende valgperiode innvalgt som medlem i kommunestyret for partiet Høyre. Hun er i tillegg valgt inn på felleslista AP/H/KRF i følgende utvalg:

- 1. vara i formannskapet.
- Medlem i komite mennesker og livskvalitet.

Charlotte F. Aakerhus er også innvalgt som representant i samarbeidsutvalget ved Maritvold barnehage. Dette vervet vil bli behandlet i komite mennesker og livskvalitet etter delegert myndighet.

AP/H/KRF har følgende medlemmer/varamedlemmer i formannskapet:

Medlemmer:

1. Bjørn Iversen (AP), ordfører
2. Silje H. Sjøvold (H), varaordfører
3. Trine Reitan (AP)
4. Ove Morten Haugan (AP)
5. Tor-Petter Abelsen (KRF)

Varamedlemmer:

1. Charlotte F. Aakerhus (H)
2. Arild K. Pedersen (AP)
3. Bjørn J. Holmli (AP)
4. Berit Gustad Nessø (AP)
5. Torill Elverum (AP)
6. Einar Asbjørn Tromsdal (AP)
7. Tor Martin Nordtømme (AP)

AP/H/KRF har følgende medlemmer og varamedlemmer i komite mennesker og livskvalitet:

Medlemmer:

1. Trine Reitan, leder (AP)
2. Arild K. Pedersen (AP)
3. Bjørn J. Holmli (AP)
4. Charlotte F. Aakerhus (H)
5. Helena K. Ulvin (KRF)

Varamedlemmer:

1. Silje H. Sjøvold (H)
2. Torill Elverum (AP)
3. Siv Engelin (AP)
4. Einar Asbjørn Tromsdal (AP)
5. Geir Singstad (AP)
6. Torunn Rotmo (AP)
7. Terje Rennemo (AP)

Kommunelovens § 15.1 har slik ordlyd:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller for resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet.»

Rådmannen vil ut ifra dette tilrå at søknaden om permisjon fra kommunale verv innvilges som omsøkt.

Felleslista AP/H/KRF bes i møte fremme forslag på varamedlemmer i ovennevnte utvalg. Det bør tas hensyn til kjønnskvreringsreglene.

Anne Elfrid Nordskag - fritak fra kommunale verv

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048257	Arkivref: 2019/239 - /
--	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	15.02.2019	20/19
Kommunestyre	25.02.2019	18/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Forslag på pkt. 3 vil komme i kommunestyrets møte.

Votering:

Rådmannens innstilling pkt. 1 – enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling pkt. 2 – enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Anne Elfrid Nordskag om fritak fra kommunale verv for resten av valgperioden.
2. Varamedlemmer i kommunestyret for Arbeiderpartiet rykker opp i uendret rekkefølge.
3. Nytt medlem i eldrerådet for resten av valgperioden:

Rådmannens innstilling:

4. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Anne Elfrid Nordskag om fritak fra kommunale verv for resten av valgperioden.
5. Varamedlemmer i kommunestyret for Arbeiderpartiet rykker opp i uendret rekkefølge.
6. Nytt medlem i eldrerådet for resten av valgperioden:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Anne Elfrid Nordskag søker i epost 14. januar 2019 om fritak fra kommunale verv pga personlige forhold og flytting. Det opplyses om at flytting skjer fra 15. mars 2019.

Ved flytting ut av kommunen er Anne Elfrid Nordskag ikke valgbar. Hun begrunner også søknaden sin i personlige forhold, så rådmannen tilrår at søknad om fritak innvilges fra kommunestyrets behandling og ikke fra 15. mars som er flyttedato.

Anne Elfrid Nordskag er innvalgt som varamedlem i kommunestyret for Arbeiderpartiet. Hun er i tillegg valgt inn på felleslista AP/H/KRF i eldrerådet.

AP/H/KRF har følgende medlemmer/varamedlemmer i eldrerådet:

Medlemmer:

1. Siv Engelin
2. Anne Nordskag
3. Ragnar Evenstad

Personlige varamedlemmer:

1. Inga Astrid Hildrum
2. Tor-Finn Granlund
3. Ola Sagvold

I henhold til § 3 i lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd, er det rådet som skal foreta valg av leder og nestleder, som skal velges blant pensjonistene. Flertallet av medlemmene skal være alderspensjonister i kommunen. Anne Nordskag er også valgt som nestleder i eldrerådet, og det betyr at eldrerådet må foreta nyvalg på nestleder når nytt medlem er valgt.

I § 15.1 i kommunelovens står følgende:

«Den som taper valgbarheten til et folkevalgt organ i valgperioden, trer endelig ut av dette. Hvis tap av valgbarhet skyldes registrert utflytting av kommunen eller fylkeskommunen for to år eller mindre, trer vedkommende ut av vervet for den tid utflyttingen varer.»

I § 15.2 i kommuneloven står følgende:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad frita, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjøtte sine plikter i vervet.»

Rådmannen vil ut i fra dette tilrå at søknaden om fritak innvilges som omsøkt fra kommunestyrets behandling av saken.

Felleslista AP/H/KRF bes i møte fremme forslag på nytt medlem i eldrerådet og det bes ta hensyn til regler om valg av eldreråd.

Fatima Almanea - søknad om fritak fra vervet som medlem i komite plan og samfunn for resten av valgperioden

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048257	Arkivref: 2019/696 - /
--	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	15.02.2019	22/19
Kommunestyre	25.02.2019	19/19

Saksprotokoll i Formannskap - 15.02.2019

BEHANDLING:

Saken ble behandlet før sak 21/19.

Ove Morten Haugan (AP) fremmet følgende forslag til pkt. 2: Inger Åse L. Evenmo (AP)

Votering:

Rådmannens innstilling pkt. 1 – enstemmig vedtatt.

Haugans forslag til pkt. 2 – enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Fatima Almanea om fritak fra vervet som medlem i komite plan og samfunn for resten av valgperioden.
2. Nytt medlem i komite plan og samfunn for resten av valgperioden: Inger Åse L. Evenmo (AP)

Rådmannens innstilling:

3. Kommunestyret imøtekommer søknaden fra Fatima Almanea om fritak fra vervet som medlem i komite plan og samfunn for resten av valgperioden.
4. Nytt medlem i komite plan og samfunn for resten av valgperioden:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Fatima Almanea søker i epost datert 14.2.19 om fritak fra vervet som medlem i komite plan og samfunn for resten av valgperioden pga jobb som byggesaksbehandler i Verdal kommune og at dette ikke er forenlig med å sitte som medlem i komiteen.

Fatima Almanea er for inneværende valgperioden innvalgt som medlem i kommunestyret for Arbeiderpartiet og innvalgt som medlem i komite plan og samfunn for felleslista AP/H/KRF.

AP/H/KRF har følgende medlemmer/varamedlemmer i komite plan og samfunn:

Medlemmer:

1. Ove Morten Haugan (AP), leder
2. Oddleiv Aksnes (H), nestleder
3. Fatima Almanea (AP)
4. Jorunn Dahling (AP)
5. Torbjørn Sellæg (H)

Varamedlemmer:

1. Tor-Petter Abelsen (KRF)
2. Arild Stenberg (AP)
3. Inger Åse L. Evenmo (AP)
4. Jøran Helge Zakariassen (AP)
5. Siv Engelin (AP)
6. Silje Heggdal Sjøvold (H)
7. Kristoffer Lorås Nicolaysen (AP)

Kommunelovens § 15.1 har slik ordlyd:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller for resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjøtte vervet.»

Rådmannen vil ut ifra dette tilrå at søknaden om permisjon fra komite plan og samfunn innvilges som omsøkt.

Felleslista AP/H/KRF bes i møte fremme forslag på medlem i komite plan og samfunn. Det bør tas hensyn til kjønnskvoeringsreglene.

PS 20/19 Orienteringer

Interpellasjon fra Arild K. Pedersen (AP) - Rekrutteringsanlegg for friidrett

Saksbehandler: Trond Selseth E-post: trond.selseth@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 12	Arkivref: 2019/666 - /
---	----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.02.2019	21/19

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Arild K. Pedersen (AP) har fremmet slik interpellasjon:

«Interpellasjon: Rekrutteringsanlegg for friidrett

Det vises til pkt. 19 i reglementet for kommunestyret.

Med bakgrunn i dette fremmes følgende interpellasjon til ordføreren til kommunestyrets møte 25.02.2019:

I «PS 041/16 Utbygging av ny friidrettsbane ved Verdal Videregående skole» ble følgende utsettelsesforslag enstemmig vedtatt av Komité Mennesker & livskvalitet:

- 1. Det konstateres at eksisterende økonomiske rammer ikke strekker til, og at kommunens andel i denne saken foreslås forhøyet også ved denne korsveien. Også driftskonseptet – og det løpende vedlikeholdsbehovet – viser at kommunens løpende kostnader på dette området vil være større enn opprinnelig forutsatt.*
- 2. Det vises for øvrig til økonomirapport 2. tertial i Verdal kommune. På bakgrunn av den økonomiske situasjonen, perspektivene for 2017 og videre framover, utsettes saken. Realisering av friidrettsanlegg underlegges en samlet, politisk vurdering ved behandling av Budsjett 2017 og Økonomiplan 2017-2020.*

Siden utsettelsesforslaget ble vedtatt har kommunestyret fattet vedtak om utbygging av nytt helsebygg på tomte ved Verdal Videregående skole. Denne tomte har derfor vært uaktuell for utbygging av friidrettsanlegg i etterkant av dette.

Det har imidlertid vært en politisk målsetting over mange år å kunne bidra fra kommunal side med bedre fasiliteter for friidretten i Verdal kommune. Likevel har det for mange representanter i kommunestyret, undertegnede inkludert, vært vanskelig å forsvare utbyggingen av et fullskala konkurranseanlegg for friidrett all den tid investeringskostnadene har vært svært høye samtidig som det har heftet usikkerhet ved hvor mange barn og unge som faktisk driver aktivt med friidrett i Verdal kommune. Den fordelingspolitiske siden av saken har rett og slett vært for krevende.

Onsdag den 6. februar tok imidlertid Verdal Idrettsråd, v/leder Paul Elvebø, initiativ til et møte med alle gruppelederne i kommunestyret. I dette møtet presenterte han en idé som kanskje kan bidra til en løsning for friidretten. I et skriftlig høringsnotat, som gruppelederne fikk utlevert i dette møtet, sier Verdal Idrettsråd følgende (uthevet i kursiv):

Verdal Idrettsråd foreslår uteområdet ved Ørmelen skole som erstatningsområde til et rekrutteringsanlegg for friidrett.

Idrettsrådet viser til tidligere innsendt arealbehov den 29. oktober 2017, ved ny Stiklestad skole, hvor vi ønsker et 400 m friidrettsanlegg ved nye Stiklestad skole.

Arealbehovet på 4 mål for et friidrettsanlegg frafalles ved nye Stiklestad skole.

Videre begrunner Verdal Idrettsråd dette i følgende (uthevet i kursiv):

Idrettsrådet merker seg kommunestyrets innspill 10.12.18 «På bakgrunn av dette bes rådmannen utrede en modernisering (nybygging/renovering) av Ørmelen skole, med oppstart mot slutten av økonomiplanperioden. I utredningsarbeidet skal oppgradering av uteområdet inkluderes.»

Ørmelen skole ligger sentralt til, og et rekrutteringsanlegg for friidrett kan brukes av skolen på dagtid, og friidrett og uorganisert aktivitet på kveldstid. Nærheten til skolen muliggjør sambruk av garderobes osv. til arrangement.

Friidretten i Verdal trenger et rekrutteringsanlegg for friidrett. Det er gode muligheter ved Ørmelen skole til et rekrutteringsanlegg på for eksempel 200 m eller 300 m.

I et slikt rekrutteringsanlegg kan det arrangeres lokale og kretsarrangement. For større arrangementer og trening for «viderekomne,» kan fullverdig anlegg på Levanger, Inderøy, Steinkjer og friidrettshallen på Steinkjer brukes.

Verdal Idrettsråd, Friidrettsklubben og idrettsrådets leder Paul Elvebø fortjener, etter undertegnades skjønn, med dette ros for konstruktivt å forsøke og bidra til å komme politikerne i møte med et mer realistisk utbyggingsprosjekt – til mye lavere investeringskostnad - i form av et rekrutteringsanlegg for friidrett der konseptet heter «Friplassen.»

Om «Friplassen» sier Norsk Friidrett følgende:

«En friplass for fellesskapet» - «Friplassen» er et lavterskeltilbud med et mangfold av opplevelser hvor kjerneaktivitetene er hentet fra friidrettens verden. «Friplassen» er en

fullverdig treningsarena for utøvere på alle nivåer, og er ypperlig for rekrutteringsarbeid. For noen er «Friplassen» gnisten som tenner flammen i toppidrettsutøveren, for andre en arena for vennskapelig kappestrid og lek. Legges anlegget i tilknytning til en skole, blir brukereffekten optimal. En «Friplass» i forlengelsen av skolegården vil tilføre viktige «fysiske» dimensjoner til skoledagen – samtidig som den inviterer til bruk både før og etter skoletid.

På bakgrunn av dette ønsker jeg derfor å stille ordføreren følgende spørsmål:

1. Har kommunen tilgjengelig kunnskap om medlemstall, aktivitetsnivå og generell status knyttet til friidrettsmiljøet i Verdal kommune?
2. Er det mulig for ordføreren å redegjøre for noen av de samme forholdene i våre nabokommuner?

og fremme følgende oversendelsesforslag til formannskapet:

Det oppnevnes en arbeidsgruppe bestående av representanter fra rådmannen, representanter fra Verdal Friidrettsklubb og representanter fra Verdal Idrettsråd. Arbeidsgruppen får i oppdrag å utrede muligheten for bygging av et rekrutteringsanlegg for friidrett i Verdal kommune i tilknytning til skole.»

Ordfører vil besvare interpellasjonen i møtet.

Spørsmål fra Arvid Wold (MDG) - Verdal kommune og høringsuttalelse ny Fjellov

Saksbehandler: Bjørn Iversen E-post: bjorn.iversen@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 56	Arkivref: 2018/10041 - /000
---	---------------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	25.02.2019	22/19

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Arvid Wold (MDG) har stilt følgende spørsmål til ordfører:

«Innledning

Det vises til NOU 2018: 11 og høring om forslag til ny Fjellov. Her foreslås det bl.a. å slå sammen eksisterende Fjellov og Statsallmenningslov og i hovedsak etablere ett felles fjellstyre/allmenningsstyre i den enkelte kommune. Mange oppfatter at endringene vil medføre en klar svekkelse av svært mange gårdsbruks næringsrettigheter og representasjon til fordel for fritidsinteresser knyttet friluftsliv, jakt og fiske. Høringsfristen er ut februar 2019. Det kan nevnes at Trøndelag Fylkeskommune vil sende høringsuttalelse.

Verdal er en kommune med ganske mange statsallmenninger, omlag 10, og med et samlet areal på over 370.000 dekar, dvs. nesten 25 % av kommunens totalareal.

Spørsmål 1.

Har Verdal kommune avgitt høringsuttalelse i denne saken, og hva er i så fall kommunens hovedansvar?

Spørsmål 2.

Dersom høringsuttalelse ikke vil bli utformet og sendt i regi av Verdal kommune, er det ønskelig å få en begrunnelse for hvorfor man har valgt å ikke respondere i denne saken.»

Ordfører vil besvare spørsmålet i møtet.